

JAAN ELKEN

Tekstid / Texts

Ants Juske
Harry Liivrand
Rauno Thomas Moss

Keeletoimetaja / Text editor

Alli Künstler

Tõlge / English translation

Ulvi Haagensen
Kristopher Rikken
Riina Kindlam

Kujundus / Design

Maris Lindoja

Reproduktsoonifotod / Reproduction photos

Stanislav Stepanashko
Toomas Kohv
Malev Toom
Boris Mäemets
Jaan Klöseiko
Jack Abraham
Dmitry Neumoin
Natalia Genneberg
Aleksandr Gorbatšenko
Andrei Safonov
Anu Vahtra

Slaidide digitaliseerimine / Slide digitizing

KO Repro, Tarmo Orasmäe

Fotod / Photos

© Tõnu Tormis lk / pp 11, 98
Jaan Klöseiko lk / pp 15, 182
Isi Trapido lk / p 64
Laos Elken lk / pp 107, 108
© Wim Lamboo lk / p 132
Sander Grün lk / p 188
Toomas Kohv lk / p 176

Frontispiss / Frontispiece

Jaan Elken, 28. mai 1997
Foto © Wim Lamboo
Jaan Elken 28th May 1997
Photo: © Wim Lamboo

Kataloogi väljaandmist on toetanud

Eesti Kultuurkapital

The publishing of the catalogue was supported by
Cultural Endowment of Estonia

© Jaan Elken 2011

Trükk / Print

Ilopriint

ISBN: 978-9949-21-590-4

Sisukord

Content page

Jaan Elkeni looming – vahekokkuvõte Ants Juske	6	The work of Jaan Elken – an interim summary Ants Juske	6
Identiteet – maalikunstnik! Harry Liivrand küsitleb Jaan Elkenit	99	Identity: painter Harry Liivrand interviews Jaan Elken	99
Jaan Elkeni abstraktse realismi joud Rauno Thomas Moss	280	The Power of Jaan Elken's Abstract Realism Rauno Thomas Moss	280
Kronoloogia	365	Chronology	372
Bibliograafia	369	Bibliography	376
Reproduksioonide nimekiri	380	List of reproductions	387
Autoritest	395	Authors	395

Jaan Elkeni looming – vahkokkuvõte

The work of Jaan Elken – an interim summary

Jaan Elkeni esimene isikunäitus oli 1980. aastal Tallinna Kunstihoone galeriis ja sealpeale on ta 2010. aasta lõpu seisuga teinud üle viieküme isikunäituse – pärüs aukartust äratav hulk, ja seda kõike pedagoogilise ja administratiivse töö kõrval. Peale selle on ta kunsti ja kunstipoliitika kohta kirjutanud arvukalt artikleid. Sellise produktiivsuse taga on viimase 10–15 aasta jooksul olnud ka see, et tema loomemeetod on spontaanne ja see nõub kiiret tegutsemist. Teatavasti ei sõltu kunstiline kvaliteet siiski sellest, kas maali valmimiseks kulub kolm tundi või kolm aastat. Võib olla ka nii, et kiirelt valminud teosele on eelnened pikajaline möttetöö. Elkeni kunstnikunatuur on kuidagi kärsitu, tema mõte ja köne liigub kiiresti, kuid humorimeelele vaatamata ei pillu ta sõnu niisama.

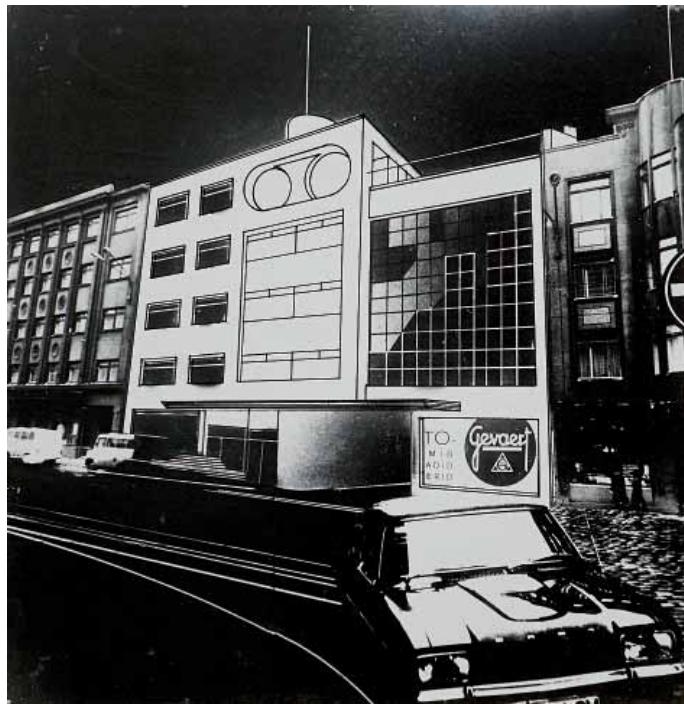
On vähemalt seitse kunstiteaduslikku metodoloogiat, mille toel ühte või teist teost analüüsida, olgu see siis ajalooline, formalistlik, semiootiline, psühhoanalütiline, feministlik, sotsioloogiline või biograafiline. Kunstiteaduse metodoloogia on nagu hakklihamasin: mõne kunstniku hekseldamiseks piisab ühest režiimist, mõne tarvis on vaja mitut. Elkeni mitmekesine looming võimaldab kasutada mis tahes menetlust.

Jaan Elken lõpetas Eesti Riikliku Kunstiinstituudi 1977. aastal arhitektuuri erialal. Kaks aastat joudis ta töötada Tallinna Arhitektuuri ja Planeerimise Peavalitsuse arhitektina. Tema diplomitöö teemaks, mille lõpetajad said muide loosiga, oli mereääärne kultuurikeskus. Kolossi veelkordne läbimängimine

Jaan Elken held his first solo show in 1980 at the Tallinn Art Hall Gallery and since then (until end of 2010), he has had over fifty solo exhibitions – an impressive number. Furthermore, he has managed this alongside his teaching and administrative work, and he has also written many articles about art and art policy. This productivity of the last 10–15 years can be explained in part by the fact that his creative method is spontaneous and rapid. But whether it takes three hours or three years to complete a painting does not affect the artistic quality, and an artwork that is produced quickly may be preceded by much lengthy thought. Elken's artistic persona is somewhat impatient, his thoughts run quickly and he talks fast, and yet despite his sense of humour he does not speak without cause.

There are at least seven methodologies in art theory with which to analyse a work of art – historical, formalist, semiotic, psychological analytical, feminist, sociological or biographical. The methodology of art theory is like a meat mincer – to dissect one artist a single setting is sufficient, but for another many are needed, and for Elken's diverse work any one of the various approaches is appropriate.

Jaan Elken completed his studies at the Estonian State Art Institute in 1977 in architecture and he worked for two years as an architect at the Tallinn Head Office of Architecture and Planning. His graduation work – and by the way, the topics were randomly allocated to the students – was a cultural centre by

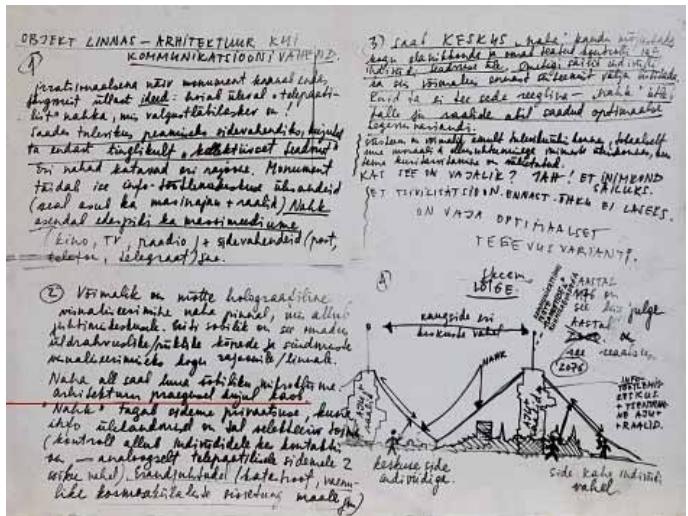

Pärnu mnt 18. Osa diplomitööst, 1977
18 Pärnu Highway. Part of diploma work, 1977

the sea. But the re-working of a colossus did not interest him – Raine Karp's Linnahall was already being built. The re-designing of the entire shoreline environment, which is a topical issue today, would have been an entirely different matter. So, Elken swapped topics and took on the regeneration, or as he liked to call it "filling in the cavities", of the triangular quarter of Võidu Square, Lauristini Street and Pärnu Highway (present day Vabaduse Square – Roosikrantsi Street – Pärnu Highway). He was able to borrow the original designs of nearly all the buildings from the City Architecture Administration archives, among them Elmar Lohk's versions of the Palace hotel and even Konstantin Päts' letters of approval. Päts himself took an active role in building work in the city and even reviewed advertising designed for the city. Elken explains his idea in the following way, "In my design, at the level between the ground and first floors, the centre of the quarter was covered with concrete slabs, like another ground level, with parking below and a recreation area with boxes for trees and so forth above. I was influenced and spurred on by the Laste Maailm building (commonly known as Urla House) and Saarinen's building on Pärnu Highway, which currently houses the Ministry of Culture. My design also had light wells and ramps, all the shops would have been below the concrete slab on the basement level, and the centre of the block would have been an urban park *cum* children's playground. A few cut-in sections, like an interior street motif, were also planned; for example, on Pärnu Highway in about the same position as Kawe cellar used to be".¹

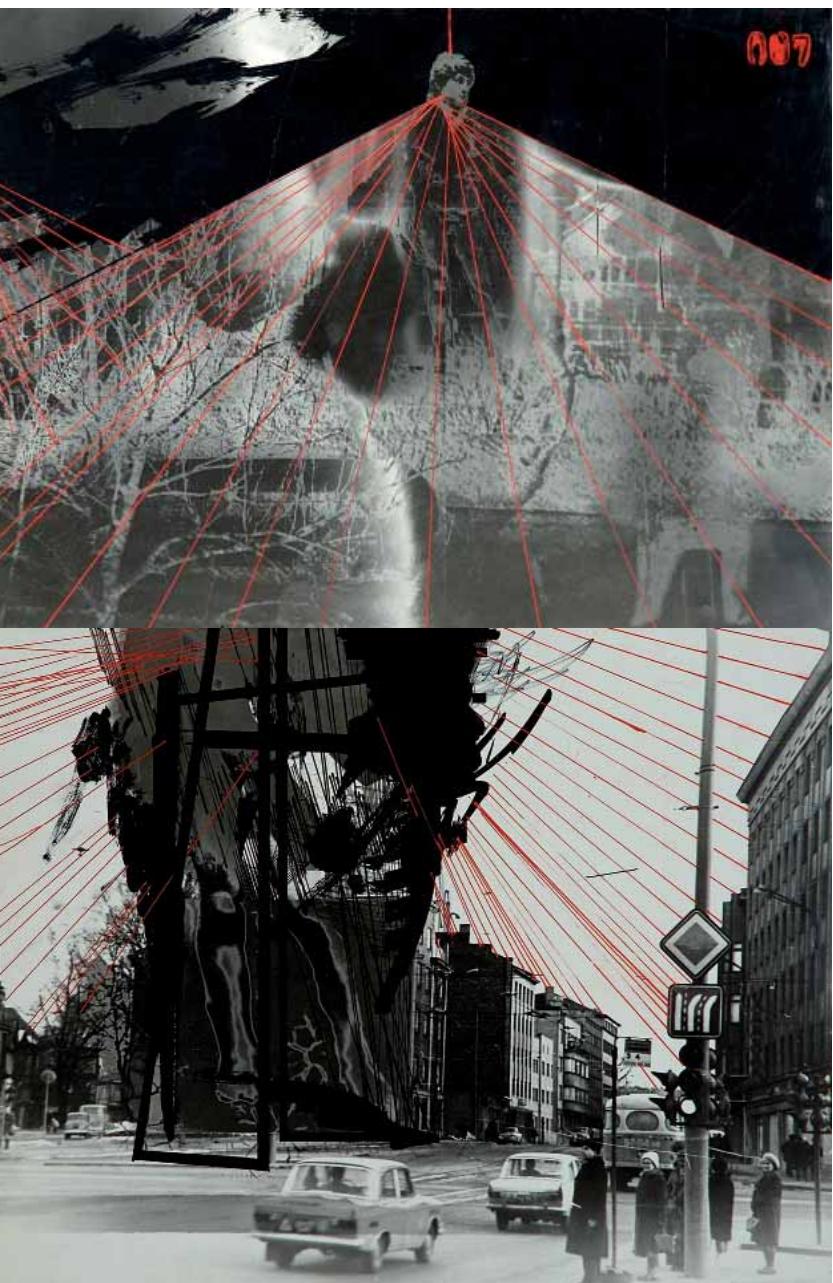

Destructive architecture. Üliõpilastööde konkurss, 1976
Destructive architecture. Student competition, 1976

Objekt linnas – arhitektuur kui kommunikatsioonivahend.
Üliopilastööde konkurss, 1976

Object in the town – Architecture as a communication tool.
Student competition, 1976

Conceptualism

So what can we make of the young architect's design? Even in Tallinn today we can find plenty of these "cavities". It would be inappropriate to compare Elken's design with Eieli Saarinen's Great Tallinn design – there are many differences at the conceptual level, Saarinen's design was a general plan and Elken's took into consideration the existing old architecture. And of course Elken's design, at that time, was utopian, a fact that he was no doubt fully aware of. He had to find a new form of expression. You could say that his architectural training influenced his tendency towards conceptual hyperrealism and then later his graffiti style paintings. He simply thinks environmentally – he looks at the city with open eyes. Walking through nature one has to be conversant in another secret and specific language of signs, but in the city things seem to be clearer and more intense – there are more cultural signs.

Elken became interested in conceptualism. In 1972 Ursula Meyer's "Conceptual Art" reached Estonia via Jaak Kangilaski, who had had the opportunity to travel to the West and bring back literature about contemporary art. He was kind enough to lend it out and in this way it was passed from one young artist to the next. After Surrealism and Pop Art, photography once again rose to the heights of the high arts. What differentiates ordinary photography from art photography? Jüri Lotman asked the same question about film and answered it himself – film becomes art when the filmmaker grabs the scissors, that is, also edits. This is the case with Elken, whose architectural fantasies are, in retrospect, pure conceptualism. He is not the first conceptualist to use photographs. Had he entered the art institute ten years earlier he would most probably been a member of SOUP'69. No doubt he was aware of Jüri Okas' photographs and amateur films, as well as Jaan Ollik's and Villu Järmüts' work at the internal exhibitions at the art institute in the 1970s. But Elken's montages were more than dispassionate representations of his surroundings. In an interview he gave to Heie Treier in 2005, Elken answers

Arhitektuur kui nägemus. Üliopilastööde konkurss, 1976
Architecture as vision. Student competition, 1976

teda aga ei köitnud – Raine Karbi linnahalli projekt oli juba töös. Iseasi oleks olnud kogu mereäärse keskkonna kujundamine, mis on praegugi aktuaalne. Nii vahetas Elken teemat ja võttis ette kolmnurkse kvartali Vöidu väljak – Lauristini tänav – Pärnu maantee (praegu Vabaduse väljak – Roosikrantsi tänav – Pärnu maantee) regenereerimise ehk, nagu ta ise ütleb, „hambaaukude” täitmise. Linna arhitektuurivalitsuse arhiivist sai ta laenutada peaaegu kõigi majade originaalprojekti, sealhulgas ka Elmar Lohu Palace'i variandid, ja isegi Konstantin Pätsi kooskõlastuskirjakesed. Muide, Päts sekkus aktiivselt linnaehitusse ja vaatas üle ka linna kavandatud reklaame. Oma ideed seletab Elken järgmiselt: „Esimese ja teise korruse vahel oli mul kvartali sisemus kaetud betoonplaadiga kui teise maapinnaga, all oli parkimine, peal rekreatsioon, kastid puudele jms. Inspiratsiooni ja kinnitust sain Pärnu maantee Laste Maailma (nn Urla maja) ja Saarineni praeguse kultuuriministeeriumi maja tehnoloogiast. Ka olid mul

the question of whether his “conceptual phase in a particular environmental project can be interpreted as anticipation of the internet” with the following: “Yes, one of my works shows a transparent utopian skin that covers the city, and with which people communicate with one another. The process is controlled and directed by a huge computer-brain. For this one-off work I used photomontage with double exposures. I photographed and created a montage of reality, the solarisation in these works is created on the paper positive; that is, during processing I turned the light on for a second and “ruined” the photograph to achieve a certain graphic structure and density”.² It is natural that Elken had to move on from his predecessors. In his photomontages of the 1970s there is something of Okas and Lapin in them, but his headless sculpture is something completely different. Now it even appears prophetic – the statue of Lenin that had stood outside the party building was also displayed in Pärnu outside the Museum of New Art without

valgussahtid ja pandused, kõikide kaupluste teenindamine oleks sinna betoonplaadi alla 0-korrusele jäänud, kvartali sisemuses oleks aga selline linnalike vahenditega tehispark, laste mänguväljak olnud. Paar läbilöiget, nii-öelda sisetänava motiivi, oli ka planeeritud, näiteks Pärnu maanteel umbes sellest kohast, kus oli Kawe kelder".¹

Kontseptualism

Mida arvata noore arhitekti sellisest projektist? Tänaseski Tallinnas leidub neid „hambaauke“ küll ja küll. Oleks liialdus vörrelda Elkeni ideed Eliel Saarise Suur-Tallinna projektiga, ideetasandil on erinevusi: Saarise projekt oli omamoodi generaalplaan, Elken aga arvestas ajaloolise arhitektuuriga. Muidugi oli Elkeni idee tol ajal utoopia, milles ta ilmselt ka ise hästi aru sai. Tuli otsida uusi väljundeid. Võib öelda, et arhitekturiöpingud on igati möjutanud Elkeni kunsti suundumist kontseptualistlikku hüperrealismi ja seejärel grafitilaadsesse maali. Ta lihtsalt mõtleb keskkondlikult, vaatab linna lahtiste silmadega. Looduses käies pead valdamama teist salajast ja erialast märgisüsteemi, linnas on kõik kuidagi selgem ja intensiivsem – siin on rohkem kultuurilisi märke.

Elkenit hakkas huvitama kontseptualism. 1972. aastal ilmunud Ursula Meyeri „Kontseptuaalne kunst“ („Conceptual Art“) joudis Eestisse Jaak Kangilaski vahendusel, kellel oli võimalus kaia läänes. Tema teene on see, et ta tõi seal moodsa kunsti kohta kaasa kirjandust, mida oli lahkelt nõus laenutama – see käis noorte kunstnike seas käest kätte. Pärast surrealisti ja popkunsti töoris nii-öelda kõrgeste kunstide sekka taas fotograafia. Mis eristab tavalist pildistamist kunstilisest fotograafias? Sama küsimuse on esitanud Juri Lotman filmikunsti kohta ja sellele ise vastanud: filmist saab kunst siis, kui filmija haarab käärid, s.t hakkab tegema montaaži. Nii tegi ka Elken, kelle arhitektuurilised fantaasiad on tagantjärele puhas kontseptualism. Ta polnud muidugi esimene fotoole toetuv kontseptualist. Oleks ta ERKIsse sattunud kümme aastat varem, oleks ta kindlalt olnud rühmituse SOUP'69 liige. Kindlasti olid tal silme ees Jüri Okase fotod ja amatöörfilmid, samuti Jaan Olliku ja Villu Järmuti 1970ndate ülesastumised ERKI-sisestel näitustel. Kuid Elkeni montaažid on midagi muud kui keskkonna kiretu fikseerimine. Heie Treierile 2005. aastal antud itervjuus vastab Elken küsimusele, kas tema „kontseptualistliku faasi ühes keskkonnaprojektis võib aimata Interneti ennustust“, nii: „Töepoolest kujutab üks töö linna kohale tömmatud utoopilist transparentset nahka, mille kaudu vahendatakse informatsiooni inimeste vahel, protsessi kontrollib ja suunab suur raal-aju. Ainukeemplaris töö tehnikaks oli fotomontaaž topelt eksponeeringuga. Ma pildistasin ja monteerisin realsust, isoheelia nendes töödes on tekkitatud paberpositiivi peal, s.t. panin ilmutamisel tule koriks põlema ja „solkisin“ fotot, et saavutada teatud graafilisi struktuure ja tihedust“.² On ka mõistetav, et Elken pidi kuidagimoodi oma eelkäijatest edasi minema. Tema 1970. aastate keskpaiga fotomontaažidest kumab läbi midagi Okasest ja ka Lapinist, kuid näiteks ilma peata skulptuur on hoopis teises võtmes.

a head. The exhibitions initiated by the academic student association and the architecture group at the State Art Institute were a means of exposure because these works were never exhibited in official art exhibitions. It is interesting that from ANK'64 to SOUP'69, the leaders of the Estonian avant-garde were not painters or printmakers, but architects, designers, stage designers and metal artists, and who knows what else. The Baltic young artist's painting triennial that took place in Vilnius in 1979, where he won the first prize, was a turning point for Jaan Elken. He said farewell to architecture and chose painting. His training in architecture provided him with the ability to think socially.

Hyperrealism

In the mid 1970s, Jaan Elken started to paint in a hyperrealist style. Here he also found himself in a "second wave" because Tõnu Virve and Ando Keskküla were already ahead of him. Elken had to share this wave with artists from Tartu (Miljard Kilk, Ilmar Kruusamäe, Enn Tegova). Anders Härm has written, "When people speak of hyperrealism in Estonia, Elken is always left out but when examples of *Zeitgeist* and the art mentality at that time are needed, then his "Kalinini rajoonis (In the Kalinin district)" 1978, "Kajakas (Seagull)" 1982 or "Väike-Õismäe" 1981 are always dragged out".³ The hyperrealist style was in fashion during the 1970s throughout the Soviet Union – it was like a compromise between social realism and Western modernism. The Russian artist and critic Sergei Sherstyuk called this conglomeration post-social realism. From 1979, Elken's work was the focus of attention at Soviet-wide youth exhibitions and this isn't something to be ashamed of – how many artists in the world have their paintings in the collection of The State Tretyakov Gallery in Moscow?

For the art theorist, Estonian hyperrealism is a tricky problem. Hyperrealism reached behind the iron curtain via glossy coffee table books, and in 1975 the American millionaire Armand Hammer organised an exhibition in Moscow – "American contemporary art", which included work by Richard Estes and Chuck Close. Sirje Helme has described the process in this way, "International art styles reaching Estonia during the Soviet period was an interesting and a delicate issue and there is no point in looking at this with formal comparisons. It is also difficult to use the paradigm of metropolis – province, because we were in such a unique situation".⁴ And furthermore, our city environment was becoming more urbanised – Viru Hotel was being built, neon advertising appeared, television became a powerful medium, and taking photographs with ORWO slide film became popular.

One of the first examples of Estonian hyperrealism is Irene Virve's "Tennisemängija (The Tennis Player)" 1971. In the same year, Tõnu Virve painted "Nätuürmort (Still life)", which Kädi Talvoja regards as "the first full-blooded [hyperrealist] paintings in Estonian art".⁵ Then came Ando Keskküla, Heitti Polli, Vladimir Timofejev (Taiger) and others. The first wave

Praegu tundub see olevat isegi prohvetlik: eksponente riigi ja Pärnus parteimaja ees seisnud Leninit Uue Kunsti Muuseumi õuel samuti ilma peata. ERKI ÜTÜ ja arhitektuuriringi initsieeritud näitused olid tol ajal väljundiks, sest sellist kunsti ametlikele näitustele välja ei pandud. Huvitav on see, et ANK'64st kuni SOUP'69ni polnud eesti avangardkunsti eestvedajad mitte maalikunstnikud ja graafikud, vaid arhitektid, disainerid, teatrikunstnikud ja metallikunstnikud või kes teab kes veel. Jaan Elkenile sai määrvaks 1979. aastal Vilniuses toimunud Balti riikide noorte kunstnike maalitriennaali *grand prix*: ta loobus lõplikult arhitektuurist ja tegi otsuse maalikunsti kasuks. Arhitektuuristuudiumist jäi pärandiks oskus sotsiaalselt mõtelda.

Hüperrealism

1970. aastate keskel alustas Jaan Elken hüperrealistlikus laadis. Nüüdki sattus ta „teise lainesse“, sest ees oli juba Tõnu Virve ja Ando Keskküla. Elken pidi seda lainet jagama tarlastega (Miljard Kilk, Ilmar Kruusamäe, Enn Tegova). Anders Härm on kirjutanud: „Kui räägitakse hüperrealismist Eestis, jäetakse Elken ikka selle nähtuse servale, teisalt, kui on vaja tuua näidet *Zeitgeist'i* ja mentaliteedi kehastumisest tolle ajastu kunstis, kraabitakse tema „Kalinini rajoonis“ (1978), „Kajakas“ (1982) või „Väike-Öismäe“ (1981) aga jälle välja“.³

Hüperrealistlik laad oli 1970. aastatel moes kogu N Liidus – see oli nagu sotsrealismi ja lääne modernismi kompromiss. Vene kunstnik ja kriitik Sergei Serstjuk nimetas seda konglomeraati postsotsrealismiks. Elkeni tööd olid 1979. aastast üleliidulistel noortenäitustel tähelepanu keskmes, tagantjärele pole siin midagi häbeneda. Kui palju on maailmas kunstnikke, kelle tööd on Moskvas Tretjakovi galerii kogudes?

Mis puutub eesti hüperrealismi, siis siin on tegemist kunstiteadlasele keerulise probleemiga. Ei saa öelda, et hüperrealism jõudis läbi raudse eesriide ainult klantspiltidega albumite kaudu: 1975. aastal korraldas Ameerika miljonär Armand Hammer Moskvas näituse „Ameerika kaasaegne kunst“, kus olid väljas Richard Estese ja Chuck Close'i tööd. Sirje Helme on protsessi kirjeldanud nii: „Rahvusvaheliste kunstilaadide jöudmine Eestisse Nõukogude Liidu ajal on omaette väga intrigeeriv ja delikaatne küsimus, ning formaalsete kõrvutustega on seda vaevalt mõtet uurida. Raske on kasutada ka skeeme metropol – perifeeria/provints, sest me olime niivõrd erilises situatsioonis“.⁴ Pealegi urbaniseerus ka meie linnakeskkond: ehitati Viru hotell, ilmusid neoonreklaamid, televisioonist sai võimas meedium, populaarseks sai ORWO slaidifilmile pildistamine.

Üks varasemaid eesti hüperi näiteid on Irene Virve „Tennisemängija“ 1971. aastast. Samasse aastasse jäab ka Tõnu Virve „Natüürmort“, mis Kädi Talvoja arvates on „vormilisest küljest esimene täisvereline hüperrealistlik pilt eesti kunstis“.⁵ Edasi tulid Ando Keskküla, Heitti Polli, Vladimir Timofejev (Taiger) jt. Esimene laine kulmineerus 1975. aasta noortenäitusel. Kohe algasid ka probleemid. Enn Põldroos kirjutas oma arvustuses: „Teatavas mõttes valmistas vabariiklik

Tartu mnt 77 ateljees. 21. november 1981.

Foto © Tõnu Tormis

Studio at 77 Tartu Highway. 21st November 1981.

Photo © Tõnu Tormis

culminated at the 1975 youth exhibition and immediately there were problems. Enn Põldroos, in his review, wrote, “In a certain sense the national youth exhibition was a disappointment for critics and possibly, even for participants ... And yes, in the material presented in the exhibition there is evidence of a new movement. This is a style that is similar to hyperrealism, whose aim is to present objects of this world in a cold, businesslike and most importantly unromanticised manner ... But it is with regret that I have to say that no new movement has ever had such a shaky start. What is especially sad is that this insecurity is apparent not only in the level of professionalism, but also in the interpretation of the philosophy of the style, and for some artists this proved fatal and barred them from showing their work”.⁶ It was mostly Vladimir Timofejev's “Barracuda” with its copied “foreign motifs” and foreign “glossy magazine cars” that came under attack. The young graduates of the “art room” at University of Tartu also made the same mistake in 1978 when they showed paintings of cars in the university café. In other words, what was everyday reality for Western artists was exotic for us and expressed our yearning for the Western life style. The 1980 youth exhibition was already free from this – Miljard Kilk and Ilmar Kruusema from Tartu, painted their surroundings

Mehaaniline võileib

foto
1974

Mechanical sandwich

photo
1974

Ekraan

1979

õli, lõuend

125 x 150

(Tallinna Kunstihonne Fond)

Screen

1979

oil on canvas

125 x 150

(Tallinn Art Hall Foundation)

noorte kunstnike näitus pettumuse nii kunstihindajatele kui ka, võimalik, osavõtjatele ... Tõepoolest, mingit meie oludes uut liikumist võis näitusele esitatud materjali hulgas jälgida. See oli hüperrealismile lähenev käsitluslaad, mis seab oma eesmärgiks luua sellesinatse maailma asjadega karget, asjalikku, ja – mis peaasi – romantiiseerimisest vaba kontakti ... Kuid samas peame kahetsusega tunnistama, et ükski uus laine pole veel veel startinud nii ebakindlalt tasemelt, kusjuures eriti kurb on asjaolu, et ebakindlus ei ilmne mitte ainult professionaalses tasemes, vaid ka oma suuna filosoofilise olemuse mõistmises, mis sai nii mönelegi autorile saatuslikuks ning sulges tee ekspositsiooni".⁶ Peamiselt sai nahutada Vladimir Timofejevi „Barracuda“, mis

and friends. Then there was a new problem: can this be called hyperrealism at all? So Sirje Helme came up with the term "slide painting".

What was Jaan Elken doing during all these years? He had graduated from the Tallinn 21st High School in the special English language class and this encouraged his interest in Anglo-American art and culture. By now many foreign magazines were available at the Kreutzwald Library. When Vilen Künnapu came back from the States he brought back "The Philosophy of Andy Warhol", published in 1975, and allowed a copy to be made of it. Since Elken's father worked as a section manager at Eesti Energia he had access to rudimentary copying machines.

Conceptual photomontage started to disappear from Elken's work. He recalls, "Painterly painting began to attract me. I tried to connect impossible things. On the one hand I was fascinated by hard-core conceptualism – the cool approach. And on the other, I really liked the painterly approach – Vlaminck, Wayne Thiebaud, a West Coast hyperrealist who became famous for his paintings of cream and cakes".⁷ Assessing Elken's early work one has to consider all the local and foreign influences that became synthesised in his painting style, and of course his training as an architect also had its role to play.

Elken made his debut outside art institutions at an exhibition in 1976 in the corridors of the Estonia Opera Theatre, and this time with paintings. It was clear that conceptual photographs would not be accepted into the exhibition (at that time this was not considered art), and furthermore, the peak of hyperrealism was still to come. In 1978, his paintings were on display at the spring exhibition at the Tallinn Art Hall. It was already clear that he was not copying the accepted western version of hyperrealism, along with its motifs, and nor did he do what Pöldroos accused young artists of doing, not even technically. I myself have called Elken a "painterly hyperrealist", whose trademark is, in the words of Mart Kalm, "icy white", resulting from the combination of ultramarine and white. He blurs the photographic image and introduces abstract areas of colour, and has been referred to as the Estonian Robert Cottingham (Evi Pihlak⁸, and later Kädi Talvoja⁹) or even Edward Hopper (Anders Härm). Härm has looked back at Elken's paintings with "incredulity from capitalist techno-Tallinn" and seen "urban lyricism and faded reminders of lost realities".¹⁰ Mart Kalm has written, "For him, the city in its cool fog is empty of people. There is no one at the harbour or on the ships, only icy white splashes of foam and malevolently cackling seagulls. Interiors seem forgotten and abandoned. Figures, as rarely as they appear, seem at a loss in their surroundings – though a little derivatively Hitchcockian".¹¹ Mai Levin also finds it "interesting how Elken's hyperrealism dissolves into urban lyricism. And it is lyricism, despite the masculine roughness and hints of criticism."¹² Comparing American and Estonian hyperrealism, Kädi Talvoja is thinking specifically of Elken, "American hyperrealism lacks the artist's touch, it is a "styleless" art movement, without the distinctive signature of the artist. There is

Elken, 8. Mai 1980

Kunstisalon, 8. mai 1980. Jaan Klõšeiko foto

Art Salon (now Tallinn Art Hall Gallery) 8th May 1980. Photo Jaan Klõšeiko

piirdus „välismaiste motiividte“ kopeerimise ja välismaiste „žurnaaliluduste autodega“. Muide, samasse ämbrissee astusid ka noored Tartu ülikooli kunstikabinetis kasvandikud oma 1978. aastal ülikooli kohvikusse üles pandud autopiltidega. Ühesõnaga see, mis oli lääne kunstnikele igapäevane realsus, oli meile eksootiline, lääneliku elustiili ihalus. 1980. aasta noortenäitus oli juba sellest vaba: tartlased Miljard Kilk ja Ilmar Kruusamäe maalisid kodüümbrust ja oma sõpruskonda. Siis tekkis uus probleem: kas seda saab üldse hüperrealismiks nimetada? Nii tuligi Sirje Helme välja mõistega „slaidimaal“.

Mida tegi Jaan Elken nendel aastatel? Ta oli lõpetanud Tallinna 21. keskkooli inglise keele eriklassis ja see määras ka huvi

too much of the expressive artist in Elken, too much of the need to leave a mark for his work to be identified with photography. He does observe the contemporary city with an indifferent photographic eye, but leaves his mark – “I was here” – hence destroying the bewitching play with reality. True hyperrealism doesn’t do this. Elken’s painterly brushwork removes any Baudrillard-like hyperrealism, as the *simulacrum* of the reality of a past world, leaving the viewer with only the reality of the painting”.¹³

Elken painted two important paintings in 1978, “Koidula ja Leineri tn nurgal (On the corner of Koidula and Leineri Streets)” and “Kalinini rajoonis (In the Kalinin district)”. Elken himself

Lennuväli

1979

õli, lõuend

114 x 146

(Eesti Kunstimuuseum)

Airport

1979

oil on canvas

114 x 146

(Art Museum of Estonia)

angloameerika kultuuri ja kunsti vastu. Kreutzwaldi-nimelises raamatukogus oli juba siis saadaval välismaiseid ajakirju. Kui Vilen Künnapu käis Ameerikas, tõi ta sealt kaasa 1975. aastal ilmunud raamatu „Andy Warholi filosoofia“ („The Philosophy of Andy Warhol“), millest Künnapu lubas lahkelt teha koopia. Kuna Elkeni isa töötas Eesti Energias grupijuhina, oli tal juurdepääs alglistele koopiamasinale. Elkeni kunstis hakkas kontseptualistlik fotomontaaž taan-duma. Ise on ta meenutanud: „Maaliline maal paelus mind ka. Ma üritasin siduda võimatuid asju. Ühtepidi köitis mind *hard core* kontseptualism, *cool* lähenemine. Ja teisalt meeldis hirmsasti maalilise lähenemine: Vlaminck, Wayne Thibault, lääneranniku hüperrealist, kes sai kuulsaks oma kreemi- ja koogimaalidega“.⁷ Elkeni varasemale loomingule hinnangut andes peab silmas pidama kõiki neid kodu- ja välismaiseid möjutusi, mida ta oma maalistiiliks sünteesis, lisaks mängib oma rolli muidugi arhitekti haridus.

Elken debüteeriski väljaspool ERKI-t toimunud näitusel 1976. aastal Estonia ooperimaja jalutusruumis – nüüd juba maaliga. Oli selge, et kontseptualistliku fotoga näitustele ei pääse (seda ei peetud tollal kunstiks), pealegi oli peale tulemas hüperrealismi kõrgaeg. 1978. aastal olid tema maalid juba väljas Tallinna Kunstihoone kevadnäitusel. Kohe võis aru saada, et ta ei jälgenda hüperrealistliku maali klassikalist lääne varianti koos selle motiividega – ei tee seda, mida Pöldroos noortele ette heitis, ka mitte tehniliselt. Olen ise nimetanud Elkenit „maaliliseks hüperrealistikks“, kelle firmamärgiks on Mart Kalmu sõnade järgi „jäine valge“, mis tuleneb ultramariini ja hõbevalge värvikombinatsioonist. Samuti hägustab ta fotolikku motiivi ja toob sisse abstraktseid värvipindu. Samas on teda nimetatud nii eesti Robert Cottinghamiks (Evi Pihlak⁸, tema järel Kädi Talvoja⁹) kui ka Edward Hopperiks (Anders Härm). Härm on Elkeni maale vaadelnud „pika pilguga kapitalistlikust *techno-Tallinnast*“ ning leidnud sealt ajastu „linnalüürkat kui hämaraid meenutusi kadunud realsusesest“.¹⁰ Mart Kalm on kirjutanud: „Linn on tema jaoks jahedas sumus inimtühji. Sadamates ja laevadel pole hingelist, vaid valged jäised vahupritsmed ja võikalt häälitsevad kajakad. Interjöörid tunduvad unustatud ja hüljatud. Inimene, nii harva kui ta pildile juhtubki, jäääb hättä ümbrissevaga – küll veidi trafaretselt Hitchcocki filmide laadis“.¹¹ Samas leiab Mai Levin, et „huvitav on Elkeni hüperrealismi lahustumine linnalüürikas. See on ikkagi lüürika, vaatamata mehisele karedusele ja kriitilistele vihjetele“.¹² Kädi Talvoja peab ameerikalikku ja meie hüperrealismi vörreldes silmas just Elkenit: „Ameerika hüperrealism on kunstniku puudutusega, isikliku käekirjata „stililit“ kunstivool. Elkenis on fotograafiaga samastumiseks liialt palju ekspressiivset kunstnikku, soovi jälg jäetta. Ta vaatleb küll kaasaegset linna fotosilmana üksköikselt, kuid jätab siiski märgi „mina olin siin“, lõhkudes nii lummavad realsusemängud. Töeline hüperrealist seda ei tee. Elkeni maalilise pintslitöö võtab tema teostelt Baudrillard'liku hüperrealismi kui kadunud maailma realsuse *simulacrum'i* tähduse, jätkes vaatajale vaid maalireaalsuse“.¹³ 1978. aastast on pärit kaks olulist maali Elkeni loomingus: „Koidula ja Leineri tn nurgal“ ning „Kalinini rajoonis“. Elken ise on seda perioodi nimetanud „nõukogude linnakeskkonna

Laboratoorium

1981
õli, lõuend
114 x 146
(erakogu, Soome)

Laboratory

1981
oil on canvas
114 x 146
(private collection, Finland)

has referred to this period as “anthropological research of the Soviet urban environment.” But this began earlier while he was at school in Raua Street, when that whole area became familiar to him. Now, as an artist he became interested in urban environments and began to seek out signs – street signs, road signs, advertising, the rhythm of doors and windows – visual semiotics. Soviet absurdity was also clearly expressed in the city environment. Elken has said, “The choice of image was everything. I doubt, that I could express the same in words. I hope that that energetic field is recorded in those paintings from that time.”¹⁴ He sees himself as a hyperrealist, but due to his social positioning he is also a critical realist. And furthermore, in spirit, he considers himself to be a romantic, whose creative processes require personal experience and lengthy searching – with a sketchbook and ORWO film, of which some paintings required many rolls. Take for example

kultuurantropoloogiliseks uurimuseks". Kõik algas juba varem, kui ta õppis Raua tänaval koolis – kogu selle ümbrus oli tal läbi kolatud. Nüüd, kunstnikuna, süvenes ta linnakeskkonda ja hakkas otsima märgilist: tänavasildid, liiklusmärgid, reklamid, majade uste-akende rütmid – visuaalne semiootika. Nõukogulik absurdsus väljendus väga selgelt ka linnakeskkonnas.

,Kaadri valik oligi kõik, kahtlen, kas ma sõnaga saan pildile võrdväärset keskkonda taasluua. Loodan, et see energieetiline väli on salvestatud tollastesse maalidesse,”¹⁴ on Elken öelnud. Iseenast positsioneerib ta küll hüperrealistina, kuid sotsiaalselt sättumuselt kriitilise realistina. Vähe sellest, hingelt peab ta end romantikuks, kelle loomeprotsess nõuab isiklikke läbielamisi ja pikki otsingutunde – ikka koos visandiplokiga ja ORWO slaidifilmiga, mida kulus mõne maali puuhul mitmeid rulle. Võtame sellesama maali „Kalinini rajoonis”, kus hotell „Kopli” Balti jaama juures on ülendatud justkui venestamisperioodi läbi elava linna visiitkaardiks. Oodates seal bussi number kaheksa, kivistus see motiiv talle mällu: räämas maja, mille fassaadil uhkeldas suurilmalikkusele pretenderiv kakskeelne valguskast. Tähendusliku valgusreklaami leiab ka maalilt „Pealinn” (1980). See eestiaegne reklam elas kummalisel kombel üle nõukogude aja ning ka hotelli läänelik nimi jäi alles. Kuid Elkenit ei huvitanud üksnes põnev linnamotiiv, ta otsis alati ühiskonnakriitilisi tähendusi. Eks tal olnud ka nõukogude võimuga omad arved: on ta ju sündinud Krasnojarski krais küüditatute perekonnas. Maalis „Koidula ja Leineri tn nurgal” saavad lihakaupluse nurgal kokku rahvusromantiline eesti poetess ja punarevolutsionäär. Metafoorne on ka „Kajakas” (1982). Väikelaeva pardalt pildistas Elken Soome poole eemalduvat reisilaeva „Georg Ots”, mis oli ainus ühendus meie põhjanaabritega, kui mitte arvestada Soome televisiooni, mida Põhja-Eestis vaadata sai. Möistagi päasesid eestlastest sellele laevale need, kes polnud tollases könepruugis *nevōjezdnoi*. Piirid olid kinni, kuid maailil laeva saatva kajaka puul see ei kehtinud. Kiwa on kirjutanud „Kajakast” näituse „Tagasi hüperreaalsusse” (EKM Adamson-Ericu muuseum, 2000) retsensioonis: „Siin on peidus mitu tasandit. Iha ära lennata nii teispoolsesse kui vaba läänemaailma poole, samas kajaka pildipinnale langev vari, mis loob ühe raami sisse kaks eri tasanditel asuvat pilti, nihestades seega ruumiloogikat”.¹⁵ Üldse tundub, et nii tähenduslikkuse kui ka maaliruumi keerulisustamise poolest on „Kajakas” üks võib-olla kõige olulisem maal Elkeni loomingus. Maaliga on veel see huvitav lugu, et kui ENSVd küllastas 1982. aastal Kasahhi valitsusdelegatsioon, viidi saabunud tavapäraselt ka kunstnäitustele. Kasahhi kultuuriminister tuvastas „Kajaka” puhul lömitamise kodanliku kultuuri ees; tema hinnangut tsiteeris ka Rahva Hääl. Muide, Elken töötas tollal sadamas Jaak Olepi alluvuses kunstiekspordina, kuid sadama territooriumil said nad liikuda vaid riigipiirini. Kõik see tekitas paineid, sest vabastav laev oli ju käeulatuses. Nükkeid valitseva võimu aadressil leiab ka maalis „Allkirjata” (1978), kus tagaplaanil on minge lennuki moodi objekt, ees aga kakskeelne silt „Ülekäiku ei ole” (etteruttavalta võiks tähelepanu juhtida sellele, et juba siin on tulevase grafititeksti elemente). Või siis „Tallinn. Kopli kaubajaam” (1982). Sealt algas paljude küüditatute teekond Siberisse. Ühe vaguni peale on löönud ta templi aastaarvuga 48,

the selfsame painting, "Kalinini rajoonis (In the Kalinin district)", where the "Kopli Hotel", near The Baltic Station, is as if elevated to a lofty position as a signature piece in a city living through a period of Russification. Waiting there for bus No. 8, this motif became fixed in his mind – the derelict façade proudly displaying a pretentious bilingual lightbox sign. There is another telling lit advertisement in the painting "Pealinn (Capital city)" 1980. This advertisement, from the Estonian period of independence, somehow managed to survive the Soviet period and even the Western style name of the hotel remained unchanged. But Elken was not only interested in exciting urban motifs, but he always sought out meanings that were critical of society. He had his own issue with the Soviet authorities – he was born in Krasnoyarsk Krai to parents who had been deported from Estonia. In the painting "Koidula ja Leineri tn nurgal (On the corner of Koidula and Leineri Streets)", the Estonian national romantic poetess and Leiner, the red revolutionist come together in front of a butcher shop. "Kajakas (Seagull)" 1982 is also metaphoric. From the deck of a small boat Elken photographed the passenger ship "Georg Ots", as it headed toward Finland. The "Georg Ots" was Estonia's only connection with its northern neighbour, with the exception of Finnish television, which could only be seen in northern Estonia. Naturally, only those Estonians who were not *nevōjezdnoi* (people who were not permitted to travel outside the country), as they were known then, were able to travel on this ship. The borders were closed, but this did not apply to the seagulls that flew alongside the ship. Kiwa wrote about "Kajakas (Seagull)" in his review of the exhibition "Tagasi hüperreaalsusse (Back to hyperreality)" at the Estonian Art Museum's Adamson Eric Museum in 2000, "There are many hidden layers here – the desire to fly away both to another dimension and to the free world, and the seagull's shadow as it falls across the picture surface creates two separate images on different levels within the one picture, hence interrupting the spatial logic of the painting".¹⁵ Because of the meaning and complexity of the painting's space, "Kajakas (Seagull)" is most probably one of Elken's most important paintings. Another interesting thing about this painting is that when a delegation from the Kazakhstan government visited the ESSR in 1982 and were taken, as was the custom, to see an art exhibition, the Kazakh minister for culture identified "Kajakas (Seagull)" as grovelling before bourgeois culture, and his assessment was quoted in the daily newspaper, *Rahva Hääl* (The Voice of the People). At that time, Elken was working at the harbour as an art expert under Jaak Olep, but within the harbour territory they were only able to go as far as the state border. This created considerable tension because the ship to freedom was actually so close. Sleights at the expense of the authorities can also be found in the painting "Allkirjata (Untitled)" 1978, with an aeroplane-like object in the background and in the foreground a bilingual sign that reads "Ülekäiku ei ole (No crossing)". At this point it is worth noting that already here there are elements of the graffiti texts that were to appear later, but also in "Tallinn, Kopli kaubajaam (Tallinn, Kopli depot)" 1982, which was where the journey began for many who were deported to Siberia. One of

kuigi küditamine toimus aasta hiljem. Anders Härm soovitab Elkeni maalid deponeerida Eesti Rahva Muuseumisse või Okupatsioonimuuseumisse, kui seal peaks kunagi avatama 1980. aasate retrotuba ja *Wunderkammer*. „Koos gazirovka-automaatide, reklamfilmitoodangu, muuvide ning diskosaali peegelkeradega moodustaksid Elkeni maalitud kollane „Ikaruse” buss, „Georg Ots”, „Kopli” hotell ja keelumärgid täiusliku pildi tolle absurdse kümnendi linna- ja massikultuuri atribuutikast-estetikast. Ajastu ihadest ja kirgedest”.¹⁶

Tegelikult olen ma ka ise kirjutanud ja nōus Ando Keskkülagat, et hüperrealism, see tähendab realsust täpselt peegeldava maali, pole midagi muud kui üks kontseptualismi arendusi. Meie omaaegne kriitika püüdis esile tõsta pigem realismi aspekti, et noorte kunstnike loodu oleks ametliku kunstipoliitika seisukohalt vastuvõetavam. Sirje Helme kirjutab 1980. aasta noortenäituse arvustuses: „Kunstnikud on tunduvalt rohkem tähelepanu pööranud neid ümbritsevale olustikule, muutunud täpsemaks ja konkreetsemaks nii keskkonna kui ka inimtegvuse suhtes, kasutades seejuures maalimismaneeri, mis eeldab täpset teadmist asjadest ja täpset suhtumist nendesse. Igatahes on see ainult kasuks, kui noor kunstnik tegeleb oma ajaga”.¹⁷ Jaak Olep aga kirjutas samal stagna-aastal nii: „Nagu enamik slaidimaalijaid, nii ei kipu ka Elken oma hoiakuid toonitama. Ta nagu rõhutaks oma uurijapositsiooni, seda, et tema jaoks on kõik võrdselt tähelepanuväärne. Ühiskondliku meeblaadiga kunstnikuna on Elken osanud tabada olulist tänases, ka pole ta suutnud hoiduda olmekriitilistest müksudest”.¹⁸ Tegelikult nähti ka tollal, et need „müksud” olid märksa sügavama varjatud alatooniga kui lihtne olmekriitika.

Leonhard Lapin on Elkeni kunsti kirjeldanud tabavalt: „Elken ei mängi vastalist, ta ei teinud seda ka okupatsiooniajal: ta on kodanikuna alati esinenud positsioonilt, kes ta ise parajasti sootsiumis on, ja kunstnikuna väljendanud maailma sellisena, nagu ta seda ise läbi elab”.¹⁹

Tekst ja pilt

1970. aastate algul tundus paljudele läänemaailma kunstiteadlastele-kriitikutele, et maalikunstiga on nüüd lõpp. Ega ka hüperrealism tähendanud maalikunsti taassündi, pigem oll see, nagu eespool öeldud, kontseptualismi üks arendusi. Ometi genereeris 1979. aastal itaalia kunstiteoreetik Achille Bonito Oliva termini „transavangard”. See tähendas maalikunsti taassündi kas siis sajandialguse ekspressionismi või 1950. aastate abstraktse ekspressionismi vaimus. Esimesena tegi kannapörde Ando Keskküla, kes loobus hüperilaadsest maalist ning muutis oma kunstikeele abstraktsemaks, mütologiseeritumaks ja mitmetähenduslikumaks.

Tundub, et Elkenil oli 1990ndatel mitu kriisiaastat, kuid kuna tema looming sisaldas piisavalt polüstilistilisi kihistusi, ei osutunud talle keeruliseks liikuda edasi suundades, mis olid mingil tasandil olnud seni esindatud justkui ebaoluliste ääre-motiividena (abstraktsemad pildilõigud, kollaaziemendid, grafitikatked jms).

the wagons has the year '48 stencilled on the side, even though the deportations took place a year later. Ander's Härm suggests that Elken's paintings should be displayed in the Estonian National Museum or the Museum of Occupations, if a 1980's retro or *Wunderkammer* display should ever be opened at either of these museums. "Along with *gazirovka* vending machines, advertising films, movies and disco mirror balls, Elken's paintings of yellow "Ikarus" buses, the "Georg Ots" ferry, "Kopli Hotel" and prohibiting signs would provide a complete picture of the typical accessories and aesthetics of urban and mass culture from that absurd decade. An era of desires and passions."¹⁶

Actually, I have also written, and agree with Ando Keskküla, that hyperrealism – that is, a painting that accurately reflects reality – is nothing more than a development of conceptualism. Our art criticism at the time tried to emphasise the realist aspect, so that the work of young artists would be acceptable to the official art policy. Sirje Helme, in her review of the youth art exhibition in 1980 wrote, "Artists have started paying greater attention to their immediate environment and their work has become more accurate and specific both in regard to their surroundings and the human activity around them by using a manner of painting that requires accurate knowledge of objects and a precise relationship to them. Anyway, it is good that young artists are addressing their times".¹⁷ But during the same year of that period of stagnation, Jaak Olep wrote "Like most slide painters, Elken does not draw attention to his own attitudes, but seems to emphasise his role as observer and the fact that, for him, everything is equally worthy of attention. Elken, being a socially-minded artist has been able to capture what is currently relevant, but he has not managed to refrain entirely from social criticism".¹⁸ Actually, at that time, they also realised that those "criticisms", with their hidden subtext, were significantly deeper than just mere critical observations.

Leonhard Lapin has described Elken's work aptly, "Elken does not play the opponent and nor did he do this during the era of the Soviet occupation. As a citizen, he has always assumed the position of who he is at that particular time within the social order and as an artist he has represented the world through his own experiences".¹⁹

Text and image

In the early 1970s, it seemed to many Western art theorists and critics that painting was dead. And nor did hyperrealism signify the rebirth of painting, it was, as previously mentioned, a new development of conceptualism. But in 1979, the Italian art theorist Achille Bonito Oliva came up with the term "trans-avant-garde". This meant the rebirth of painting in the spirit of early 20th century expressionism or the abstract expressionism of the 1950s. The first to change direction was Ando Keskküla, who gave up hyperrealist painting for a style of art that was more abstract, more mythological and carried meaning at a variety of different levels.

Märg linn II

1988
õli, lõuend
160 x 200
(Konstfrämjandet, Roots)

Tallinn, aprill 1988

1988
õli, lõuend
135 x 150
(Konstfrämjandet, Roots)

Wet Town II

1988
oil on canvas
160 x 200
(Konstfrämjandet, Sweden)

Eero Epner kirjutab: „Elkeni loomingus 1980ndate teisel poolel toimunud nihet abstraktionsimi poole ei saa vaadata kardinaalse murranguna, vaid pigem võime rääkida teatud semantilisest ja diskursiivsest nomaadlusest – Elkeni loomingu välimatu koostisosas on kindlate koostisosade puudumine ning rõhutatult protsessuaalne alusplatoo. Üks olulismaid märksönu tundub siinkohal rännakud linnamütolloogias, mis hüperrealistliku fotogeenilisuse asemel keskenduvad nüüd argikogemusest pärilt tekstikatkete ning leidobjektide kaasahaaramisele”.²⁰ Epneriga võib nōus olla: põõre abstraktsema laadi ja teksti poole oli juba programmeeritud hüperrealistlikku perioodi.

Rainer Vilumaa on käsitlenud ka nn abstraktse perioodi Elkenit jätkuvalt realiteeti kujutava kunstnikuna, tema abstraktsioonid

Tallinn, April 1988

1988
oil on canvas
135 x 150
(Konstfrämjandet, Sweden)

It seems that during the 1990s, there were a number of crisis years for Elken, but his work contained sufficient polystylistic layers so it was not difficult for him to move ahead in directions that until now had been represented by seemingly unimportant fringe motifs (abstract sections of pictures, elements of collage, fragments of graffiti and so forth).

Eero Epner writes, “In Elken’s work the shift towards abstraction in the second half of the 1980s should not be viewed as a major breakthrough, but rather we should speak of it as semantic and discursive nomadism – an integral ingredient in Elken’s work is the lack of consistent ingredients and his work is strongly process based. One of the most important ideas seems to be journeys into urban mythology, which instead of being hyperrealistically photogenic, now focuses on including

on enamjaolt realiteedist lähtuvad struktuurid: „Võiks arvata, et varem hüperrealistlikku linnavisooni viljelnud Elken on hakanud astuma abstraktsemat rada. Siin aga näib tegelikkuses peituval peen pettemaanööver: tegelikkuse teisenemine ei avaldu laadi, vaid fookuse muutumises. Värvilagud maalidel pole muud kui mahalangeva krohvi ja kestendava värvikorraga majaseinad, kus levib läbisegi ametlikku, kinnimakstud informatsiooni reklami ning erineva sisuga afiššide näol ja mitteametlikku, illegaalset informatsiooni graffiti, seinasorgeldiste näol. Kuna graffiti kujutamiseks kasutab Elken veel pulverisaatorivärvi, ei saagi olla tegemist millegi muu kui realismiga”.²¹

Elken peab realismiks ka oma „Keha keemia” näitusel (Tallinna Kunstihonne, 2000) valitsenud laadi. Näitust kommenteerinud Heie Treier kirjutab: „Personaalnäitusel „Keha keemia” näeme kunstniku pöördumist keskkonna ja linna probleemidest moodsa temaatikani – keha ja kehalisus. Samas on Elken jäänud abstraktset visuaalset kunstikeelt väljendavate maalide juurde, ainult selle vahega, et ta ise keeldub oma maale nimetamast abstraktseteks. Kujutades keha tema meditsiinilises olekus, on Elken paramatult jöudnud verise lihalikkuseni, saavutades üsna eemaletöukava tulemuse”.²² Näitusega seoses kirjutab Juta Kivimäe, et Jaan Elken on püüdnud ühendada isiklike kehalisi kogemusi abstraktse maali võimalustega. „Keha keemia” maalikeskkonnas viitavad maalide pealkirjad („Diagnoos”, „Insomnia”, „Viljatus” keskendumisele keha ja bioloogiliste eluavaldusteega seotud isiklikele foobiatele ning üldlevinud sotsiaalsetele peegeldustele (maalidele pintseldatud katked menuraamatust „Total fitness” jne). Kirjakatked ei suuda siiski varjutada maalide haavatud ja kraabitud pindu, kuid loovad intensiivse lisatasandi kontakteerumiseks”.²³

1990ndate keskpaigast hakkas tekst muutuma Elkeni maali domineerivaks komponendiks. Teksti ja pildi vahekorda on põhjalikult analüüsitud Virve Sarapik oma doktoritöös, mis on ilmunud ka raamatuna pealkirjaga „Keel ja kunst” (1999). Esmalt eristab ta allkirja ja pealkirja. Asi läheb huvitavamaks siis, kui tekst ilmub pildi pinnale. Kas see on siis all- või pealkiri? Vanemas kunstis valitseb sünkronism: pilt ja tekst eksisteerivad lahutamatult koos. Jaan Elken alustas oma tekstualsete maalidega 1995. aastal Vaala galerii isikunäitusel, kus tema puhtabstraktsesse maali toodud tähtedel oli kindlasti konkreetne sõnum. Deco galerii näitusega (1996) jätkas Elken sama rida. Katrin Kivimaa kirjutab, et Vaala galeriis alguse saanud tendents, kus abstraktsele aluspinnale on ilmunud pealmine, graffitiilik pealispind, on sellel näitusel vaid süvenenud: „... pea igal pildil on oma tekstiline sõnum, mis paigutab Elkeni maalid taas linnatemaatikasse”.²⁴ Jöudnud ringiga taas urbanistliku teemani, tundis Elken end taas kodus. Piltkujutist sodivat ja paralleltähenduslikust loovat graffiti kasutab ta 1996. aastal Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse näitusele esitatud töödes „Ema lööb maha” (1982/96) ja „Kui ma suppi ei söö” (1980/96). Tegemist oli meedias laialt arutatud kartulikrõpsude rekaamiga. Seni polnud ta haakunud Sorosi keskuse näituste ideoloogiaga, kuid näituse pealkiri „Eesti kui märk” inspireeris kunstnikku. Heie Treier peab eespool nimetatud, omamoodi dokumentaalseid töid Elkeni 1990ndate läbilöögi-töödeks: „Neis maalides kajastub korraga meeletult palju

fragments of text and found objects from everyday life”.²⁰ It is easy to agree with Epner, because the change to a more abstract style and the use of text was already pre-programmed into the hyperrealist period.

Rainer Vilumaa has also approached the abstract period in Elken's work as that of an artist who continues to represent reality – one whose abstractions are mostly based on reality, “You might believe that Elken, who previously produced hyperrealist urban visions has now started to tread a more abstract path. But this is just sleight of hand – the change in reality merely reveals a change in focus. The areas of colour on the paintings are nothing more than the crumbling plaster and peeling paint on a wall with official advertising all jumbled up with posters and unofficial and illegal information in the form of graffiti and scribblings. And since Elken uses spray paint for his graffiti then this can be nothing else but realism.”²¹

Elken also considers the style of the work in his exhibition “Keha keemia (Body chemistry)” at the Tallinn Art Hall in 2000, to be realism. Commenting on the exhibition, Heie Treier writes, “In the solo exhibition “Keha keemia” we see the artist turning from the environment and the city to the modern theme of body and bodyliness. But at the same time Elken continues to make paintings that express an abstract visual language, except he refuses to call his paintings abstract. Representing the body in a medical state, Elken has inevitably arrived at bloody fleshiness and in so doing has achieved a fairly unpleasant result.”²² Juta Kivimäe writes about the exhibition, that Elken has tried to unite personal bodily experiences with abstract painting. “The titles of the paintings in the exhibition “Keha keemia (Body chemistry)” – “Diagnosis”, “Insomnia”, “Infertile” – make reference to a focus on personal phobias connected with bodily and biological manifestations of life, as well as common social manifestations (the painted extracts from the popular book “Total Fitness”). The fragments of text are not able to hide the damaged and scraped surface of the paintings, but they create another intensive layer.²³

From the mid 1990s, text began to form the dominant element in Elken's paintings. Virve Sarapik, in her doctoral work, has carried out thorough research on the relationship between text and image, and this has been published as a book under the title, “Keel ja kunst” (Language and Art) 1999. Firstly, she differentiates between *allkiri* (in Estonian means signature, but *all-* means below) and *pealkiri* (meaning title, *peal-* means above or on top of). Things become interesting when the text appears on the picture surface. Is the picture signed or titled? (A play on words – Is the text below or on top of?) In older art there is a synchronicity – the image and text exist inseparably. Jaan Elken first showed his text paintings at his solo exhibition at Vaal Gallery in 1995, where the letters applied to his purely abstract paintings most probably contained some specific message. He continued in the same vein with his exhibition at Deco Gallery in 1996. Katrin Kivimaa writes that the tendency that began at Vaal Gallery, where the abstract ground had a graffiti-like upper surface, has, in this exhibition really taken hold, “... almost every painting has a written message and this

näitusel – kunstniku vaesusest tingitud väljapääsuotsimine edasi loomiseks (vanade lõuendite tükkidele on otsa ömmeldud uue lõuendi tükke, nii et töö pahupool on kui lapitekk), dialoog oma varasema minaga, mõtiskelu vahepeal muutunud riigikordade üle ja teistmoodi ajastu illusionituse taju".²⁵ Kuigi Elkeni loomingut analüüsides näevad kriitikud märksõnana sageli „graffiti“, on kunstnik ise öelnud, et tegelikult ta jälestab seda: „Minu graffiti on tegelikult anti-graffiti ... Ma laenen sealtn ainult vabaduse tunnet“.²⁶ Harry Liivrand pakub, et võib-olla peaks Elkeni maale lugema nagu räppkste. „Ehkki Elken endiselt poetiseerib metropoli üksindust, on tema uus linnaruum nüüd agressiivsete verbaalsete sõnumite billboard“.²⁷

Omaette teema on Elkeni loomingu autobiograafilisus, tegelikult on kogu tema loomingus sees tugev autobiograafiline element. Eriti väljendus see näitusel „Mälumäng“ (Vaala galerii, 2001). Harry Liivrand on kirjutanud: „Elkeni loomingulisse strateegiasse on lisandunud omamüntoloogia konstrueerimine *à la* Beuys, mis kasvatab tema maalidele mõningal määral juurde eepilist mõödet. Nimelt pöhjendas Elken „Mälumängu“ näitusel piimja koloriidi vohamist piima elulise tähtsusega küditatud eestlase pere jaoks Siberi külas, kus mõodusid kunstniku esimesed eluaastad“.²⁸ Elkeni tudengineist ema sai küditatuna Siberis tööd sovhoosi lüpsjana, mistöttu õnnestus perel ellu jäada. Näitusel meenutab seda perioodi maal „Lüpsi ootel. Remix 2001“ (1979/2001). „Mälumängu“ on Liivrand nimetanud viimase kümnedi parimaks näituseks. Superlatiivides läheb kriitik isegi nii kaugele, et „näitus vääriks missat“ ja „kunsti kontekstis New Yorki“.²⁹ See oli aeg, kui Elken tegi oma maalidest *remix'e*, omamoodi palimpseste, kasutades varasemate maalide lõuendifragmente.

Interview küsib Heie Treier Jaan Elkenilt, kes on tema loomingus Linda. Kunstnik vastab: „Linda on minu abikaasa. 1981. aastast on portreeline Linda, 1980. aastal maalisin ma ühe Linda kino „Oktoober“ ees, kõrvalt langevas päikesevalguses, seda ma tollal näitusele välja ei pannudki“.³⁰

Ka tema ema nimi oli Linda. Näitusel „Mälumäng“ on kino ees istuv Linda saanud uue väljenduse. Eha Komissarov pressitekstist loeme: „Etapiliseks Elkeni biograafias võib kujuneda maal „Linda. Remix 2001“ (1980/2001), kus Hopperi laadne üksindusest ja ootamisest könelev ja hopperlike illusionismifoobiatega salapäraseks tehtud, vitriiniklaasidele mänglevate vastupeegeldustega pilt on väga õnnestunult istutatud uude, *graffity*-maalingutega üle külvatud linnaruumi. Maal ootavast naisest pärineb Elkeni varaste, 1970ndatel valminud kavandite mapist ja on Hopperi mõjutuste tõttu tavatu. Otse uskumatu, kuidas selle tööga *graffity*ga täis soditud pinnad kokku sobivad“.

Omamoodi kajastub Elkeni sotsiaalne tundlikkus töös „Maal III“ (1995 - 1996), kus ta on väljendanud oma suhtumist kunsti-kriitikasse. Katrin Kivimaa kommenteerib: „Maal mustriga – peaaegu üle terve maali jooksvad read „Ants Juske Ants Juske Ants Juske“ jne muutuvad ornamendiks analoogselt kirja kasutusega islami kunstis – omandab tegelikul tähenduse vaid konteksti teades, selle jaoks, kes ise kuulub kunstilma ja on rohkem või vähem puudutatud kriitik/kuraatori – kunstniku

places Elken's paintings, once again, within urban thematics“.²⁴ Having come full circle back to urban subject matter Elken feels at home once again. At the exhibition in 1996 at the Soros Centre for Contemporary Arts he uses graffiti to mark the picture image and create parallel meanings in his work, „Ema lõob maha (Mom will kill me)“ 1982/96 and „Kui ma suppi ei söö (If I don't eat soup)“ 1980/96. This was a reference to an advertisement for potato crisps that had been widely discussed in the media. Until now Elken had not fitted in with the Soros centre's exhibition ideology, but the exhibition title, „Estonia as a sign“ inspired him. Heie Treier considers these paintings, which are in a way documentary pieces, to be Elken's breakthrough works of the 1990s, „These paintings express a great many things – the search for a way to continue making work despite the artist's poverty (new canvas having been sewn together with old canvases so the reverse looks like a patchwork quilt), dialogue with a previous self, contemplation about the change in politics that has taken place and the lack of illusions about this new era“.²⁵ Even though critics analysing Elken's work often use „graffiti“ as a keyword, Elken has said that he detests it, „My graffiti is actually anti-graffiti ... I am only borrowing its feeling of freedom.“²⁶ Harry Liivrand suggests that maybe Elken's paintings should be read like the lyrics of rap music, „Even though Elken continues to poeticise about the loneliness of the metropolis, his new urban space is a billboard for aggressive verbal messages“.²⁷

The autobiographical aspect of Elken's work is a topic of its own. There is actually a very strong element of autobiography in all of his work. This was especially evident in his exhibition „Mälumäng (The quiz)“ at Vaal Gallery in 2001. Harry Liivrand wrote, „Into Elken's creative strategy a construction of self-mythology has been added, *à la* Beuys, that to some extent adds a measure of the epic to his paintings. For example, Elken, in his „Mälumäng (The quiz)“ exhibition, explained the abundance of the milky colouring in his paintings by talking about the life and death significance of milk for the deported Estonian family living in a Siberian village, which is where he spent his first years“.²⁸

As a deportee, Elken's student-mother became a Sovkhoz milkmaid in Siberia, and this was the reason the family managed to stay alive. In the exhibition, the painting „Lüpsi ootel (Waiting for milking). Remix 2001“ 1979/2001 is a reminder of this period. Liivrand has named „Mälumäng (The quiz)“ the best exhibition of the last decade. He goes so far with his superlatives to say that „the exhibition is worth a *missa*“ and „within the art context, [it is] New York“.²⁹ This was the time when Elken made remixes of his own paintings, a kind of palimpsest, using canvas fragments from earlier paintings.

In an interview, Heie Treier asks Jaan Elken, who Linda is? Elken answers, „Linda is my wife. From 1981 there is also Linda the portrait. In 1980, I painted a Linda in front of the „October“ cinema, side-lit by the sun. It wasn't exhibited at the time“.³⁰ Linda is also his mother's name. In the exhibition „Mälumäng (The quiz)“, the Linda sitting in front of the cinema was given new life. In Eha Komissarov's press release she

,sõjast''.³¹ Virve Sarapik kirjutab: „Kunstniku kriitiline sõnavõtt (isegi kriitika kohta) ei ole midagi enamat kui hüpe teise valdkonda, on vaid kunstniku kirjutatud kriitika. Niisiis – kui kirjandusel ja kirjanduskriitikal ehk ongi võimalus pidevskaalana sulanduda, siis Kunstikriitikal ja visuaalsel stiilil, isegi kui see esineb sõnalise tekstina, see puudub. Näiteks kriitilisteks kunstilminguteks võksid olla otse konkreetsele kriitikule või Kunstikriitikale suunatud teosed''.³² Samas on Jaan Elken kriitiline ka omaenda kunsti suhtes, mõtestades seda post-modernistlikus mõttes ümber *remix'idenä* (jällegi „Linda. Remix 2004”, 2004) ja kasutades oma vanade lõuendite tükke.

Võib olla, et Jaan Elkeni kõige sügavamaks ja mõtlema-panevamaks näituseks jääb isikunäitus Tallinna Kunstihoones 2005. aastal. See näitus oli kui löplik vabanemine nõukogude-aegsest taagast. Intervjuus Jan Kausile on Elken üelnud, et selle näituse teema on töepoolest minevik, tema perekonna ja tema lugu eelkõige, ühiskondlik-poliitilisele foonile projitseerituna. „Ajaloolise fakti osa täidavad kasutatud *ready-made*'id, sametlipud, narmad, hallitanud kartulikotid, Lenini kohruts-tehnikas portree, aga paljudel juhtudel ka minu enda uuesti osalisele ümbermaalimisele-ümberstruktureerimisele minev looming: teemade ja mõnikord ka pildiallkirjade kaudu loodud *re-make*'e mulle tähtsatele töödele, mida ühel või teisel põhjusel näitusele tuua ei saanud“.³³

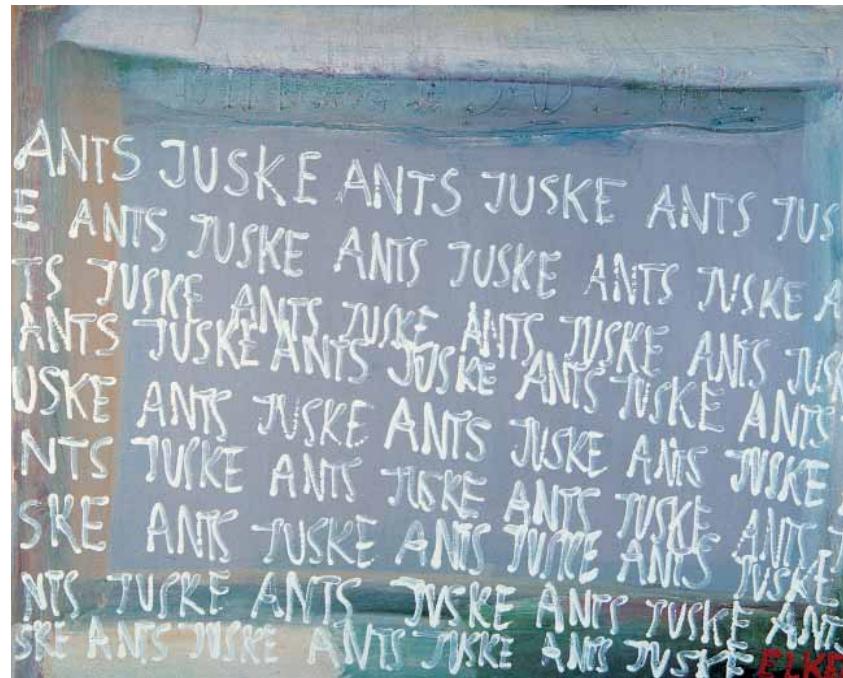
Ei saa eitada nende lahmakate maalide semantilist ja visuaalsest mõju. Ja midagi pole öelda: tuleb olla nōus Peeter Linnapiga, et nōukogudeaegsed märgid on võimsad. Kõik need Leninid ja punaloosungid, taustaks teine pool, salajane lääne ihalus – kõik need biitlid ja rollingud. Ja muidugi „Helisev muusika”, mida käisin Kosmose kinos ise viis-kuus korda vaatamas. Elken, kelle näitusel rippus väljas samanimeline maal, on öelnud: „Selle Hollywoodi kassahiti menu Brežnevi-aegses Eestis langes kommertsokino suhtes täiesti immuunsuspuudulikule foonile – tervelt seitsmekuune katkematu linastusperiood tollal ainukeses Iaifilmikinos Kosmos. Ilmselt oli lämmatav ilunälg see, mis sundis üle Eesti töökollektiive ja kolhoose busside kaupa 1970ndal seda ilmaimet vaatama sõitma. Paratamatus elada ühel ajal ja süua sama sousti ei ole ainult selle töö enigma, ma arvan, et õnnestunud konstruktsioonid hakkavad ise tähendusi looma”.³⁴

Siinkohal tsiteerin veel kord klassik Leonhard Lapinit: „Kunstniku viimaste aastete töödes liitub tema siseilm üha silmnähtavamalt välisilmaga ning mõne töö kohta võib öelda, et need on sügavalt isiklikud taasloodud ajaloodokumendid. Nagu kõik, mida me mäletame, on valikuline, kõik, mida me mäletada tahame, on tegelikult tänane soovunelm ning isegi ajaloo kannatused on tihti kaetud nostalgia uduga, kus nii mõnigi suur sigadus paistab vaid veidra sündmusena, millest me eluga, aga miks mitte ka – uhkelt vääll tulime“.³⁵

Nagu pealkirigi ütleb, on tegemist Jaan Elkeni senise loomingu vahekokkuvõttega. Elu on näidanud, et ta on pidevalt muutuv kunstnik, ja kas ta isegi teab, mida ta homme ette võtab. Minevikuga näib ta olevat teinud lõpparve, vaatame, mida toob esmaspäev.

Maal III

1995 - 1996
akrüül, lõuend
82 x 100
(erakogu, Eesti)

Painting III

1995 - 1996
acrylic on canvas
82 x 100
(private collection, Estonia)

writes, "The painting "Linda. Remix 2001" may transpire to be a key work in Elken's career. The painting, with its Hopper-like loneliness, sense of waiting and secretive phobias of illusionism and the reflections on the display windows, is very successfully transplanted into a new urban space overflowing with graffiti painting. The painting of the waiting woman is one of Elken's earlier works completed in the 1970s, and is unusual for its Hopper influence. It is unbelievable how well the scribbled areas of qraffiti work with this painting".

Elken's social sensitivity, in some ways, is also reflected in the work "Maal III (Painting III)" 1995/1996, where he expresses his attitude to art criticism. Katrin Kivimaa comments, "A painting with a pattern – the lines "Ants Juske Ants Juske Ants Juske" and so on run almost the full extent of the painting and

- ¹ Jaan Elkeni meilivestlus Ants Juskega detsembris 2009.
- ² Muinasjutt Nõukogude ajast. (Interview Juhan Elkeniga, teemaks protokontseptualism ja eesti slaidimaali noorus. Küsitlenud Heie Treier.) – kunst.ee 2005, nr 2, lk 32–43.
- ³ Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus: Elkenist antropoloogi pilguga. – kunst.ee 2001, nr 1, lk 12–14.
- ⁴ Sirje Helme. Elevandiluutornist postindustriaalsesse kultuuri. – Tallinn – Moskva 1956–1985. Tallinn 1997, lk 162.
- ⁵ Kädi Talvoja. Eesti hüperrealism – kompromisside kunst. EKA bakalaureusestöö, 2001, lk 51.
- ⁶ Enn Põldroos. Noortenäitusest ajendatuna. – Sirp ja Vasar 21.11.1975.
- ⁷ Jaan Elkeni meilivestlus Ants Juskega detsembris 2009.
- ⁸ Evi Pihlak. Maale ja graafilisi lehti aastaarvuga 1978. – Sirp ja Vasar 06.04.1979.
- ⁹ Kädi Talvoja. Elkeni kompromissid. – Sirp 03.11.2000.
- ¹⁰ Op. cit. Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus ...
- ¹¹ Mart Kalm. Valgelt jäised pildid. – Noorte Hääl 12.12.1985.
- ¹² Mai Levin. Maal kevadnäitusel. – Rahva Hääl 24.05.1986.
- ¹³ Op. cit. Kädi Talvoja. Elkeni kompromissid.
- ¹⁴ Jaan Elkeni meilivestlus Ants Juskega detsembris 2009.
- ¹⁵ Kiwa. Nõukogude Zen Hyperreaalsus. – Postimees 06.10.2000.
- ¹⁶ Op. cit. Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus ... .
- ¹⁷ Sirje Helme. Noor Kunst'80. – Sirp ja Vasar 21.03.1980.
- ¹⁸ Jaak Olep. Jaan Elkeni kiindumus. – Noorus 1980, nr 10.
- ¹⁹ Leonhard Lapin. Kirjutatud on. – kunst.ee 2005, nr 2, lk 26–31
- ²⁰ Eero Epner. Ühispanga galerii Jaan Elkeni isikunäituse "Sügisnäitus" (2003) saalitekst. <http://www.haus.ee/?s=naitus&z=toimund&nid=77>.
- ²¹ Rainer Vilumaa. Teistmoodi tegija. – Sõnumileht 11.07.1997.
- ²² Heie Treier. Uute asjade algataja. – Eesti Ekspress 19.04.2000.
- ²³ Juta Kivimäe. Keha keemias – post festum. – Postimees 25.04.2000.
- ²⁴ Katrin Kivimaa. All you need is ... – Kultuurileht 19.04.1996.
- ²⁵ Heie Treier. Mehe vaatenurk. – Eesti Ekspress 16.11.2000.
- ²⁶ Op. cit. Muinasjutt Nõukogude ajast.
- ²⁷ Harry Liivrand. Elkeni linnalik mütopoeetika. – kunst.ee 2001, nr 4, lk 28 - 29
- ²⁸ Samas.
- ²⁹ Samas.
- ³⁰ Op. cit. Muinasjutt Nõukogude ajast. (Täpsustatud tsitaat.)
- ³¹ Op. cit. Katrin Kivimaa. All you need is ...
- ³² Virve Sarapik. Keel ja kunst. – oxymora 3. Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 1999, lk 235.
- ³³ Jan Kausi intervjuu Jaan Elkeniga. Kas ja kuidas kirjutada asju kunstiks? – Sirp 01.04.2005.
- ³⁴ Samas.
- ³⁵ Op. cit. Leonhard Lapin. Kirjutatud on.

become an ornament similar to that used in Islamic art – this only has meaning if one knows the context, if you also belong to the art world and to a lesser or greater extent are familiar with the "war" between the critic/curator and the artist".³¹ Virve Sarapik writes, "The artist's criticism (even about art criticism) is nothing more than a side step into another genre, it is criticism written by an artist. While literature and literary criticism have the potential to merge, even if the picture takes the form of text, this does not apply to art and art criticism. For example, expressions of "critique art" might be works that are aimed at a specific critic or art criticism".³² Jaan Elken is critical in regard to his own work by re-interpreting his work, in the post-modern sense, as remixes (again "Linda. Remix 2004", 2004) and using pieces from his own canvases.

Possibly Jaan Elken's deepest and most thought-provoking exhibition was his solo exhibition at the Tallinn Art Hall in 2005. This exhibition was like finally becoming free of the burden of the Soviet era. In an interview with Jan Kaus, Elken said that the theme of that exhibition is the past, his family's story and in particular his own, projected onto a social and political background, "Second-hand ready-mades in the form of velvet flags, fringes, mouldy potato sacks, a repoussed portrait of Lenin, and in many cases my own re-painted or re-constructed work from historical artefacts – re-mixes using themes and or sometimes titles of works that are important to me, and which for one reason or another I have not exhibited".³³

One cannot deny the semantic and visual power of these large paintings. One has to agree with Peeter Linnap that Soviet symbols are powerful. All the Lenins and red slogans set against an entirely different background that secretly yearned for the West, with all its Beatles and Rolling Stones. And of course the "Sound of Music" which I saw at least five or six times at the Kosmos cinema. Elken, who has exhibited a painting by the same name, said "In regard to commercial cinema, the popularity of this Hollywood box office hit in the Estonia of Brezhnev's time coincided with a period of complete susceptibility – the film was screened for a seven-month uninterrupted period at Kosmos, the only wide-screen cinema at that time. An overpowering thirst for beauty brought bus loads of collectives and kolkhozes from all over Estonia to see this world wonder of 1970. The inevitability of living during a particular time and all slurping the same soup is not only the enigma of this work, but I think, that the successful constructions start to create meanings of their own."³⁴

I would, once again, like to quote Leonhard Lapin, "In Elken's work of recent years his inner world visibly makes contact with the public world and in some of his works one could describe these as re-created historical documents that are deeply personal. Everything that we remember is selective and everything we want to remember is actually our wishful thinking of today. Often even hardship in the past is shrouded in the mists of nostalgia, and some great outrage begins to look like a strange oddity that we have proudly survived."³⁵

As the title says, this is an interim summary of Elken's work. Experience shows that he is a constantly changing artist. Does he himself know what he will do tomorrow? He seems to have settled his accounts with the past, now let us see what tomorrow brings.

Ants Juske

- ¹ Email discussion between Ants Juske and Jaan Elken in December 2009.
- ² Muinasjutt Nõukogude ajast [The fairy tale about the Soviet time]. (Interview with Jaan Elken, on the subject of protoconceptualism and the early days of Estonian slide painting, by Heie Treier) – kunst.ee 2005, No. 2, pp. 32–43.
- ³ Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus: Elkenist antropoloogi pilguga. [Lost / hyper reality (?): concerning Elken from an anthropologist's point of view]. – kunst.ee 2001, No. 1, pp. 12–14.
- ⁴ Sirje Helme. Elevandiluutornist postindustriaalsesse kultuuri. – Tallinn – Moskva 1956 – 1985. Tallinn 1997, p. 162.
- ⁵ Kädi Talvoja. Eesti hüperrealism – kompromisside kunst. Estonian Academy of Arts bachelor thesis, 2001, p. 51.
- ⁶ Enn Pöldroos. Noortenäitusest ajendatuna. – Sirp ja Vasar 21.11.1975.
- ⁷ Email discussion between Ants Juske and Jaan Elken in December 2009.
- ⁸ Evi Pihlak. Maale ja graafilisi lehti aastaarvuga 1978. – Sirp ja Vasar 06.04.1979.
- ⁹ Kädi Talvoja. Elkeni kompromissid. – Sirp 03.11.2000.
- ¹⁰ *Op. cit.* Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus ... .
- ¹¹ Mart Kalm. Valgelt jäised pildid. – Noorte Hääl 12.12.1985.
- ¹² Mai Levin. Maal kevadnäitusel. – Rahva Hääl 24.05.1986.
- ¹³ *Op. cit.* Kädi Talvoja. Elkeni kompromissid.
- ¹⁴ Email discussion between Ants Juske and Jaan Elken in December 2009.
- ¹⁵ Kiwa. Nõukogude Zen Hyperrealsus. – Postimees 06.10.2000.
- ¹⁶ *Op. cit.* Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus ... .
- ¹⁷ Sirje Helme. Noor kunst'80. – Sirp ja Vasar 21.03.1980.
- ¹⁸ Jaak Olep. Jaan Elkeni kiindumus. – Noorus 1980, No. 10.
- ¹⁹ Leonhard Lapin. Kirjutatud on. [For thus it is written]. – kunst.ee 2005, No. 2, pp. 26–31.
- ²⁰ Eero Epner. Exhibition text written for Jaan Elken's solo exhibition "Sügisnäitus" (2003) at the Ühispank Gallery <http://www.haus.ee/?s=näitus&z=toimund&nid=77>.
- ²¹ Rainer Vilumaa. Teistmoodi tegija. – Sõnumileht 11.07.1997.
- ²² Heie Treier. Uute asjade algataja. – Eesti Ekspress 19.04.2000.
- ²³ Juta Kivimäe. Keha keemias – *post festum*. – Postimees 25.04.2000.
- ²⁴ Katrin Kivimaa. All you need is ... – Kultuurileht 19.04.1996.
- ²⁵ Heie Treier. Mehe vaatenurk. – Eesti Ekspress 16.11.2000.
- ²⁶ *Op. cit.* Muinasjutt Nõukogude ajast.
- ²⁷ Harry Liivrand. Elkeni linnalik mütopoetika. [Elken's urban mythology-poetic imagery]. – kunst.ee 2001, No. 4, pp. 28 - 29.
- ²⁸ *Ibid.*
- ²⁹ *Ibid.*
- ³⁰ *Op. cit.* Muinasjutt Nõukogude ajast. (Specified quote.)
- ³¹ *Op. cit.* Katrin Kivimaa. All you need is ...
- ³² Virve Sarapik. Keel ja kunst. – oxymora 3. Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 1999, p. 235.
- ³³ Interview with Jaan Elken by Jan Kaus, Kas ja kuidas kirjutada asju kunstiks? – Sirp 01.04.2005.
- ³⁴ *Ibid.*
- ³⁵ *Op. cit.* Leonhard Lapin. Kirjutatud on.

Allkirjata

1978

õli, kollaaž, lõuend

130 x 97,4

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey. The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

Untitled

1978

oil and collage on canvas

130 x 97,4

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey. The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

Tallinn

1980

õli, lõuend

148 x 83

(erakogu, Austraalia)

Tallinn

1980

oil on canvas

148 x 83

(private collection, Australia)

Kusagil Eestis

1978

õli, lõuend

97 x 146

(Tartu Ülikooli Kunstimuuseum)

Somewhere in Estonia

1978

oil on canvas

97 x 146

(University of Tartu Art Museum)

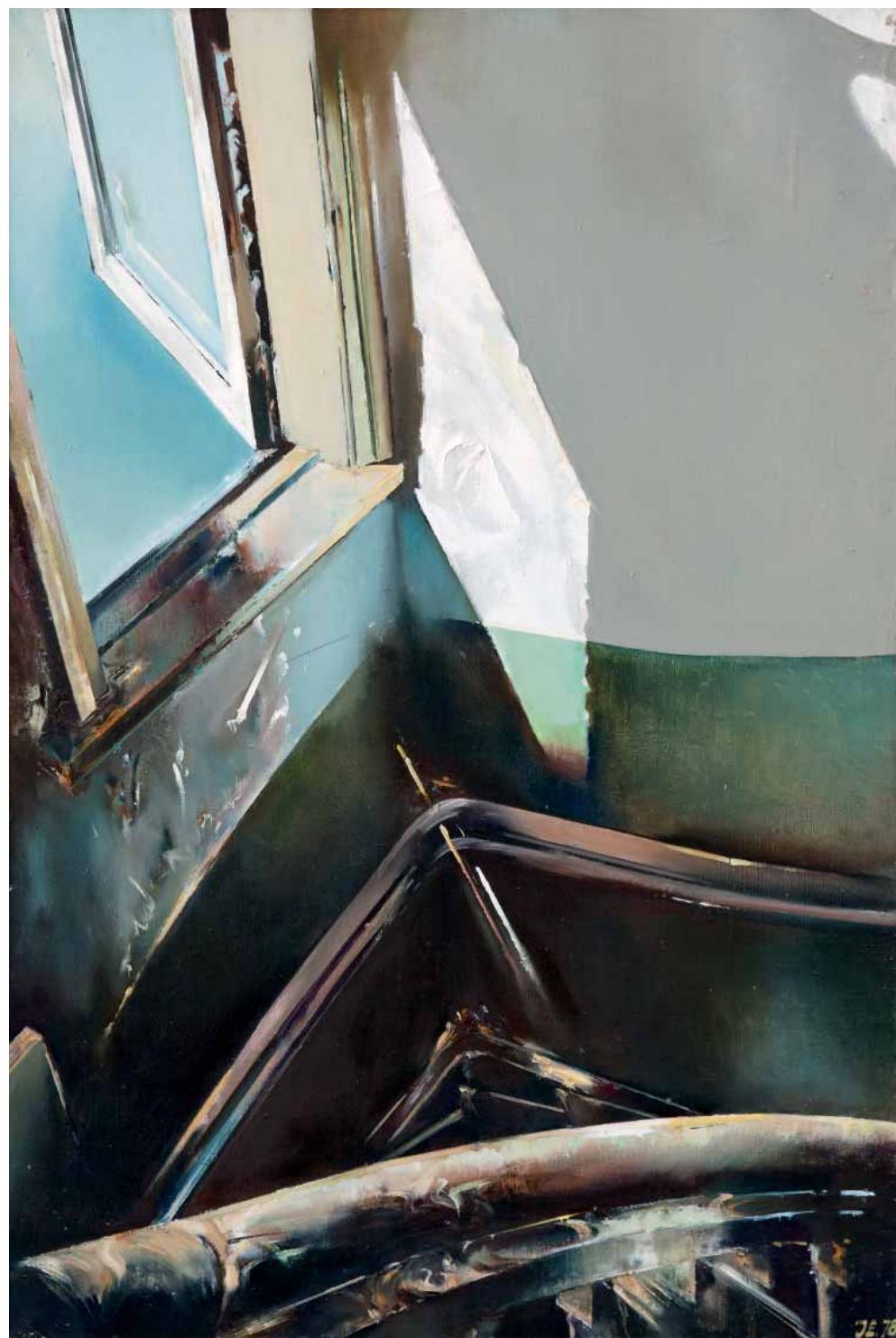
Trepist üles, trepist alla

1978

õli, lõuend

146 x 97

(Ivanovo Kunstimuuseum, Venemaa)

Upstairs, downstairs

1978

oil on canvas

146 x 97

(Ivanovsky Regional Art Museum, Russia)

Kalinini rajoonis

1978

õli, lõuend

114 x 146

(Eesti Kunstimuuseum)

In the Kalinin District

1978

oil on canvas

114 x 146

(Art Museum of Estonia)

Valge kilp

1980

õli, lõuend

97 x 146

(erakogu, Soome)

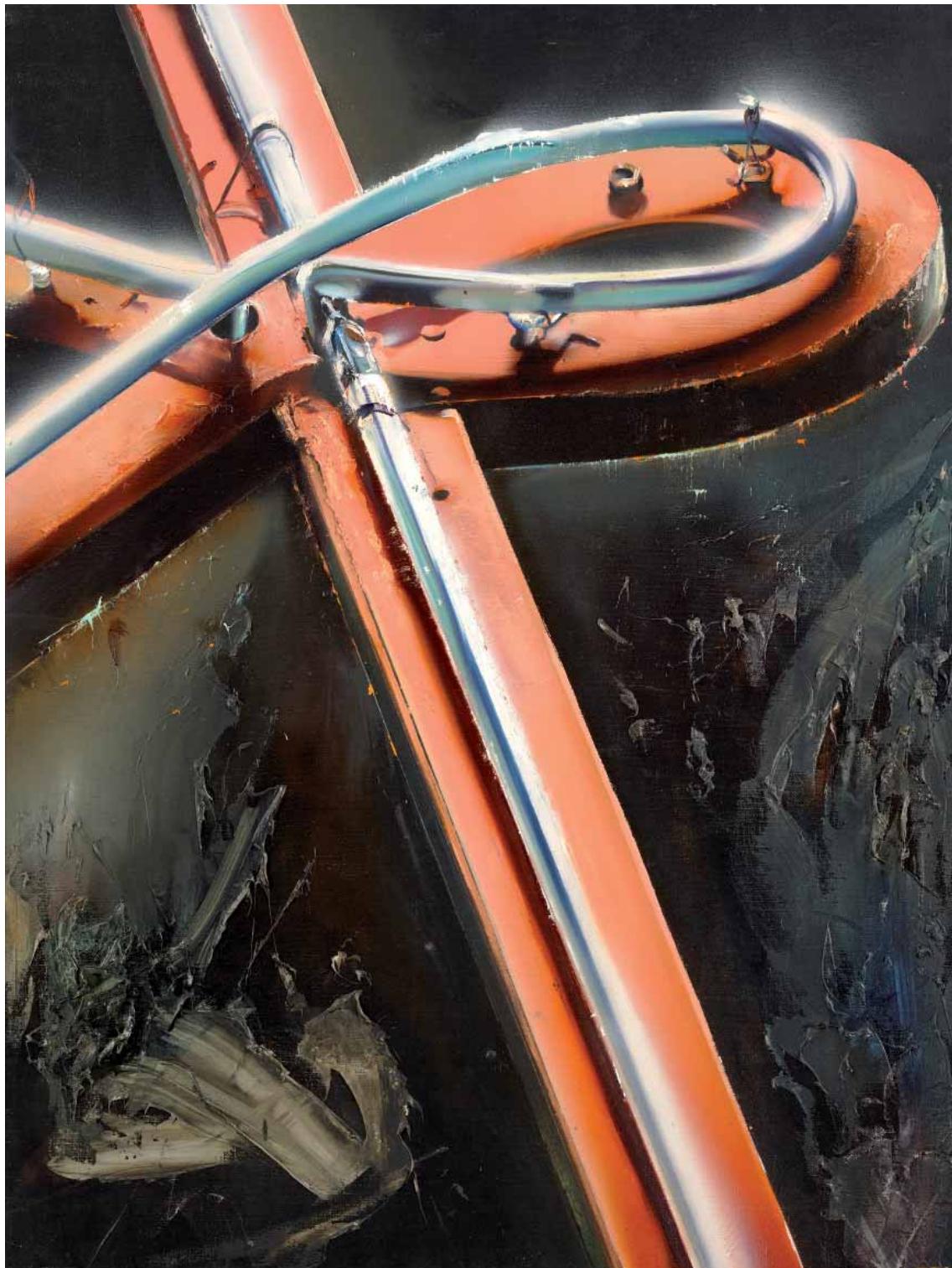
White stand

1980

oil on canvas

97 x 146

(private collection, Finland)

Roosa täht

1980
õli, lõuend
130 x 97
(Eesti Kunstimuuseum)

Pink star

1980
oil on canvas
130 x 97
(Art Museum of Estonia)

Dokumentaalmaterjal „Koidula ja Leineri tn nurgal“ loomiseks. Tallinn 1977

Images used as the basis for the painting *On the corner of Koidula and Leineri Streets. Tallinn 1977*

Koidula ja Leineri tn nurgal

1978

õli, lõuend

100 x 145

(erakogu, Eesti)

On the corner of Koidula and Leineri Streets

1978

oil on canvas

100 x 145

(private collection, Estonia)

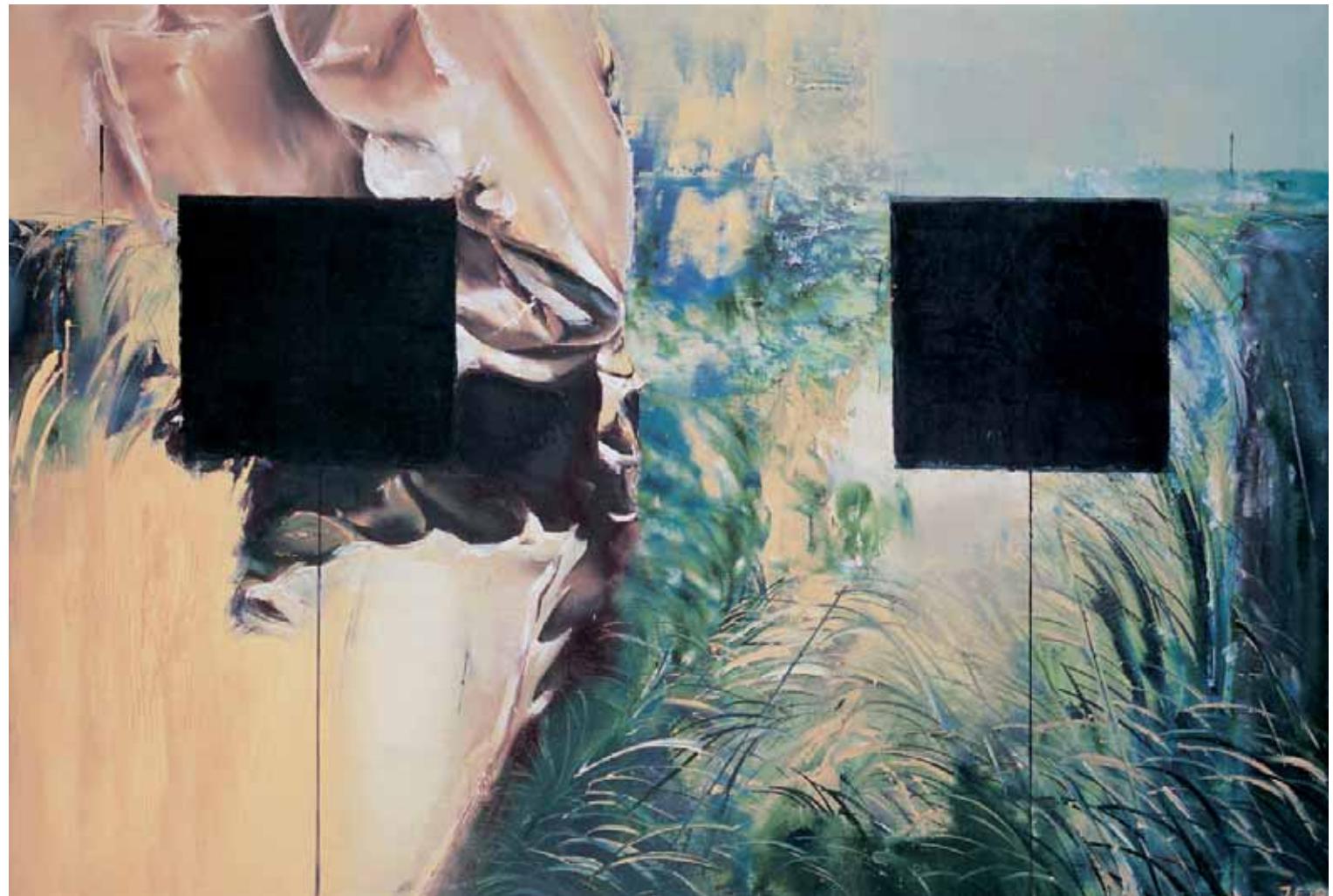
Maastik kahe ruuduga

1978

õli, lõuend

100 x 145

(Matthew Bown Gallery, London)

Landscape with two squares

1978

oil on canvas

100 x 145

(Matthew Bown Gallery, London)

Kaadri valik

1979

õli, lõuend

125 x 150

(Tallinna Kunstihooone Fond)

The choice

1979

oil on canvas

125 x 150

(Tallinn Art Hall Foundation)

Kaupluses

1980

õli, lõuend

113,5 x 146

(Tallinna Kunstihooone Fond)

At the store

1980

oil on canvas

113,5 x 146

(Tallinn Art Hall Foundation)

Lett

1980

õli, lõuend

76 x 98

(erakogu, Eesti)

The counter

1980

oil on canvas

76 x 98

(private collection, Estonia)

Vitriin

1980

öli, lõuend

76 x 98

(jalatsivabrik Kommunaar)

Display window

1980

oil on canvas

76 x 98

(shoe factory Kommunaar)

Vitriinide pesemine

1980

õli, lõuend

125 x 150

(Eesti Kunstimuuseum)

Washing the display window

1980

oil on canvas

125 x 150

(Art Museum of Estonia)

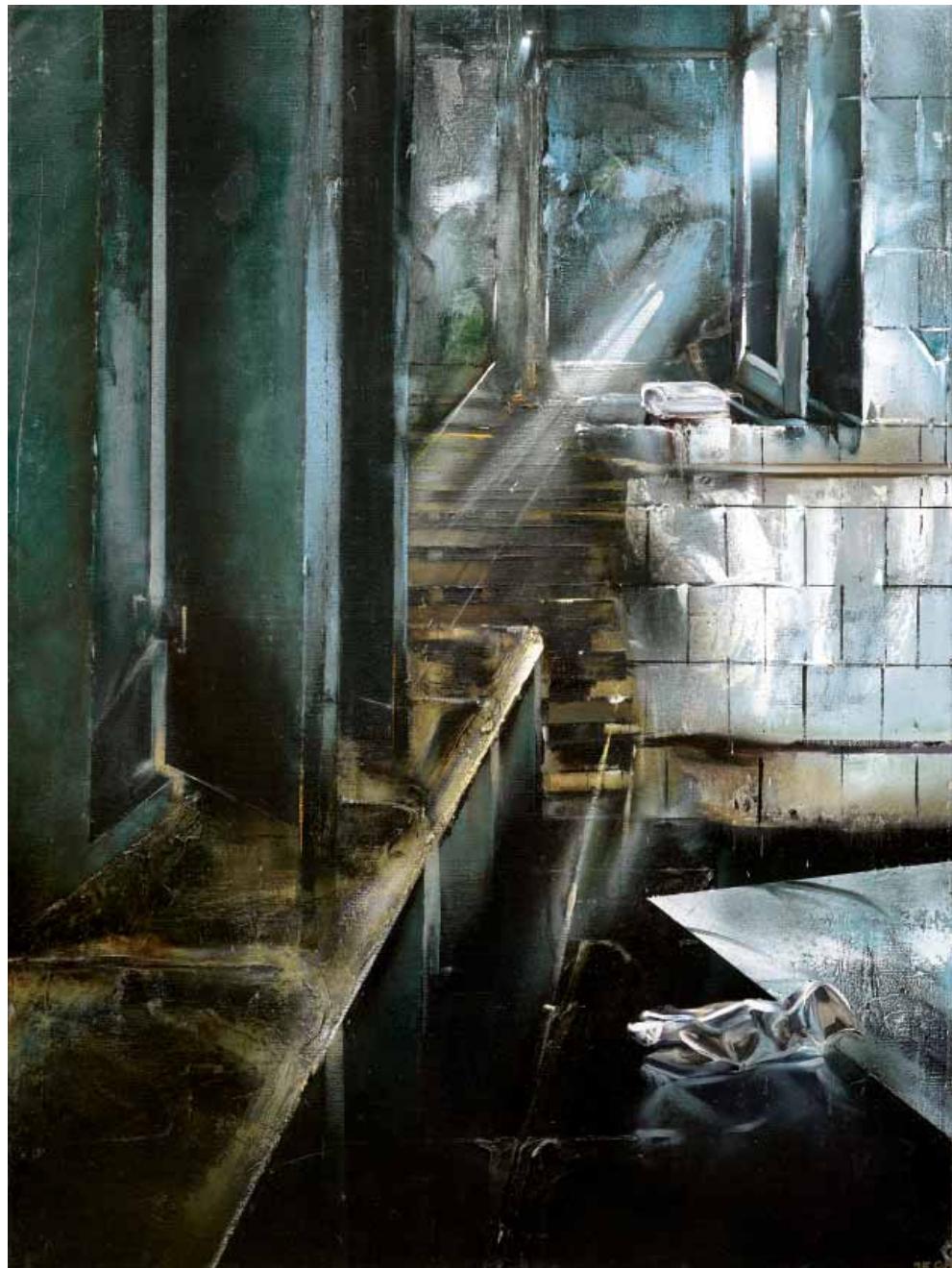
Märjad ruumid I

1980

õli, lõuend

130 x 97

(erakogu, Eesti)

Damp places I

1980

oil on canvas

130 x 97

(private collection, Estonia)

Märjad ruumid II

1984

õli, lõuend

114 x 146

(erakogu, Eesti)

Damp places II

1984

oil on canvas

114 x 146

(private collection, Estonia)

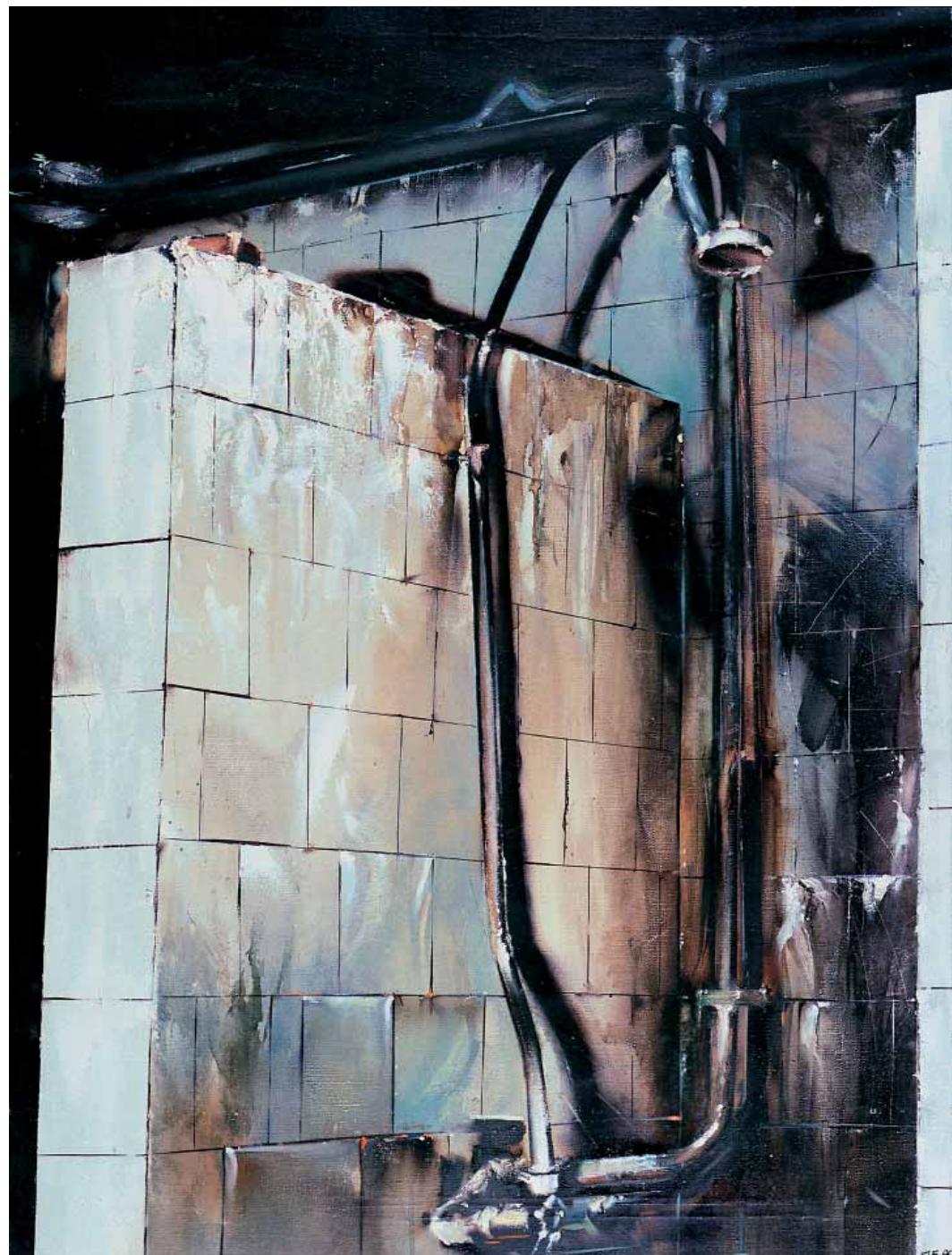
Meeste osakond

1980

õli, lõuend

130 x 97

(erakogu, Saksamaa)

Men's section

1980

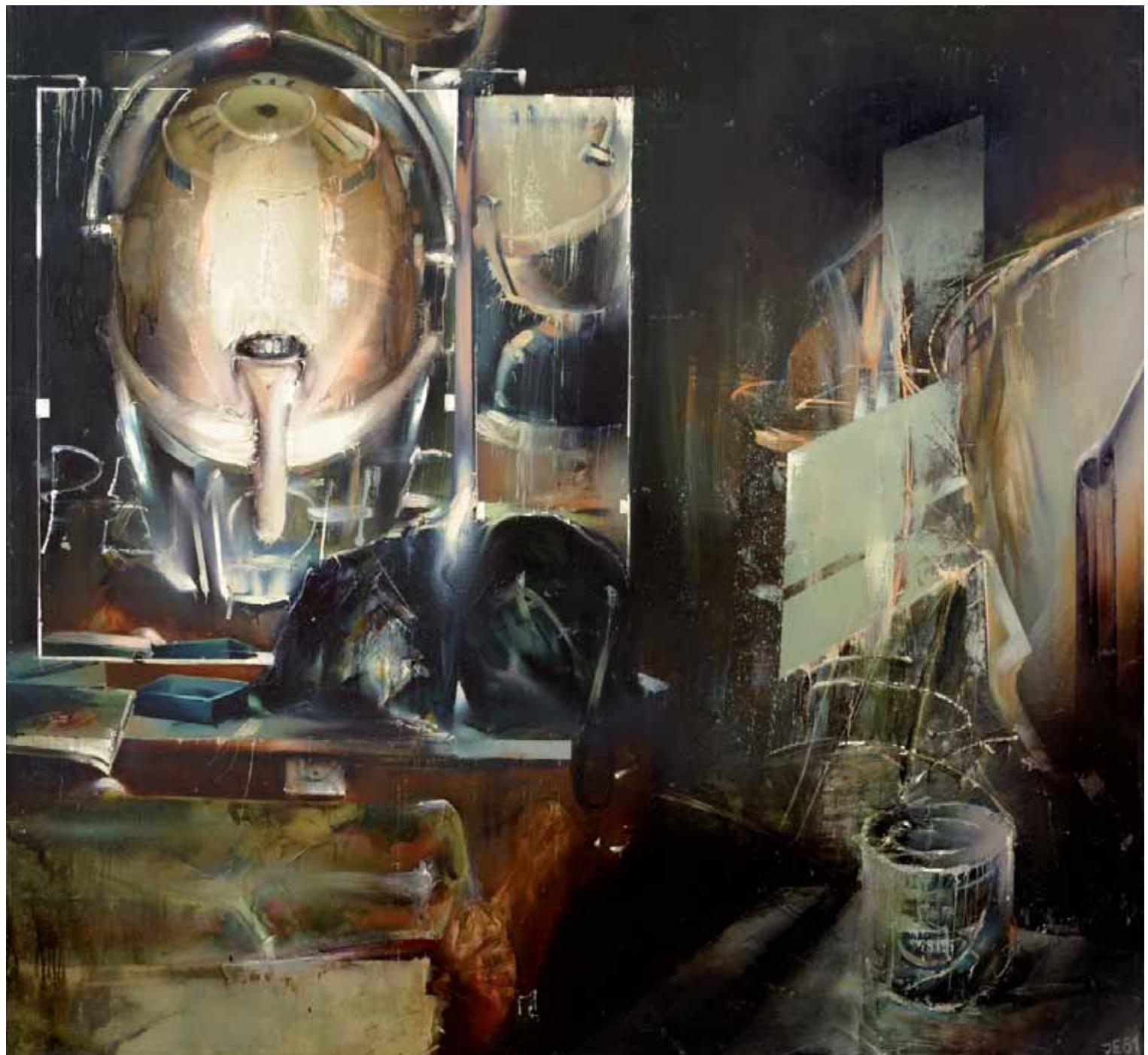
oil on canvas

130 x 97

(private collection, Germany)

Remont

1981
öli, lõuend
135 x 150
(Tartu Kunstimuuseum)

Repairs

1981
oil on canvas
135 x 150
(Tartu Art Museum)

Juhi kabiin

1982

õli, lõuend

135 x 150

(Tallinna Kunstihooone Fond)

Driver's cabin

1982

oil on canvas

135 x 150

(Tallinn Art Hall Foundation)

Õhtu Tartu maanteel

1981-1982

õli, lõuend

160 x 200

(Tretjakovi galerii, Moskva)

Tartu Highway in the evening

1981-1982

oil on canvas

160 x 200

(The State Tretyakov Gallery, Moscow)

Klaasist tähed

1980

õli, lõuend

140 x 160

(Rahvusvaheline Kunstnike Liitude Konföderatsioon, Moskva)

Glass letters

1980

oil on canvas

140 x 160

(International Confederation of Artists Unions, Moscow)

Õhtu 3. mikrorajoonis

1985–1987

õli, lõuend

160 x 200

(Balashikha Kunstimuuseumi pildigalerii, Moskva oblast)

Evening in the Third District

1985–1987

oil on canvas

160 x 200

(The Picture Gallery of Balashikha Art Museum, Moscow region)

Laboratooriumis

1980

öli, lõuend

73,3 x 75,3

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey.
The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

In the laboratory

1980

oil on canvas

73,3 x 75,3

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey.
The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

Põrandal

1982

öli, lõuend

97,3 x 146,5

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey.
The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

On the studio floor

1982

oil on canvas

97,3 x 146,5

(Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey.
The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union)

Võidukaar Pobedaga

1981

õli, lõuend

160 x 140

(Nikanor Onatski nimeline Regionaalne Kunstimuuseum, Sumõ, Ukraina)

Triumphal arch with Pobeda

1981

oil on canvas

160 x 140

(Nikanor Onatsky Regional Art Museum in Sumy, Ukraine)

Tallinn. Kopli kaubajaam

1982

õli, lõuend

160 x 200

(Eesti Kunstimuuseum)

Tallinn. Kopli depot

1982

oil on canvas

160 x 200

(Art Museum of Estonia)

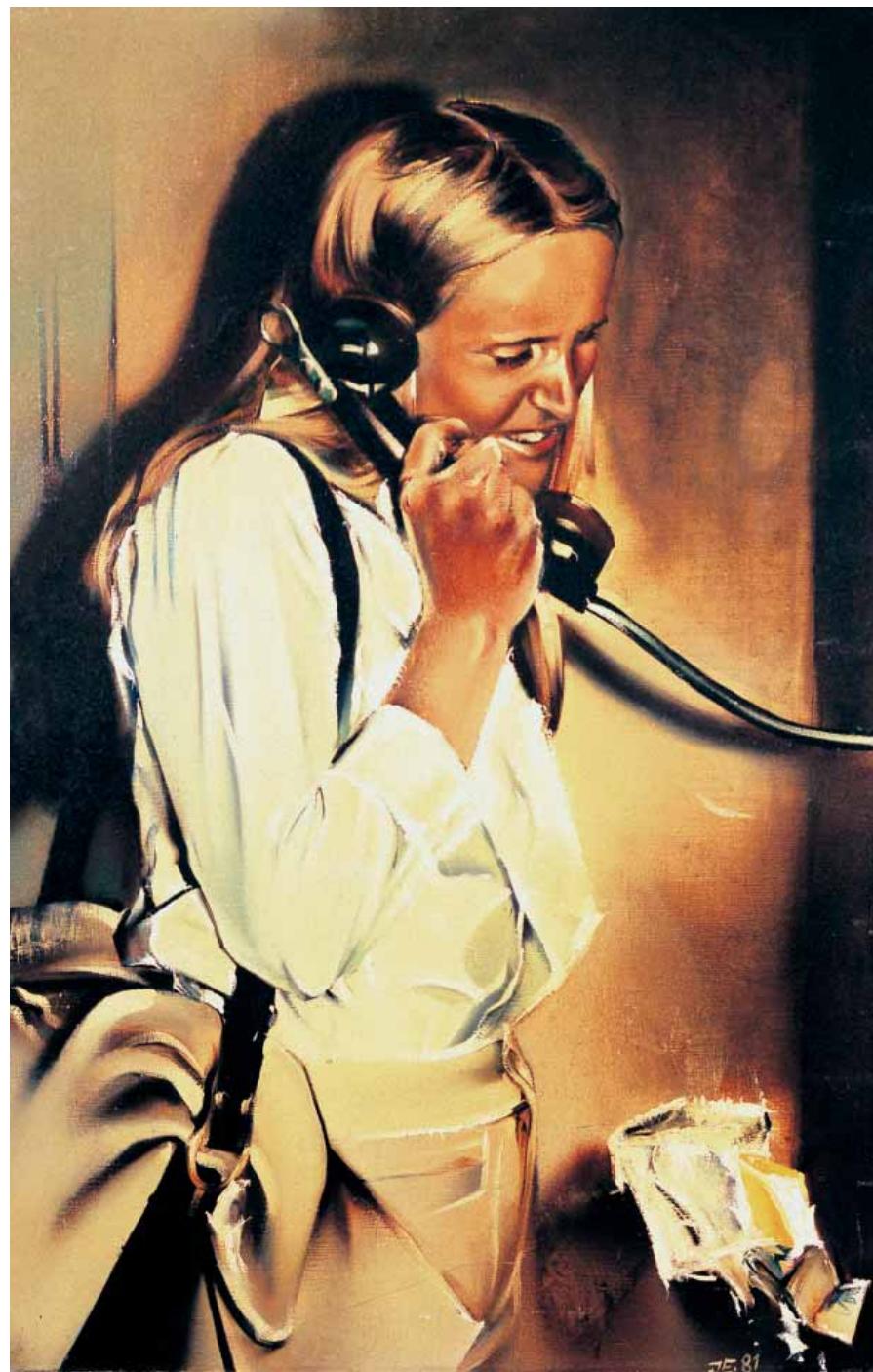
Linda

1981

öli, lõuend

117 x 74

(Matthew Bown Gallery, London)

Linda

1981

oil on canvas

117 x 74

(Matthew Bown Gallery, London)

Väike-Õismäe

1981

õli, lõuend

114 x 146

(Tallinna Kunstihhoone Fond)

Väike-Õismäe

1981

oil on canvas

114 x 146

(Tallinn Art Hall Foundation)

Lainer

1985

õli, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

Liner

1985

oil on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

Kajakas

1982

õli, lõuend

135 x 150

(Eesti Kunstimuuseum)

Seagull

1982

oil on canvas

135 x 150

(Art Museum of Estonia)

Ekspeditsioon Läänemerele

1984

õli, lõuend

160 x 200

(Tretjakovi galerii, Moskva)

Expedition on the Baltic Sea

1984

oil on canvas

160 x 200

(The State Tretyakov Gallery, Moscow)

Kaater

1981

õli, lõuend

125 x 150

(Eesti Kunstimuuseum)

Speedboat

1981

oil on canvas

125 x 150

(Art Museum of Estonia)

Punane kabiin

1985

õli, lõuend

135 x 150

(Tallinna Kunstihooone Fond)

Red cabin

1985

oil on canvas

135 x 150

(Tallinn Art Hall Foundation)

Paljassaare (diptühhon)

1983

õli, lõuend

150 x 270

(Eesti Kunstimuuseum)

Paljassaare (diptych)

1983

oil on canvas

150 x 270

(Art Museum of Estonia)

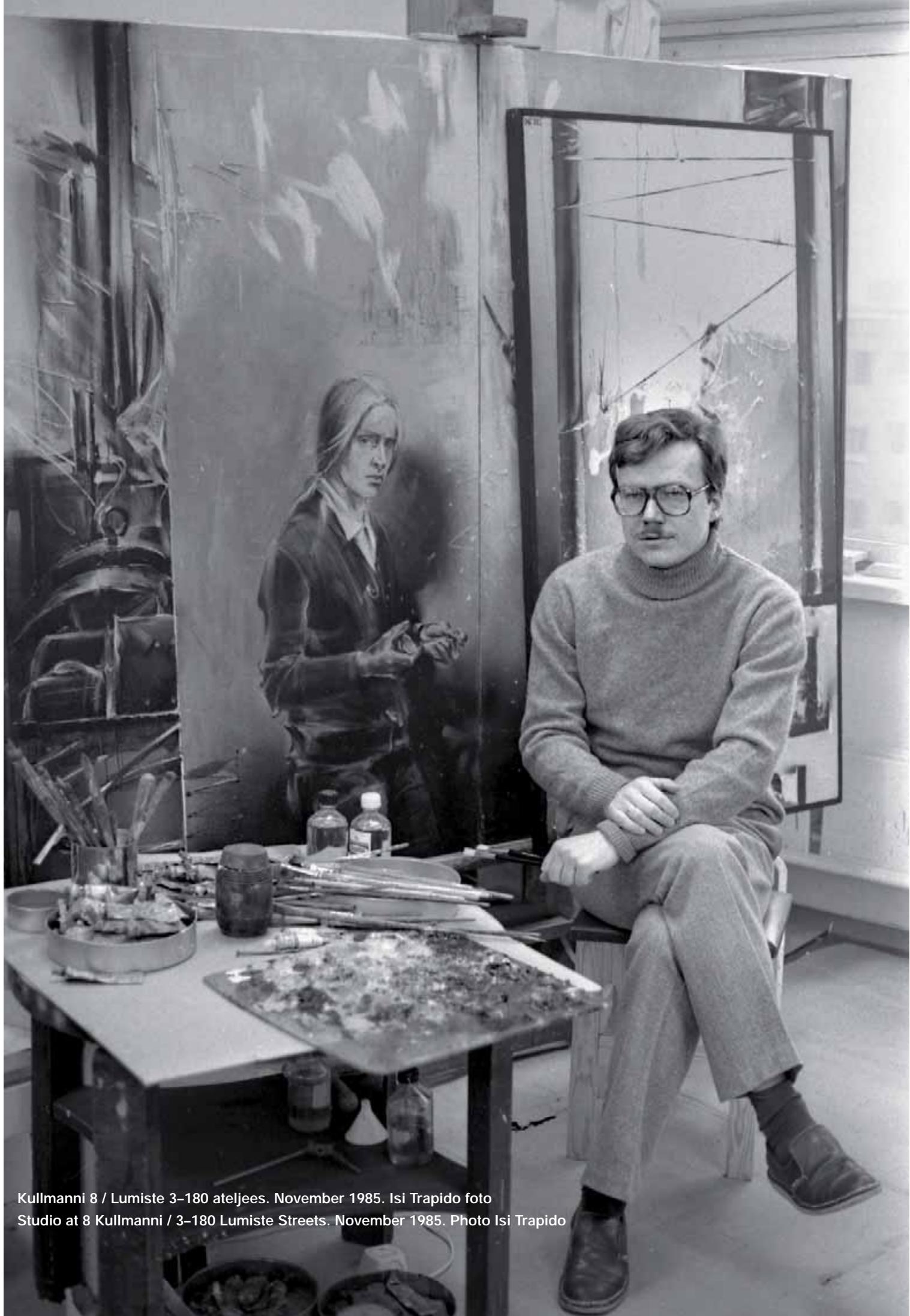

Tuletorn

1984
õli, lõuend
148 x 83
(Eesti Kunstimuuseum)

Lighthouse

1984
oil on canvas
148 x 83
(Art Museum of Estonia)

Kullmanni 8 / Lumiste 3-180 ateljees. November 1985. Isi Trapido foto

Studio at 8 Kullmanni / 3-180 Lumiste Streets. November 1985. Photo Isi Trapido

Kalevipoja põik

1986

õli, lõuend

140 x 160

(Pavlodari Kunstimuuseum, Kasahstan)

Kalevipoja crossroad

1986

oil on canvas

140 x 160

(The Pavlodar Regional Art Museum, Kazakhstan)

Katusel

1983

öli, lõuend

135 x 150

(erakogu, Austraalia)

On the roof

1983

oil on canvas

135 x 150

(private collection, Australia)

Tõnismäe

1983

õli, lõuend

140 x 160

(Tartu Kunstimuuseum)

Tõnismäe

1983

oil on canvas

140 x 160

(Tartu Art Museum)

Muutuv linn (diptühhon)

1984

õli, lõuend

130 x 194

(Tallinna Kunstihonne Fond)

Changing town (diptych)

1984

oil on canvas

130 x 194

(Tallinn Art Hall Foundation)

Muutuv linn II

1985

õli, lõuend

135 x 150

(Tallinna Kunstihoone Fond)

Changing town II

1985

oil on canvas

135 x 150

(Tallinn Art Hall Foundation)

Märg linn

1988

õli, lõuend

129,5 x 200

(Tallinna Kunstihoone Fond)

Wet town

1988

oil on canvas

129,5 x 200

(Tallinn Art Hall Foundation)

Langevad tähed

1990

õli, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

Falling letters

1990

oil on canvas

160 x 200

(private collection, Estonia)

Rikkis karussell

1989

õli, lõuend

130 x 200

(Tallinna Kunstihooone Fond)

Broken merry-go-round

1989

oil on canvas

130 x 200

(Tallinn Art Hall Foundation)

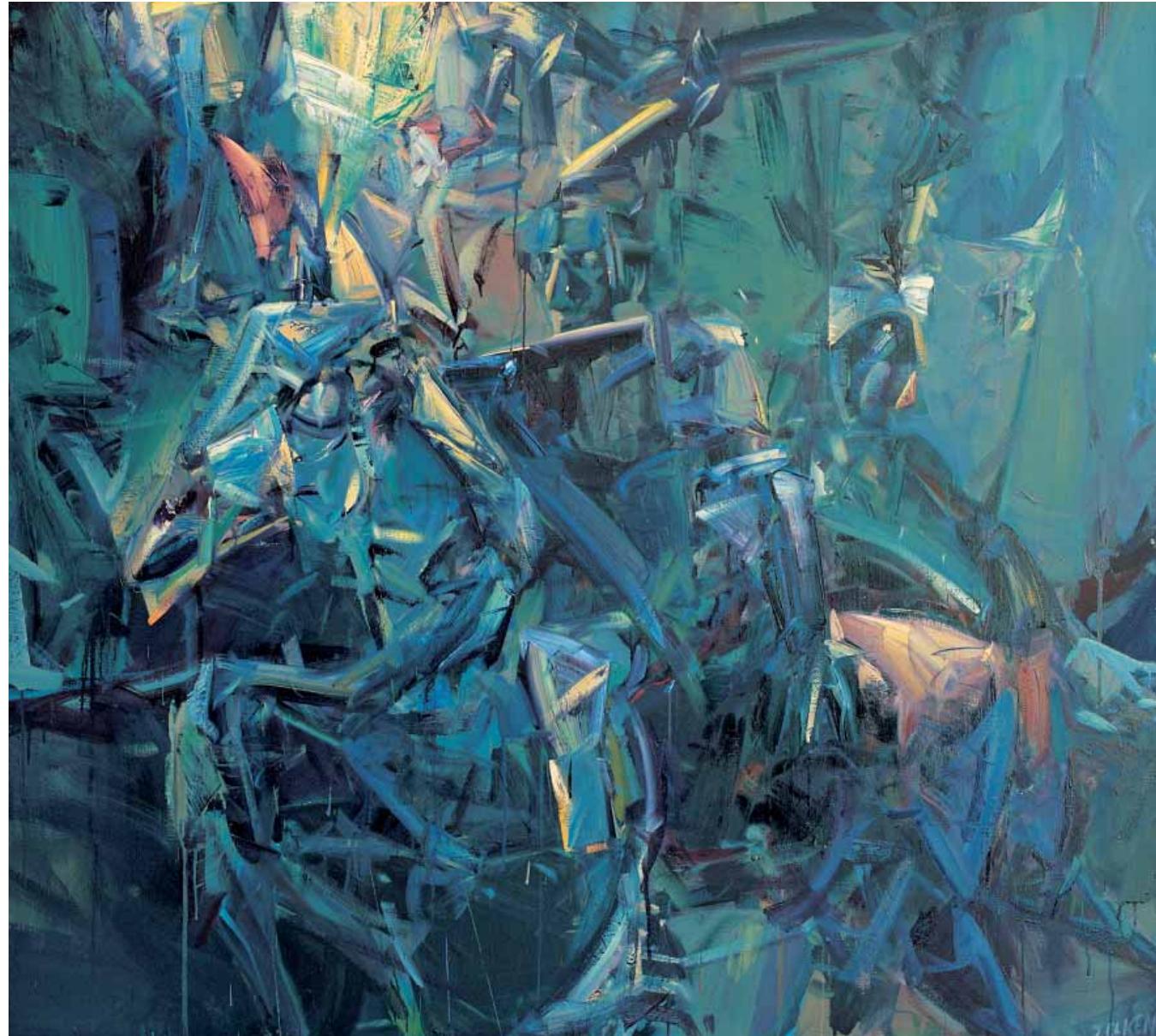
Trooja hobune

1990

õli, lõuend

135 x 150

(erakogu, Eesti)

Trojan horse

1990

oil on canvas

135 x 150

(private collection, Estonia)

Musta ja valge vahel

1990

õli, lõuend

160 x 200

Between black and white

1990

oil on canvas

160 x 200

Karussell III

1990

õli, lõuend

160 x 200

(Tallinna Kunstihõone Fond)

Merry-go-round III

1990

oil on canvas

160 x 200

(Tallinn Art Hall Foundation)

Karussell

1989

õli, lõuend

160 x 200

(Tartu Kunstimuuseum)

Merry-go-round

1989

oil on canvas

160 x 200

(Tartu Art Museum)

Pea

1993
õli, lõuend
97 x 130
(erakogu, Eesti)

Head

1993
oil on canvas
97 x 130
(private collection, Estonia)

Teel templi juurde

1991
õli, lõuend
130 x 200
(erakogu, Eesti)

On the way to the temple

1991
oil on canvas
130 x 200
(private collection, Estonia)

Aeg
1992
õli, lõuend
97 x 130
(erakogu, Eesti)

Time
1992
oil on canvas
97 x 130
(private collection, Estonia)

Võõras linnas III

1992

õli, lõuend

97 x 130

In a strange town III

1992

oil on canvas

97 x 130

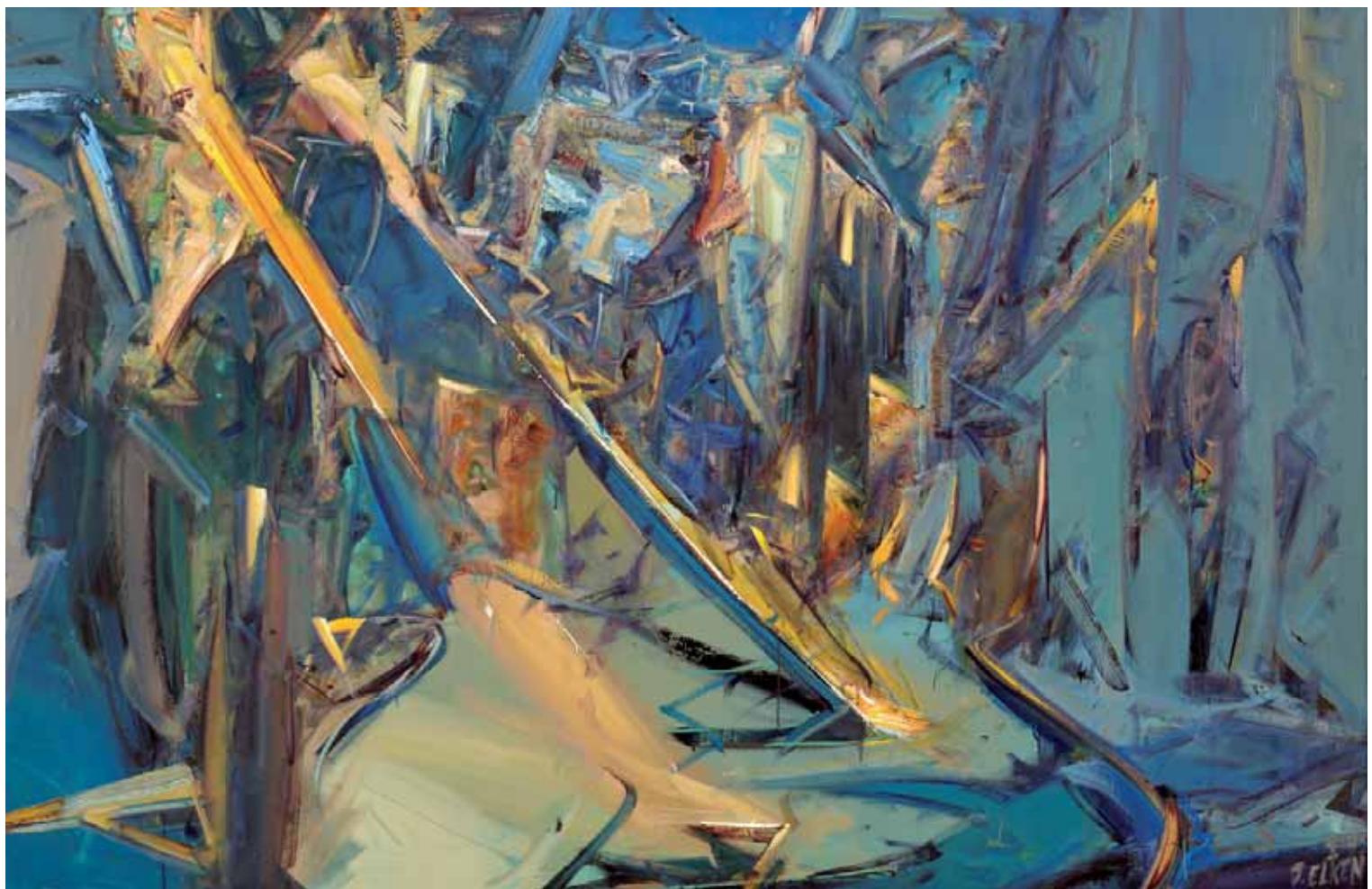
Viimased tumedad varemed

1992

õli, lõuend

130 x 200

(Saku Õlletehase AS)

Last dark ruins

1992

oil on canvas

130 x 200

(Saku Brewery)

Punane ring

1995
õli, lõuend
98 x 100

Red circle

1995
oil on canvas
98 x 100

Valged varemed

1994
õli, lõuend
130 x 200

White ruins

1994
oil on canvas
130 x 200

Love

1996

õli, lõuend

82 x 100

(erakogu, Eesti)

Love

1996

oil on canvas

82 x 100

(private collection, Estonia)

Love II

1996

õli, lõuend

97 x 130

(erakogu, USA)

Love II

1996

oil on canvas

97 x 130

(private collection, USA)

Teistmoodi tegelikkus III

1997

õli, akrüül, lõuend

130 x 200

(Sampo pank)

Another reality III

1997

oil and acrylic on canvas

130 x 200

(Sampo Bank)

Teistmoodi tegelikkus II

1997

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

Another reality II

1997

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Estonia)

Poverty stinks [Vaesus haiseb]

1997

õli, akrüül, lõuend

130 x 200

(Eesti Kunstimuuseum)

Poverty stinks

1997

oil and acrylic on canvas

130 x 200

(Art Museum of Estonia)

Räägi inimestega

1997
akrüül, lõuend
97 x 130
(erakogu, Eesti)

Talk to people

1997
acrylic on canvas
97 x 130
(private collection, Estonia)

Väljaspool tegelikkust

1997
akrüül, lõuend
97 x 130
(erakogu, Eesti)

Outside reality

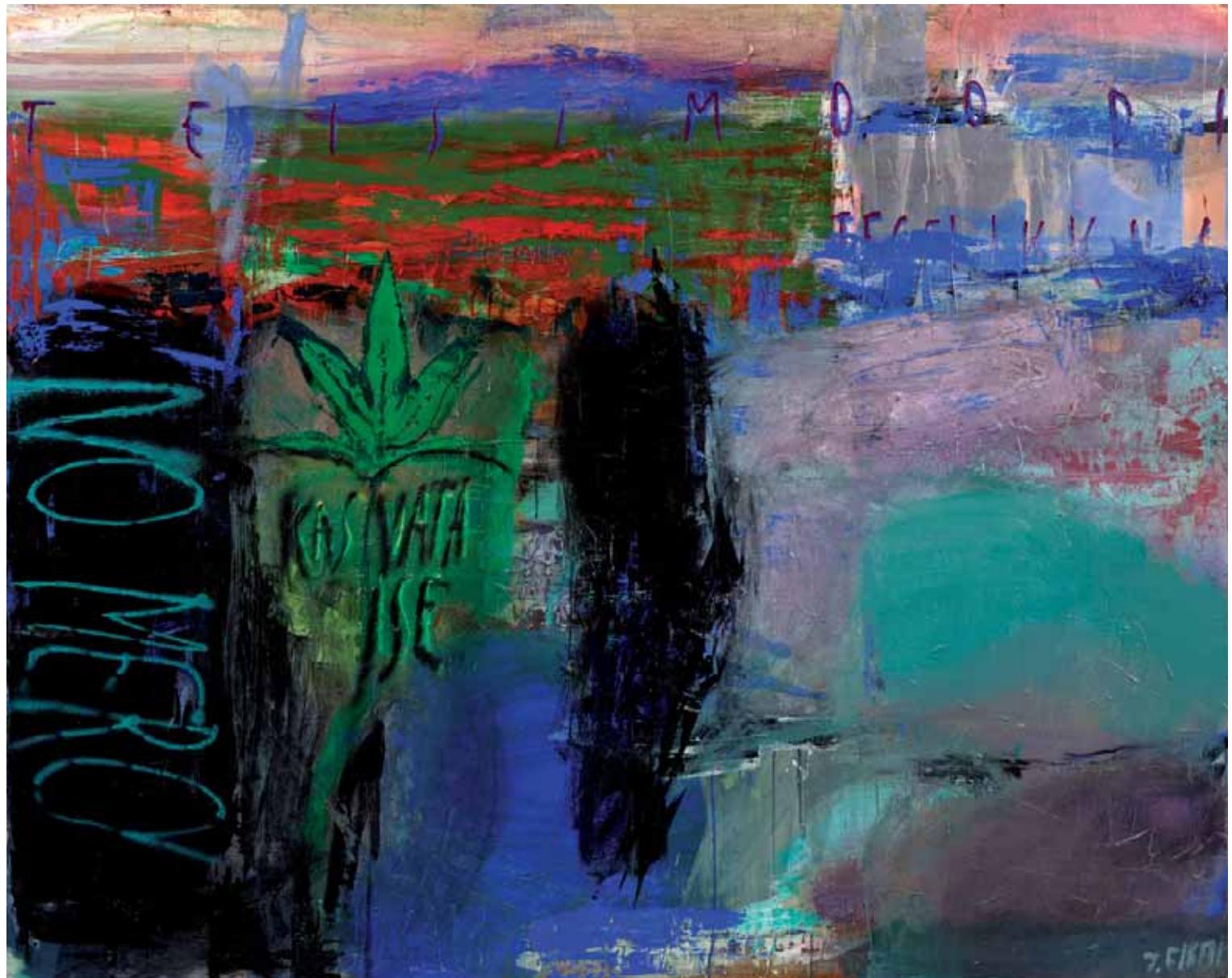
1997
acrylic on canvas
97 x 130
(private collection, Estonia)

Teistmoodi tegelikkus

1997

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Another reality

1997

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Teistmoodi tegelikkus II

1997

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(Akadeemia Nord)

Another reality II

1997

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(Nord University)

Teated tegelikkusest III

1997

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(Akadeemia Nord)

Messages from reality III

1997

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(Nord University)

Beach Boys

1997

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Beach Boys

1997

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Kollane sein

1996

öli, lõuend

97 x 130

(Alver Trummal Arhitektid OÜ)

Yellow wall

1996

oil on canvas

97 x 130

(Alver Trummal Architects)

Teated tegelikkusest I

1997

õli, akrüül, lõuend

130 x 150

(Tallinna Tehnikaülikool)

Messages from reality I

1997

oil and acrylic on canvas

130 x 150

(Tallinn University of Technology)

Teated tegelikkusest

1997

õli, akrüül, lõuend

130 x 150

(Tartu Kunstimuuseum)

Messages from reality

1997

oil and acrylic on canvas

130 x 150

(Tartu Art Museum)

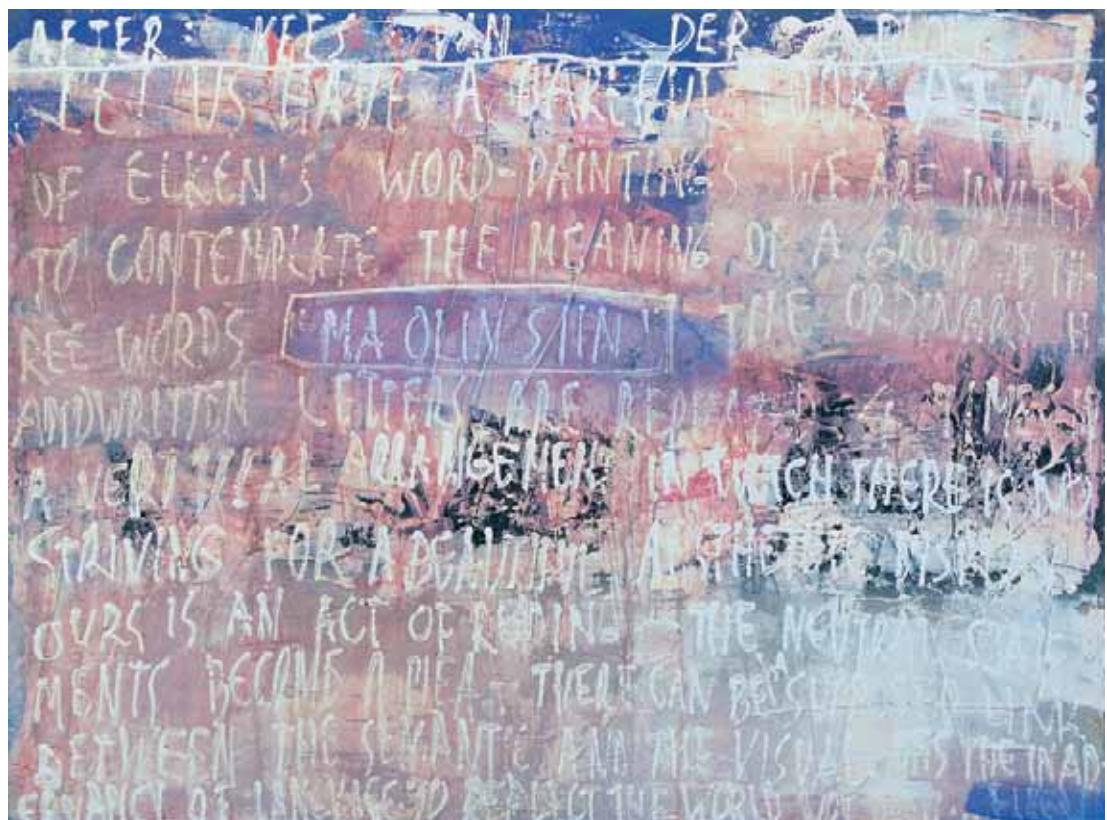
Ma olin siin

1997

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

I was here

1997

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Sincerely yours

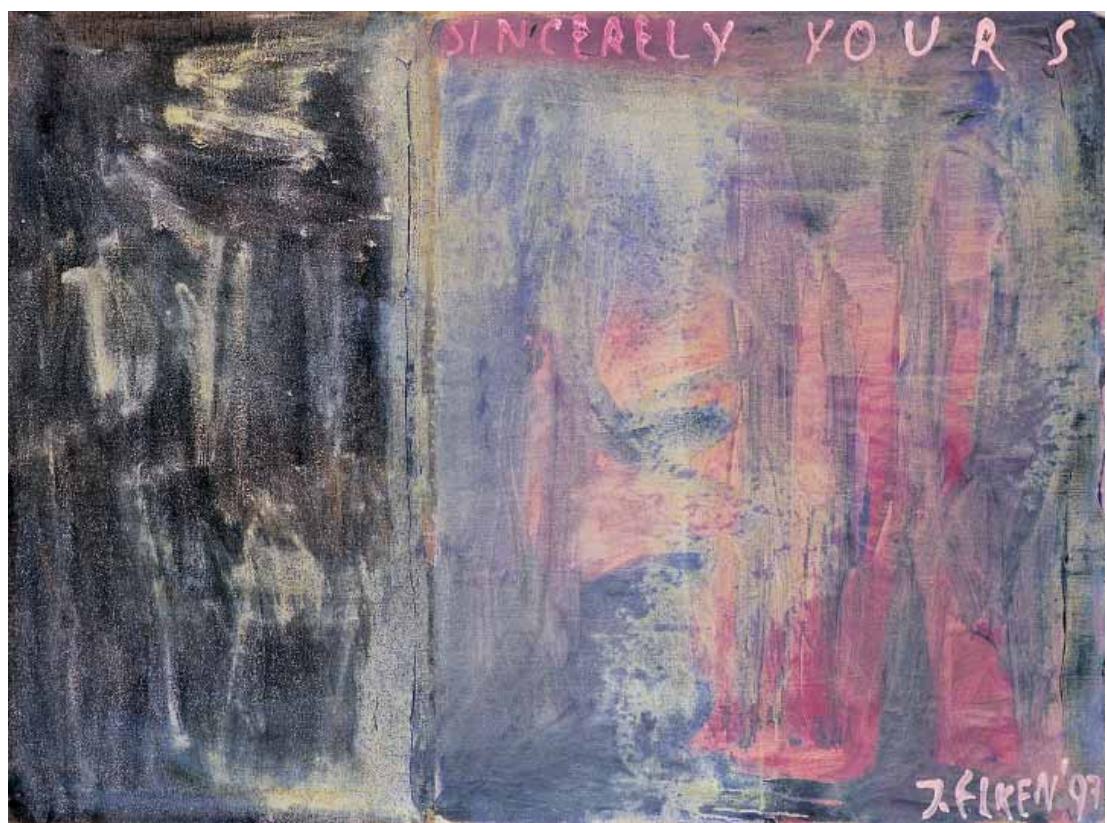
[Siiralt Teie]

1997

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Sincerely yours

1997

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Kalevipoja põik II

1996
akrüül, lõuend
82 x 100
(Akadeemia Nord)

Dark side [Hämar pool]

1996
öli, akrüül, lõuend
82 x 100
(Alver Trummal Arhitektid OÜ)

Dark side

1996
oil and acrylic on canvas
82 x 100
(Alver Trummal Architects)

Jaan Elken, 21. november 1981. Foto © Tõnu Tormis
Jaan Elken, 21st November 1981. Photo © Tõnu Tormis

Identiteet – maalikunstnik!

Harry Liivrand küsitleb Jaan Elkenit

Identity: painter

Harry Liivrand interviews Jaan Elken

Harry Liivrand: Kui vaadata tagasi sinu üle 30 aasta kestnud tegevusele maalikunstnikuna, kas on seal midagi sellist, mida sa ei pea tähtsaks?

Jaan Elken: Usun vist ettemääratusse, pean peaaegu kõiki etappe tähenduslikus ja maatriksiga haakuvaks. Kunstnikuna ja nüüd juba üle kahekümne aasta kolmes kunstikõrgkoolis õpetanud pedagoogina tean, et iseenda vigadest annab väga hästi öppida. Kriitika on märkinud minu pidevat teelolekut kui programmilist hoiakut, kuid neid muutumisi võib vaid pealiskaudsel vaatlemisel nimetada stilistilisteks kannapoöretekste, hoiaku poolest on need melanholosed-urbanistlikud bluuusikäigud olemuslikult samaks jäänud. Nii on minu hüperrealistlike tööde faktuurne pastoossus peaaegu identne abstraktsioonideks lahterdatud viimase kümnendi märgiliste lõuendite faktuuriga, formaalesteetilised väärtsused ja teatud rämedus on aastakümnete lõikes teisenenud üsna vähe. 2005. aasta Tallinna Kunstihooone näituseks tegin lausa programmilise töö „Linda. Remix 2004“, mis oli 70ndatel tehtud maalidega nimme koos eksponeeritud ja kus n-ö „abstraktsed“ pinnad tähistasid füüsiliist seinapinda, assamblaaži elemendina lisatud tänavasilt „Linda“ aga sulges ringi. Ka 80ndate lõpu ja 90ndate alguse veidi raiuv pintslikäsitlus ja realiteeti dekonstrueeriv-abstraheeriv stilistika on andnud mulle tarviliku kogemuse plastilise vormi mõistmisel.

„Linda. Remix 2004“ mõjus nii selle näituse kui sinu loomingu kontekstis uue hitina, põneva mitmekihilise

Harry Liivrand: Looking back now on your over 30-year-long career as a painter, is there anything you consider insignificant?

Jaan Elken: I think I believe in predestination; I consider nearly all stages meaningful and part of a matrix. As an artist and as a teacher with over twenty years of experience teaching at three postsecondary art schools, I know that conclusions drawn from my own mistakes can be very good teachers. Critics have seen my constant wayfaring as a programmatic stance on my part, but only a superficial eye can label these changes stylistic reversals. On the level of attitude, I believe these melancholic-urbanist blues riffs retain their essential constant nature. Thus for instance the textural, impasto quality of my hyperrealist works is nearly identical to the texture of my symbolic/semiotic canvases from the last decade, which have been pigeonholed as abstract art. Formal aesthetic values and a certain coarseness have remained relatively unchanged over the decades. For a Tallinn Art Hall exhibition in 2005, I painted a work that could be called overtly programmatic – “Linda. Remix 2004” – which was exhibited together with paintings from the 1970s and where “abstract” surfaces denoted the physical wall space, and a street sign reading “Linda”, added as an element of assemblage, completed the circuit. The slightly rough-hewn brushstrokes and deconstructionist-abstract stylistics of the late 1980s and early 1990s gave me useful experience in understanding plastic forms.

Sinine

1996

õli, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Blue

1996

oil on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

metatekstina, mis ootab siiani põhjalikku analüüsni.

Aga mõni töö tundus ausalt öeldes liiga „barokne“.

Praegu oskan „ülesuhkurdamist“ teadlikult vältida, tunnetuslikku intensiivsust ja pildikeele baroksust oskan vajadusel pärks hästi tagasi lõigata, kui vaja, siis ka võimu peale keerata. Viimase kümnendi värvigamma askeetlikuks muutumisega on kaasnenud detailirikkus ja plastilisus – käsitlen seda kui oma maalikeele eripära. Naituse ettevalmistamisel loomingust lähtuv teatud turvatunne – protsess on ikkagi adrenaliinirohke – on kogemustega kaasnenud uus tunne. Plahvatuslik ideede pealevool tööperioodil kindlustab selle, et ideed genereeruvad alati justkui loomulikul teel, embrüonaalsel tasandil on tulevaste sarjade alged juba praeguses loomingus olemas, vaja nad vaid välja puhastada ja neile süsteemsemaalt keskenduda. Kui 70ndatel ja veel 80ndatel koosnesid mu

„Linda. Remix 2004“ was like a new hit in the context of both the exhibition itself and your works. It was an exciting, multilayered metatext and has yet to get an exhaustive analysis. But, to be honest, some works seemed too “baroque”.

Nowadays I know how to consciously avoid “oversweetening”. I am pretty good at cutting back on the intuitive intensity and baroqueness of the visual idiom if need be, but I can also turn up the volume if necessary. The richness of detail and plasticity that paralleled the greater asceticism of the colour spectrum in the last decade – I see this as a special feature of the language I employ. There is a certain sense of security that goes hand in hand with the preparations in the run-up to an exhibit – the process is full of adrenaline, you know – is a new feeling that comes with experience. The explosive influx of ideas involved in the period of work ensures that ideas are always generated in as natural manner as possible. The seeds of future series already exist on an embryonic level in works; it is merely necessary to dig them out and expose them and focus on them more systematically. Back in the 1970s and 1980s, my exhibitions were composed of “hits” created in the period between exhibitions, much like “collections”. On the other hand, the somewhat mysterious semi-abstract paintings at my 1993 solo exhibition at G-Gallery, laced with themes from foreign lands as they were, made up a definite thematic bloc. Since “Teistmoodi tegelikkus (Another reality)” in 1997, my solo exhibitions have been standalone productions where the influence is attained in cooperation with a specific space. I was satisfied with the solution for the exhibition “Poeem madratsile (Poem for a mattress)”, which was held in 2008 at the ArtDepoo Gallery. The positive feedback from the deputy director of Sotheby who visited the exhibition was highly motivating.

But how did it happen that a trained architect became a painter?

I always wanted to become an artist. I was admitted to the architecture speciality at the Academy of Arts right away as the first or second-ranking student. What swayed my choice toward architecture was the fear of serving in the Russian military and the fact that I had greater chances of being admitted to the architecture programme immediately. In addition, my father's cousin, émigré Estonian architect Ants Elken, was working in Toronto. I don't regret anything. I received a well-grounded education in science and art. The similar unreformed curriculum, similar to that of the Düsseldorf and St. Petersburg academies, included more life drawing classes than for current university students studying freehand illustration. Even typography and general composition instruction (Allan Murdmaa) was decent, anything that was lacking could be picked up on the side. I consulted Tiit Pääsuke a couple times. But yes, in the field of painting, even though both Agu Pihelga and Märt Bormeister (who provided me with strong encouragement!) figured in as my painting teachers, I can consider myself self-taught. My first exhibited works did not have a great intrinsic link to what was taught at school, but the basic training that the Academy of Arts of that era provided was comprehensive.

näitused justkui näitustevahelisel perioodil valminud „hittidest” ja olid justkui „kogumikud”, siis 1993. aasta G-galerii isikunäituse müstilisevöötu võõramaad-motiividega pikitud poolabstraktsionistlikud maalid moodustasid juba piiritletud teemaploki. 1997. aasta „Teistmoodi tegelikkusest” alates on mu isikunäitused olnud juba terviklavastused, kus mõjukus peaks saavutatama koostöös konkreetse ruumiga. Rahule jäin näiteks aastal 2008 ArtDepoo galeriis välja pandud näitusega „Poeem madratsile” – positiivne tagasiside seda külastanud Sotheby asedirektorilt motiveerib.

Kuidas ikkagi juhtus, et diplomeeritud arhitektist sai maalikunstnik?

Olen kogu aeg tahtnud kunstnikuks saada. Sain ERKI arhitektuuri erialale sisse kohe pingereas esimese-teisena, hirm Vene sõjavääe ees ja tösiasi, et arhitektuuris oli kohe sissesaamine töenäolisem, kallutasid mu arhitektuuri valima. Pealegi tegutses Torontos isa onupoeg, väliseesti arhitekt Ants Elken. Ei kahetse midagi, sain süsteemse hariduse nii tehnillisest kui kunstidistsipliinides, Düsseldorfi-Peterburi akadeemiaga sarnane reformimata õppekava sisaldas näiteks joonistamistunde aktiklassis rohkem, kui neid on praegustel vabagraafika üliõpilastel. Ka šrifti- ja üldkompositsiooniõpetus (Allan Murdmaa) oli korralik, puuduvat oli võimalik kõrvalt omandada, mõned korrad konsulteerisin Tiit Pääsukesega. Kuid maalis, jah, vaatamata sellele, et minu maaliõppejoududena figureerisid nii Agu Pihelga kui Märt Bormeister (kes mind tugevasti julgustas!), võin ennast iseõppijaks pidada. See, millega kunstinäitustel startisin, sellel olemuslikku seost koolis õpetatuga suurt ei olnud, kuid baasteadmised, mis andis tollane ERKI, olid süsteemsed.

Tänapäeval ei identifitseeri kunstnikud ennast eriti eriala järgi, vähemasti sel sajandil kunsti tulnud põlvkond. Seestavu sinu kunstnikuidentiteedis on maalikunstnik olemine ja selle rõhutamine küll erandlikult tugev osis, omamoodi programmilinegi. Pead sa seda *attitude'i* ise oluliseks?

Nojah, minu kujunemisaastatel oli „maalikunstnik”, vähemalt Eestis, „kunstniku” sünonüüm. Kunstipärandi eksponerimine on maailma muuseumides seniajani rajatud valdavalt maalikunsti stiilikronoloogiale. 70ndate lõpul, kui minu kunstihuvid olid juba kindlamalt paigas, sai eesmärgiks ja tegevuseks, mis mind jäädgilult köitis, töesti maalikunst. Kindlasti determineerisid mu „vaba valikut” tollased olud, kuid ise ma ei tajunud asju niimoodi. Maalida sai kodus/ateljees iseseisvalt, töövahendid olid mingil määral avalikult kätesaadavad, alusraame sai ka ise meisterdada (esimesed tegi mulle isa) – kui vörrelda kas või skulptuuri ja graafikaga, mis oleksid nõudnud spetsiifilist ja üpris kulukat sisseseadet. Ja me ei saa programmeerida millessegi või kellesegi kiindumist, argumendid ja põhjendused tulevad päras.

Õppejouna annan ise mitmeid magistrikursusi, kus peateemaks on kunstiliste väljendusvahendite paljusus, näiteks kursuse „Maal/dekonstruksioon” raames on installatsioon ja video kursust lõpetaval rühmanäitusel maali kõrval peaageu A ja O. Ka olen lavastanud/juhendanud/instseneerinud

Today's artists do not identify themselves by their profession – at least not the generation that entered the art world in this new century. But your identity as an artist is founded on being a painter and exceptionally strong emphasis is placed on that fact. It has an effect that could be called programmatic. Do you consider the expression of this attitude important?

Well, in my formative years, “painter” was a synonym for “artist”, at least in Estonia. To this point, art heritage is exhibited in the world’s museums mainly based on the chronology of painting styles. At the end of the 1970s, when my artistic interests had come into sharper focus, painting indeed became the goal and activity that captivated me boundlessly. Certainly my “free will” was dictated by the circumstances of that time, but I did not perceive it this way myself. I could paint at my home studio independently, equipment and supplies were to some extent publicly available, stretchers could be fashioned oneself (the first ones was made for me by my father) – for instance, compared to sculpture and graphic art techniques, which required a specific and fairly costly set of instruments. You can’t force anyone to love someone or something, the reasons and the rationales come later on.

As a teacher, I myself teach many master’s degree level courses about how many ways there are to express yourself in art – for instance, in the framework of the course Painting/ Deconstruction, installations and video are – in the context of the group exhibition which concludes the course – the all-important element alongside painting. I have also produced, supervised and engineered, together with students in the painting speciality at the University of Tartu, several performance art and environmental art events (such as Venice in Tartu) in the framework of the Dionysius festival on 27 May 1999 and a painting action/performance on Toome Hill on 5 May 2002, an art performance on Tartu’s Town Hall Square to commemorate International Museum Day on 18 May 2001, an action that was accompanied by the soundtrack of Pink Floyd’s “Another Brick in the Wall” drew the Ministry of Education’s attention to the necessity of art education in general educational schools and pointed up the shortage of exhibition space at the Tartu Art Museum (the performance was commissioned by that museum).

Incidentally, Eha Komissarov, who takes a critical view of 1990s Estonian painting, made note in *The Nosy Nineties* of your role in expanding the boundaries of painting. Do you think she has a point?

Well, the fact Komissarov also called one of the most furious improvisers of the 1990s in the *Nosy Nineties*, she was right on the money – I am sure that that painting in its expanded sense has unlimited possibilities for participating in the contemporary artistic process. I haven’t done so for didactic goals, it’s true, but the various materials and technologies that I myself have been trying out for the last 15 years should be sufficient proof that painting has enough room for growth as a medium. Of course, it should be said that while the possibilities of painting are indeed unlimited, a given artist is often a prisoner

Tartu ülikooli maalieriala üliõpilastega mitmeid *performance'i*- ja *environment'i*-laadseid kunstisündmusi (nt „Veneetsia Tartus“ „Dionysia“ festivali raames 27. mail 1999. aastal, maaliaktsioon/*performance* Toomemäel 5. mail 2002. aastal, Tartu Raekoja platsi performance rahvusvahelise muuseumipäeva tähistamiseks 18. mail 2001. aastal, *proge rock'i* legendi Pink Floyd „Another Brick in the Wall“ *soundtrack'i* saatel toimunud aktsioon juhtis haridusministeeriumi tähelepanu kunsti hariduse vajalikkusele üldhariduskoolis ja viitas Tartu Kunstimuuseumi ekspositsioonipinna nappusele (*performance'i* tellijaks oligi Tartu Kunstimuuseum).

Muide, Eesti 90ndate maalikunsti suhtes kriitilise hoiauguga Eha Komissarov on nimetanud sind „Ülbetes üheksakümnendates“ 1990. aastate maalikunsti piiride laiendajaks. On tal sinu meeles ka tõsi taga?

Tõsiasi on, et kui Komissarov on mind „Ülbetes üheksakümnendates“ veel ka 90ndate „kõige raevukamaks improoviseerijaks“ nimetanud, siis on ta pihta saanud küll: olen kindel, et n-ö laiendatud tölgenduses maalikunsti võimalused osaleda kaasaegses kunstiprotsessis on piiramatu. Ma pole seda küll didaktilistel eesmärkidel teinud, kuid erinevad materjalid ja tehnoloogiad, mida ise olen maalis viimase 15 aastaga läbi mänginud, peaksid olema piisav tööstus, et maalikunstil on omaenda meediumi sees küllaga arenguruumi. Muidugi, tuleb möönda, et kui maali võimalused ongi piiramatu, on konkreetne kunstnik tihti oma tehnikate, esteetiliste maitseelistuste ja tehniliste võimaluste – materjalivaldamiste ja mittevaldamiste vang.

Millal tundsid, et sul kunstnikuna tuleb maalikunsti eest seisma hakata ka kunstikriitikuna, et loomingust üksi ei piisa?

Mind valiti 1995. aastal Eesti Maalikunstnike Liidu esimeheks. Minu tegevus selles rollis päädis esimese suurema tähisena 1997. aastal üle-eestilise maalikunsti suurnäitusega „Konfrontatsioonid/kokkulepped“ (Tallinna Kunstihoone ja selle galeriide kõrval oli näitus paralleelselt üleval ka EKMi Rotermann soolalao näitusesaal ja Raatuse galeriis), osavõturokke teooriakonverentsiga Rotermannis ning tolle aja kohta esindusliku maalikataloogiga (eessõnad Boris Bernšteinilt, Mai Levinilt jt). Siis tundus, et olen enda kanda võtnud justkui maalikunsti positsioonide eest võitleva eestköneleja taaga. Ka enda kui kunstikriitiku rolli nägin eelkõige maalinäitustele tähelepanu juhtimises. Uutmistuhinas Eesti kriitikkond põdes nimelt töelist meediumide lastehaigust: Eesti kunsti valulises uuendamisprotsessis praagiti välja kunstnikke ja meediume puhtalt seetõttu, et need olid eelmisel kümnendil justkui eelispositiooni nautinud.

Väikeses kultuuriruumis, kus kõik anded võksid/peksid arvel olema, põhjustas selline lahkimine traumasid, pettumust ja kibestunud seisukohavõtte. Nüüdseks on uuendusprotsess justkui taltunud, visad maalijad pole kuhugi kadunud, vaatamata komertsialiseerumistondile, ka uute annete pealevool pole lakanud.

Maalikunst on üks nendest aladest, kus töid peab füüsiliiselt kogema, immanentne kuvaripind ja originaalide/reprode

of his or her techniques, aesthetic tastes and technical means – of his or her proficiency or lack of proficiency in working with certain materials.

When did you feel that you as an artist also had to start advocating for painting as an art critic? That your work as a painter was not enough?

I was elected chairman of the Estonian Painters Association in 1995. The first big signpost after becoming chairman was the major pan-Estonian painting exhibition, "Confrontations/Agreements" (in addition to Tallinn Art Hall and its galleries, the exhibition was also on display in parallel at the Rotermann Salt Storage branch of the Art Museum of Estonia, and in Raatuse Gallery) with an accompanying theoretical conference that was held at Rotermann (with high attendance), and a painting catalogue that was of high quality for that period (with forewords from Boris Bernštein, Mai Levin et al). Above all, I saw my role as art critic in drawing attention to exhibitions of paintings. Estonian art critics were excited by everything new at the time, in the throes of an childhood disease regarding medium. The Estonian art world was undergoing a course of shock therapy in which it purged itself of artists and media just because they were seen as having enjoyed preferential treatment in the previous decade.

In a small cultural space where one would expect all talents to be taken into account, this sort of mudslinging was traumatic for many and gave rise to disillusionment and bitterness. Now the reforms seem to have quieted, the dedicated painters have not disappeared, in spite of the spectre of commercialization, nor has the influx of new talent ceased.

Painting is one of the fields where the work has to be experienced on a physical level, the immanent monitor surface and the difference in the scale of the reproductions of originals may distort the reception process beyond recognition.

Trying to sustain oneself exclusively on Estonian art and painting, one would soon reach a saturation point. The relatively insular world in which I matured has now changed beyond recognition. Travel has introduced new direct contacts and the possibility of experiencing myself through other perspectives and contexts. I no longer see any motive for leaving the painting speciality, now that there seem to be millions upon millions of alternative directions.

But how do you as a painter interpret the concept of relational aesthetics?

I don't think I should have to invent some new way of viewing/decoding my own paintings. To a certain extent, I've been a stylistic nomad, using cut-ups and remixing my works to create palimpsests that transcend time. It is almost like I have assumed the role of time factor, and thus I can't promise that there will be no more surprises. A fairly innovative development in our conditions was an exhibition by a trio of painters (Homeopathic Pharmacy) in Tartu Art House in 1999. Part of the paintings were collaborations by Kaido Ole, Marko Mäetamm and myself. The works rotated from studio to studio and everyone

mõõtkava erinevus võivad retseptiooni tundmatuseni moondada.

Kui toita ennast vaid eesti kunsti ja maalikunstiga, oleks küllastus ammu käes. See, ikkagi suhteliselt hermeetiline maailm, milles sai küpsetud, on nüüd tundmatuseni muutunud, reisimine on lisانud otsekontakte ja võimaluse ennast kogeda teiste vaatenurkade kaudu ja teises kontekstis. Ma ei näe nüüd enam ühtegei põhjust, miks maalikunstist loobuda, kui võimalus, kus suunas liikuda, tundub olevat mustmiljon.

Aga kuidas tõlgendad maalijana suhestuva esteetika kontseptiooni?

Ma ei arva, et peaksin siin lelutama mingi uue retseptiooni oma maalide vaatlemiseks/lugemiseks. Teatud määral olen stiilinomaadina oma loomingut lõikudes ja remiksides ise ajastuülesid palimpseste tootnud, peaaegu et ajafaktori rolli võtnud, seega ei saa ma lubada, et selles plaanis üllatusi enam ei tule. Meie oludes suhteliselt uudne käik oli kolme maalija näitus „Homöopaatiline apteek“ Tartu Kunstimajas 1999. aastal, kui maalisime osa maale (lisaks individuaalsele loomingule) Kaido Ole ja Marko Mätammega ühiselt. Tööd liikusid ateljeest ateljeesse ja igaühel oli õigus teise loomingut n-ö rikkuda ja ümber teha. Kui mitte muud, siis tolerantsikogemuse see aktsioon andis. Küllap olin teadlik Warholi ja Basquiat' duetist, aga alles pärast näitust sattus see kusagil raamatuletis albumina näppu. Kui rääkida suhestuvast esteetikast sõna laiendatud tähinduses, siis töenäoliselt on minu puhul tihti olnud enne tegu ja termini peale olen sattunud hiljem. Näiteks Kunstihonne pühaduse oreooli lammutamine ja maalikunsti kui endise „võitja“ juhukülaisenena esitlemine (aga ka kriitikute ja maalikunstnikke positsioonisõjas lepituskäe ulatamine) oli pöhiline *point* projekti „Ich bin ein Maler“ puuhul. Selle raames maalisid 32 kunstnikku Tallinna Kunstihonne näituseruumide seintele (õigemini värvikihi alla peidetud latekskile) 2004. aasta kevadel nelja ööpäeva jooksul tavalise tahvelmaali mõõtu ekspositsiooni. Plaan oli ka näituse lõppedes kogu krempel rulli keerata ja annetada koguteos „Eesti maalikunst“ klaassarkofaagi pakituna Kunstimuuseumile. Saatuse tahtel pakkus Kunstisõbralike hoiakutega äriimees diili, küsís näituse „Ich bin ...“ kataloogi trükikulude katteks jäädid endale – nii kaotas aktsioon osa oma teravusest.

Ma arvan, et maalikunsti ootavad ees huvitavad ajad. Selle veendumuse annab kogu ühiskonnas ja eriti kunstis viimastel kümnenditel toimunud nihe. Maaliprotsessi vahenditus, võimetus valetada, hakkab digitaalsete manipulatsioonide ajastul järjest rohkem silma paistma.

Kuidas sa maalid? Millest alustad? Mis sinu tööprotsessi käivitab?

Keeruline ja mahukas küsimus. Mäletan, et valiku tegemine polnud hüperrealistikul perioodil mitte just raske, aga magus-valusalt painav. Praegu on käivitajaks mõni konkreetne seik, realiteedist pärít ese, ka muusikateose üldine tonalausus, popmuusikast kaaperdatud laulusalm. Või õigemini teatud eripärasel moel kokku pandud võimatu, uus kooslus. Näiteks 2005. aastal maalitud „Helisevas muusikas“ oli Nõukogude Eesti lipule kinnitatud kullaga üle mäkerdatud

was entitled to “ruin” and re-paint the works. If nothing else it was an exercise in tolerance. No doubt I was already aware of Warhol and Basquiat's duet, but only after the exhibition did I come across it somewhere on a bookshelf in the form of an album. As for “relational aesthetics” in the expanded meaning of the phrase, in my case it is likely that I have done it and only afterwards found out what it was – that there was a term associated with it. For instance, the main point of the “Ich bin ein Maler” project in 2004 was to demolish the halo that surrounded the Art Hall and introduce the art genre of painting, the former “champion”, as an incidental visitor (but also extending a hand of reconciliation to critics and painters). In this project, 32 painters painted an exhibition in the dimensions of an ordinary panel painting (or more accurately, on latex film hidden underneath a layer of paint) on the walls of the Tallinn Art Hall exhibition space. The plan was to roll the whole rígarole up at the end of the exhibition and donate the “Estonian painting” to the Art Museum of Estonia packaged in a glass sarcophagus. As fate would have it, a businessman with art-friendly leanings offered a deal, asking for the remnants to cover the costs of printing the “Ich bin...” exhibition catalogue – and thus the action lost some of its sharpness.

I think that interesting times lie in store for painting. My conviction stems from the changes that have taken place in society as a whole and particularly in the art world in the last few decades. The lack of means and possibilities for the process of painting to lie – i.e. to be deceitful – is beginning to be more and more evident in this age of digital manipulation.

How do you paint? What do you start with? What is the catalyst for your creative engine?

That's a complicated question, hard to answer in brief. I remember that during the hyperrealist period, it wasn't exactly difficult to making a choice, but it was torturous in a bittersweet way. Right now the catalyst is a particular specific circumstance, something originating in reality, a general tonality of a musical work, a song verse hijacked from pop music. Or, to put it more precisely, an impossible new combination assembled in a certain specific manner. For instance, the 2005 painting “Helisev muusika (Sound of Music)” featured holy relics, pennants and the like, all reminiscent of Orthodox and Soviet icons, attached to a Soviet Estonian flag smeared with gold; the painting had lyrics to Edelweiss written in white script, while in the lower part of the work, a row of dried roses was sunk into cold plastic – this matrix, oversaturated with meanings, referenced a certain affinity that existed between official Soviet doctrine and Hollywood mass culture.

Thinking about certain things and certain places in a certain way is at the core of everything. In this process of re-creating reality, the memory takes on a transformative and reconstructive, downright monarchic function. In the 1970s and 1980s one of the trends in my work was to reconstruct the Estonian era, I circled above Estonian interwar-era architecture, the catalyst was a unaccountable yearning for a mythical past. Nostalgia has been called “melancholy over being born too late”. (The word is a neologism dating from 1688; it was considered a disease

Ema lõob maha / Kui ma suppi ei söö 1980-82/1996 (Viinistu Kunstimuuseum)

Mom will kill me / If I don't eat soup 1980-82/1996 (Viinistu Art Museum)

öigeusu ja nõukogude ikonograafiat meenutavaid pühi säilmeid, vimpleid jms, maal ise oli valge tuubikirjaga täis kirjutatud *Edelweiss*'i-laulu sõnu, töö allossa oli külma plastmassi uputatud rida kuivatatud roose – tähendustest üleküllastatud maatriks seega viitamas teatud tõmbele Nõukogude ametliku doktriini ja Hollywoodi massikultuuri vahel.

Teatud asjadest ja teatud kohtadest teatud viisil mötlemine on asja tuum. Selles tegelikkuse taasloomise protsessis saab mälu transformeeriva ja rekonstrueeriva, lausa kuningliku ülesande. 70-80ndatel oli üks mu loomingu suund rekonstrueerida Eesti aega, tiirlesin eestiaegse arhitektuuri ümber, käivitajaks seletamatu igatsus müütilise „olnu“ järele. Nostalgiat on nimetatud „kurbuseks, et sünniti liiga hilja“ (sõna ise on neologismina käibel 1688. aastast. 18. ja 19. sajandi esimesel poolel raviti seda kui haigust – levis emigrantide ja sõjakäigul sõdurite hulgas). Paralleelselt käis enesestmölistetaval linnakeskkonna absurdi salvestamine: see oli aeg, kui Tallinn oli siltidel venekeelne, kuid tänavatel liikus lisaks sõduritele, naismillitsatele ja Ladadele ka rohkesti eestlasi, võib-olla isegi rohkem kui praegu.

Mildest lähtudes valisid linnaruumis jalutades fotokaadri? Mina täheldan fokuseerumist ühelt poolt agulile, teiselt funkharhitektuurile. Aga mida võid veel esile tuua?

Kaadriivalik oligi köik, kahtlen, kas saan sõnaga pildiga võrväärset keskkonda taasluda, loodan, et see energieetiline väli on salvestatud tollastesse maalidesse.

and treated in the 18th century and first half of the 19th century – widespread among emigrants and soldiers at war). In parallel to the above, it was self-evident that the absurdity of the city's environment was documented. It was a time when Tallinn was a Russian city on the level of street signs but in addition to soldiers, militiawomen and Ladas, there were also a great many Estonians to be seen on the street, maybe more than there are now.

Based on what criteria would you frame a photograph while out walking in the city? I notice that you focus on the old working-class districts; but also on functionalist architecture. What else would you mention?

Indeed it all came down to frame selection. I doubt whether I would be able to use words to recreate an environment equal to a picture; I hope that the energy field is captured in those paintings.

In terms of method, I am a hyperrealist; by social leaning, a critical realist; in spirit I am an incurable romantic. The painting process was always preceded by a search for a specific motif. The searching lasted for hours and days, with a camera around my neck like a sketchpad. And rolls of ORWO slide film. I have taken a supercilious view of archives. I have changed my address countless times, and in that time a good part of the material has gone missing. It is a shame about that, because as time goes on nostalgia colonizes new fields –

Meetodilt olin hüperrealist, sotsiaalselt sättumuselt kriitiline realist, hingelt paadunud romantik, maalimisprotsessile eelnesid alati konkreetse motiivi tunde ja päevi kestrud otsingud, fotoaparaat kui visandiplokk kaelas. Ja rullitäied ORWO slaidifilmi. Olen arhiividesse üleolevalt suhtunud, lõputute kolimistega on suur osa materjali kaotsi läinud. Sellest on kahju, sest ajas edasi on nostalgia hõivanud üha uusi alasid – nüüd juba neidsamu keskkondlikust absurdist kantud linnamotiive.

Elastin Mähel, vanemate ehitatud suvilas, kaheksandat bussi oodates kivistus mällu Balti jaama ümbruse visiitkaart, suurilmikult hiilgava valguskastiga räpane vilets hotell „Kopli“. Krestomaatiline pealkiri „Kalinini rajoonis“ – lisaks ja kultuurantropoloogiline uurimus nõukogude linnakeskkonnast – oli valmis, parajagu käimas venestamisprotsessist ei olekski muudmoodi võimalik olnud rääkida.

Tartu maantee piirkond oli mul 1961. aastast peale põhjalikult läbi kammitud: käisin 21. keskkoolis, Raua tänaval arhitektuur viimseti pähe kulunud. Motiivi valikul eelistasin keskkonna fluidumit üksikhoonetele, keskkond oli aga defineeritud lugematute üksikasjade ja ajastuomaste märkide kaudu, liiklusmärk majaseinal või tänavasilt oli eelisasendis uste-akende rütmiga vörreledes. Arhitektuur on siin nagu áralutsutatud karamellkomm, millele pärast väljasülitamist kleepuvad tolmuna elud ja olud, mälestused, suured ja madalad tunded kui olmeprügi, meie ihad, kriisid, önnestumised. Selline äranäritud karamellkomm on kunstrikule töeline motivaator, tema instinktid käivituvad hagijana – vähemalt mina olen selline kunstnik, kellele keskkond ja selle visuaalne semiootika on põhiline toore.

Olen enamasti lähtunud keskkonnast, mida tunnen ja millega on teatud otsene kogemus. 1980ndate alguses oli mul ateljee Tallinnas Tartu mnt 77 ja nii maalisingi 1980. aastal Tartu maantee sauna duširuumides pildistatud räämas interjöörid ja esitasin tööde paari näitusele „Me ehitame kommunismi“. Üks töö pandi välja ja komplekti tugevdati mu enda pool aastat varem maalitud „Vitraanide pesemisega“, nii et sotsialistik töö ja sellele järgnev reibas-räämas pesuruum.

80ndate esimesel poolel ja keskel maalitud funkharhitektuuri jäädvustused olid mul alati mingi nihkega: kord majad ulmefilmiliku maapinna-erosiooniga vastakuti – Eesti arhitektuuri kuldaeg *versus* 80ndate tegelikkus, või 1983. aastal maalitud „Tõnismäe“, kus Vabastajate monumendi puudumisele viitab pühkmehunnik.

Tõnismäe lähikonnas on midagi säilinud ka läbi aegade: nimelt seisid Palace'i nimi ja Eesti ajast pärít reklamkast paigas läbi Stalini ja Brežnevi aja. Minu helesinise koloriidiiga maal „Pealinn“ 1980ndast (säilinud vaid mustvalge reprona almanahhis Kunst) sai kahjustada tulekahjus 1981. aasta märtsis, 1996. aastal õmblesin-liitsin pölenud maali riismed tööde paari „Ema lööb maha“-, „Kui ma suppi ei söö“ sisse, tulekahjupruunina.

Hästi, hüperrealistik periood eesti kunstis ja sinu loomingus on kunstiajaloo vaatepunktist nüüdseks settinud. Hüperrealismi probleemataatikat meil ja mujal kohtab mönevõrra ka omaaegses retseptsoonis, nüüd on see mitme uurimistöö teemaks tõusnud.

now nostalgia has already moved into those same urban motifs, full of the sense of absurdity of their environment.

I lived in Mähe district in a summer home built by my parents. As I waited for bus No. 8, a vignette of the central train station area became etched in my memory, the ramshackle blue-light Kopli Hotel with its large marquee emanating cosmopolitan flair. Add the chrestomathic title – “In the Kalinin district” – and the cultural anthropological treatise on the Soviet urban environment was complete. There would have been no other way to talk about the ongoing process of Russification.

Starting in 1961, I had combed through every inch of the Tartu Highway part of town. I attended Secondary School No. 21, and every detail of the architecture of the houses on Raua Street is has been etched into my head. In choosing a motif, I preferred the *fluidum* of the environment to individual buildings. However, the environment was defined by countless individual objects and street signs specific to the era. A traffic sign on the wall of a building or street sign had a preferential position compared to the interplay of windows and doors. Architecture here was like a piece of hard candy that has been sucked on, then spit out. It attracts the detritus of lives, the times, memories, memories both noble and low like household waste, our passions, crises and successes. Such a discarded piece of hard candy is a true motivator for artists, whose instincts kick in like those of a hunting dog – at least I am the kind of artist who feeds primarily on the environment and visual semiotics.

My point of departure has mainly been the environment I know with which I share some sort of direct experience. In the early 1980s I had a studio in Tallinn at 77 Tartu Highway and I painted the dingy interiors photographed in the Tartu Hwy. sauna shower rooms. I submitted the pair of works to an exhibition called “We are building communism”. One of the works was put out on display and the set was reinforced by “Washing the display window”, a work I had painted previously. There it was: the socialist work ideal followed by the cheerful-decrepit shower room that awaited after the day was done.

My attempts to document functionalist architecture in the early and mid-1980s always featured some sort of twist: perhaps buildings juxtaposed with an eroded ground surface as if from a sci-fi film – the golden age of Estonian architecture vs. the 1980s reality – or “Tõnismäe”, painted in 1983, where a heap of detritus marked the conspicuous absence of the central Tallinn’s monument to the Soviet “liberators”.

Some things in the immediate vicinity of Tõnismäe have been unchanged through the years. For example, the Palace Hotel kept its name and the Estonian lettering on its façade through the Stalin and Brezhnev eras, and my light blue coloured painting “Capital” from the 1980s (extant only as a b/w reproduction from the *Kunst* almanac) was lost in the fire in March 1981. In 1996 I sewed/added the charred remains to the pair of works entitled “Ema lööb maha (Mom will kill me)” 1982/96 and “Kui ma suppi ei söö (If I don’t eat soup)” 1980/96, brown as if it had been through a fire.

1964

1996
õli, akrüül, lõuend
97 x 130

1964

1996
oil and acrylic on canvas
97 x 130

Pöördume su praeguse loomingu poole. Millised on selle käivitajad ja taust?

Põhimõtteliselt pole midagi muutunud: impulsid on pärít jätkuvalt realitedist, äratuntava kujundi temaatika on endisel päävakorral, ei välistä realiteedi komplekssemat naasmist. 2008. aastal maalisin ArtDepoo isikunäituseks üle oma neli madratsit, mis olid aastavahetusel 1999/2000 eksponeeritud Tallinna Kunstihoone näitusel „Maalitud mööbel“. Vahepeal olid tööd deponeeritud Eesti Kunstimuuseumi kogusse. Kui nüüd tööd mulle tagastati, läksid käiku lahtilöigatud päevinäinud riidesilud, millest sai autentne toore vähemalt kümnele uuele maalile.

Arvan, et autorile teada motivatsioon ja kontekst on siiski pelgalt kargud või tellingud, maalide enda energeetika on põhilisem.

The hyperrealist period in Estonian art and in your work has now settled into a layer from the art history perspective. Hyperrealist issues were treated in the criticism and essays during that era, both in Estonia and abroad, and now it has become the subject of several works of scholarship.

Let's turn to your current work. What are the catalysts and the contexts?

In principle, nothing has changed – the creative impulses still come from reality, a recognizable image is still on the agenda, and does not preclude the more complete return of reality. In 2008, at the solo show at the ArtDepoo, I painted over the four mattresses that had been on display at the exhibition "Painted furniture" in the Tallinn Art Hall Gallery. In the intervening years, the works had been housed in the Art Museum of Estonia collection. When the works were returned to me, two swatches of distressed fabric entered the picture; they provided authentic raw material for at least ten new paintings.

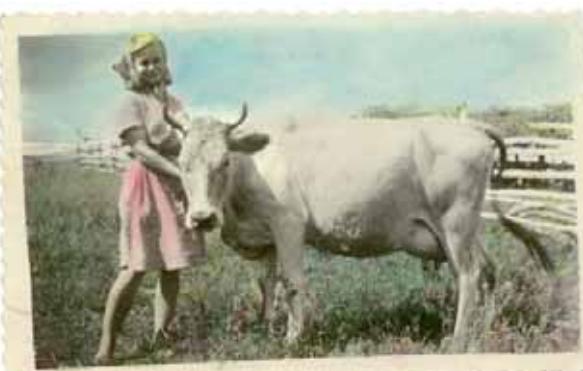
I think that the motives and contexts the artist is aware of are only crutches or scaffolding; the paintings' own energy is of more fundamental importance. When the personal becomes general in the course of the creative process, an artwork will speak to viewers in places other than where it was created.

What levels do you consider in assessing the structure of a painting?

Everything that can be grasped with the intelligence and the emotions. I understand this question pertains about my own work – if that's the case, then the periods of "assessment" alternate with the periods where the logic of the work itself – the material-specific aspect – is in control. Where heated bursts of creativity exclude cold analysis, where the subconscious and intuition – to say nothing of instinct – are the most important, animating forces. In abstract expressionism's primal, most archetypal mode (I am not talking only about Pollock or his imitators here or elsewhere), works will, in one way or another, contain motifs that, if adopted half-heartedly, will lead to only decorative or applied art solutions – the galleries of all countries are full of such examples. In some parts this is even considered good taste. Thus I can make progress only the other side of good taste; my partners are violence, desperation, aesthetic cataclysms and a minor tonality. And I quit the battlefield victorious in every case; even defeat is victory for me. By way of illustration, I might say that I have produced a satisfactory composition only when the composition has been utterly deep-sixed.

But the level of narrative?

For me, even a modernist painting that is abstract to the hilt has a narrative quality, but whether I want to listen to it narrate for very long, that is a separate story. In the case of painting, I associate the *what* and the *how* – i.e. the *subject* and the *means of depiction* – always uniquely with the painter and that is what makes painting so enduringly appealing.

Siberi-aastad 1949–1957. Fotodel elukoht Krasnaja farmis (Balahta sovhoos, Daurskoje rajoon, Krasnojarski krai), vanemad Linda ja Laos Elken

Deportation years in Siberia 1949–1957. Photos: Lodgings at Ferma Krasnaja (Balakhtinsky Sovkhoz, Daursk Region, Krasnoyarsk Krai), parents Linda and Laos Elken

Tagasiteel Eestisse, 1957. Moskva, Punane väljak (vasakul)
Emaga Kalantšovski tänaval kolme raudteejaama väljakul (paremal)

On the way back to Estonia, 1957. Moscow, Red Square (left)
With mother at Kalanchovskaya St. at the square with three railway stations (right)

Kui isiklik kasvab tööprotsessis üldiseks, kõnetab teos vaatajat ka mujal, mitte vaid seal, kus see loodi.

Missuguseid tasandeid pead maali ülesehituse puhul silmas?

Kõiki, mis mõistuse ja tunnetega haaratavad. Saan aru, et küsimus käib mu enda loomingu kohta. Kui nii, siis on ratsionaalse valiku perioodid vaheldumisi perioodidega, kus juhib töö enda loogika, n-ö materjalispetsiifilisus, kus palangulisus välistab külma analüüs, kus pigem alateadvus ja intuitsioon, et mitte öelda instinkt on tähtsaimad ja edasiviivamad jõud. Abstraktse ekspressionismi ürgses, arhetüpsemas võtttestikus (ma ei räägi siin ainult Pollockist ega tema epigoonidest meil ja mujal) on nii või naa sees käigud, mis toodavad poolikult adopteerituna vaid dekoratiiv-tarbekunstilisi

Except for the fact that, just as not everyone's tale is of interest to you, not all painting dialects are interesting. The more abstract the conventional narrative side becomes, the greater an onus is placed on the *techne*, the painting-specific aspects. Sometimes it steps right into the narrator's shoes. It seems that narration is essential to any sort of reception process. Or that the narrative is created from something else, from the important and unimportant factors in the artist's life history, in the form of a parallel world to the artwork. After all, we consume reality through narratives, and every one of us assembles a matrix from a chaos of facts. At least that is what we believe.

**Why do you do so little work in political painting?
Some works like "Looney Bird" (oil and acrylic on canvas, 1980/2001) depicts a Russian tank in front of**

lahendusi – kõikide maade galeriikunst on neid näiteid täis. Mõnel pool peetakse seda ka heaks maitseks. Seega, saan edasi liikuda vaid sealpool hea maitse piiri, minu partneriteks on vägivald, meelegeheide, esteetilised kataklüsmid ja minoorne taju. Ja võitlustandrilt lahkun ma võitjana igal juhul – ka kaotus on minu võit. Võiks illustratsiooniks öelda, et mind rahuldav kompositsioon tekib siis, kui kompositsioon on lõplikult põhja lastud.

Aga narratiivi tasand?

Narratiivne on ka modernistlik paduabstraktne maal, iseasi, kas ma seda juttu kaua kuulata tahan. Maalikunsti puuhul seostub „mis ja kuidas“ ehk „kujutatu ja kujutusviisi“ alati autorile ainuomaselt ja see teebki maalikunsti jätkuvalt ligitõmbavaks. Ainult et nii nagu ei paku huvi iga inimese jutt, ei paku huvi ka kõikvõimalikud maalikeele dialektid.

Mida abstraktsemaks läheb tavapärist jutustust kandev pool, seda suurema narratiivse koormuse saab *technē*, maalispetsiifilisus kui selline, asudes kohati lausa jutustaja kandvasse rolli. Narratsioon on ilmselt igasuguse retseptsiooni puuhul hädavalik. Või luuakse see jutustus millestki muust, kunstniku eluloo tähtsatest ja tähtsuselutest seikadest, paralleelmaailmana loomingule, sest me tarbime tegelikkust jutustusena, faktide kaosest paneb igaüks oma maatriksi ise kokku. Vähemalt me usume nii.

Miks sa nii vähe poliitilist maali viljeled? Mõned tööd – näiteks „Looney bird’il“ (öli, akrüül, lõuend, 1980/2001) on kujutatud Vene tanki Palace’i hotelli ees, ka Siberisse küüditamisele, su perekonna traagilisele elupeatükile, viitav madratsite sari „Poeem madratsile“ – demonstreerivad kujukalt, kui hästi oskad poliitilise tähenduse sisse tuua nii realistikumas kui abstraktsemas pildikeeles.

Ma ei taha ega ole kunagi tahtnud poliitiline kunstnik olla. Ühes arvustuses on Johannes Saar kirjutanud, et nii nagu nõukogude ajal urgitsesid mu maalid süsteemi kallal, nii torgin ma kapitalistlikku reaalsust nüüd. Kuid viimasel kümnendil loodud maalidega olen üritanud eelkõige inimeses ladestunud reaalsuse kihistuste absurdi ja sellest johtuvaid kohati paralleelsid tajuaistinguid edasi anda, olen käsitlenud neis maalides personaalse ja kollektiivse mälu fenomeni. Jah, need on autobiograafilised ja mul on oma kindel seisukoht möödaniku suhtes, selles mõttes oli valdag osa 2005. aasta Tallinna Kunstihonne näitusest poliitiline seisukohavõtt. Kuid poliitilised olid need maalid vaid seetõttu, et näitus oli programmiliselt autobiograafiline: just poliitilised kataklüsmid ruineerisid inimeste ja generatsioonide saatuse, muserdasid elukäigu.

Eesti päevapolitiikaga ei ole ma nōus oma loomingu suhestuma, selleks hindan ma ennast liialt kõrgelt. Nõukogude süsteemis elanud inimese elukogemus annab praegusele kogemusele tugeva ruumilise dimensiooni lisaks: 1980ndatel oli kõigil võimalus peibutavasse löksu astuda, sametine nagu tollane piitsa ja präänikuga kunstipoliitiline reaalsus oli.

Kunstnikuna teati sind kaua ennekõike kui maalide „Kajakas“ ja „Kalinini rajoonis“ autorit, ja need on töesti sinu hüperrealistliku loomingu märgilised tööd. Kas see

the Palace Hotel or “Poem to a mattress”, the series of mattresses referring to the deportations to Siberia – a tragic chapter in your family’s life – vividly demonstrate your mastery of bringing in political meanings into more realistic as well as more abstract visual language.

I do not want to be a political artist. Never have. In one review, Johannes Saar wrote that, much as my paintings poked at the system during the Soviet era, I am now poking away at capitalist reality. But the paintings painted in the last decade have above all tried to convey a sense of the absurd in the layers of the absurd deposited in people and the occasionally parallel perceptions stemming from the absurd. In these paintings, I dealt with the phenomenon of personal and collective memory. They are autobiographical and I have my own clear position regarding the past. In this sense a major part of the 2005 Tallinn Art Hall exhibition constituted a political manifesto. But these paintings were political only because the exhibition was programmatically autobiographical. It was the political cataclysms that ruined people’s – a whole generation’s – lives, suppressed their natural destinies.

I am not willing to try to relate to Estonian politics in my work – I have too high an opinion of myself. The life experience of people who lived under the Soviet system gives current experience an added spatial dimension – in the 1980s, everyone had the chance to take the bait and be trapped, as silky-smooth as the carrot and stick reality of art world politics was back then.

As an artist, you were known and identified as the painter of “Kajakas (Seagull)” and “Kalinini rajoonis (In the Kalinin district)”, and these are genuinely symbolic works among your hyperrealist oeuvre. Has this knowledge impacted/ interfered with your later work?

They were created in 1978–1982, when art was at the centre of the public interest. Even though “Seagull” was reproduced universally after it was exhibited for the first time in 1982, Sirje Helme was still unsure as late as 1985, when she selected it for the next *Kunst* calendar, whether it would pass the censors at Glavlit. Years later, the work was bought by the Ministry of Culture, and only then it turned out that a privately-owned painting could not be insured for international exhibitions – Evi Pihlak had included it in exhibitions of Estonian painting in Venice and Kiel. The painting modelled living in a glass cage – i.e. a closed society – and closed borders – and within these limits (limits that had to be pushed and probed the whole time) political art was permitted, I can say now with perfect hindsight.

To reference your previous question, yes – back then I was a political artist and there was a definite point to it. Not playing a risk-free game and bluffing that one is actually dangerous when one is not.

The 1990s can be generalized as your graffiti period. How did graffiti, an alternative street culture phenomenon, entice you after the hyperrealist period? The stylistic change was quite unexpected, you know. I even remember that you found that blatant, genuine graffiti was quite distasteful.

teadmine on mõjutanud/seganud sinu töötegemist?

Need on loodud ka aastatel 1978–1982, kui kunst oli ühiskonnas huvi keskmes. Kuigi „Kajakas“ leidis esmaeksponeerimisel 1982. aastal peaaegu köigis lehtedes reprodukteerimist, kahtles Sirje Helme veel aastal 1985, kui ta töö kirjastuse Kunst järgmisesse, 1987. aasta kunstikalendrisse valis, kas see Glavlistit läbi läheb. Töö ostis kultuuriministeerium ära aastaid hiljem, alles siis, kui selgus, et eraisikule kuuluvat maali ei saa välisnäituseks kindlustada. Nimelt oli Evi Pihlak lülitanud selle Veneetsias ja Kielis toimunud eesti maalikunsti näituse kooesseisu. Maal mudeldas n-ö klaasist puuris ehk suletud ühiskonnas elamist ja kinnist riigipiiri – sellise piirini (seda piiri pidi kogu aeg kompama) oli poliitiline kunst siin lubatud, võin tagantjärele targana resümeerida.

Kui nüüd su eelmisele küsimusele viidata, siis, jah, tollal olin poliitiline kunstnik ja sellel oli ka kindel mõte. See polnud ohutu mäng ja poosetamine printsibil „mees, sa ei tea, kui tugevasti ma lõön“.

1990. aastaid saab üldistavalts nimetada grafitiperioodiks. Millega völus grafiti kui alternatiivne tänavakultuuri nähtus sind pärast hüperrealismi perioodi? Su stiilimuutus oli ikka üksjagu ootamatu. Pealegi mäletan, et räige autentne grafiti oli sulle ikka üsna vastik.

Ma ei arva ise küll, et see nii ootamatu käik oli. Uuri! Näiteks maalidel „Allkirjata“ (1978) ja „Kusagil Eestis“ (1978) on mölemal täiesti loetavad vaba käega soditud šrifttilõigud.

Ma olen muusikas köigesööja. Mängisin kunagi küll päris talutavalts klaverit, kuid aktiivne musitseerimine on asendunud plaatide kuulamisega, mingil perioodil sattusin ka hiphopi peale. Nii nagu kuulan muusikat eelarvamusvabalt, Pärdist Karen Daltonini, nii kätun visuaalkunstnikuna linnakeskkonnas: kõik, mida kõrvadega kuulda annab ja silmadega näha, kõik see võib ka käiku minna, kas otse tsitaadina või parendatud/ sublimeritud kujul.

Elasin pikalt Lasnamäe getopiirkonnas, kus pidin oma kümnenda korruse ateljeesse päsemiseks üheksa korrust urbanistlike märkidega täidetud pindu läbima. Vastan su küsimusele teistmoodi: kui ma ei oleks grafitit oma maalidele lasknud, sellega dialoogi astunud, poleks ma kunstnikuna praegu nii stabiilne. Ehk oli see sundkäik sellise visuaalse reostusastmega keskkonnas? Olen tösiemeeli kusagil intervjuus väitnud, et jälestan grafitit. Teatud kontekstis olen nõus seda kinnitama: linnamiljös võib see olla parasiitlik saast, eriti Roomas, mõne muistise peal on seda füüsilselt valus vaadata.

Linnakeskkonna abstraheerimise kõrval oled sel sajandil jõudnud emotionaalselt väga sugestiivselt mälu probleemateka visualiseerimiseni, olgu tegu aja- või kunstilooga.

Nojah, ega ma arhitektuurist, linnakeskkonnast kui meie õnnest ja õnnetusest palju kaugemale ole liikunudki. Ise loodan, et selle tagant ka inimene oma probleemidega välja paistab, mõnikord võib-olla pidetul ja vaatajat segadusse ajaval kombel. Ma räägin ikka omaenda lugu, isegi kui lugu kipub minema fiktsiooniks, on need minu foobiad ja minu hirmud.

I don't think it was all that unexpected – check this! For instance, both "Allkirjata (Untitled)" 1978 and "Kusagil Eestis (Somewhere in Estonia)" 1978 are paintings with entirely legible lettering scrawled in freehand.

I am a musical omnivore. Having been at one point a passable piano player, making music actively has been supplanted with listening to records. At some point, I stumbled across hip-hop as well. Just as I listen to music free of prejudice, from Pärt to Karen Dalton, that is the way I am in terms of a visual artist in an urban environment – everything that can be heard and seen is fair game, whether as a direct quote or in an improved or sublimed form.

I lived for a long while in the ghetto part of Lasnamäe. To get to my 10th floor studio I had to pass through nine storeys of interiors filled with urbanist symbols, so I would answer your question a different way: if I hadn't let graffiti into my paintings, entered a dialogue with graffiti, I would not be as stable as an artist as I am now. Perhaps my hand was forced, living in an environment with that degree of visual pollution? I once said in an interview, in all seriousness, that I hate graffiti, and in a certain context, I stand by that statement. It can be parasitic filth in a city environment. Especially in Rome, it can be downright painful to see it on some monuments.

In depicting the city environment in abstract form, you have attained an extremely evocative level of visualization of problems in social history and art history.

Well, I suppose I haven't strayed too far from architecture, urbanism, the city environment – our great mixed blessing. I myself hope that humankind itself with their problems can be seen, sometimes perhaps in a concealed manner that messes with the viewer's mind. Because I am telling my own story, even if the story tends to cross over to fiction, these are my phobias and my fears.

Depicting the city environment is nevertheless only a means, and depicting material with no life at all should reconstruct or recreate certain mood states in the viewer's mind, that is the whole point. In terms of painting technique, too, back then I was mixing together, writing over and scraping off different elements from different eras. Even the vague and fuzzy parts of the picture were perfectly suited to this polystylist pictorial reality, everything served the "reconstructive memory" like clockwork. "The quiz" was my first programmatic exhibition of this type; I know that remembering takes place selectively and episodically. The catalyst can be some strange thing that opens a long-deleted file – it might be a pop song from back in the day, a rock music track makes many people visualize special personal memories. I am amazed how we are able, as humans, to experience and store all those disparate "recordings". The memory's erase function apparently is what keeps us sane.

How would you define social painting, then?

I think that people are at their most compelling when they are telling their own stories. The impact of their art is maximum then; is that what social relevance is? The existence of densely

Linnakeskkonna kujutamine on siiski vaid vahend: igasuguse eluta mateeria kujutamine peaks teatud meelesisundidel vaataja peas rekonstrueerima/tasloomma, see on asja mõte. Ka maalitehniliselt tegelesin nullindate alguses eri ajastutest pärít pildiosiste miksimisega, ülekirjutamise ja mahakraapimisega. Ka ebamääraselt valguvad pildiosised sobitusid kui rusikas sellisesse polüstilistilisse pildireaalsusesse, kõik töötas õlitalt „rekonstrueeriva mälu teenistuses“. „Mälumäng“ oli mul esimene seda tüüpı programmiline näitus. Tean, et mäletame valikuliselt, episoodiliselt ja katalüsaatoriks võib olla mõni veider asi, mis avab ammu kustunud faili. Selleks võib olla näiteks oma-aegne poplaul, rokkmuusika pala visualiseerib sageli hoopis eriilmelisi isiklikke mälestusi. Iimestan, kuidas me inimestena nii suurt „salvestuste mahtu“ suudame säilitada. Mälu kustutus-võime säastab ilmselt meie psüühikat.

Kuidas kõlab sinu sotsiaalse maalikunsti definitsioon?

Ma arvan, et kui inimene jutustab oma lugu, siis mõjud ta kõige veenvamalt ning siis on ka ta kunsti mõju maksimaalne. See vist ongi sotsiaalne kandvus? Selle tagavad tihedusniidistik tegelikkusega ja nende prismaide ja vaatenurkade kasutamine, millel on enamuse jaoks kogemuslik kate. Konkreetse ühis-kogemuse loobki aga seesama kunst (mitte küll maalikunst, eks ikka film, kirjandus eelkõige), ajalugu, kitsamalt rahvuslik omamütooloogia ja iseolemise tunnetamine. Loomulikult soovin kasutada keelt, mis oleks ka mujal mõistetav, mitte olla vaid oma tänavanurgal arusaadav, mitte väga spetsifiline keelt rääkida. Kui konkreetseks minna, siis ingliskeelse levilausete (reklaamist, tänavakultuurist, poplauludest kaaperdatud jm) põimimine tööde struktuuri oli alul mõeldud iironilise vastukaaluna kord normatiivsele vene keele vohamisele siin maanurgas. Ühel hetkel oli topeltkodeeritud kāik muutunud aga funktsionaalseks, vajalikuks ja loomulikuks. Tööd reisisid ka juba vene ajal, kuid nüüd sain reisida koos loominguga ja kommunikatsioon on hea, olgu pealegi inglise keeles.

Sinu kolorism on liikunud aina abstraktsema kujundi-likkuse ja monokroomsema koloriidi poole, kui mõelda valgetele ülipastoossetele maalidele. Kas sind huvitat neis töödes mälu metafoorika kõrval ka esteetiline aspekt?

Ja kuidas veel. Rabav oli kogemus Hiinas, kus osalesin 2005. aastal Pekingi biennaali avamisel ja *International Association of Art*'i peaassambleel. Mu töö oli eksponeeritud ka erikülaliste satelliitnäitusel, kus üks hiina kunstnik tömbas kirelt paralleeli ida kunsti kalligraafilise liini ja minu vabakäekirjutuste ja detailide virvarri vahelle. Nägin 1998. aastal New Yorgis, Manhattani lõunaosas Guggenheimi SoHo filialis huvitavat näitust, kus tömmati paralleeli hiina traditsioonilise kunsti, abstraktse ekspressionismi kujunemisaja kunsti ning eriti hiina päritoluga, kuid läänemaailmas eksillis töötanud kunstnike loomingu vahelle. Väga muljetavalda näitus. Just neisse aastasse jäab mu n-ö uute väljendusvahendite stabiliseerumine.

Ja muidugi tahan pildis töötada kõikmõeldavatel tasanditel. Kui koormus läheb väga suureks, peabki midagi ohverdamata – analüüsini oma viimaste aastate värvipõlgust niimoodi. Ise ma seda sellise sõnaga ei nimetaks. Nimelt see maailm, mis musta ja valge vahel avaneb, on lõpmatu toonide rikkus, akrüüli

woven threads along with the surrounding reality and the use of prisms and perspectives that have an experiential underpinning for most people. A concrete shared experience is created by the selfsame art (not painting, true, but by cinema and literature above all), history, narrowly national self-mythology and perception of independence. Naturally I wish to use a language that would be understandable elsewhere as well, not to be understood on my own street corner, not to use a very specific language. More specifically, I originally started weaving English-language slogans from ads, street culture and pop songs and other such elements into the structure of my works as an ironic counterweight to the proliferation of Russian in this corner of the world. At some point the double-coded motif became functional, necessary and natural. The works travelled around already in the Soviet era, but now I could for the first time accompany my work and communication was good, even though it was in English.

The development of your colour tones has been moving toward a more abstract symbolism and a more monochrome tonality – I'm thinking about the so-called white ultra-impasto paintings. Besides memory metaphors, are you interested in the aesthetic aspect with regard to these works?

Am I ever. My experience from China, where I took part in the opening of the Beijing Biennial in 2005 and in the International Association of Art general assembly was captivating. My work was displayed at the VIP satellite exhibition, where one Chinese artist drew parallels between the Oriental calligraphic school and the blur of my freehand inscriptions and details. In 1998 I saw an interesting exhibition at the Guggenheim Museum SoHo in New York where parallels were drawn between traditional Chinese art, art from the formative years of abstract expressionism, especially the work of artists of Chinese origin working in exile in the Western world. It was a very impressive exhibition. Precisely these years were the period in which my new styles and devices stabilized.

And of course I want to work with a picture on all conceivable levels. If the load gets too big, something must be sacrificed. That is how I analyze my scorn for colour of recent years. I would not call it that myself, namely the world that opens up between black and white is an endless bounty of shades, specific acrylic shades, that already by the application of different techniques make the possibilities so wide-ranging that I have not yet felt any inhibition on that grey façade or landscape or deep space (giving names to these places half-jokingly).

Who are the dozen most important painters of the 21st century and why?

I have a high regard for many, and my favourite artists are not necessarily all painters. The primary one might well is Bill Viola, but he is so totalist, *true*, a religious artist. All of his video installations conjure up, after a certain viewing experience, one and the same archetypal experience that is given unto people to experience here on this planet. You can learn from everything. I think that I can get inside the head of almost any artist. Over twenty years of teaching experience develops

spetsiifilised varjundid, mis teevad juba erinevate tehnoloogiate rakendamisest johtuvalt valikuvõimalused nii avaraks, et ahistust ma sellel hallil majaseinal, või maaistikul, või avakosmoses (nimetaan neid paiku naljaga pooleks) veel tundnud ei ole.

Keda pead 21. sajandi tosinaks oluliseks maalijaks ja miks?

Hindan mitmeid, lemmikkunstnikud ei pruugi kõik ka maalijad olla. Võib-olla pöhiline ongi Bill Viola, aga ta on nii totaalne, õige, religioosne kunstnik. Ja kõik ta videoinstallatsioonid räägivad justkui ühest ja samast arhetüppest kogemusest, mis inimesele siin planeedil on antud. Õppida on kõigest. Arvan, et suudan sisse elada peaegu iga kunstniku tehtusse. Üle 20 aasta pedagoogitööd treenib tugevalt taju, teeb paindlukuks ja tolerantseks. Üldjuhul jõuavad tippu perfektselt oma süsteemis liikuvad kunstnikud, naudin ja dekonstrueerin ajastuid ja autoreid just nende erinevuste tööt. Muidugi, mida aasta edasi, seda enam on taju peenendunud; olen viimase kümnendi jooksul näinud peaegu kõike seda, mida olen tahtnud näha ka oma silmaga. Maalide puuhul see teisiti olla ei saakski: enamiku tööst head maalikunsti pole võimalik kadudeta reproduutseerida.

Näen, et mida vanemaks saad, seda radikaalsemalt, julgemalt kasutad väljendusvahendeid (praht, valmis-eemed, kehaeritised jne). Teed tasa, mis nooruses tegemata jätsid? Pole enam hirmu (enese)tsensuuri ees?

Ma ei olegi kunagi kartnud muutuda, mu valik ja otsused on lähtunud loomingusse kodeeritud loogikast. Ma arvan, et kõrvalt tulija esmane stiimul on saada aktsepteeritud erialal tegutsejate poolt. See önnestus mul väga kiiresti, mötlen 1979. aastal Vilniuses võidetud Balti riikide noortetriennaali peapreemiat.

Mulle teeb muret, et mitmed varasema perioodi olulised tööd, mis osteti enne 90ndate keskpaika välismaale, ei ole tehnillistel põhjustel siin kataloogis reproduutseeritud. Stockholmiss 1989. aastal toimunud galeriinäituse (koos Sirje Runge ja Jüri Palmiga) kõik tööd ostis ära Konstfrämjandet, mul pole ka nende tööde reprosid.

Minu arvates on aga eesti kunsti levitamiseks-tutvustamiseks väga hea, kui head tööd satuvad ka nimekatesse väliskollektiividesse. Pigem kerkib küsimus – ja olgu see meie intervjuuus viimane –, miks sa pole oma nüüdseks kaotsi läinud töid dokumenteerinud nagu Raul Meel või Leo Lapin?

Pildistamata jäi enamik neid maale, mis enne 90ndaid välismaale osteti. Põhjusti oli mitmeid, nii läks kaks maali („Tallinn”, 1980 ja „Katusel”, 1983) kaduma ESTO päevade ajal 1988. aastal Melbourne’is korraldatud eesti kunsti näitusel. Noore kunstnikuna keskendusin pigem loomingu/maalimisele kui teadlikule „jäljejätmisele”, ei osanud dokumenteerimist tollal hinnata. Pildistasin maha küll, aga tollastel amatöörfotodel jäädvustatu ei vasta repro kvaliteedinõuetele.

Meenub üks tragikoomiline dokumenteerimiskatse 2000ndate algusest, kui olin Tartu ülikooli maalieriala üliõpilaste ja õppjoududega Moskvas vaatuspraktikal. Krimmi kaldapealsel, Kunstnike Keskmajas (ЦДХ) asub teatavasti Tretjakovi galerii nn uus tiib. Tollases püsiekspõsitsioonis, mõni ruum Malevitši

the perceptions keenly, and makes you supple and tolerant. In general, artists who are perfectly aligned with their system reach the top. I enjoy and deconstruct different epochs and artists precisely due to their differences. Of course, as years go by, a process of refinement increasingly kicks in with regard to perception. In the last decade, I have seen almost everything that I have wanted to see with my own eyes – there could be no other way in the case of paintings: the majority of truly good painting cannot be reproduced without loss of resolution.

I see that the older you get, the more radically and boldly you use stylistic techniques (waste, ready-made objects, bodily secretions etc). Are you doing little by little by what you left undone in your youth? You have no more fear of (self-)censorship?

I have never been afraid of change. Choices and decisions have proceeded from the logic encoded in the work. I think that the first stimulus for an outsider is to win acceptance from the people in his own field. I succeeded in doing so very quickly, with the grand prize in the Baltic triennial of young artists in Vilnius in 1979.

I am concerned by the fact that a number of important works in the earlier period that were sold abroad before the mid-1990s have not been reproduced in this catalogue. The 1989 gallery exhibition in Stockholm (together with Sirje Runge and Jüri Palm) was sold in its entirety to Konstfrämjandet, and I do not have reproductions of those works.

In my opinion, it is very good for distributing and popularizing Estonian art when good artworks end up in prestigious foreign collections. For me it actually brings up the question – the final one in our interview – of why you did not document your now-lost work like Raul Meel or Leo Lapin?

Most of the paintings that were bought by foreign collectors before the 1990s went unphotographed, there were many reasons; two paintings (“Tallinn”, 1980 and “On the roof”, 1983) went missing at an Estonian art exhibition organized in Melbourne in the framework of the ESTO held in 1988. As a young artist, I concentrated more on painting and the art itself, not on leaving a legacy. I was not capable of appreciating the importance of documenting. I did take some photographs, but the quality of those amateur shots does not conform to the requirements for reproductions.

I recall a tragicomic attempt at “documenting” from the early 2000s, when I was at an observational training in Moscow with students and faculty members from the University of Tartu painting speciality. As you may know, the new building of the Tretyakov Gallery is located at Krymskiy Val. In the permanent exhibition there, a couple rooms past Malevich’s *Black Square* I discovered, in the 20th century exhibition, my own “Öhtu Tartu maanteel (Tartu Highway in the evening)”, which I painted in 1982, my first painting measuring two metres to a side. I grabbed a camera (they tend to always be uncooperative), but I was in disregard of the ban on pictures and had to flee the museum guards and militia. In 2009, when I was again

mustast ruudust edasi, avastasin 20. sajandi ekspositsioonis oma 1982. aastal maalitud „Õhtu Tartu maanteel”, esimese kahemeetrise küljepikkusega maali oma loomingus. Haarasin küll instinktiivselt fotoaparaadi järele (need kipuvad mul alailma streikima), kuid pidin pildistamiskeelu eiramise pärast lõpuks ikkagi saalivalvurite ja appi kutsutud miilitsa eest joostes põgenema. 2009. aastal, kui sattusin seoses esinemisega keskmaja näitusel „Salong 2009” jälle Moskvasse, oli põhiekspozitsiooni tundmatuseni muudetud ja ühtegi eesti kunstnikku seal enam väljas ei olnud.

Veel kümme aastat tagasi tajusin kõiki oma maale kui personaalset, füüsiliselt jälgitavat osa endast. Aastatega on taju adekvaatsemaks läinud, olen ka harjunud teadmisega, et maalid hakkavad kunagi oma elu elama – iseseisvuvad. Nüüd, kui kõiki oma vanu maale ei pruugi sekundi murdosa jooksul enam tuvastadagi – loominguline tegevus ulatub ju kaugelt üle kolme aastakümne –, tuleb olla realist.

Mellivahetus 13.12.2009 – 10.02.2010

in Moscow for an exhibition (Salon-2009) in the Central House of Artists, the main exhibition at the Tretyakov had been completely transformed; there was not a single Estonian artist on display there.

Ten years ago, I saw all of my paintings as a personal, physically traceable part of myself. Over the years, my sensibility has become more pragmatic and mature, and I have grown accustomed to the knowledge that paintings will at some point take on a life of their own – they become “independent”. Now that it is no longer even possible for me to identify all of my old paintings by name instantaneously – my career as an artist spans over three decades – I have to be a realist.

E-mail correspondence 13 December 2009 – 10 February 2010

Eat, sleep & crap (triptühhon)

1998
õli, akrüül, lõuend
200 x 390

Eat, sleep & crap (triptych)

1998
oil and acrylic on canvas
200 x 390

Ema lööb maha

1982/1996

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(Viinistu Kunstimuuseum)

Mom will kill me

1982/1996

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(Viinistu Art Museum)

Kui ma suppi ei söö

1980/1996

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(Viinistu Kunstimuuseum)

If I don't eat soup

1980/1996

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(Viinistu Art Museum)

Ametroopia

1998

akruül, lõuend

125 x 150

(erakogu, Soome)

Ametroopia

1998

acrylic on canvas

125 x 150

(private collection, Finland)

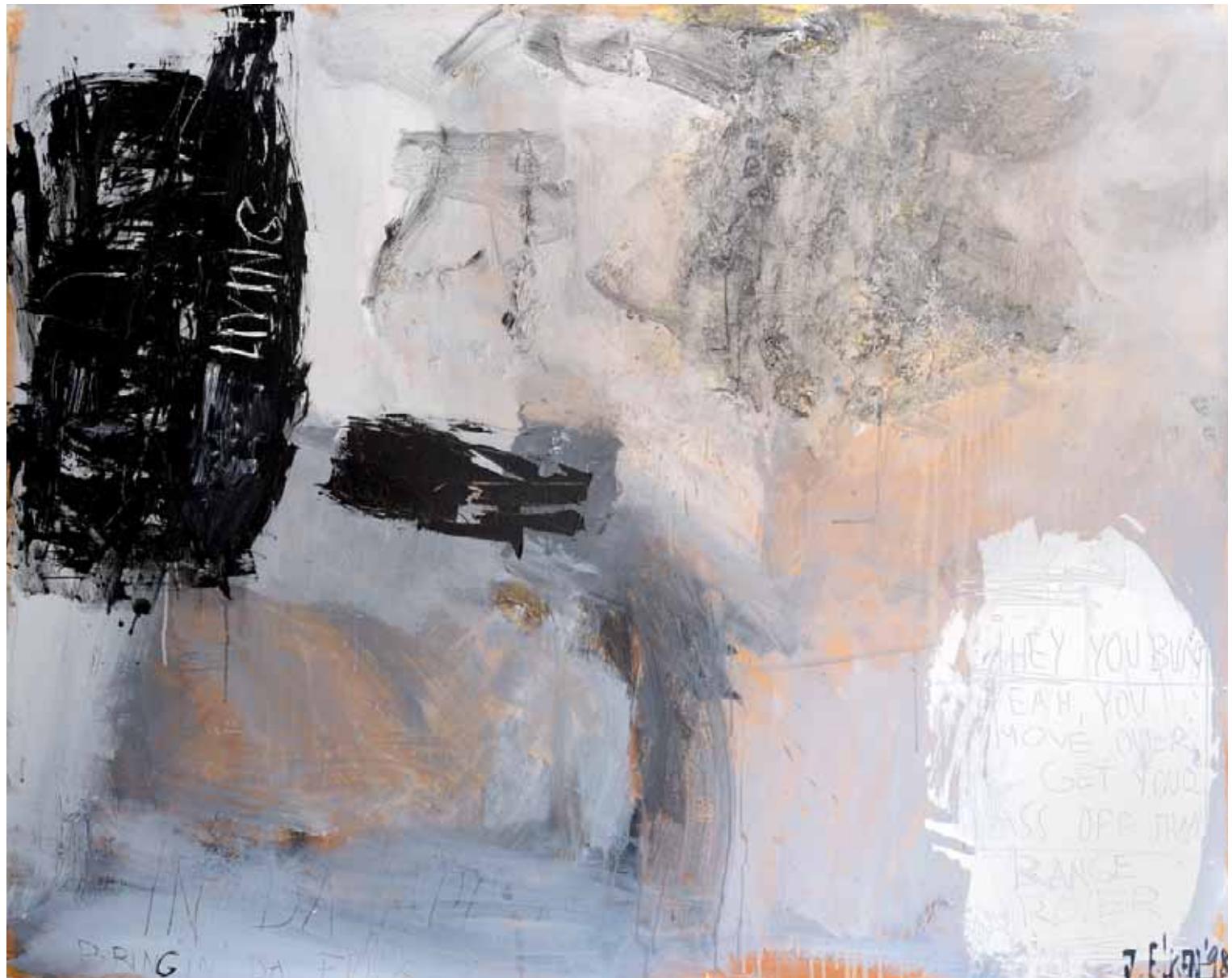
Bring in da funk

1998

akrūül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

Bring in da funk

1998

acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Estonia)

Andy Warhol

1998

õli, akrüül, lõuend

97 x 130

(erakogu, Soome)

Andy Warhol

1998

oil and acrylic on canvas

97 x 130

(private collection, Finland)

Happy birthday, Mr President

1998

akrūül, löuend

160 x 200

Happy birthday, Mr President

1998

acrylic on canvas

160 x 200

Bronx

1998

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Bronx

1998

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Central Park Station

1998

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(Tartu Kunstimuuseum)

Central Park Station

1998

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(Tartu Art Museum)

Daily news [Päevauudised]

1998

akruül, lõuend

130 x 200

Daily news

1998

acrylic on canvas

130 x 200

In God We Trust

1998

akrüül, löuend

130 x 200

(Akadeemia Nord)

In God We Trust

1998

acrylic on canvas

130 x 200

(Nord University)

Coney Island

1998
akrūül, löuend
97 x 130

Coney Island

1998
acrylic on canvas
97 x 130

Harlem

1998
akrūül, löuend
97 x 130

Harlem

1998
acrylic on canvas
97 x 130

Mist on 42nd Street

[Udu 42. tänaval]

1998

akrüül, lõuend

160 x 200

Mist on 42nd Street

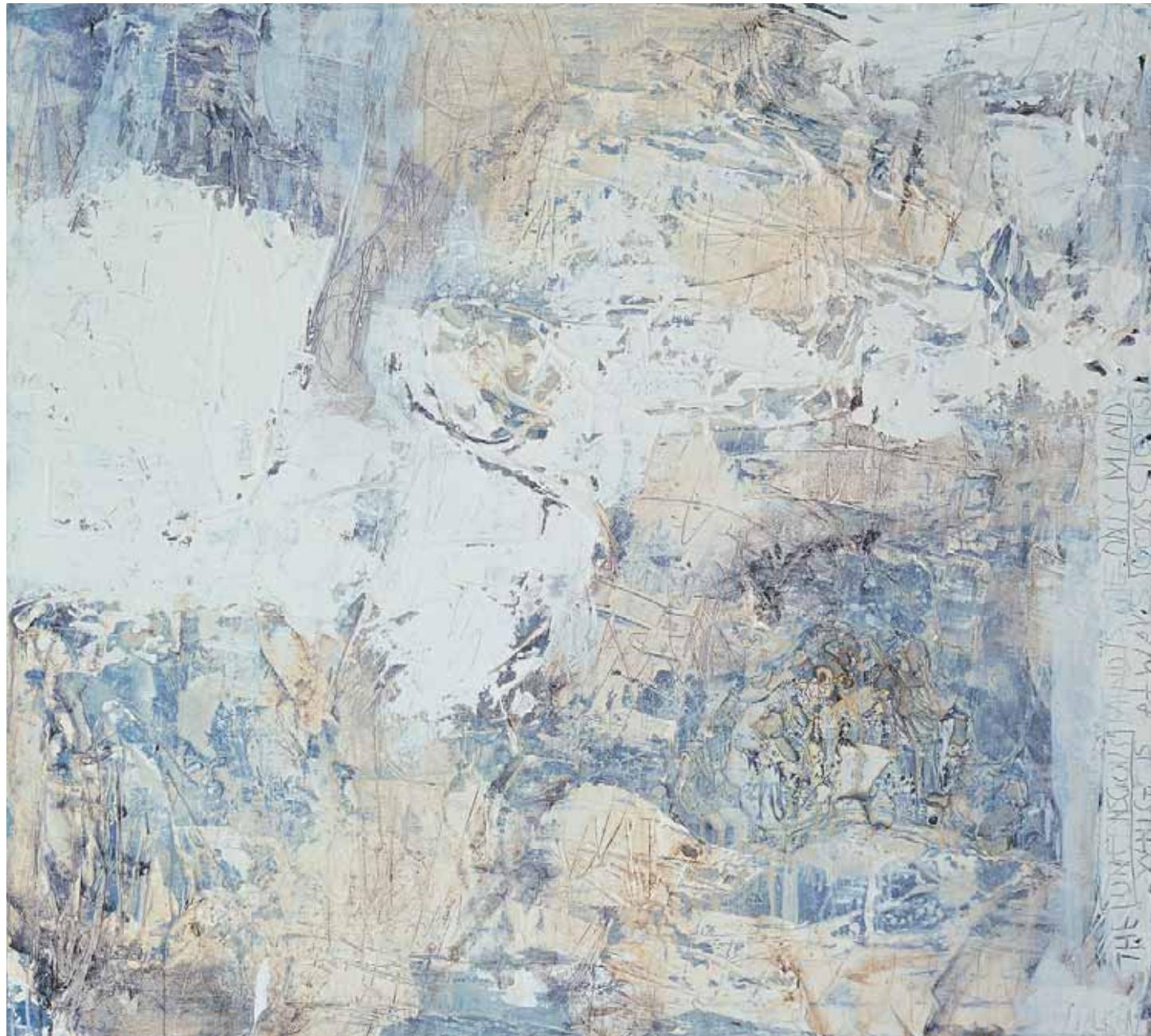
1998

acrylic on canvas

160 x 200

Diagoos

2000
akrūül, lõuend
135 x 150
(erakogu, Soome)

Diagnosis

2000
acrylic on canvas
135 x 150
(private collection, Finland)

Knock, knock, knocking on heaven's door

[Koputades taeva värvale]

1998

akrūül, lõuend

130 x 150

(erakogu, Soome)

Knock, knock, knocking on heaven's door

1998

acrylic on canvas

130 x 150

(private collection, Finland)

Õhk

1999

akrüül, lõuend

160 x 200

(Eesti Kultuuriministeerium)

Air

1999

acrylic on canvas

160 x 200

(Estonian Ministry of Culture)

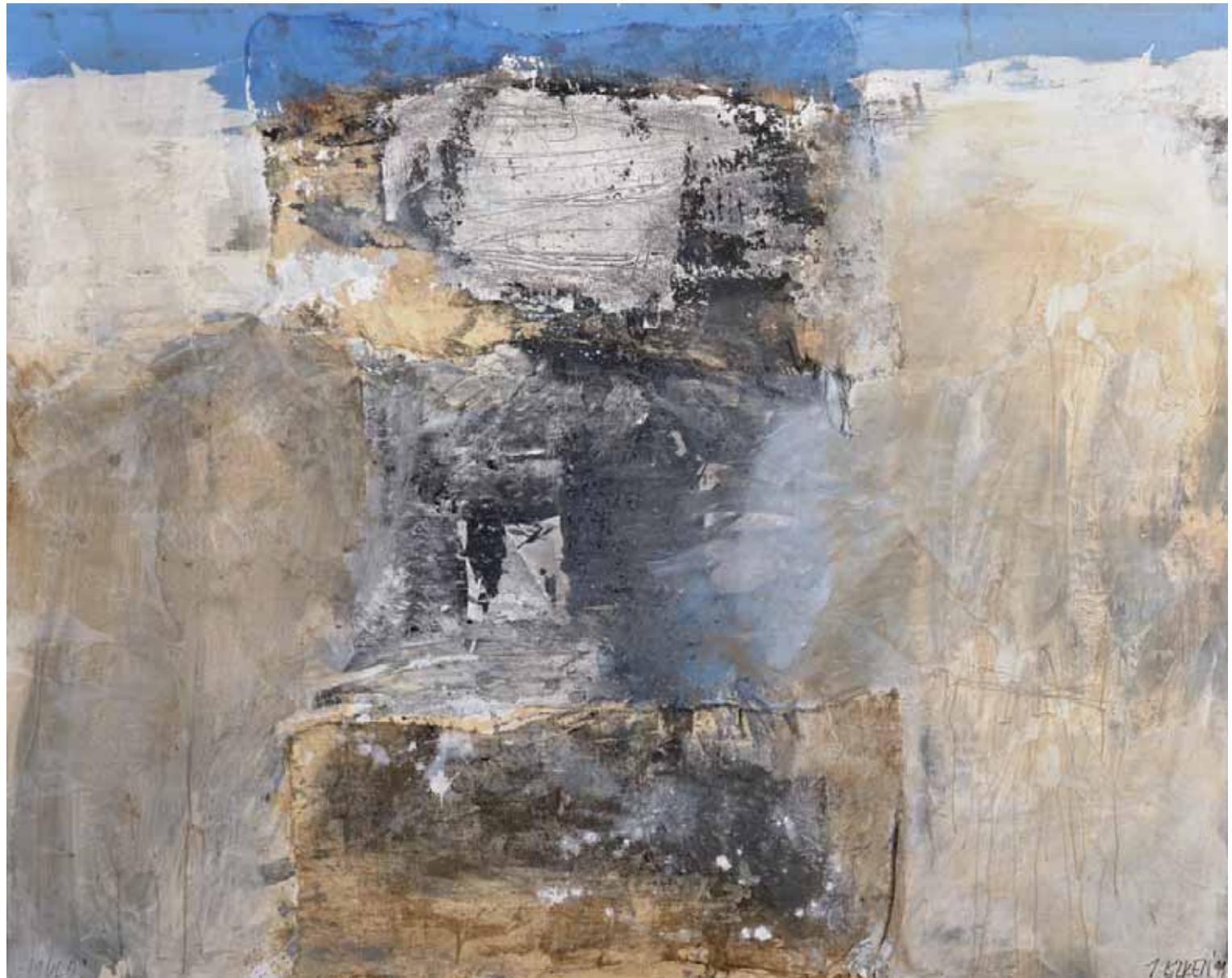
Muld

1999

akrüül, lõuend

160 x 200

(Eesti Kultuuriministeerium)

Soil

1999

acrylic on canvas

160 x 200

(Estonian Ministry of Culture)

Remains of the days [Päevade riismed]

1998

akruül, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Remains of the days

1998

acrylic on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

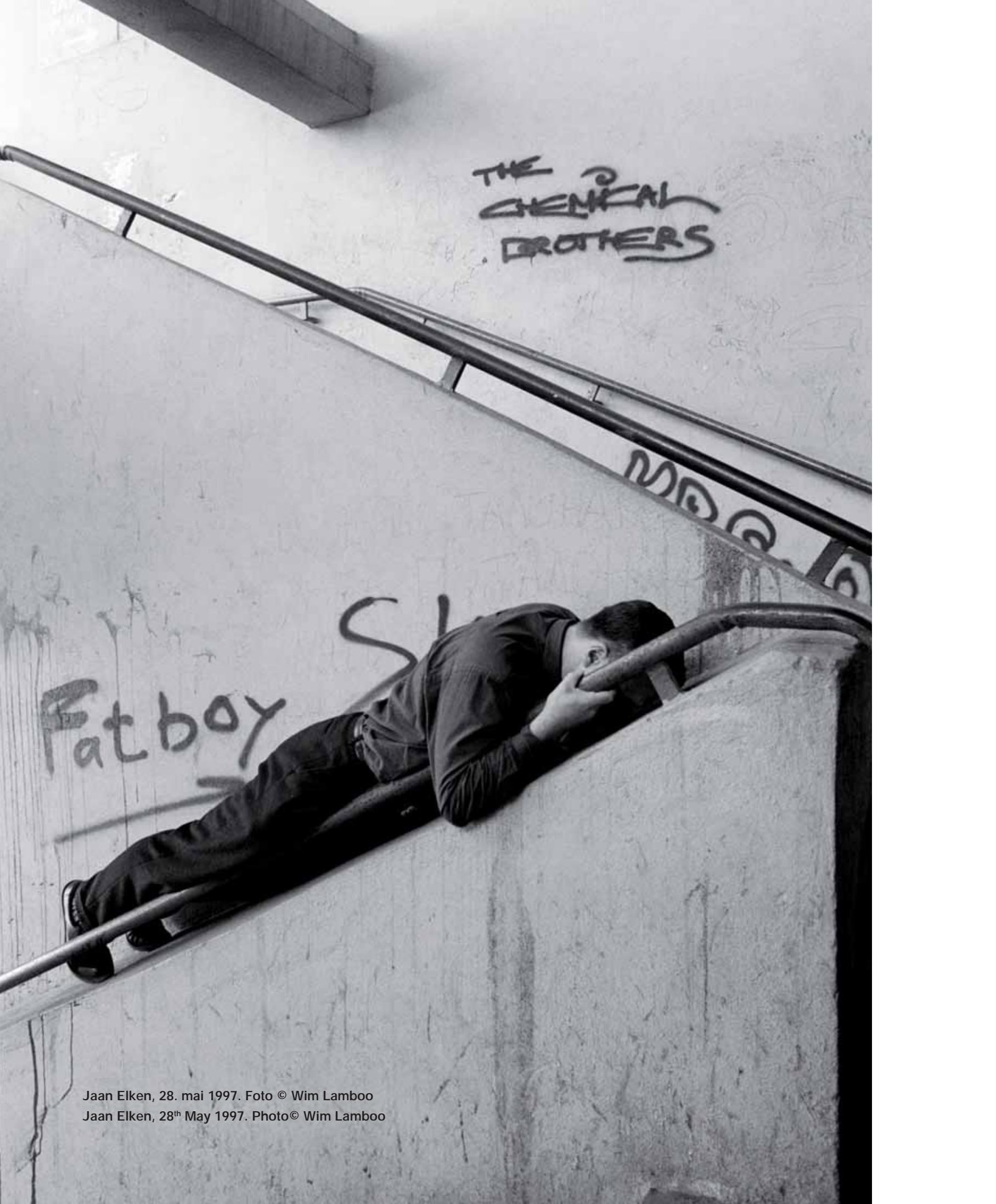
Kopli. Vana madrats

1998
akrüül, lõuend
97 x 130
(Akadeemia Nord)

Kopli. Old mattress

1998
acrylic on canvas
97 x 130
(Nord University)

THE
CHEMICAL
BROTHERS

MDG

Fatboy

Jaan Elken, 28. mai 1997. Foto © Wim Lamboo
Jaan Elken, 28th May 1997. Photo© Wim Lamboo

Fatboy Slim

1999

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

130 x 150

(erakogu, Soome)

Fatboy Slim

1999

oil, acrylic and collage on canvas

130 x 150

(private collection, Finland)

White power [Valge võim]

1998
akrüül, lõuend
50 x 60
(erakogu, Eesti)

White power

1998
acrylic on canvas
50 x 60
(private collection, Estonia)

Deep impact II [Sügav mõju]

1998
akrüül, lõuend
50 x 60
(erakogu, Eesti)

Deep impact II

1998
acrylic on canvas
50 x 60
(private collection, Estonia)

XXL

1999
akrüül, kollaaž, lõuend
160 x 200
(erakogu, Soome)

XXL

1999
acrylic and collage on canvas
160 x 200
(private collection, Finland)

Fatboy Slim

1999

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Fatboy Slim

1999

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Diagnoos

2000
akrüül, lõuend
160 x 200
(erakogu, Soome)

Diagnosis

2000
acrylic on canvas
160 x 200
(private collection, Finland)

Analüüs II

2000

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Analysis II

2000

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Analüüs nr. 1.

1999

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Analysis no. 1.

1999

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Viljatu

2000

akrūül, lõuend

160 x 200

Infertile

2000

acrylic on canvas

160 x 200

Fecund [Sigiv]

2000

öli, akrüül, lõuend

160 x 200

Fecund

2000

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Analüüs I

2000

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Analysis I

2000

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Diagnoos

2004

õli, akrüül, lõuend

135 x 150

(erakogu, Eesti)

Diagnosis

2004

oil and acrylic on canvas

135 x 150

(private collection, Estonia)

Analüüs III

2000

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Analysis III

2000

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Diagnoos II

2000
õli, akrüül, lõuend
160 x 200

Diagnosis II

2000
oil and acrylic on canvas
160 x 200

Is there any other reason for avoiding

[Kas on veel mõni põhjus välimiseks]

2001

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Is there any other reason for avoiding

2001

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Viga ei tohi teha

2000

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

No mistake can be made

2000

oil and acrylic on canvas

160 x 200

The mind is a self-protecting mechanism

[Mõistus on enesekaitse mehhanism]

2000

õli, akrüül, lõuend

200 x 130

(ES Sadolin)

The mind is a self-protecting mechanism

[Mõistus on enesekaitse mehhanism]

(triptühhon)

2000

õli, akrüül, lõuend

200 x 390

The mind is a self-protecting mechanism

2000

oil and acrylic on canvas

200 x 130

(ES Sadolin)

The mind is a self-protecting mechanism (triptych)

2000

oil and acrylic on canvas

200 x 390

Keha keemia

2000

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Body chemistry

2000

oil and acrylic on canvas

160 x 200

How's it feel to be on the outside again

[Mis tunne on taas väljaspool olla]

2001

akrüül, lõuend

160 x 200

How's it feel to be on the outside again

2001

acrylic on canvas

160 x 200

Rasvad

2001

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Fats

2001

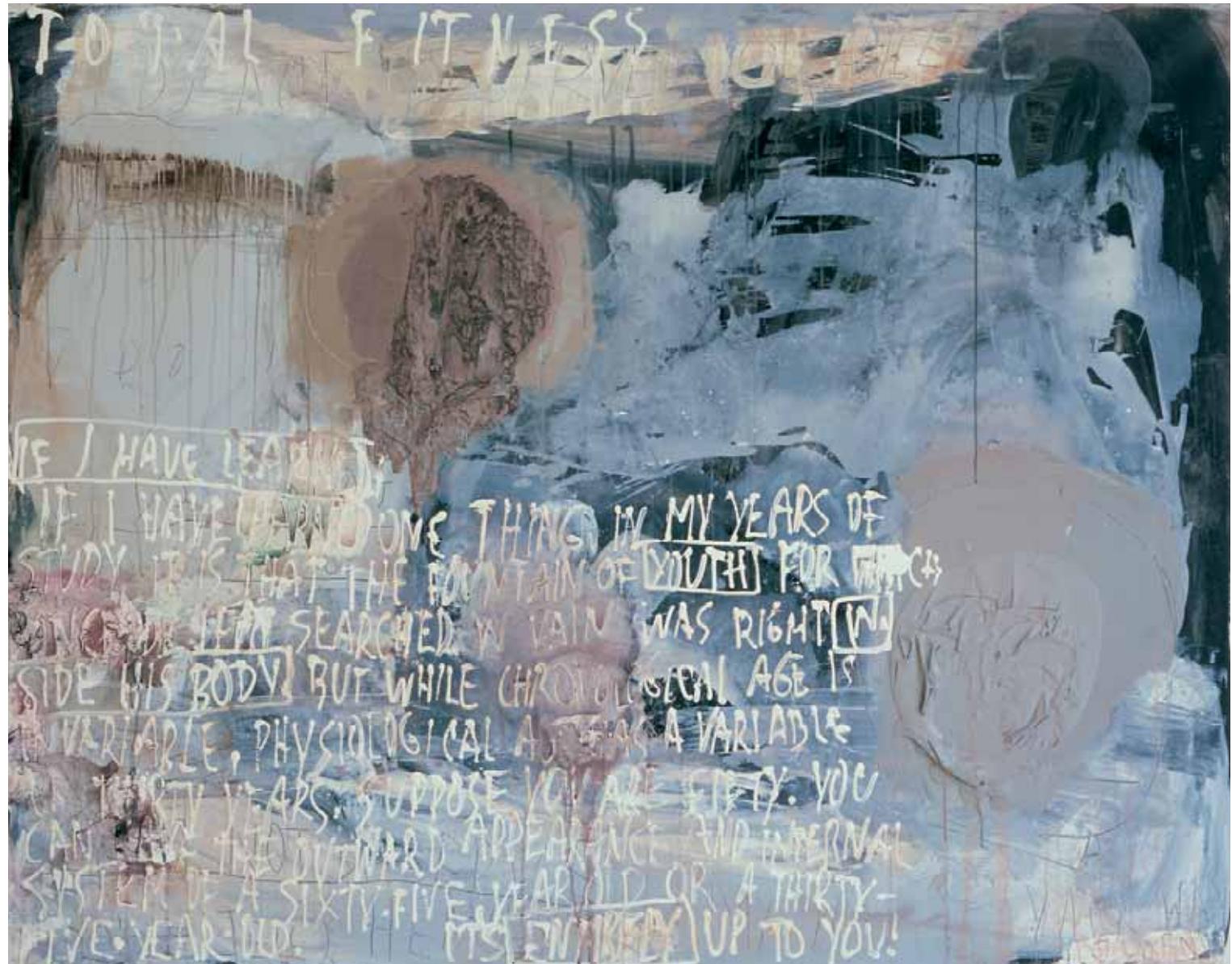
oil and acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Total fitness

1999
akrūül, lõuend
160 x 200
(erakogu, Soome)

Total fitness

1999
acrylic on canvas
160 x 200
(private collection, Finland)

Analüüs IV

2000

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Analysis IV

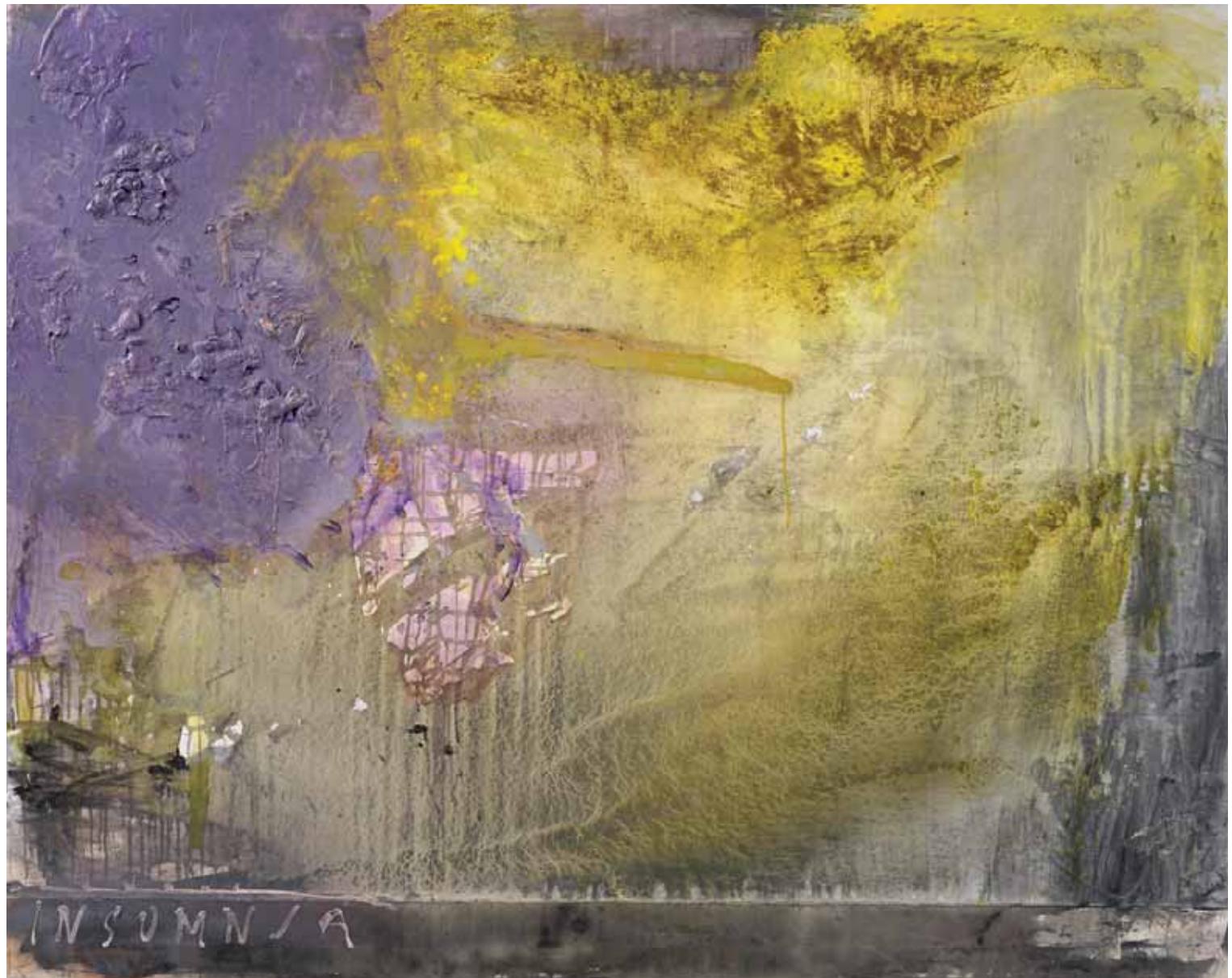
2000

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Insomnia

1999 - 2000
öli, akrüül, lõuend
160 x 200
(Akadeemia Nord)

Insomnia

1999 - 2000
oil and acrylic on canvas
160 x 200
(Nord University)

Aaaahhh

2000

akrūül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Aaaahhh

2000

acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

A što u tebja na ume?

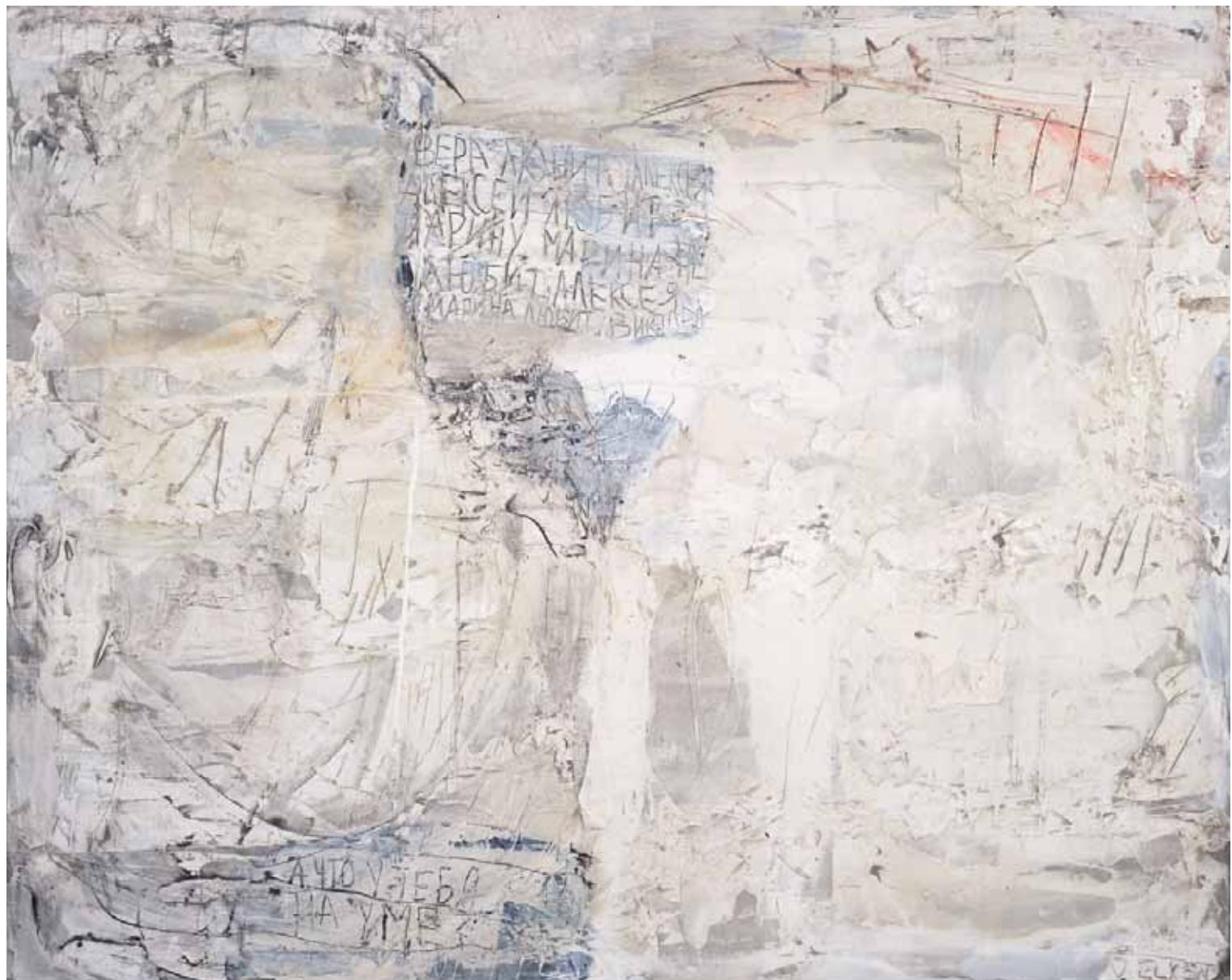
[Mis sul mõttes on?]

2004

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

A Shto U Tebya Na Ume?

[Whats on your mind?]

2004

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Estonia)

Mälumäng

Vaal Galerii, Tallinn
31. oktoober – 17. november 2001

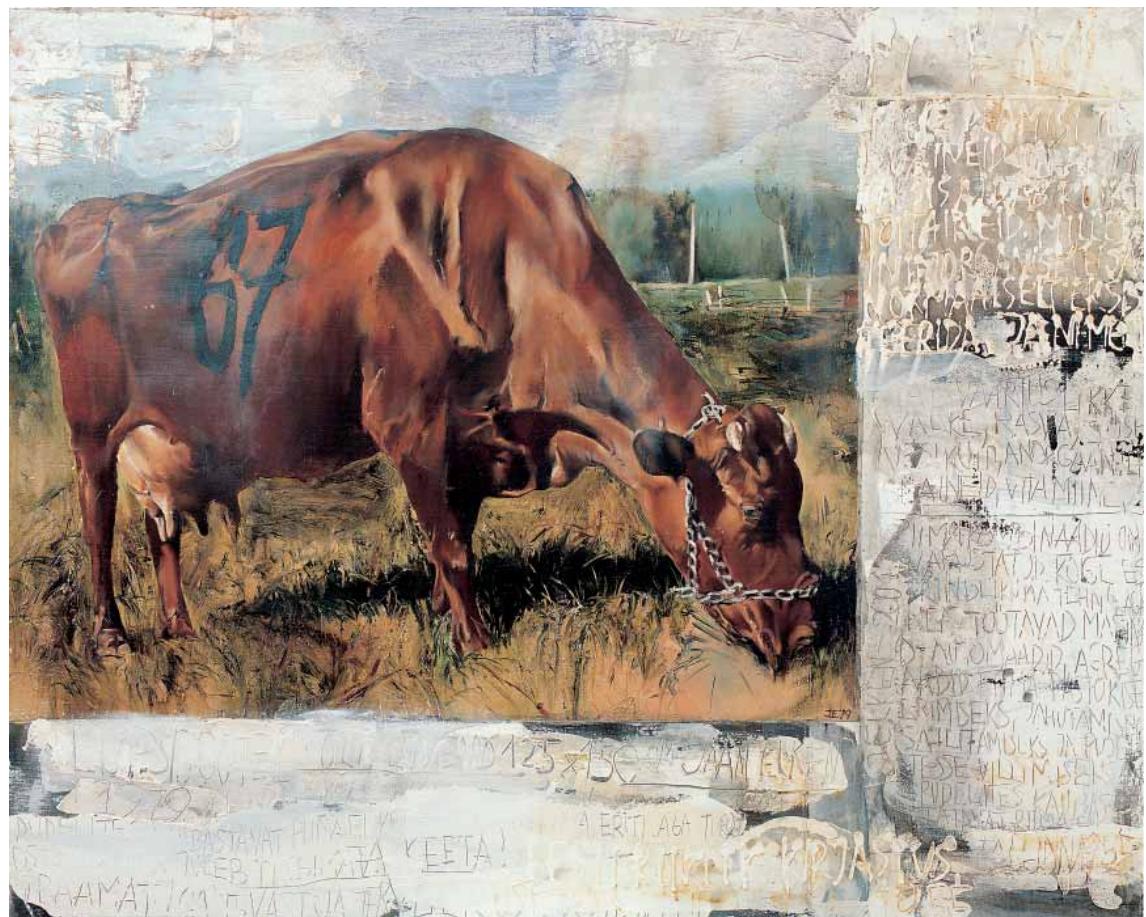
The quiz

Vaal Gallery, Tallinn
31st October – 17th November 2001

Lüpsi ootel. Remix 2001

1979/2001
õli, akrüül, lõuend
160 x 200
(erakogu, Eesti)

Waiting for milking. Remix 2001

1979/2001
oil and acrylic on canvas
160 x 200
(private collection, Estonia)

Lüpsi ootel

1979
õli, lõuend
124,8 x 150
(alates 2001. a-st maali „Lüpsi ootel. Remix 2001“ osa)

Waiting for milking

1979
oil on canvas
124,8 x 150
(since 2001 integrated part of the painting
"Waiting for milking. Remix 2001")

Noorus nr. 11, 1973

2001

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Noorus no. 11, 1973

2001

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Tragedija žizni [Elu tragöödia]

2001

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Tragediya Zhizni [Tragedy of Life]

2001

oil and acrylic on canvas

160 x 200

Odin raz ne v štšot
[Üks kord ei lähe arvesse]
2001
õli, akrüül, lõuend
160 x 200
(erakogu, Soome)

Odin Raz Ne V Shchyot
[One time doesn't count]
2001
oil and acrylic on canvas
160 x 200
(private collection, Finland)

Looney bird II [Veider lind]

2008

akrūül, lõuend

160 x 200

Looney bird II

2008

acrylic on canvas

160 x 200

Looney bird [Veider lind]

1980/2001

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

Looney bird

1980/2001

oil and acrylic on canvas

160 x 200

A-st B-ni

2001

õli, akrüül, *readymade*, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

From A to B

2001

oil, acrylic and *readymade* on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Lucy in the sky with diamonds

2001

õli, akrüül, *readymade*, lõuend

160 x 200

Lucy in the sky with diamonds

2001

oil, acrylic and *readymade* on canvas

160 x 200

4. oktoober 1978

2002

õli, akrüül, *readymade*, lõuend
200 x 300

4th October 1978

2002

oil, acrylic and readymade
on canvas
200 x 300

On-off [Sisse-välja]

2001

akrüül, *readymade*, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

On-off

2001

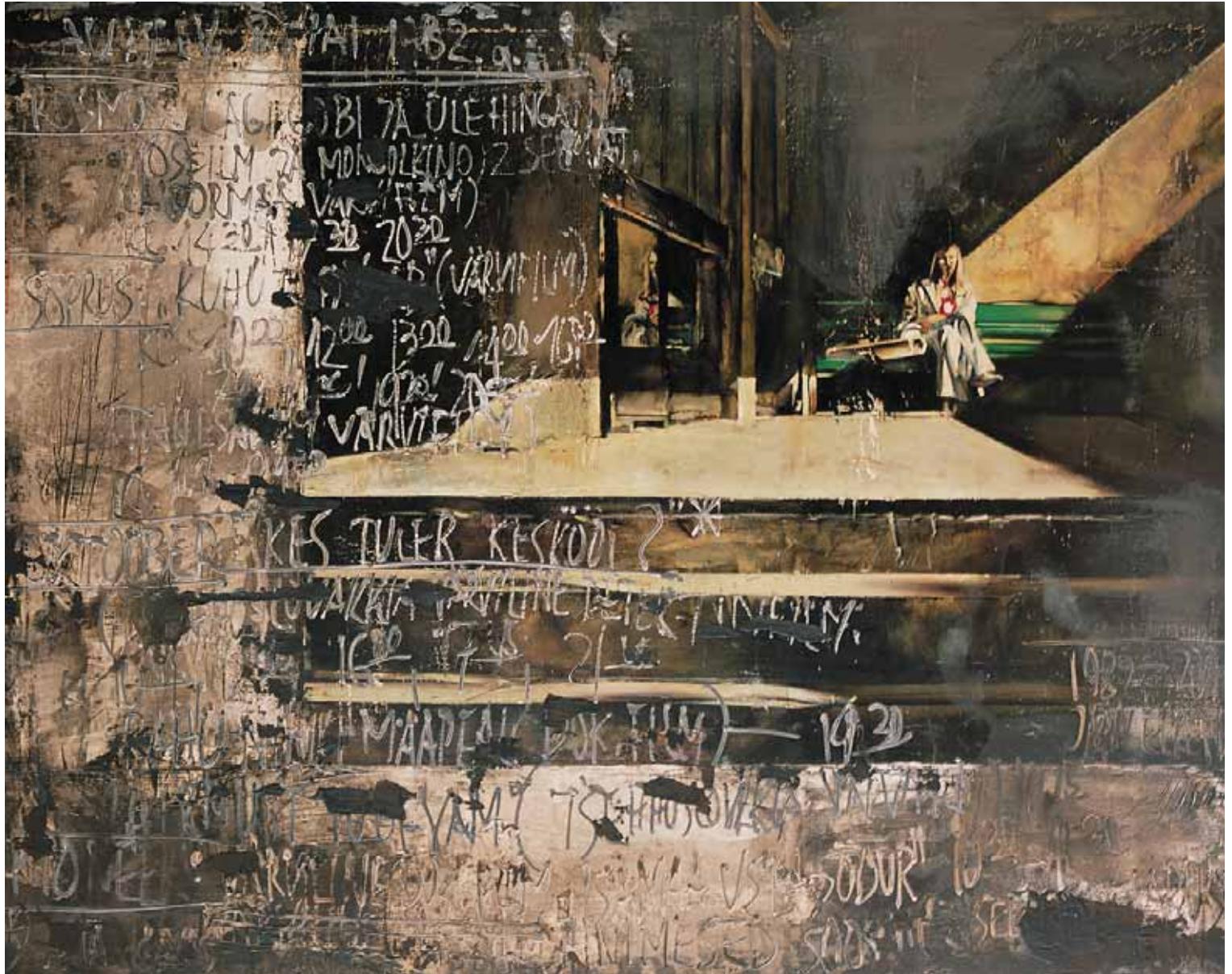
acrylic and *readymade* on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Linda. Remix 2001

1980/2001
õli, akrüül, lõuend
160 x 200
(erakogu, Soome)

Linda, Remix 2001

Linda. Remix 2001
1980/2001
oil and acrylic on canvas
160 x 200
(private collection, Finland)

Siin valitseb täielik rahu

2002

õli, akrüül, lõuend

200 x 300

(Viinistu Kunstimuuseum)

Trainquility reigns here

2002

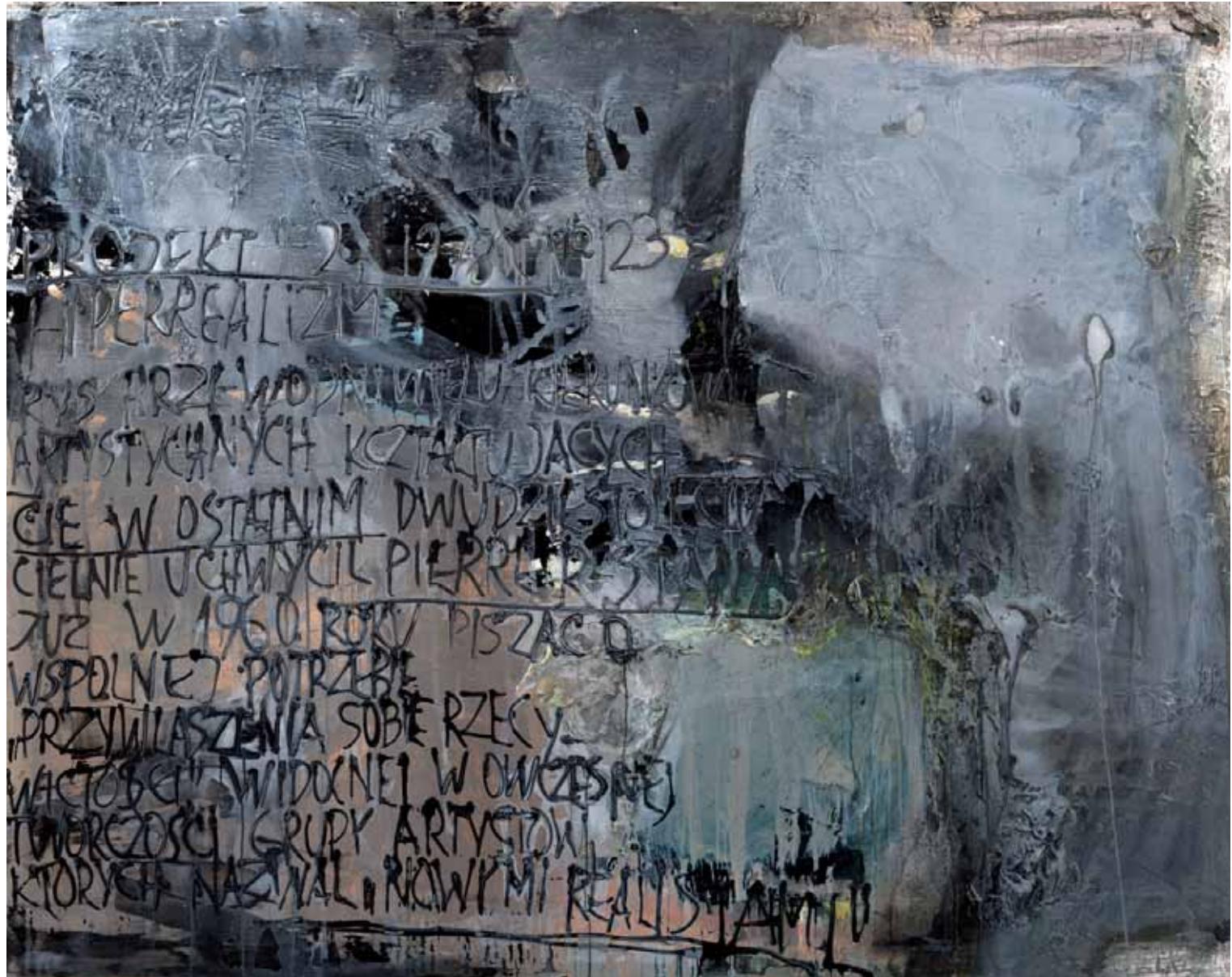
oil and acrylic on canvas

200 x 300

(Viinistu Art Museum)

Projekt nr. 2, 1978. Hiperrealizm

2001
õli, akrüül, lõuend
160 x 200
(Akadeemia Nord)

Projekt no. 2, 1978. Hiperrealizm

2001
oil and acrylic on canvas
160 x 200
(Nord University)

Heavy metal

2004

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(Ruukki, Eesti)

Heavy metal

2004

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(Ruukki, Estonia)

Velvet Underground

2003

õli, akrüül, *readymade*, lõuend

160 x 200

(erakogu, Saksamaa)

Velvet Underground

2003

oil, acrylic and *readymade* on canvas

160 x 200

(private collection, Germany)

JAAN ELKEN

MAALID 1978 - 2005

8

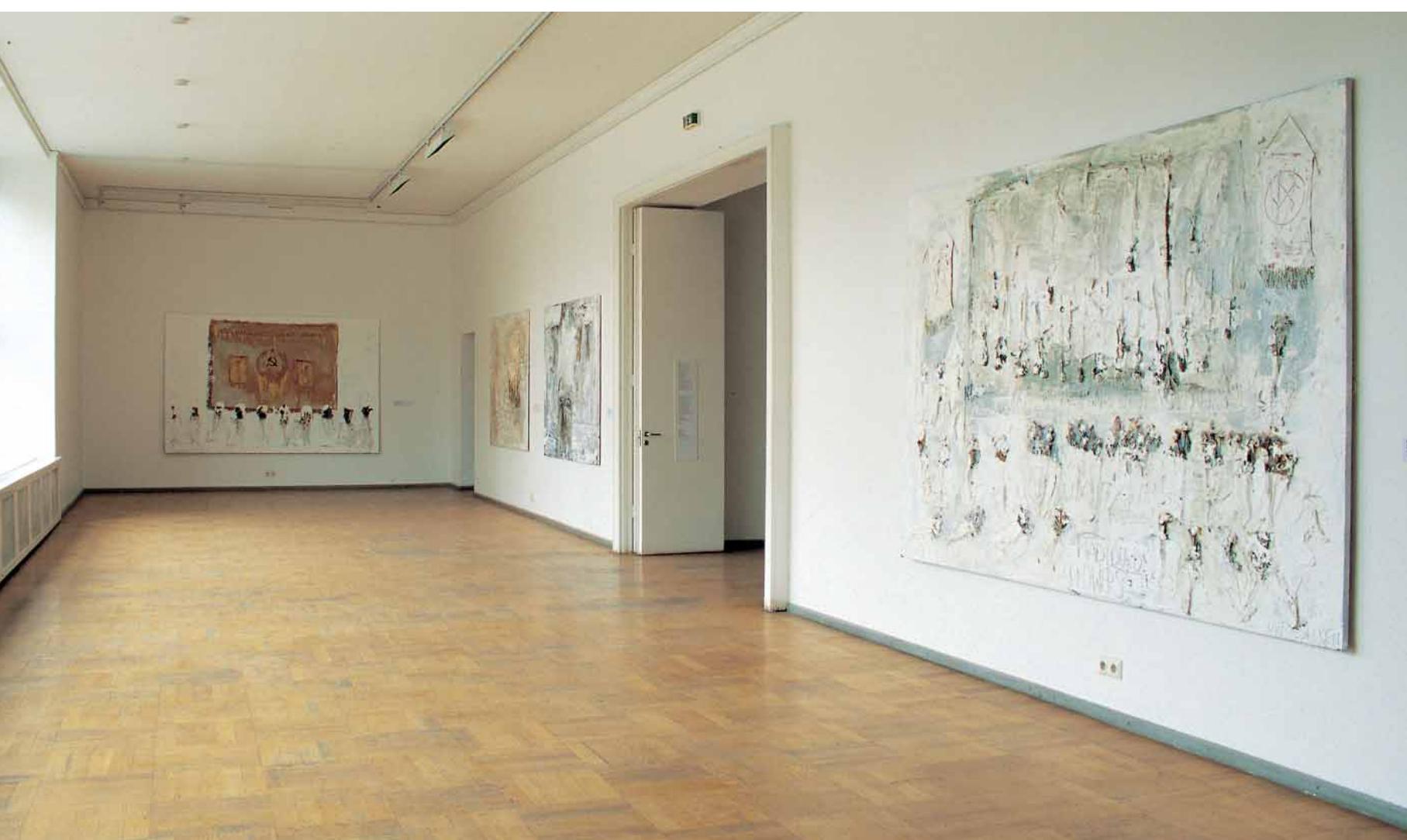

Jaan Elken. Maalid 1978–2005

Tallinna Kunstihooone
12. märts – 10. aprill 2005

Jaan Elken. Paintings 1978–2005

Tallinn Art Hall
12th March – 10th April 2005

Velvet Underground II

2004

õli, akrüül, *readymade*, lõuend

160 x 200

(Tartu Kunstimuuseum)

Velvet Underground II

2004

oil, acrylic and *readymade* on canvas

160 x 200

(Tartu Art Museum)

Velvet Underground III

2004

õli, akrüül, *readymade*, lõuend

125 x 150

Velvet Underground III

2004

oil, acrylic and *readymade* on canvas

125 x 150

10. aprill 2005, Tallinna Kunstihoe. Jaan Klõšeiko foto

10th April 2005, Tallinn Art Hall. Photo Jaan Klõšeiko

Linda

2005

õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

195 x 300

(Pärnu Uue Kunsti Muuseum)

Linda

2005

oil, acrylic, collage and *readymade* on canvas

195 x 300

(The Museum of New Art in Pärnu)

Pandi lilli

2005

õli, akrüül, assamblaž, lõuend

195 x 300

Mad flowers

2005

oil, acrylic and assamblage on canvas

195 x 300

Helisev muusika

2005

õli, akrüül, assamblaag, *readymade*, lõuend
195 x 300

The Sound of Music

2005

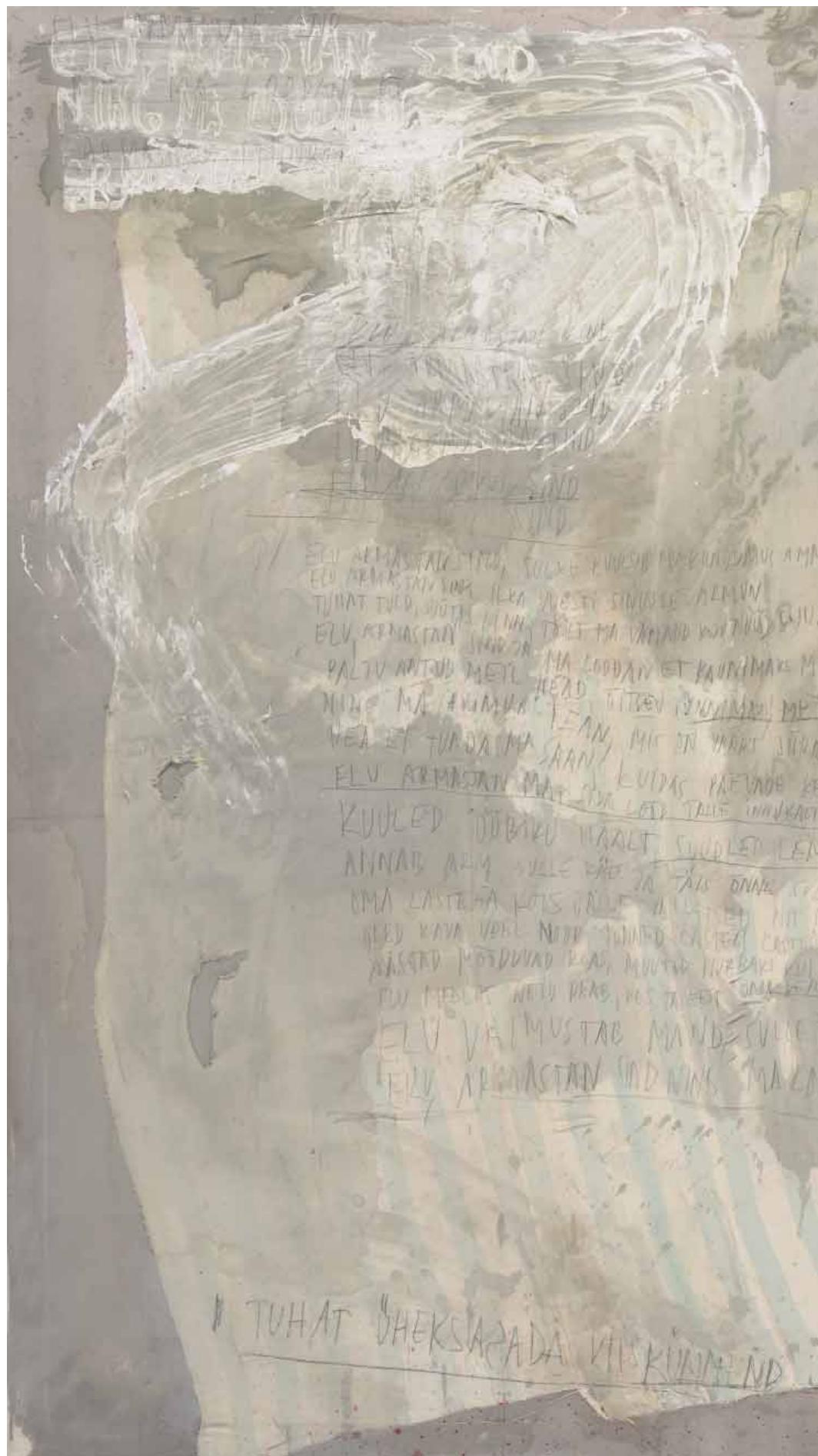
oil, acrylic, assemblage and readymade on canvas
195 x 300

Tuhat üheksasada viiskümmend seitse

2005

õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

195 x 300

One thousand nine hundred and fifty seven

2005

oil, acrylic, collage and readymade on canvas

195 x 300

Maali „Video kills a radio-star“ kandmine.
Tallinn, 21. september 2006. Sander Grüni foto

Video kills a radio-star
2005
õli, akrüül, *readymade*, lõuend
195 x 300
(Trigon Capital AS)

Carrying the painting *Video kills a radio-star*
Tallinn 21st September 2006. Photo Sander Grün

Video kills a radio-star
2005
oil, acrylic and readymade on canvas
(Trigon Capital Ltd)

I can't get no satisfaction

2005

öli, akrüül, *readymade*, lõuend

195 x 300

I can't get no satisfaction

2005

oil, acrylic and *readymade* on canvas

195 x 300

Linda. Remix 2004

2004

öli, lõuend, kollaaž, *readymade*, vineer
125 x 150

Linda. Remix 2004

2004

oil, canvas, collage and readymade on plywood
125 x 150

The prize [Auhind]

2005

õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

100 x 140

(erakogu, Holland)

The prize

2005

oil, acrylic, collage and readymade on canvas

100 x 140

(private collection, Netherlands)

Vabarna 10

2004

õli, akrüül, tekk

160 x 200

(erakogu, Soome)

10 Vabarna Street

2004

oil and acrylic on blanket

160 x 200

(private collection, Finland)

Nam nužen mir

[Me nõuame rahu / Me nõuame maailma]

2005

õli, akrüül, assamblaaž, *readymade*, lõuend
195 x 300

Nam Nuzhen Mir

[We demand peace / We demand the world]

2005

oil, acrylic, assemblage and readymade on canvas
195 x 300

Edelweiss

2005

öli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

100 x 150

(erakogu, Holland)

Edelweiss

2005

oil, acrylic, collage and readymade on canvas

100 x 150

(private collection, Netherlands)

Kaer ja rukis

2005

öli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

97 x 130

(erakogu, USA)

Oats and rye

2005

oil, acrylic, collage, *readymade*, canvas

97 x 130

(private collection, USA)

Puhkus Aegnal

2005

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

195 x 300

Vacation on Aegna Island

2005

oil, acrylic and collage on canvas

195 x 300

Rahva Hääl

2004

öli, akrüül, kollaaž, lõuend
195 x 300

Rahva Hääl

2004

oil, acrylic and collage on canvas
195 x 300

Matrossovi – Pae – Kulmanni/Lumiste

2004

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Matrossovi – Pae – Kulmanni/Lumiste

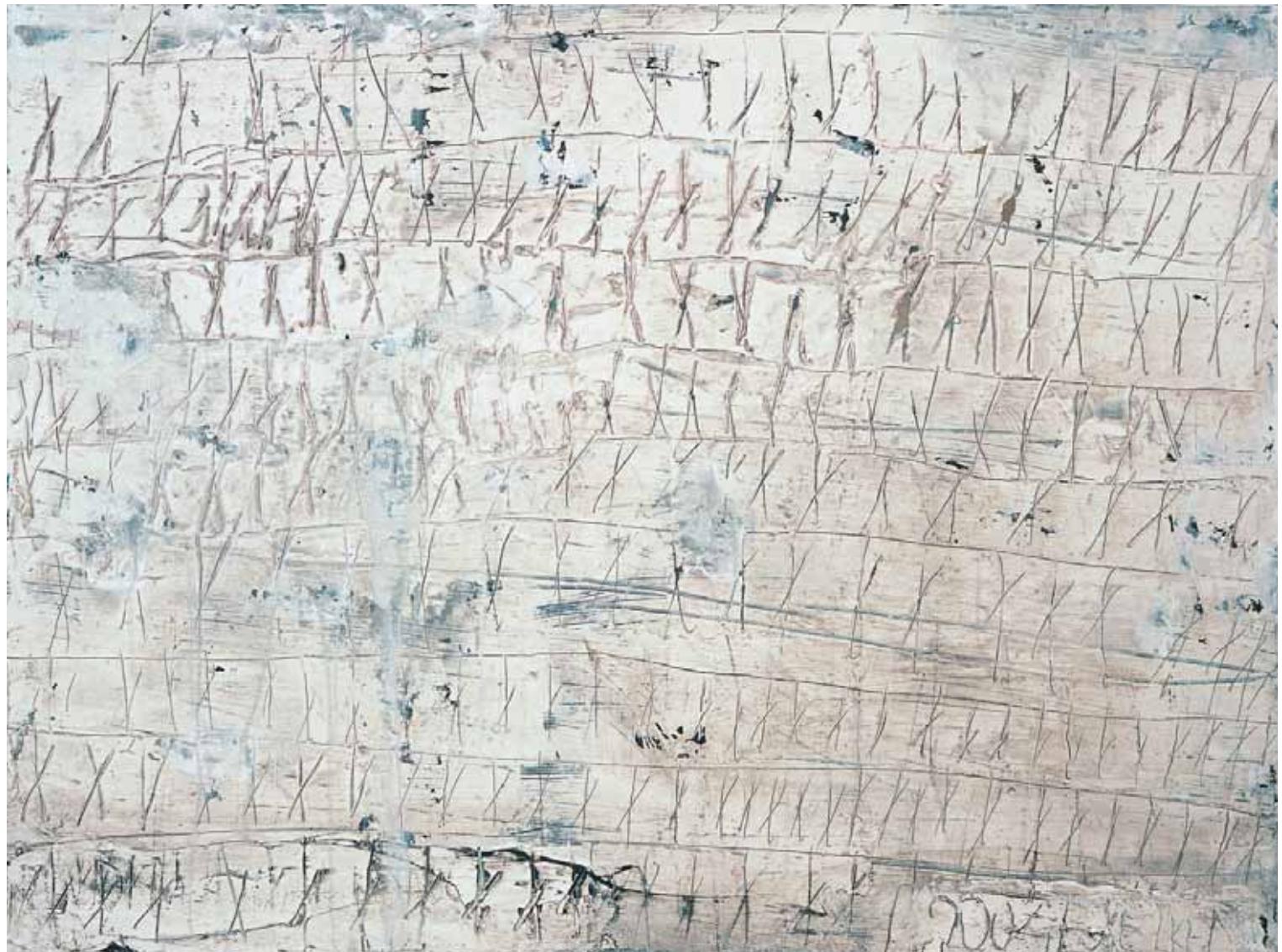
2004

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Märts II

1992/2004
õli, akrüül, lõuend
96 x 130
(erakogu, Soome)

March II

1992/2004
oil and acrylic on canvas
96 x 130
(private collection, Finland)

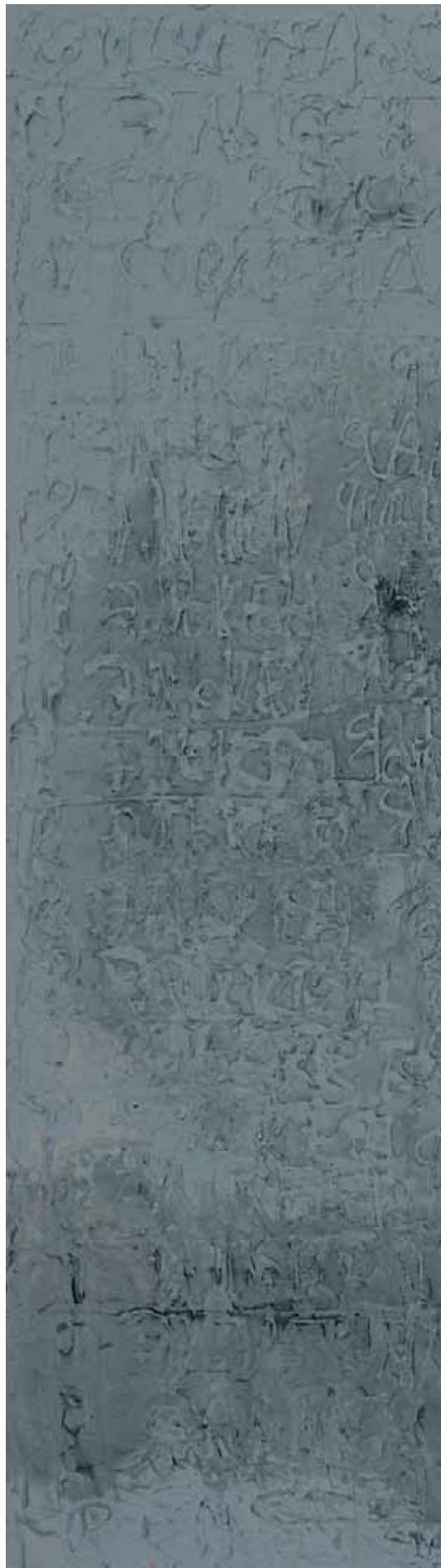
Krasnojarski krai. Daurski rajoon. Balahtinski sovhoos. Ferma „Krasnaja”

2004

akrūül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Krasnoyarsk Krai, Daursk Region, Balakhtinsky Sovkhos, Farm Krasnaja

2004

acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Märjad ruumid III

2003

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Damp places III

2003

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

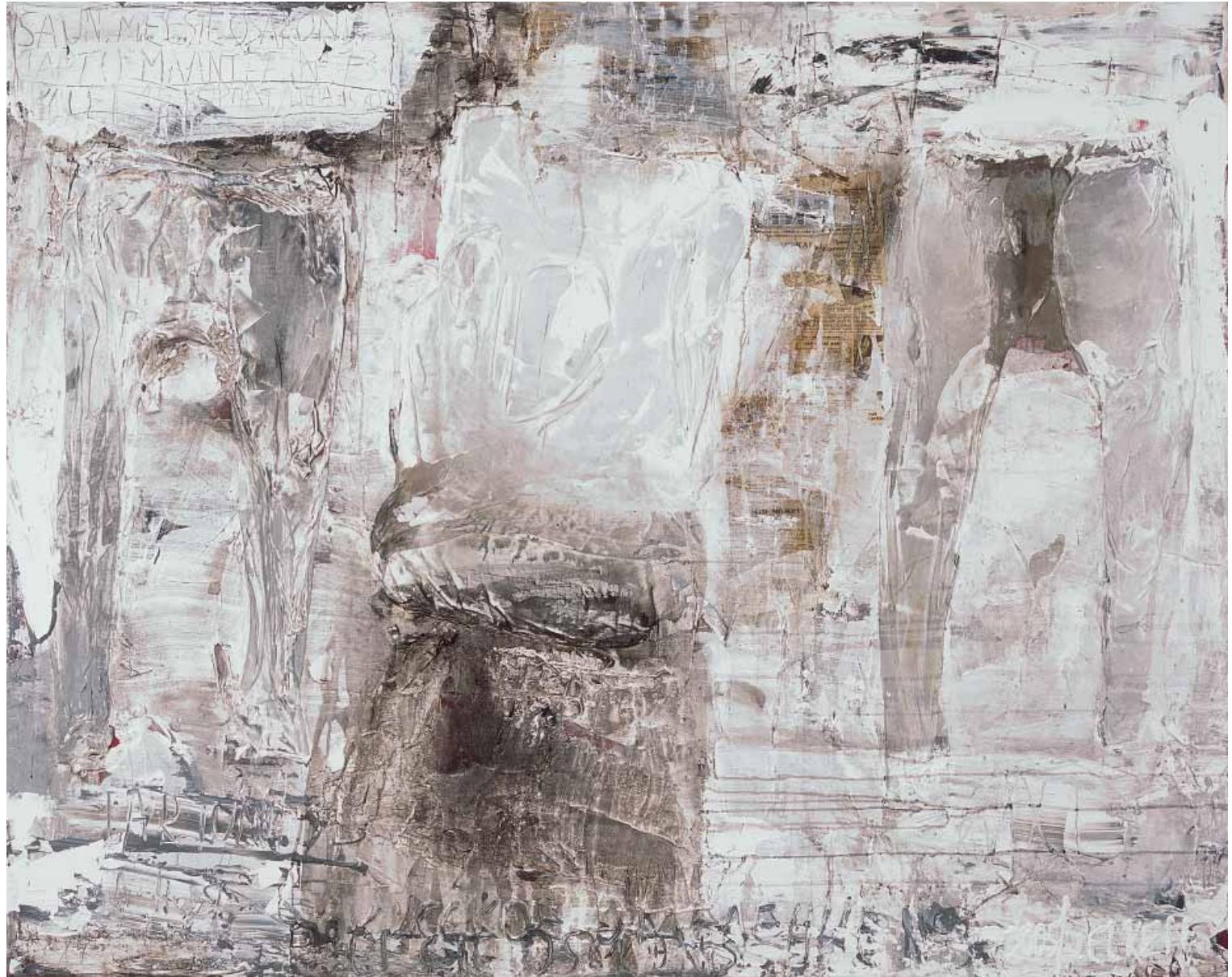
Meeste osakond II

2005

õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Men's section II

2005

oil, acrylic, collage and *readymade* on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Lihalik rõõm

2004

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Carnal lust

2004

oil, acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Estonia)

Body chemistry

2003

oil, acrylic and collage on canvas

80 x 100

**Inimene on nii suur kui on tema
vaenlane / Inimene on nii suur
kui suured on tema püksid**

2004
õli, akrüül, kollaž, *readymade*, lõuend
90 x 135

**Man is as big as his enemy /
Man is as big as his trousers**

2004
oil, acrylic, collage and readymade on canvas
90 x 135

Kaks paari

2004
õli, akrüül, *readymade*, lõuend
82 x 100
(erakogu, Eesti)

Two pairs

2004
oil, acrylic and readymade on canvas
82 x 100
(private collection, Estonia)

Herbaarium

Viviann Napa galerii, Tallinn
27. aprill – 21. mai 2005

Herbarium

Gallery Viviann Napp, Tallinn
27th April – 21st May 2005

Rosa sinensis I

2001–2003

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Rosa sinensis I

2001–2003

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Kolm roosi

2003

akrūül, kollaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Three roses

2003

acrylic and collage on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Valge roos

2003

akrūl, kollaaž, lõuend

130 x 150

(erakogu, Eesti)

White rose

2003

acrylic and collage on canvas

130 x 150

(private collection, Estonia)

Post scriptum / Papaver somnifer

2001–2005

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Post scriptum / Papaver somnifer

2001–2005

oil, acrylic and collage on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Pandi lilli II

2004

akrūl, kollaaž, assamblaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Placed flowers II

2004

acrylic, collage and assamblage on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Mad flowers II (versioon 2)**[Hullud lilled]**

2004 - 2005

õli, akrüül, assamblaaž, lõuend

97 x 130

Mad flowers II (version 2)

2004 - 2005

oil, acrylic and assamblage

on canvas

97 x 130

Mad flowers II**[Hullud lilled]**

2004 - 2005

õli, akrüül, assamblaaž, lõuend

97 x 130

Mad flowers II

2004 - 2005

oil, acrylic and assamblage on

canvas

97 x 130

Dead flowers

[Surnud lilled]

2004 - 2005

õli, akrüül, assamblaaž, lõuend
97 x 130

Dead flowers

2004 - 2005

oil, acrylic and assamblage on
canvas
97 x 130

Naked flowers

[Alasti lilled]

2004 - 2005

akrüül, assamblaaž, lõuend
97 x 130

Naked flowers

2004 - 2005

acrylic and assamblage on canvas
97 x 130

Whiter shade of pale. Vol 1.

2004

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Whiter shade of pale. Vol 1.

2004

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Finland)

Whiter shade of pale

2004

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Whiter shade of pale

2004

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Estonia)

Dead flowers. Radio Luxembourg

2004

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Dead flowers. Radio Luxembourg

2004

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

(Private collection, Finland)

Hall

2003–2005

õli, akrüül, kollaaž, assamblaaž, lõuend

130 x 150

(erakogu, Eesti)

Gray

2003–2005

oil, acrylic, collage and assamblage on canvas

130 x 150

(private collection, Estonia)

See ei ole roos /**Ceci n'est pas une rose**

1999/2005

õli, akrüül, kollaaž, assamblaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Norra)

This is not a rose /**Ceci n'est pas une rose**

1999/2005

oil, acrylic, collage, assamblage on canvas

97 x 130

(private collection, Norway)

Diary [Päevik]

2005
akrūl, kollaaž, lõuend
100 x 150

Diary

[Päevik] (versioon 2)
2005/2009
akrūl, kollaaž, lõuend
100 x 150

Diary (version 2)

2005/2009
acrylic and collage on canvas
100 x 150

Vahepala

Hausi galerii, Tallinn
2. mai – 9. juuni 2006

Entr' acte

Haus Gallery, Tallinn
2nd May – 9th June 2006

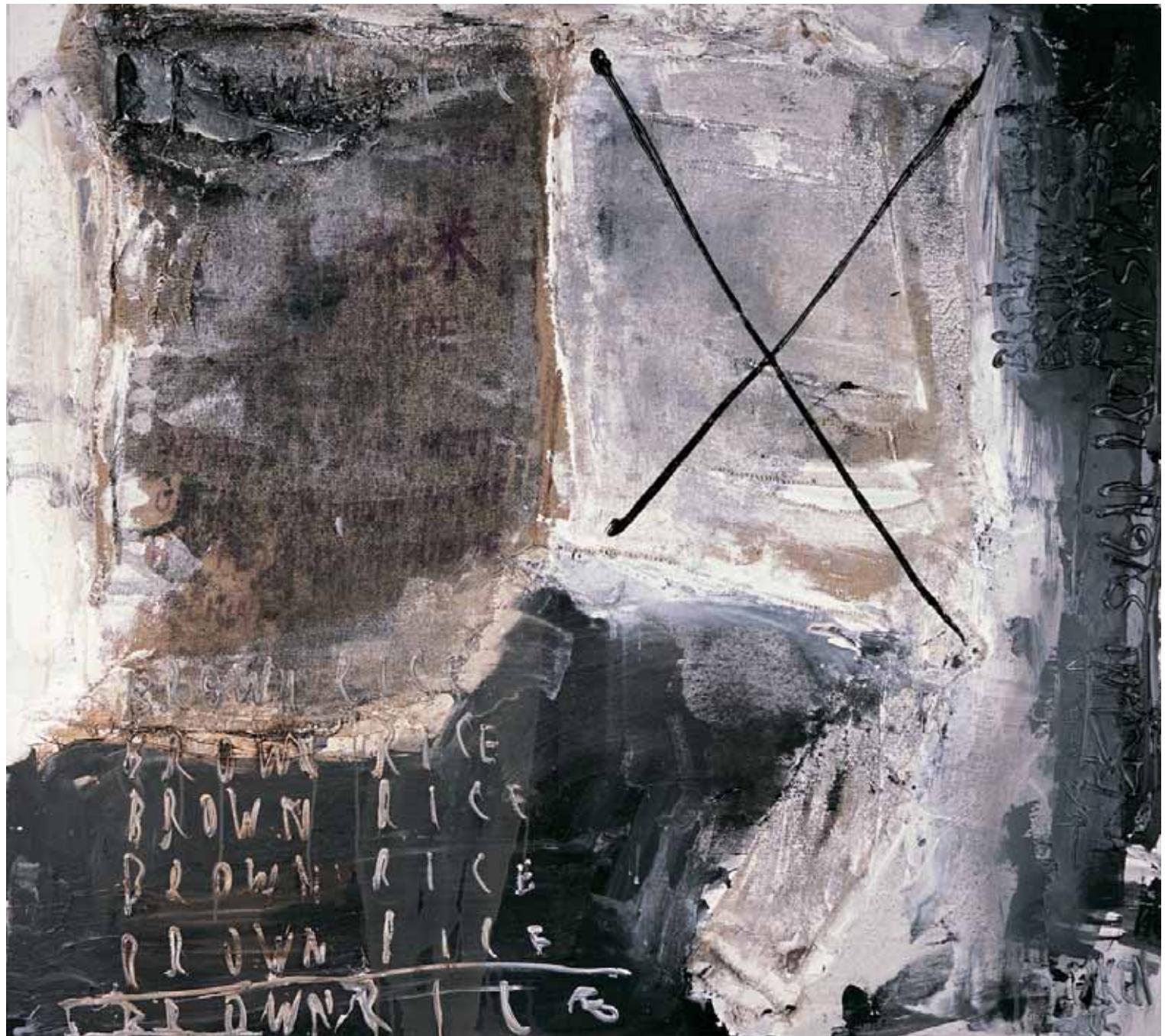
Hiina riis II

2006

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Eesti)

China rice II

2006

oil, acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Estonia)

I am just the gray one
[Ma olen lihtsalt see hall]

2006
akrūül, kollaaž, lõuend
125 x 150
(erakogu, Eesti)

I am just the gray one

2006
acrylic and collage on canvas
125 x 150
(private collection, Estonia)

Shades of Gray

[Halli varjundid]

2006

akrūl, kollaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Side of you

[Sinu poolel]

2006

akrūl, kollaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

Side of you

2006

acrylic and collage on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Extra gray [Eriti hall]

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

Extra gray

2009

acrylic and collage on canvas

80 x 100

Mehaaniline võileib II

2005 - 2006
akrüül, kollaaž, lõuend
160 x 200
(erakogu, Saksamaa)

Mechanical sandwich II

2005 - 2006
acrylic and collage on canvas
160 x 200
(private collection, Germany)

Black is white, and cold is heat
[Must on valge ja kùlm on kuumus]

2006 - 2007
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100

Black is white, and cold is heat

2006 - 2007
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Roßhaupten maastik

2004
akrüül, kollaaž, lõuend
40 x 55
(erakogu, Eesti)

Roßhaupten landscape

2004
acrylic and collage on canvas
40 x 55
(private collection, Estonia)

Black is white, and cold is heat
[Must on valge ja külm on kuumus]
2007
akrüül, kollaaž, lõuend
90 x 120
(erakogu, Itaalia)

Black is white, and cold is heat
2007
acrylic and collage on canvas
90 x 120
(private collection, Italy)

Hall muutub valgeks
2007
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100

Gray turns to white
2007
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Shades of gray II [Halli varjundid]

2007

akrüül, lõuend

90 x 120

(erakogu, Eesti)

Shades of gray II

2007

acrylic on canvas

90 x 120

(private collection, Estonia)

I'm a black woman's man

[Ma jahin musti naisi]

2006

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

I'm a black woman's man

2006

acrylic and collage on canvas

160 x 120

(private collection, Estonia)

Remains of the days II

[Päevade riismed II]

2005

akrūül, kollaaž, lõuend

130 x 200

(erakogu, Eesti)

Remains of the days II

2005

acrylic and collage on canvas

130 x 200

(private collection, Estonia)

Sleeping under a rainbow

[Magades vikerkaare all]

2006

akrüül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Sleeping under a rainbow

2006

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Estonia)

Halli varjundid III

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Shades of gray III

2007

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Estonia)

Valge müra

2006

akrūül, kollaaž, lõuend

90 x 100

(erakogu, Eesti)

White noise

2006

acrylic and collage on canvas

90 x 100

(private collection, Estonia)

Your skin is white but you think your brother

[Su nahk on valge, aga arvad,
et oled meie vend]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

Your skin is white but you think your brother

2007

acrylic and collage on canvas

80 x 100

Some things are not just black and white II

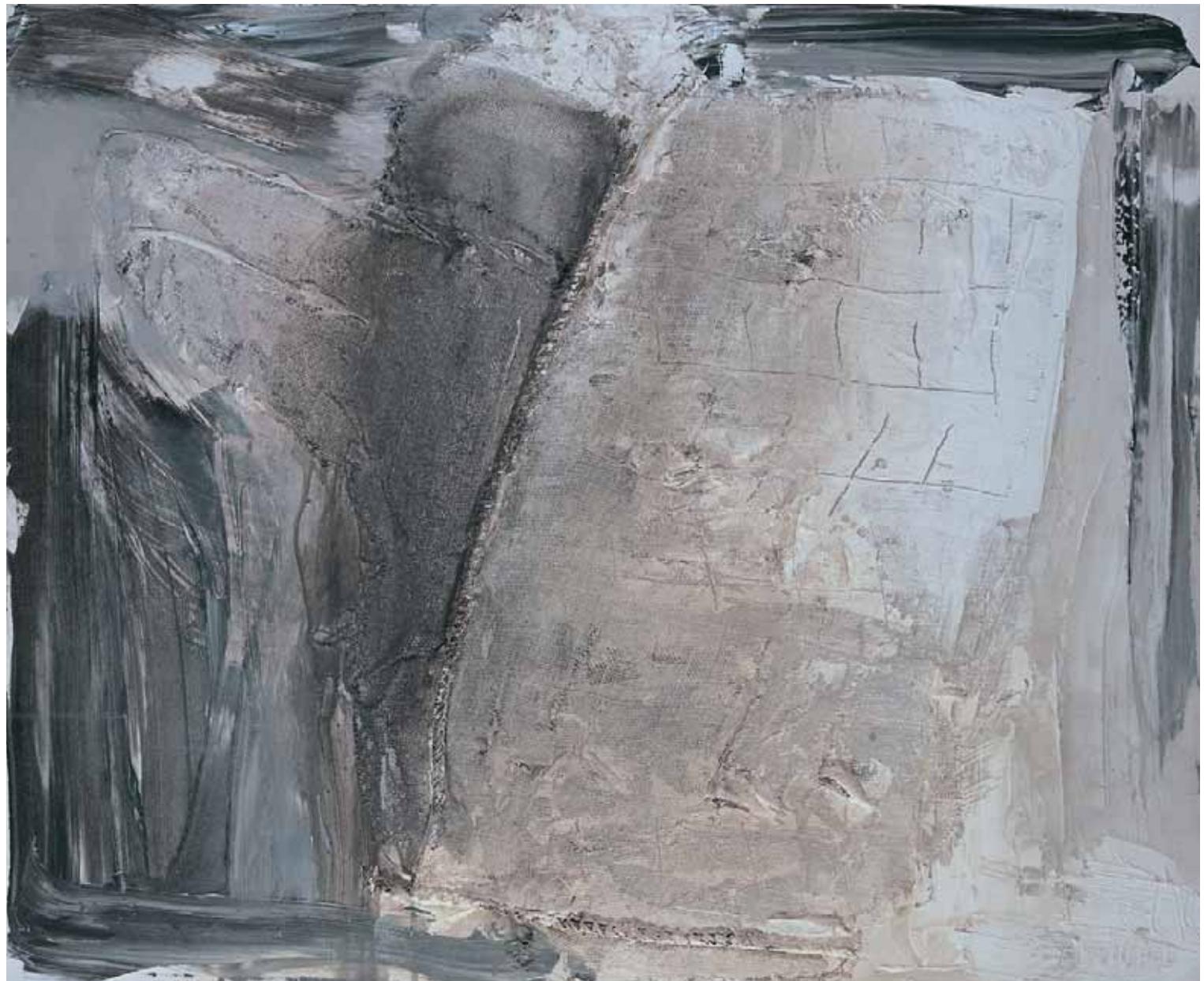
[Mõned asjad ei ole lihtsalt must-valged]

2006 - 2007

arüül, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Eesti)

Some things are not just black and white II

2006 - 2007

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Estonia)

Valge

2006

akrūül, kollaaž, lõuend

97 x 130

(erakogu, Eesti)

White

2006

acrylic and collage on canvas

97 x 130

(private collection, Estonia)

Blue-painted „China rice”
[Siniseks värvitud „Hiina riis”]
2006/2010
akrüül, kollaaž, lõuend
97 x 130

Blue-painted „China rice”
2006/2010
acrylic and collage on canvas
97 x 130

Story of rose I [Lugu roosist]

2004

akrūül, kollaaž, lõuend

97 x 130

(City Plaza kohvik)

Story of rose I

2004

acrylic and collage on canvas

97 x 130

(City Plaza Cafe)

Story of rose II [Lugu roosist]

2004

akrūl, kollaaž, assamblaaž, lõuend

97 x 130

(City Plaza kohvik)

Story of rose II

2004

acrylic, collage and assamblage on canvas

97 x 130

(City Plaza Cafe)

Story of rose III [Lugu roosist]

2004

akrūül, kollaaž, assamblaaž, lõuend

97 x 130

(City Plaza kohvik)

Story of rose III

2004

acrylic, collage and assamblage on canvas

97 x 130

(City Plaza Cafe)

Love storm [Armupalang]

2004

akrūūl, kollaaž, assamblaaž, lōuend
260 x 120
(City Plaza kohvik)

Love storm

2004

acrylic, collage and assamblage on canvas
260 x 120
(City Plaza Cafe)

Whiter shade of pale. Vol III

2005

akrūül, kollaaž, lõuend

100 x 150

(erakogu, Holland)

Whiter shade of pale. Vol III

2005

acrylic and collage on canvas

100 x 150

(private collection, Netherlands)

Whiter shade of pale. Revisited

2005

akrūl, kollaž, lōuend

100 x 150

(erakogu, Holland)

Whiter shade of pale. Revisited

2005

acrylic and collage on canvas

100 x 150

(private collection, Netherlands)

Warm it up to me blues
[Soojenda see minu jaoks
üles, bluus]

2007
akrūül, lõuend
70 x 120

Warm it up to me blues

2007
acrylic on canvas
70 x 120

Rüiu. Rüiu. Rüiu (kaheosaline)

2007

akrūül, kollaaž, *readymade*, lõuend

200 x 320

Rya.Rya.Rya (in two parts)

2007

acrylic, collage and readymade on canvas

200 x 320

Vaade Jaan Elkeni ekspositsioonile.

Eesti Kunstnike Liidu 6. aastanäitus „Tehnobia“.
Tallinna Kunstihoone, 3. juuni – 9. juuli 2006

View of Jaan Elken's exhibit

at 6th Annual Exhibition of Estonian Artists' Association
Tehnobia, 3rd June – 9th July 2006 Tallinn Art Hall

The mind is a self-protecting mechanism V

[Mõistus on enesekaitse mehhanism]

2006

akrüül, kollaaž, lõuend

200 x 130

(erakogu, Soome)

The mind is a self-protecting mechanism IV

[Mõistus on enesekaitse mehhanism]

2006

akrüül, kollaaž, lõuend

200 x 130

(erakogu, Soome)

The mind is a self-protecting mechanism V

2006

acrylic and collage on canvas

200 x 130

(private collection, Finland)

The mind is a self-protecting mechanism IV

2006

acrylic and collage on canvas

200 x 130

(private collection, Finland)

Mad flowers III [Hullud lilled]

2006

akrūl, kollaaž, assamblaaž, lõuend

195 x 300

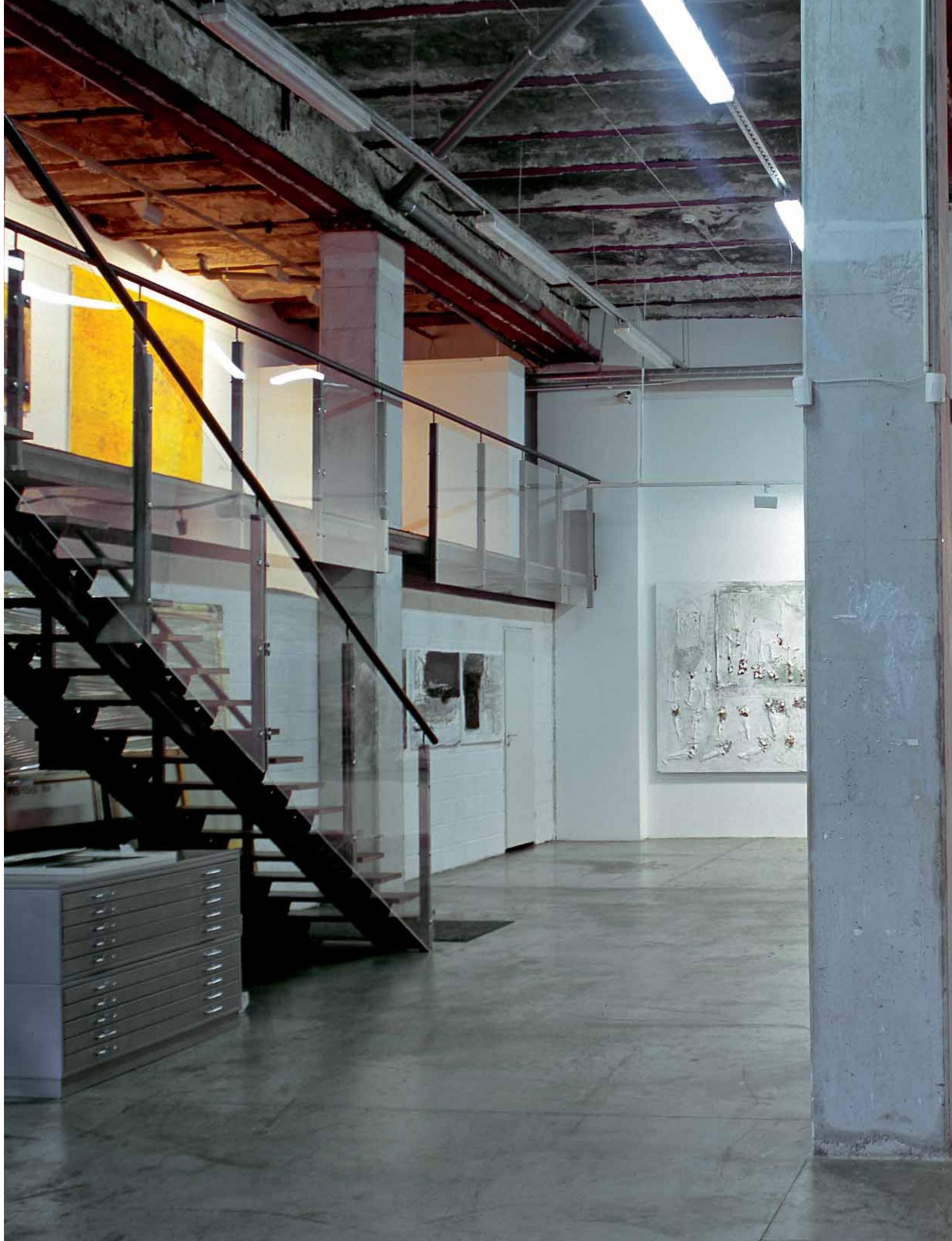

Mad flowers III

2006

acrylic, collage and assamblage on canvas

195 x 300

Jaan Elken

Vaal galerii, Tallinn
18. oktoober – 6. november 2007

Jaan Elken

Vaal gallery, Tallinn
18th October – 6th November 2007

Kuu, baika ja kušett

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, Soome)

Moon, flannelette and couch

2007

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, Finland)

Märjad ruumid V

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

95 x 140

Damp places V

2007

acrylic and collage on canvas

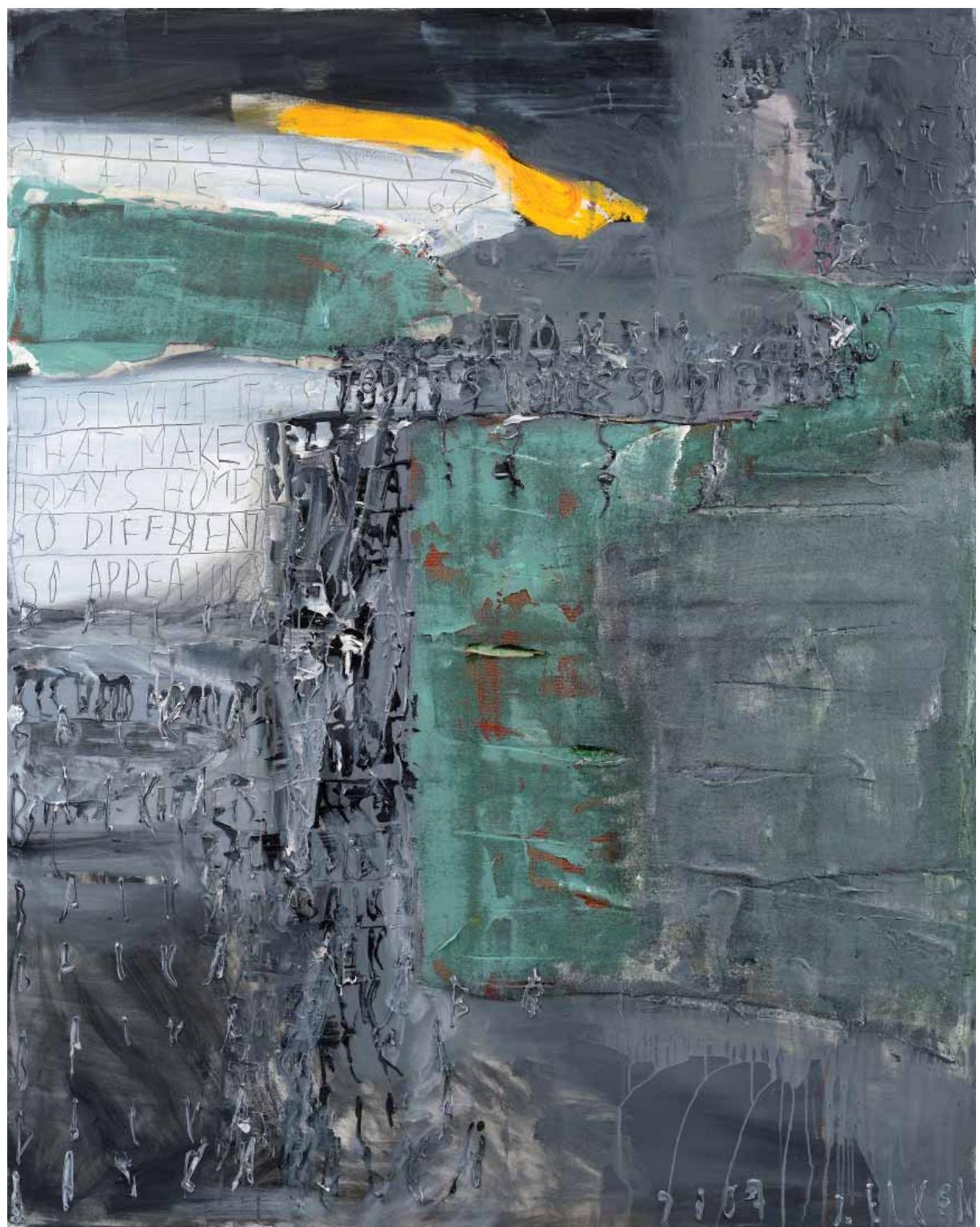
95 x 140

Baika

2007

akrūl, kollaaž, lõuend

200 x 160

Flannelette

2007

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Kušett ja sektsioon

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, Soome)

Couch and wall unit

2007

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, Finland)

Present ja madrats

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Tarpaulin and mattress

2007

acrylic and collage on canvas

200 x 160

**So different? So appealing?
[Nii erinev? Nii külgetõmbav?]**

2007
akrūl, kollaaž, lõuend
80 x 100

So different? So appealing?

2007
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Paint it gray [Maali see halliks]

2007
akrūl, kollaaž, lõuend
80 x 100

Paint it gray

2007
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Paint it black
[Maali see mustaks]
2007
akrūül, kollaaž, lõuend
80 x 100

Varjundid
2010
akrūül, kollaaž, lõuend
80 x 100

Shades
2010
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Red hot II [Tulipunane]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

Red hot II

2007

acrylic and collage on canvas

80 x 100

Red Hot [Tulipunane]

2007

akrūül, löwend

160 x 200

Red Hot

2007

acrylic on canvas

160 x 200

Rigas Radio / VEF

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

95 x 140

Radio Riga / VEF

2007

acrylic and collage on canvas

95 x 140

Koidula ja Poska tn nurgal

2006

akruül, kollaaž, lõuend

160 x 200

On the corner of Koidula and Poska Streets

2006

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Palav

Hobusepea galerii, Tallinn
19. september – 8. oktoober 2007

Hot

Hobusepea Gallery, Tallinn
19th September – 8th October 2007

Hot love. T.Rex and me

[Kuum armastus. T.Rex ja mina]

2007

õli, akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Hot love. T.Rex and me

2007

oil, acrylic and collage on canvas

160 x 200

Knock, knock, knocking on heaven's door

[Koputades taeva värvale]

2007

akrūl, lõuend

160 x 200

(Europa Parlament, Brüssel)

Knock, knock, knocking on heaven's door

2007

acrylic on canvas

160 x 200

(European Parliament, Brussels)

The darker side

[Hämaram pool]

2007

akrūl, kollaaž, lõuend

125 x 150

The darker side

2007

acrylic and collage on canvas

125 x 150

The darker side (versioon 2)

[Hämaram pool]

2007/2010

akrūl, kollaaž, lõuend

125 x 150

The darker side (version 2)

2007/2010

acrylic and collage on canvas

125 x 150

Knocking on heaven's door III

[Koputades taeva värvale]

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Knocking on heaven's door III

2007

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Bad love [Halb armastus]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Bad love

2007

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Cher and me
[Cher ja mina]
2007
akrūül, kollaaž, lõuend
160 x 200
(erakogu, Eesti)

Cher and me
2007
acrylic and collage on canvas
160 x 200
(private collection, Estonia)

More sun, more fun

[Rohkem päikest, rohkem nalja]

2007

õli, akrüül, lõuend

160 x 200

(erakogu, Eesti)

More sun, more fun

2007

oil and acrylic on canvas

160 x 200

(private collection, Estonia)

Sun-shade and sun-shine

[Päikesevari ja päikesepaiste]

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

97 x 130

Sun-shade and sun-shine

2007

acrylic and collage on canvas

97 x 130

Hot love II
[Kuum armastus II]
2007
akrūül, kollaaž, lõuend
97 x 130
(erakogu, Eesti)

Hot love II
2007
acrylic and collage on canvas
97 x 130
(private collection, Estonia)

She sleeps under a rainbow II

[Ta magab vikerkaare all]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(Pühajärve Puhkekodu AS)

She sleeps under a rainbow II

2007

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(Pühajärve Puhkekodu AS)

Oh baby don't do me that way blues
[Oo, kallis, ära mulle niimoodi tee, bluuus]
2007
akrūül, kollaaž, lõuend
135 x 150
(erakogu, Eesti)

Oh baby don't do me that way blues
2007
acrylic and collage on canvas
135 x 150
(private collection, Estonia)

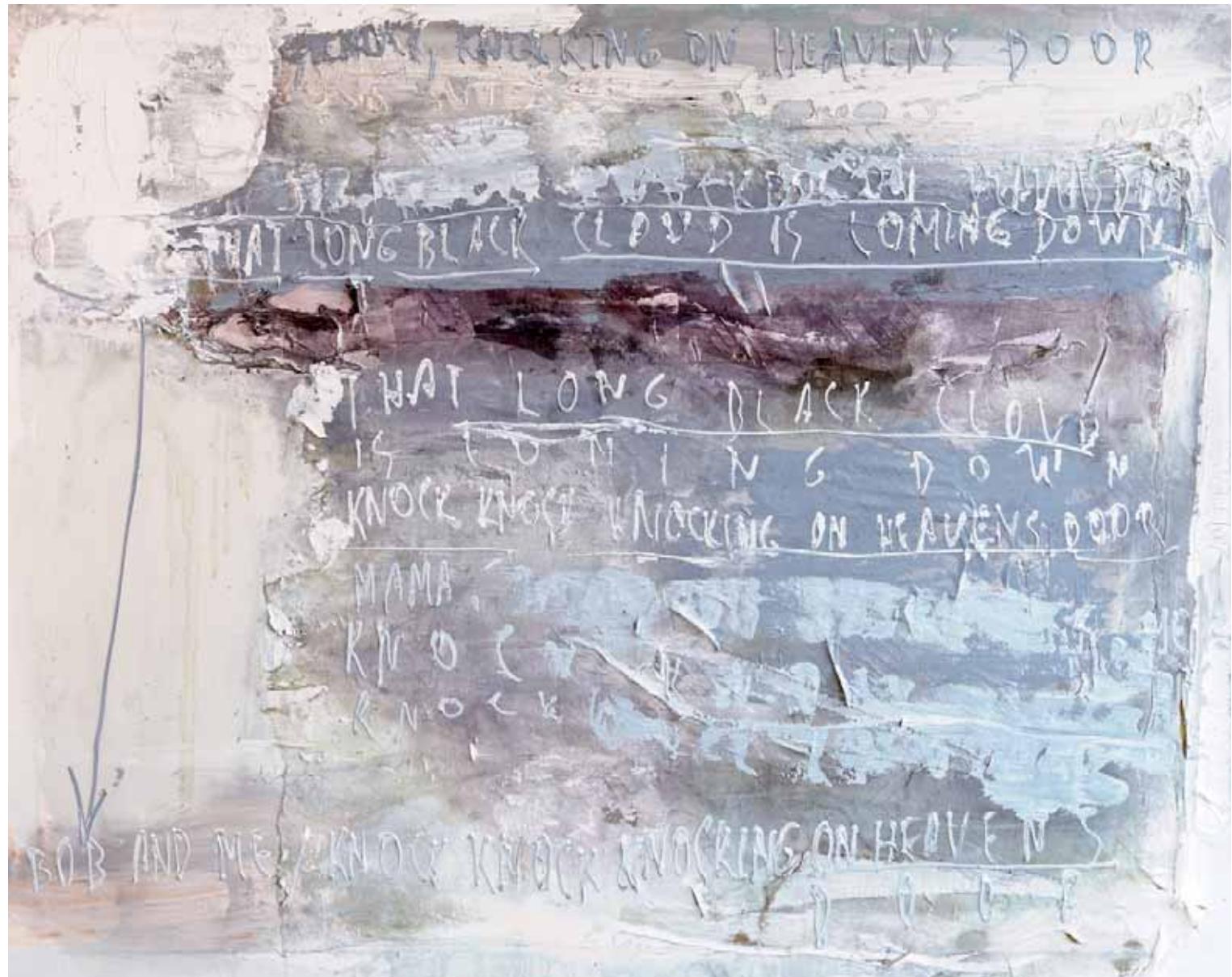
Bob and me

[Bob ja mina]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Bob and me

2007

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Bleeding hearted blues

[Veritseva südame bluus]

2006

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(EKE Invest, Swissôtel)

Bleeding hearted blues

2006

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(EKE Invest, Swissôtel)

Boy friend blues

[Poiss-sõbra bluus]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

Boy friend blues

2007

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

Hall vikerkaar

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Gray rainbow

2010

acrylic and collage on canvas

160 x 200

My mama don't allow me to stay out all night long

[Ema ei luba mul terveks ööks välja jäädä]

2007

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

My mama don't allow me to stay out all night long

2007

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Whiter shade of pale

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Whiter shade of pale

2007

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

My mama don't allow me blues

[Ema ei luba mind, bluuus]

2006 - 2007

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

My mama don't allow me blues

2006 - 2007

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

She sleeps under a rainbow

[Ta magab vikerkaare all]

2007

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

She sleeps under a rainbow

2007

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

Jaan Elkeni abstraktse realismi jõud

The Power of Jaan Elken's Abstract Realism

Jaan Elkeni loomingut üle vaadates eristame viimase kolmeks kümne viie aasta sees (eelmine sajandi 70ndatest selle sajandi esimese kümnedi lõpuni erinevaid stiile, tehnikaid, perioode, mida kirjeldades kaldume tegema üldistusi ja otsima seoseid ennast töestanud skeemide järgi. Elken – arhitekt, Elken – slaidimaalija, Elken – ekspressiivne abstraktsionist, Elken – grafitikunstnik! Kuid see kõik viitab etableerunud mötlemiselle ning sildistustele üles ehitatud möttearendused osutuvad rohkem kui konarlikeks. Kui peame endast ja kunstnikust vähegi lugu, siis peaksime püüdma astuda neid radu, kuhupoolle suunavad kunstniku enda tööd.

Kunstniku looming ja tema teoste refleksioon on alati seotud ajaloolise ja sotsiaalse kontekstiga. Seetõttu riskitakse iga-suguse defineerimise ja kirjeldamise korral kaotada objektiivsus, mis on aga kunstniku töö tõlgendamiseks möödapääsmatu. Kuigi võidakse olla arvamusel, et kunstniku kaasaegseid kriitikuid, kes kuuluvad iseenesest samasse sfääri, see oht ei ähvarda, pean vajalikuks olla palju ettevaatlum. Peale selle, et see on iga kunstiteadlase ja -kriitiku põhiküsimus, tuleb seda faktorit silmas pidada Jaan Elkeni loomingu rolli hindamisel eesti kunstiajaloos. Seisukoht, et iga aeg ja ruum loobki oma objektiivse suhestuse, on aga liiga lihtne põgenemine vastutuse eest selle ees, mida öeldakse või mida kirjutatakse. Trivialne oleks arvata, et kunstniku looming seda on. Kui poleks reegleid, poleks mängu ilu. Sellest tulenevalt väidan ma, et Elken on mänginud väga mitmetasandilisi mänge, kusjuures nii maalide kui näitusi

When reviewing the works of Jaan Elken, we can distinguish various different styles, techniques and periods within the last thirty-five years (from the 1970s until the end of the first decade of this century). We tend to make generalisations when describing these distinctions and look for connections according to tried and true patterns of thought. Elken – architect, Elken – painter of slides, Elken – abstract expressionist, Elken – graffiti artist! Yet all of this alludes to established thinking and progressions of thought based on labelling become rather sketchy. If we appreciate ourselves and the artist in the least, then we should attempt to follow the paths that we are naturally led to by the artist's own works.

An artist's creations and the reflection of his/her work is always linked to a historic and social context. Thereby objectiveness is put at risk with every attempt at defining and describing, yet this is unavoidable for interpreting an artist's work. Although people may believe that contemporary critics belonging to the same sphere are not threatened by this, I feel the need to be much more careful. Along with the fact that this is the main concern of every art historian and art critic, it must also be kept in mind when judging the role of Jaan Elken's work in the context of Estonian art history. The opinion that every different combination of time and space creates its own objective relationship is too simple an escape from the responsibility one has for what is being said or written. It would be trivial to assume this of an artist's creation. If there were no rules, there would be no beauty of the game. Consequently, I believe that Elken has

saatvate tekstide puhul pole vaatajal võimalik pääseda mööda kunstniku üha sihikindlamast ja intensiivsema sõnumist. Sõnumist mille kohta?

Elkeni teostes on esile tõstetud nendes väljenduvat võõrandumise käsiteemist, rahutus- ja igatsustunnet, tänapäeva elutunde üksinduse ja ärevuse kehastamist. Röhutatud maskuliinsust, pudenevaid fassaade ja otsekui purunevat maalipinda, hävitust, surma, üksindustunnet ja igatsusi pole võimalik lõpuni adekvaatselt objektiveerida, sest need on subjektiivse maailmatajumuse keskpunktid. Kunst annab meile kogemuslikult teada sellest, et subjektiivne sügavus pole kunagi kättesaadav intellektuaalse kirjelduse vormis. Me jäädme kinni sõnadesse ja nende defragmenteeritud defineerimisse, kuni need kaotavad oma väe ja võimu. Kunst suudab anda neile emotsiونidele vähemalt ajutise teadmise ja veenva vormi. On oluline tähele panna, et Elken on kasutanud oma väljendusvahendina vastanduvat vormikeelt: realistikku *versus* abstraktset, maalilist *versus* mitte-maalilist, maali *versus* teksti. Need diakrooniliselt kirjeldatavad opositioonid sulanduvad aga sisuliselt ühte ja täiendavad teineteist, luues võimukaid süntee.

Samapalju kui realistik kunstiteos esitab „realismi”, pole abstraktne kunstiteos mitte kunagi abstraktne selle tavatähenduses ja dematerialisatsioon pole mateeriale vabanemise tee. Kunstnikult nõub see väga jõulist diskreetsust ja küpsust, et mõista ja viljeleda abstraktseid vorme, langemata n-ö Kandinsky sündroomi¹ või postmodernistlikult küünilisse meeleteitesse. Elkeni n-ö slaidimaali on sageli mõistetud liiga pinnaapealselt, millega tulenes mõnetine üllatumine ja segadus stilistilisest ümberlülitusest ekspressiivsele grafitikujutisele. Mõlemas vormis mängitakse selle vastandiks peetuga. Abstraktne ekspressionism selle selitatud vormis, mille kihtide alt hakkame tundma kõige ausamat realismi. Elkeni slaidimaal on niivõrd ekspressiivne, kui selline stilimääratlus seda veel lubab. Seda võiks kirjeldada kui võitlust kirjeldava ja impulsiivselt väljendava vahel. Samas on inimene seotud niivõrd tugevalt sõna ja narratiivi külge, et niipea kui mõni elementidest näib mingit eeldust toetavat, toimub tajumuses vastav lülitus ning vaatav individüü lülitab sisse määragu: abstraktne, esemetu, ekspressiivne, märkamata, et sellega on ta toimetanud juba suurima „nimetamise” ja „määratlemise” akti. Seega, loonud täiesti konkreetesse tähenduste võrgustikku mahtuva entiteedi, mille najal on hea ja mugav kunstiteost „vastu võtta”, tarbida, see ära vaadata kui üks paljudest sellesarnastest.

Elkeni süntees on mitmetasandiline dissektsioon, kus lahatavaks osutuvad nii meie värtushinnangud, kaasaegne kunst kui selline ja indiviidi tunnetus. Dissektsioon nõub eelteadmisi, et löigata ja lugeda. Esteetilisest vaatepunktist ei pea vaatajal olema eelteadmisi, sest nagu lahtilöigatud inimkeha täidab meid hämmelduse ja vastandlike tunnetega, niisama toimivad Elkeni maalid: need täidavad meid emotsioonidega, millegi unistava ja leebega, samas millegi kriipiva ja valusaga, mida püüame unustada. Neis maalides avaneb vaatajale esmalt nende energia (sageli raskepärane, intrigeeriv ja ebamugav) ja seejärel, kui oled kirjeldava ja rääkiva inimesena sunnitud

played games on many levels, whereby it is not possible for the viewer to not come face to face with the artist's persistently tenacious and intense message, relayed in his paintings and exhibition texts. But what is the message about?

The expression of alienation, feelings of restlessness and longing, and the representation of contemporary loneliness and anxiety have been emphasized in Elken's works. It is not possible to adequately objectify the emphasized masculinity, crumbling facades and seemingly crumbling painting surface, destruction, death, sense of loneliness and longing, since they are the focal points for perceiving the world subjectively. From previous experience with art, we know that subjective depth is never achievable in the form of intellectual description. We get caught up in words and defining them in a defragmented manner, until they end up losing their power. Art is able to give these emotions a temporary sense of cognizance and convincing form. It's noteworthy, that Elken has used opposing expressions of form: realistic versus abstract, painterly versus non-painterly, painting versus texts. However, these diachronically describable oppositions essentially melt into one and complement each other, creating powerful syntheses.

As much as a realistic work of art presents "realism", an abstract work of art is never abstract in the usual sense of the word and dematerialisation is not a way of getting rid of matter. An artist must possess extreme discretion and maturity, in order to comprehend and cultivate abstract forms without falling victim to the so-called Kandinsky Syndrome¹ or postmodern cynical despair. Elken's so-called slide painting has often been seen as superficial, which resulted in a certain amount of surprise and confusion following his stylistic switch to expressive graffiti images. In both cases, a game is played with what are considered opposites. Abstract expressionism in its clarified from; it is from under its layers that we begin to sense the truest realism. Elken's slide painting is as expressive as such a style definition can possibly allow. This could be described as a battle between the descriptive and the impulsively expressed. Yet all the while people are so caught up in words and narrative, that as soon as any element seemingly supports any presumption, it is followed by a corresponding switch of perception and the viewer turns on a certain ruling: abstract, objectless, expressive, without noticing that he or she has succumbed to a major act of "naming" and "labelling". The person has thereby created an entity which fits a specific network of meanings, making the work of art comfortable, easy to "accept", use and observe as one of many similar such creations.

Elken's synthesis is a multi-level dissection, where our value judgements, contemporary art as such and individual sense of cognition are all dissected. A dissection requires previous knowledge, in order to cut and read. From an aesthetic point of view, the viewer doesn't require previous knowledge, since Elken's paintings work in the same way as a sliced up human body fills us with bewilderment and conflicting emotions: they fill us up with emotions, something dreamy and gentle, yet also with something which grates and is painful, which we would rather forget. The first thing in these paintings to reveal itself to the viewer is their energy (often oppressive, intriguing and uncomfortable). Thereafter, when as an expressive person

sõnadesse panema neid efekte, tabad vaadatavat analüüsides, et tegelikult on asjad palju ilusamat, puhtamat, vabastatud. Isegi romantilised ja siirad oma selituses. Aga ometi kinnitab kunstnik, et oma tundeid ja vaiste asjade tajumisel esitades pole ta abstraktne, vaid vastupidi, väga konkreetne.

Milles seisneb see konkreetsus? Sünesteesias, võimes tajuda ja tõlgendada ekspressiivseid värvilaike ning pindu täidetuna emotsioonidest, millele lisandub ühtaegu sisu segades ja tervikus lisakonnotatsioone loov tekstiline osa, milles on nii palju räägitud ja kirjutatud kui Elkeni flirdist urbanistliku grafitiga. Sama mõju ja efekti otsinguid näeme tegelikult tema esimesteski teostes, n-ö slaidimaalides. Monokroomset möjuvad värvipinnad (olgu need külmades rohekassinistes toonides läbi mängitud ja lisatud valgega või n-ö skisokollane toetamas verilihapunast) on tegelikult juba maalilises mõttes enamasti semiootilised tekstdid. Maalidel kujutatud realsed äratuntavad kohad või objektid on maalitud tugeva emotsiionaalse laenguga, mis on määratletav peaegu verbaalsena. Elkeni madratsiseeria² puhul lisanduvad tähenduslikku tõlgendusse veel vaataja enda assotsiatsioonid ja kogemused, mis seonduvad voodiga, madratsitega. Slaidimaalidel kujutatud kohad ja objektid seonduvad sama mehhanismiga meie endi mälestustesse või kujutelmadega, nagu viitaks autor millelegi isiklikule. See ongi tegelikult siiras ja aus ning sageli ilmselt ka alateadlik. Tihtipeale ei usu me ausust. Inimene, kes on kui avatud raamat, muutub kas ebahuvitavaks või intrigeerib meid nii, et püüame leida veel midagi, mida varjatakse, või midagi, mis on kirjutatud riidate vahele.

Kunstiline realsus on kahtlemata ennekõike mänguruum,³ kus iga asi tähendab midagi muud. Tähistus on sümboolne. See, mis on konkreetne, ongi emotsiонаalne impuls, mille me saame, vaadates Elkeni erineva jõu ja intensiivsusega tömmatud pintslilööke, nende suunda, katkemist, hajumist ning pindade sulandumist, esiletöusmist, katvust või labipaistvust, mida märgiks sõnapaariga „purustatud näod“. Tegu on meie enda vaimse ja füüsilise kehaga selles eksistentsialistikus realsustajumuses. Paul Virilio on veenvalt esitanud, et kogu 20. sajandi kunst on sisimas terroristlik ja terroriseeritud, selle kese on haigus. Meie vaim ja inimlikkus on rapitud kahe maailmasõja, holokausti ja tuumaenergeetika läbi ning see trauma ja traumeeritud vaim kehtestab ennast kogu oma kliiniliste sümpтомite mitmekesisuses endiselt edasi.⁴ Reegleid pole, on haiglane vandenõuhirm. Inimest pole, on vaid manipuleeritav bioloogiline mutatsioon. Me oleme jõudnud või kohe-kohe joudmas hea uue ilma ajastusse.⁵ Me vajame abi, turgutust ja julgustamist, tervenemist. Elken „räägib“ ja „kirjutab“ väga otseselt neist traumadeest, hingevalust ja ärevast tajumusest, muutumata seejuures tüütuks või pateetiliseks. See, mis on tema maalides peidus, ongi see, mida saab edasi anda ainult maalis ja muusikas: mölemad meediumid seonduvad ja tõlgenduvad kui sünesteetiliste assotsiatsioonide võimalikkus vaataja enda kogemuste kaudu. Seepärast olen nõus, kui autor ise väidab, et tema teostes pole midagi abstraktset. Polegi, see mateeria on illusioon, mis on vahetus seoses meie vaimse maailmaga. Üks on tingitud teisest.

you are forced to put those affects into words, you realise while analysing, that in fact the things you see are much more beautiful, cleaner and freer. Even romantic and honest in their newfound clarity. Yet the artist claims that in presenting his emotions and instincts as a reaction to things perceived, he is not abstract, but on the contrary, very concrete.

What is this concreteness? It's synesthesia, an ability to sense and interpret expressive patches of colour and surfaces filled with emotions. This is in addition to a textual part, which simultaneously mixes content and creates additional connotations in the whole and which has been spoken and written about endlessly as Elken's flirtation with urbanistic graffiti. We actually see the same searches for effect in his first works, the so-called slide paintings. Colour areas with a monochrome effect are in fact mainly semiotic texts in the painterly sense (whether they are played out in cold greenish-blue tones with added white or so-called schizoid-yellow supporting bloody-red meat). The realistic identifiable places or objects portrayed in the paintings are painted with a strong emotional charge, which is almost distinguishable verbally. In the case of Elken's mattress series,² the viewer's own associations and experiences with beds and mattresses add meaning to each interpretation. The places and objects featured in the slide paintings are linked to our own memories or imagined places through the same mechanism, as if the author was alluding to something personal. All of this is actually genuine and honest and often no-doubt subconscious. We often fail to believe honesty. A person who is like an open book either becomes uninteresting or intrigues us to the point that we try to find something more that is being hidden or has been written between the lines.

Artistic reality is undoubtedly first and foremost an arena for play,³ where everything means something different. Any designation is symbolic. That which is explicit, is in fact the emotional impulse we get while viewing Elken's brushstrokes, painted with varying strength and intensity; their direction, breaking, fading, as well as the blending, appearance, coverage or translucency of surfaces, which I would denote with the words "shattered faces". This is our own spiritual and physical body in an existentialist perception of reality. Paul Virilio has convincingly argued that all 20th century art is terrorist, as well as being terrorised; its core is diseased. Our spirit and state of humanness has been shaken by two World Wars, the Holocaust and nuclear energy and that trauma and traumatised spirit continues to have an effect on us with all its varied clinical symptoms.⁴ There are no rules, only a sick fear of conspiracies. There is no person, there is only a manipulatable biological mutation. We have arrived or are very soon to be arriving in the era of a good, new world.⁵ We need help, support, encouragement and healing. Elken "speaks" and "writes" very directly about these traumas, heartache and anxious awareness, without becoming annoying or pathetic. That which is hidden in his paintings can only be conveyed through painting and music: both these media interlock and are interpreted as possibly having synesthetic associations via the viewer's own experiences. Therefore I agree when the author himself states that his works do not contain anything abstract. There isn't. The materials are an illusion, which is

Küsimus on pigem selles, kas tahame ja suudame vaadata oma sisemist koledust. Enese lõhkirebitust?

Kunstnik ei tee vaatajaga midagi sellist, mida pole juba vaatajas endas olemas, s.t maal ei saa olla mõistetamatu, kui me ise pole enesele mõistetamatud. Asi pole selles, milline on maali stiil, kas tunneme maaili ära konkreetseid kujutatud asju või oleme silmitsi abstraktse kompositsiooniga. Meie kalduvus eelistada midagi on omalaadne kummalline lakkuspaber, nii et Elken küsib hoopis vaatajalt tema enda eksistenti kohta. Vaataja ei peegelda midagi vähemat ega rohkemat kui vaatajat ennast. Halastamatus aususes. Pole oluline, kas keegi manipuleerib kellegagi (mis on võimalik, aga seda ei peaks kartma, vaid seda tuleks võtta intellektuaalse mänguna). Küsimus pole hirmus jäädä rumalaks (mida me oleme niikuinii, sest meie emotssioonid ja kogemused on pidevas arengus, meil pole aga aega neid selitada ning eneses selgust leida – neid analüüsida). Küsítakse ikkagi meie inimlikkuse kohta – Elken otsib intelligentset vaatajat.

Elkeni ausust ei tohiks aga samastada autobiograafilisusega selle banaalses mõttes. Autobiograafilisus kunstis on taas üks 20. sajandi hirmu väljendavaid illusioone. See on hirm mitte olemas olla või suutmatus põhjendada olemasolu tähendust, mitte ausus.⁶ Antud vaatepunktist on Elkeni madratsiseeria substantseeritud antropoloogiline diskursus. Madratsid, mis kuuluvad olemuslikult intiimsesse ruumi, on endiselt teatavas mõttes tabu (sest magades oleme kõige haavatavamad, magades oleme teisel olemise tasandil, mis vastandub oma surreaalsuses ja tabamatuses argimõistuslikkusele ning loogilisusele, sest, kuidas me ka ei vaataks sellele, mida tähendavad unenäod – need on meie sisemaailma kõige intiimsemad urkad). Elkeni madratsid on omamoodi terroristlikud (Paul Virilio mõistes). Isegi see koht, kuhu me heidame, et pääseda koriks maailma julmusest, muutub altariks, mis on pühitsetud sisse higi ja uriiniga ning millel toimetatakse viimset sakramendi. Voodi on märgiliselt tugevalt laetud ning juba madrats ise määratleb palju tähendusi, mis mõjutavad kirjelduskeelt. Voodi nätab meie staatust, meie heaolu ja elukvaliteeti. Meie viis magada voodis ja horisontaalis väljendab meie tsivilisatsiooni arenguetappi ja ideoloogiat. Juba ainuüksi sellest vaatepunktist on see meie mõistuses nii olemuslikult paigas, et me isegi ei taha küsida teiste valikuvõimaluste kohta. See on üks tasand. Teine tasand ongi voodi vaimne ja psühühiline mõöde: uni kui surma metafoor. Elkeni madratsid on isegi üllatuslikult eksplutsiitsed, esitades körbeisade moraali ja kirjelduskeelt: inimkeha kui uriini ja väljaheidete nahkkott. Julm? Mille pooltest? See on meie teha ja otsustada, mida me sellest välja võtame, mida leiame, mida „loetust“ kasutame.

Elkeni tööde konkreetsusest ja realismist rääkides on peale sünesteesia oluline veel teine vähe räägitud ning hermeetiline mõiste, mis paljastab inimese mimeetilisuse. Kui see ei kõlaks niivõrd äärmuslikult ja poleks inimese eneseteadvusele niivõrd hävitav, võiks väita, et inimene on koopia. Me kopeerime tundeid, emotssioone, liigutusi, mis neid väljendavad. Õigemini öeldes on see sünkretistlik protsess ja ennekõike kopeerime paljuski neid ühiskondlike märke, mille kaudu jäljendamine toimub

inextricably linked to our spiritual world. One exists due to the other. The question is rather whether we wish to and are able to look at our internal ugliness. Our state of being torn apart.

The artist does not do anything new to the viewer, the shades of which he or she does not already carry within, i.e. painting cannot be incomprehensible, if we are not incomprehensible to ourselves. It is not about the style of paintings, whether we can identify certain objects that are depicted or are faced with an abstract composition. Our tendency to prefer something is a kind of odd litmus test, so Elken is in fact asking the viewer about his/her own existence. The viewer doesn't reflect anything more or less than his- or herself. In merciless honesty. It's not important whether anyone is manipulating with anyone (which is possible, but should not be feared; it should be perceived as an intellectual game). It is not a question of looking stupid (which we are regardless, since our emotions and experiences are in constant development. But we don't have the time to clarify them and find clarity in ourselves; to analyse them.) We are being asked about our humanness – Elken is looking for an intelligent viewer.

Elken's honesty should not however be taken as being autobiographical, in the banal sense. Being autobiographical in art is one of the 20th century's illusions for expressing fear. It is not honesty, but the fear of not existing or the inability to justify the importance of existing.⁶ From this point of view, Elken's mattress series is a substantiated anthropological discourse. Mattresses, which intrinsically belong to an intimate sphere, continue to be taboo to a degree (since we are most vulnerable as we sleep; we are on a different level of existence when sleeping, which is in contrast with day to day logic in its surrealism and elusiveness. Because no matter how we might look upon the interpretation of dreams, they are the most intimate places in our inner world.) Elken's mattresses are somewhat terrorist (in the sense that Paul Virilio discusses). Even the place where we lie to temporarily escape from the cruelty of the world becomes an altar, which has been consecrated with sweat and urine; a place where the last sacrament is given. A bed is charged with symbolism and the mattress itself defines many meanings which influence descriptive language. A bed shows our status, our well-being and standard of living. Our manner of sleeping in a bed horizontally is an expression of our civilisation's level of development and ideology. From this perspective alone, this understanding exists so quintessentially in our minds, that we don't even want to inquire about other possible choices. This is one level. The other level is the bed's spiritual and psychic dimension: sleep as a metaphor for death. Elken's mattresses are even surprisingly explicit, presenting the morals and descriptive language of the Desert Fathers: the human body as a leather pouch for urine and feces. Ruthless? How so? It's up to us to decide what get out of it, what we find and what we use from what has been "read".

When speaking of Elken's concreteness and realism, there is one other hermetic notion beyond synesthesia of which little is spoken, which exposes a person's mimesis. If it didn't sound so extreme and wasn't so destructive to a person's

teadvustamatult. Mimeetilise mehhanismi⁷ mõiste annab sobivaima võtme mõista kunstiteose kommunikatsiooni vaatava subjektiga. Sünesteesia ja empaatia käivitumine kunstiteose mimeetilise funktsiooni kaudu tähendabki seda, et kunst registreerib subjektiivsuse nüansse palju täpsemalt, tundlikumalt ja peenemalt, kui intellekt seda teha suudab. Seeläbi loob kunst selle väikese önnhetke, mil tabame teatava väärtsuse oma olemasolus. Pean seda Elkeni loomingut vaadates oluliseks, kuna see võiks aidata mõista sügavamalt tema loomingu „mitmetasandilisi dissektsioone”. Selles ilmneb tema tööde julge brutaalsus, mis nii või teisiti ei saa jäätta vaatajat külmaks. Vaataja ei saa minna Elkeni töödest mööda nii, et need ei puudutaks tema tajumusi ja väärtsushinnanguid. Seeläbi saabki kinnitada, et selline sotsiaalkriitilisus lähtub individist – Elken mõtleb sotsiaalselt, mitte meebleahutuslikult.

Elkeni seni loodut üle vaadates mõtlen jõule ja usule maali. See kõlab ehk liig pateetiliselt ja romantiliselt, kuid kindlasti ei nimetaks ma Elkenit romantiliseks kunstnikutüübiks. Ta ei pühenda selles eksistentsialistlikus kurbuses, vaid analüüsib ja sünteesib seda. Vaatajat võib jahmatada Elkeni püsivus ja elujõulius. Muutused tema loomingus on kehitatud sisemisest usust, energiast ja halastamatust kirest liikuda edasi, otsida paremaid ja veenvamaid väljendusviise. Vaataja pole ega saagi olla sellest välja lülitatud, sest kunstnik juhib vaatajat. Tööd arenevad, rebenevad kunstniku käe läbi kalkuleeritud lõigete haaval. Ta ömbleb need uesti kokku, tükid kattuvad uute värvipindadega. See on evolutsioon, kui me suudame natukenevi süveneda, ning see jõuline etendus on usutav. Kirjutava kunstnikuna oskab Elken tööprotsessis toimuvat kirjeldada, tömmata seoseid ning teha teadlikke osutusi, seejuures pole ta kunagi minetanud võimet liikuda alateadlikult. Elkenis on piisavalt intuitiivsust, et sõnal oma tööd mitte segada lasta, vaid seda kasutada. Oma tahte maksmapanek materjalilis on see tegelik konflikt ja võitlustanner. Elken eristub paljudest kaasaegsetest kunstnikest selle läbi, et ta ei kahtle oma olemasolus.⁸ Ta ei küsi oma mõtte järelle. Ta on, järelkult peabki olemas olema. Vaataja usub seeläbi tema teoste ees olles samuti, et ta on olemas, ja et ta peabki olemas olema. See ongi sõnum. See on see midagi, mis määrab ära kunstniku ja tema loomingu elujõulise minevikus, olevikus ja tulevikus.

Rauno Thomas Moss
20. jaanuaril 2010. aastal Tartus

self-awareness, one could state that people are copies. We copy feelings, emotions and movements which they express. In fact, this syncretic process and above all copying, is loaded with many societal signs through which imitation happens subliminally. The concept of the mechanism of mimesis⁷ allows for a more appropriate key with which to comprehend art's communication with the subject who is observing. The fact that synesthesia and empathy are activated via the work of art's function of mimesis, means that art registers the nuances of subjectiveness much more precisely and with a greater degree of sensitivity than the intellect is able to do. In this way, art creates that small moment of joy, when we realise that certain value of our existence. I consider this to be important when viewing Elken's work, since it could help create a deeper understanding of his works' "dissections on many levels". Through this, the daring brutality of his art is revealed, which will not leave anyone feeling indifferent. A viewer cannot pass by Elken's work without his or her perceptions and values systems being touched. Thereby it can be confirmed, that such social criticism depends on the individual – Elken thinks in a social manner, not about how to be most entertaining.

Looking over what Elken has created so far, I think of the strength and the belief in painting. It might sound overly pathetic and romantic, but I definitely would not call Elken a romantic-type artist. He doesn't wallow in existentialist sadness, but rather analyses and synthesises. The viewer might very well be shocked by Elken's patience and vitality. Changes in his work are driven by an inner belief, energy and ruthless passion to move forward and search for better and more convincing manners of expression. The viewer is not, nor cannot be disengaged from this, since the artist needs a viewer. The works evolve and are torn apart via the artist's own hands by way of calculated cuts. He sews them back together again and the pieces are covered by new coats of paint. It is an evolution, if we are able to concentrate even slightly and the powerful performance is believable. As a writing artist, Elken is able to describe what is happening in the work process, draw parallels and make conscious decisions, but has never passed up on the ability to move unconsciously. Elken has enough intuition to not allow words to interrupt his work, but to use them instead. Getting the desired effect where materials are concerned is where the real conflict and battleground lies. Elken differs from many contemporary artists because he does not doubt his existence.⁸ He does not doubt his ideas. He is, and therefore must exist. When standing in front of his works the viewer also believes that he exists and that he indeed has to exist. That is the message. That is the something, which determines the life force of the artist and his work in the past, present and future.

Rauno Thomas Moss
January 20, 2010 in Tartu

- ¹ Kandinsky sündroomi all pean silmas Wassily Kandinsky väljendatud hirmu puuduva eseme küsimuses; dekoratiivsuse ja stiliseeritud vormide surnud välistesta kartuses võttis ta omaks okultistlike ja teosoofiliste salateadustesse väited. Nii saab abstraktsest maalist kosmilisi seadusi väljendav, okultistliku keemiam diagrammide paralleeljuhtum. Sixten Ringbom, Pinta ja syvys. Kustannusosakeyhtiö Taide, Helsinki 1989; Nähtavat ületamas, Abstraktse kunsti teerajajatest. Tlk Raimo Seljamaa. Kunst 1992, nr 1, lk 13–33.
- ² Algsest eksponeeritud näituse „Ruum ja vorm 2000“ raames Tallinna Kunstimuuseumi näitusel „Maalitud mööbel“ 16.12.1999 – 09.01.2000; selle edasiarendus isikunäitusel „Poeem madratsile“ ArtDepoo galeriis 24.11.2008 – 10.01.2009. – J. E.
- ³ Ehitan selle väite Juri Lotmani kirjutatule: „Vabadusastme järsk suurenemine tegelikkuse suhtes teeb kunstist eksperimentatsiooni-pooluse. Kunst loob oma maailma, mis rajaneb kunstiväliste tegelikkuse transformatsioonil vastavalt seadusele „kui ... siis“. Kunstnik keskendab kunstijõu neile eluvaldkondadele, milles ta uurib vabaduse kasvu tagajärgi“. Rmt: Kultuur ja plahvatus. Tlk Piret Lotman. Varrak, Tallinn (1992) 2001, lk 171.
- ⁴ Paul Virilio ja Sylvère Lotringer, *The Accident of Art*, Semiotext(e). Tlk Michael Taormina. Columbia University, New York 2005.
- ⁵ Aldous Huxley, *Brave New World*. (Esmailmunud 1932. a.)
- ⁶ Kunstniku sund maalida ja ekspliseerida ennast peegeldab pigem probleemaatilist suhestust kuni kliinilise seisundini. See väljendab kas kunstniku või nüüd juba tervे ühiskonna hirmu ja skisoofreeniat (Facebook, MySpace jne).
- ⁷ Mimeetilise mehhaniismi mõiste on võetud René Girard'ilt. Kirjandusteadlase ja antropoloogina vaatab Girard mimeetilist funktsooni ennekõike sellest vaatepunktist. Mimeesise esteetikute meelest on parimad autorid alati olnud imitaatorid (pikka aega oli rõhuasetus kirjanduslike mudeliteil, eriti antiikautorite parimatel töödel). Hiljem koondus tähelepanu nn realsusele ning parimateks autoriteks hakati pidama neid, kes olid parimad „realsuse“ „kopeerimisel“. Sellega osutab Girard mimeesise fenomeni äaretule mõjuvõimule terves lääne kirjandusloos, millega ei saa eraldada kujutava kunsti arengusuundi ja tendentse. Miks seda aspekti ja seotust indiviidi isiksuse ja kultuurilise arenguga pole seletatud, ei saa olla juhus ega viga, sellel peab olema mingi sügavam põhjas.
- ⁸ Viitan siinkohal Donald Kuspiti arutelule kaasaegse kunsti teemadel tema raamatus „The End of Art“ (Cambridge University Press, New York 2004/2006). Kuspit väidab, et maalis üritatakse olla pigem etendav ja tehniline kui enigmaatiline, sest see „kõik“ on niikuinii vale ning sageli on otsekui kadunud kunstniku sisemine kirg kunsti luua.
- ¹ When mentioning the Kandinsky Syndrome, I'm referring to the fear expressed by Wassily Kandinsky in regards to the missing object. Fearing the dead exterior shell of decorative and stylised forms, he accepted the claims of the "secret sciences": occult and theosophy. Thereby an abstract painting becomes a parallel event featuring diagrams of occult chemistry and expressing cosmic laws. Sixten Ringbom, Pinta ja syvys. Kustannusosakeyhtiö Taide, Helsinki 1989; Nähtavat ületamas (Overcoming the visible), Abstraktse kunsti teerajajatest. Tlk Raimo Seljamaa. Kunst 1992, No. 1, pp. 13-33.
- ² Initially exhibited as part of the "Space and Form 2000" exhibition within the Tallinn Art Hall Gallery exhibition "Painted Furniture" Dec. 16, 1999 – Jan. 9, 2000. This was further expanded for the personal exhibition "Poem for a Mattress" at ArtDepoo Gallery Nov. 24, 2008 – Jan. 10, 2009.
- ³ I have based this statement on the writings of Juri Lotman: "A sudden increase in the level of freedom as compared to reality makes art an experimental pole. Art creates its own world, which is based on the transformation of reality beyond art based on the rule "if... then". An artist concentrates the energy of creation into those areas in which he or she studies the results of the growth of freedom". Rmt: Kultuur ja plahvatus. Tlk Piret Lotman. Varrak, Tallinn (1992), p. 171.
- ⁴ Paul Virilio and Sylvère Lotringer. *The Accident of Art*, Semiotext(e). Tlk Michael Taormina. Columbia University, New York, 2005.
- ⁵ Aldous Huxley, *Brave New World*. (First published in 1932.)
- ⁶ The artist's drive to paint and exploit him- or herself reflects more of a problematic relationship than a clinical state. This is an expression of either the artist's or by now the entire society's fear and schizophrenia. (Facebook, MySpace, etc.).
- ⁷ The concept of mimetic mechanisms is taken from René Girard. As a literary scholar and anthropologist, Girard sees mimetic function firstly from this point of view. According to the aesthetics of mimesis, the best creators have always been imitators (for a long while, the emphasis was on literary models, especially the best works of antique authors). Later, attention was focused on so-called reality and the best authors were considered to be those, who were best at "copying" "reality". Thereby Girard points to the limitless sphere of influence of the phenomenon of mimesis in Western literary history as a whole, from which we cannot separate the developmental directions and trends of fine art. Why this aspect and connection to an individual's personality and cultural development have not been explained cannot be by chance or a mistake, there must be a deeper reason.
- ⁸ I'm referring to Donald Kuspit's discussion on the subject of contemporary art in his book "The End of Art" (Cambridge University Press, New York, 2004/2006). Kuspit states that in painting people tend to be performing and technical rather than enigmatic, because "all of it" is wrong anyway, and often times the artist's internal drive to create art is almost lost.

La bella vita 1–4 [Ilus elu 1–4]

1999

akrüül, madrats

184 x 84 x 5

„Maalitud mööbel”, „Ruum ja vorm 2000”, Tallinna Kunstihooone galerii,
16. detsember 1999 – 9. jaanuar 2000

La bella vita 1–4 [Beautiful life 1–4]

1999

acrylic, mattress

184 x 84 x 5

Painted Furniture, Space and Form 2000 at Tallinn Art Hall Gallery,
16th December 1999 – 9th January 2000

Poeem madratsile

ArtDepoo Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn
24. november – 20. detsember 2008

Poem for a mattress

ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn
24th November – 20th December 2008

Gray turns white
[Hall muutub valgeks]

2008
akrūül, kollaaž, lõuend
135 x 150
(erakogu, Eesti)

Gray turns white
2008
acrylic and collage on canvas
135 x 150
(private collection, Estonia)

Black turns gray

2008

akrúül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Black turns gray

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Poeem madratsile

ArtDepoo Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn
24. november – 20. detsember 2008

Poem for a mattress

ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn
24th November – 20th December 2008

Poeem madratsile V

2008

akruül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, Soome)

Poeem madratsile II

1999/2008

akruül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Poem for mattress V

2008

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, Finland)

Poem for mattress II

1999/2008

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Osakond. Viis päeva jäänud

2008

akruül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Eesti)

Department. Five days left

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Estonia)

Pimedas

2008

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

In the dark

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Poeem madratsile I

1999/2008

akrüül, *readymade*, lõuend

200 x 160

Poeem madratsile IV

1999/2008

akrüül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Poem for mattress I

1999/2008

acrylic and *readymade* on canvas

200 x 160

Poem for mattress IV

1999/2008

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Niisked linad

2008

akruül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Damp blankets

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Poeem madratsile. Seesolija

2008

akruül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Poem for mattress. In-mate

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Privaatne

2008

akrūl, kollaaž, lõuend

135 x 150

Private

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Poeem madratsile. Külastuspäev

2008

akruül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, Venemaa)

Poeem madratsile III

1999/2008

akruül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Poem for mattress. Visitor's day

2008

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, Russia)

Poem for mattress III

1999/2008

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Kes on minu voodikeses maganud?

2009

akrüül, kollaaž, lõuend

195 x 300

Who slept in my bed?

2009

acrylic and collage on canvas

195 x 300

Valged triibud

2008

akruül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Eesti)

White stripes

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Estonia)

Jää ööseks

2008

akrūl, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

Stay for night

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

Universe – master plan

[Kõiksuse suur kavand]

2008

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Universe – master plan

2008

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Heaven's doors

[Taeva värvavad]

2008

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

(erakogu, Soome)

Heaven's doors

2008

acrylic and collage on canvas

160 x 200

(private collection, Finland)

Heaven's doors painting

[Taeva väravad]

2008

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Heaven's doors painting

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Shades of pale
[Kahvatu varjundid]
2009
akrūl, kollaaž, lõuend
135 x 150

Shades of pale
2009
acrylic and collage on canvas
135 x 150

Katkine stereo

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

A broken stereo

2009

acrylic and collage on canvas

135 x 150

I am what you want, I am what you need

[Ma olen see, mida sa tahad, ma olen see, mida sa vajad]

2009

akrūl, kollaaž, lõuend

135 x 150

(erakogu, Soome)

I am what you want, I am what you need

2009

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(private collection, Finland)

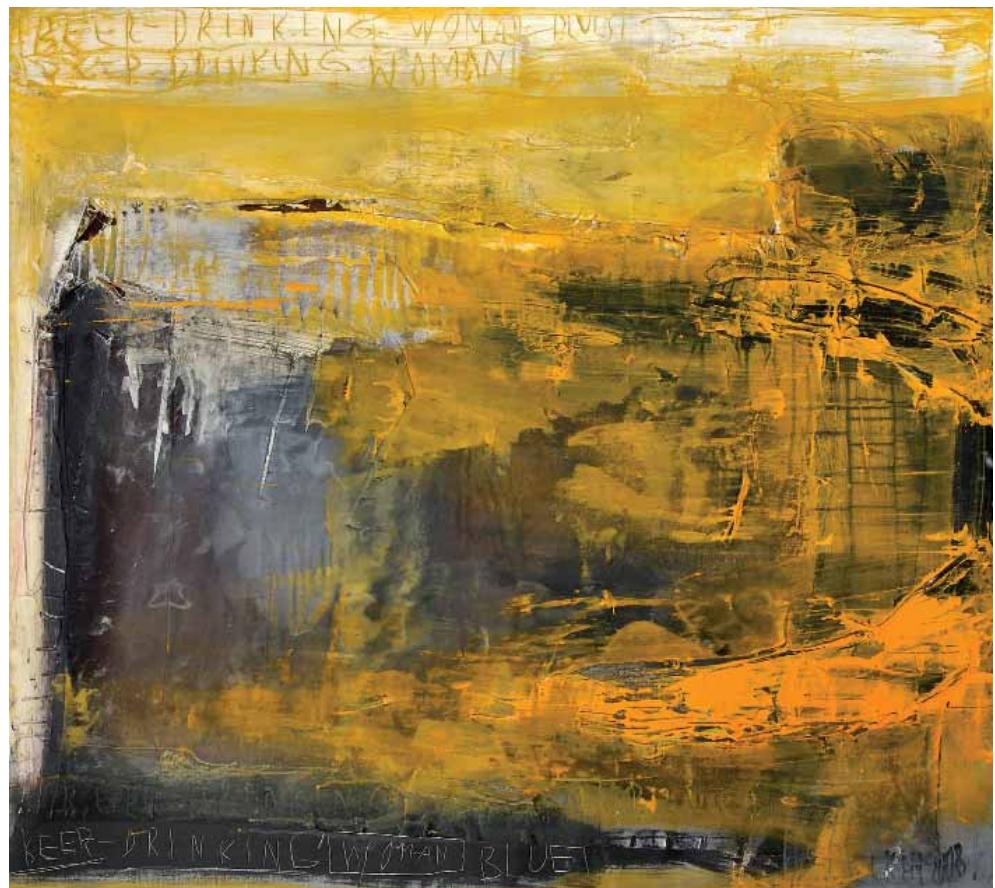
Beer-drinking woman blues

[Õlut joova naise bluuus]

2008

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Beer-drinking woman blues

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

All night long [Kogu öö]

2008

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

(Advokaadibüroo Sirel & Partnerid)

All night long

2008

acrylic and collage on canvas

135 x 150

(Law Firm Sirel & Partners)

Kõik su lood on väljamõeldis

2009

akrüül, kollaaž, lõuend

135 x 150

All your stories are staged

2009

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Gray and nothing
[Hall ja mitte midagi]

2009
akrūl, kollaaž, lõuend
80 x 100

Gray and nothing
2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Broken mattress blues
[Katkise madratsi bluus]

2009
akrūl, kollaaž, lõuend
80 x 100

Broken mattress blues
2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Privaatne

2009
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100

Private

2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100

White stripes. Remix
[Valged triibud. Remix]

2009
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100
(erakogu, Eesti)

White stripes. Remix

2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100
(private collection, Estonia)

White stripes

[Valged triibud]

2009

akrūl, kollaaž, lõuend

80 x 100

(erakogu, Läti)

White stripes

2009

acrylic and collage on canvas

80 x 100

(private collection, Latvia)

Kõik su lood

2009

akrūl, lõuend

80 x 100

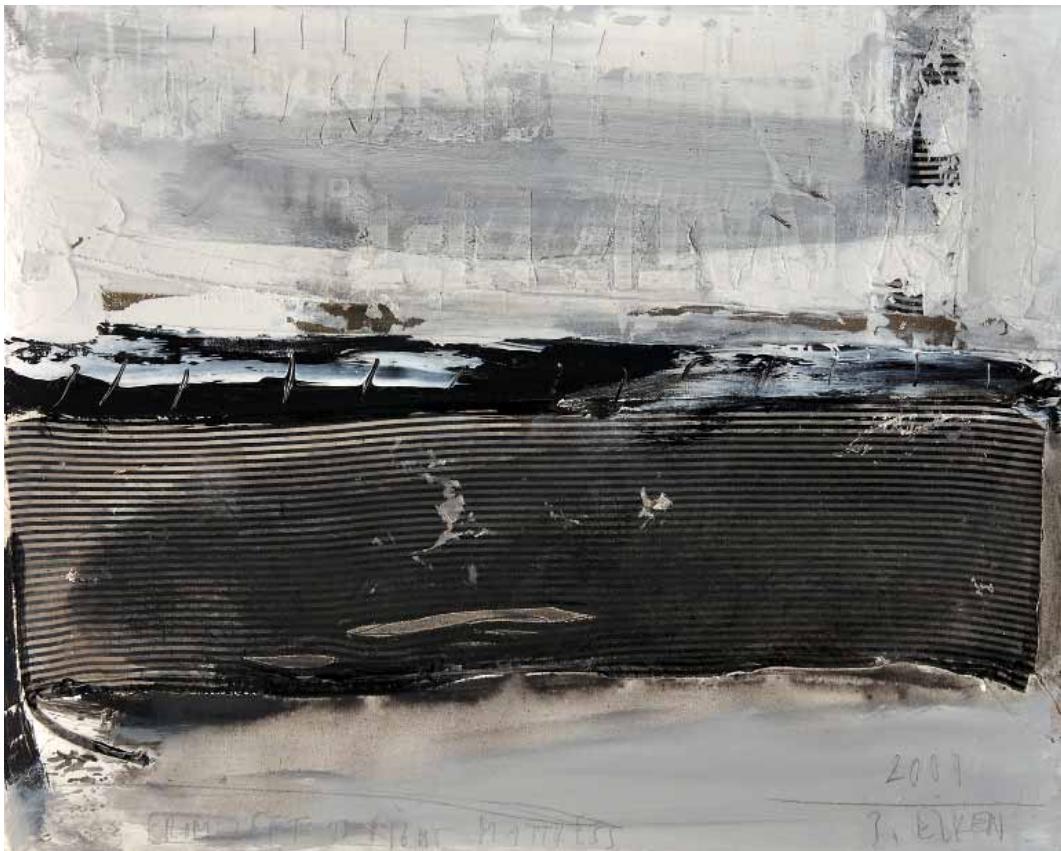

All your stories

2009

acrylic on canvas

80 x 100

From left to right mattress
[Vasakult paremale madrats]
2009
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100
(erakogu, Eesti)

Kõik su lood on väljamõeldis
2009
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100
(erakogu, Soome)

All your stories are staged
2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100
(private collection, Finland)

Tagasi realsusesse

Draakoni galerii, Tallinn
15. juuni – 4. juuli 2009

Back to reality

Draakon Gallery, Tallinn
15th June – 4th July 2009

Reality bites
[Tegelikkus teeb haiget]
2009
akrüül, kollaaž, lõuend
200 x 160
(erakogu, Soome)

Reality bites
2009
acrylic and collage on canvas
200 x 160
(private collection, Finland)

Reality revisited [Taaskülastatud tegelikkus]

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Reality revisited

2009

acrylic and collage on canvas

200 x 160

From dusk to zone [Videvikust tsoonini]

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, Saksamaa)

From dusk to zone

2009

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, Germany)

Back to reality I [Tagasi realsusesesse]

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

Back to reality I

2009

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Back to reality II
[Tagasi realsusesesse]
2009
akrūül, kollaaž, lõuend
200 x 160

Back to reality II
2009
acrylic and collage on canvas
200 x 160

Zone reality [Realsuse tsoon]

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

(erakogu, USA)

Zone reality

2009

acrylic and collage on canvas

200 x 160

(private collection, USA)

You gotta secret

[Sul on saladus]

2009

akruül, kollaaž, lõuend

97 x 130

You gotta secret

2009

acrylic and collage on canvas

97 x 130

Writing on the wall III [Kirjutus seinal III]

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

80 x 100

Writing on the wall III

2010

acrylic and collage on canvas

80 x 100

Poeem valgele lumele

2010

akrūl, kollaaž, lõuend

80 x 100

Snow-white

2010

acrylic and collage on canvas

80 x 100

We all used to be lovers
[Me kõik olime armastajad]

2009
akrüül, kollaaž, lõuend
80 x 100

We all used to be lovers
2009
acrylic and collage on canvas
80 x 100

Zone reality II
[Realsuse tsoon]
2009
akrūl, kollaaž, lõuend
135 x 150

Zone reality II
2009
acrylic and collage on canvas
135 x 150

Maalitud poeemid

Uue Kunsti Muuseum, Pärnu
25. oktoober – 29. november 2009

Painted poems

The Museum of New Art, Pärnu
25th October – 29th November 2009

Viimane poem madratsile

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

200 x 160

The last poem for a mattress

2009

acrylic and collage on canvas

200 x 160

Message [Sõnum]

2009

akrüül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Message

2009

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Tagasi realsusesse IV

2008 - 2009

akruül, kollaaž, lõuend

160 x 200

Back to reality IV

2008 - 2009

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Another brick in the wall

2008 - 2009
akrūül, kollaaž, lõuend
160 x 200
(erakogu, Eesti)

Another brick in the wall

2008 - 2009
acrylic and collage on canvas
160 x 200
(private collection, Estonia)

GRAY AND NOT LIVING
GRAY AND NOT LIVING

Mis on musta ja valge vahel?

Halli varjundid

2008 - 2009

akrüül, kollaaž, lõuend

160 x 200

What Is between black and white?

Shades of gray

2008 - 2009

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Jaan Elken. Maalid

Arhitektuuri- ja Disainigalerii, Tallinn

1. – 24. juuli 2010

Jaan Elken. Paintings

Architecture and Design Gallery, Tallinn
1st – 24th July 2010

Kirjutis seinal

2009

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Writing on the wall

2009

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Tume pilv

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

160 x 200

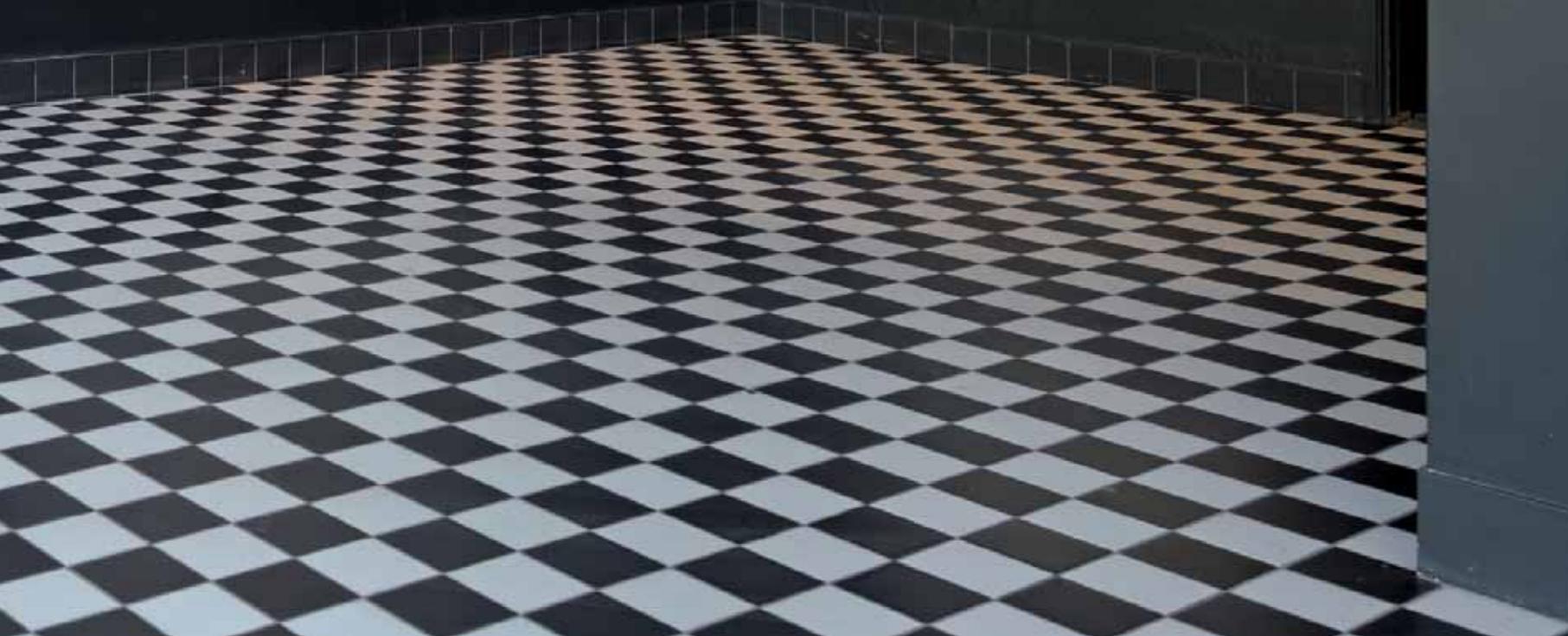
Dark cloud

2010

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Kuulujutt

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

130 x 150

Hot gossip

2010

acrylic and collage on canvas

130 x 150

The first cut is deepest

2010

akrūl, kollaaž, lõuend

160 x 200

The first cut is deepest

2010

acrylic and collage on canvas

160 x 200

Back to the USSR

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Back to the USSR

2010

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Get back

2010

akrúl, kollaaž, löuend

135 x 150

Get back

2010

acrylic and collage on canvas

135 x 150

SO SPECIAL SO DRI

WOODS LIVING

Voodoo lounge [*Voodoo salong*]

2010

akrüül, kollaaž, lõuend

135 x 150

Voodoo lounge

2010

acrylic and collage on canvas

135 x 150

Look right. Look left

(kaheosaline)

[Vaata paremale.

Vaata vasakule]

2010

akrüül, kollaaž, lõuend

200 x 320

Look right. Look left

(in two parts)

2010

acrylic and collage on canvas

200 x 320

Kaks tuusti 11.09

2010

akrūül, kollaaž, lõuend

170 x 150

Two wisps 9/11

2010

acrylic and collage on canvas

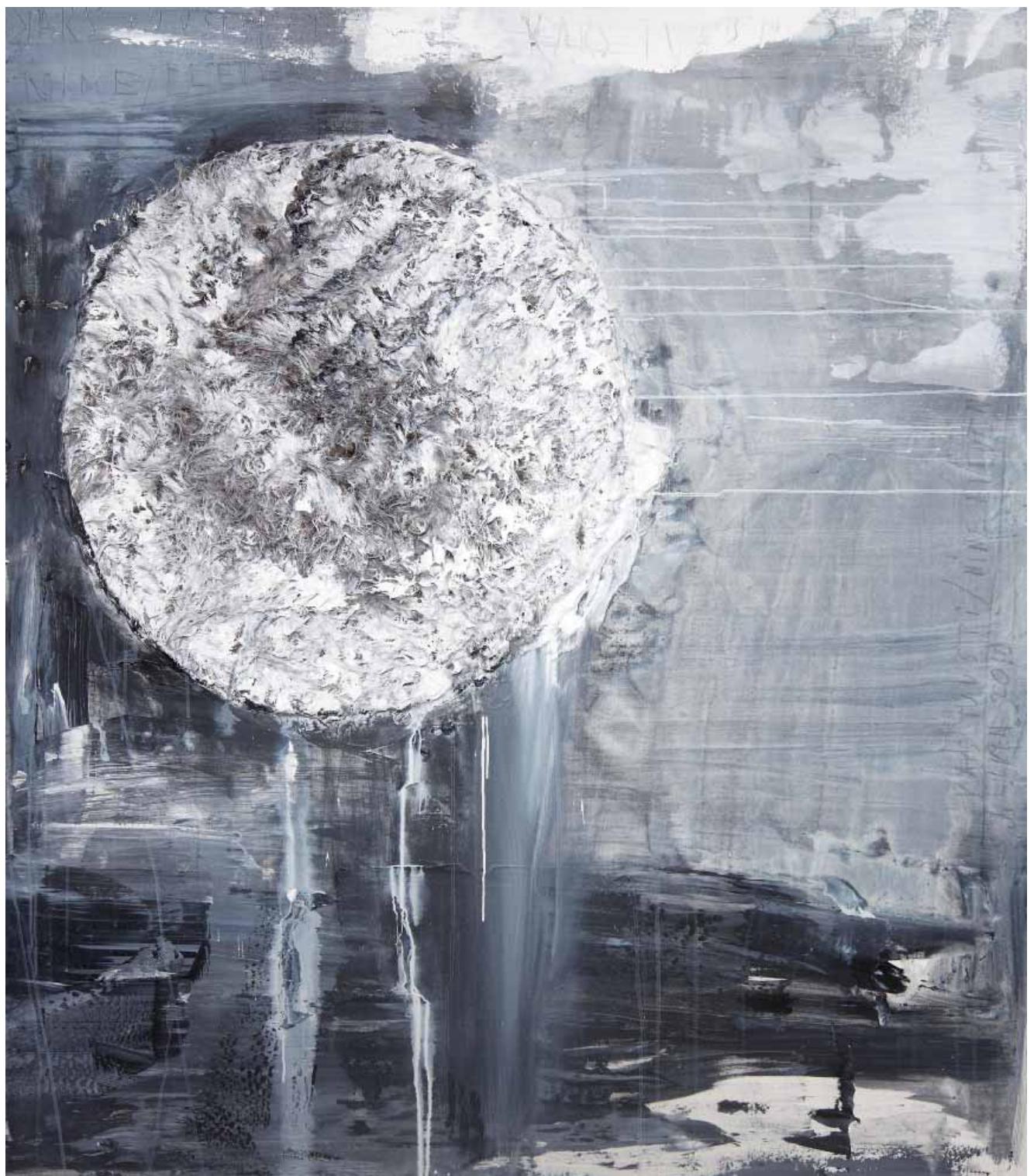
170 x 150

Kaks tuusti 11.09

2010

akrūl, kollaaž, lõuend

170 x 150

Two wisps 9/11

2010

acrylic and collage on canvas

170 x 150

Vesi

ArtDepoo Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn
31. august – 25. september 2010

Water

ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn
31st August – 25th September 2010

Vesi V

2010
akrūül, lõuend
160 x 200

Water V

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi VI

2010
akrūül, lõuend
160 x 200

Water VI

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi VII

2010
akrūül, lõuend
160 x 200

Water VII

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi VIII

2010
akrūül, lõuend
160 x 200

Water VIII

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi I

2010
akrūl, lōuend
300 x 195

Vesi II

2010
akrūl, lōuend
300 x 195

Water I

2010
acrylic on canvas
300 x 195

Water II

2010
acrylic on canvas
300 x 195

Vesi III

2010
akrūül, löuend
160 x 200

Water III

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi IV

2010
akrūül, löuend
160 x 200

Water IV

2010
acrylic on canvas
160 x 200

Vesi III

2010

akrūl, lōuend

160 x 200

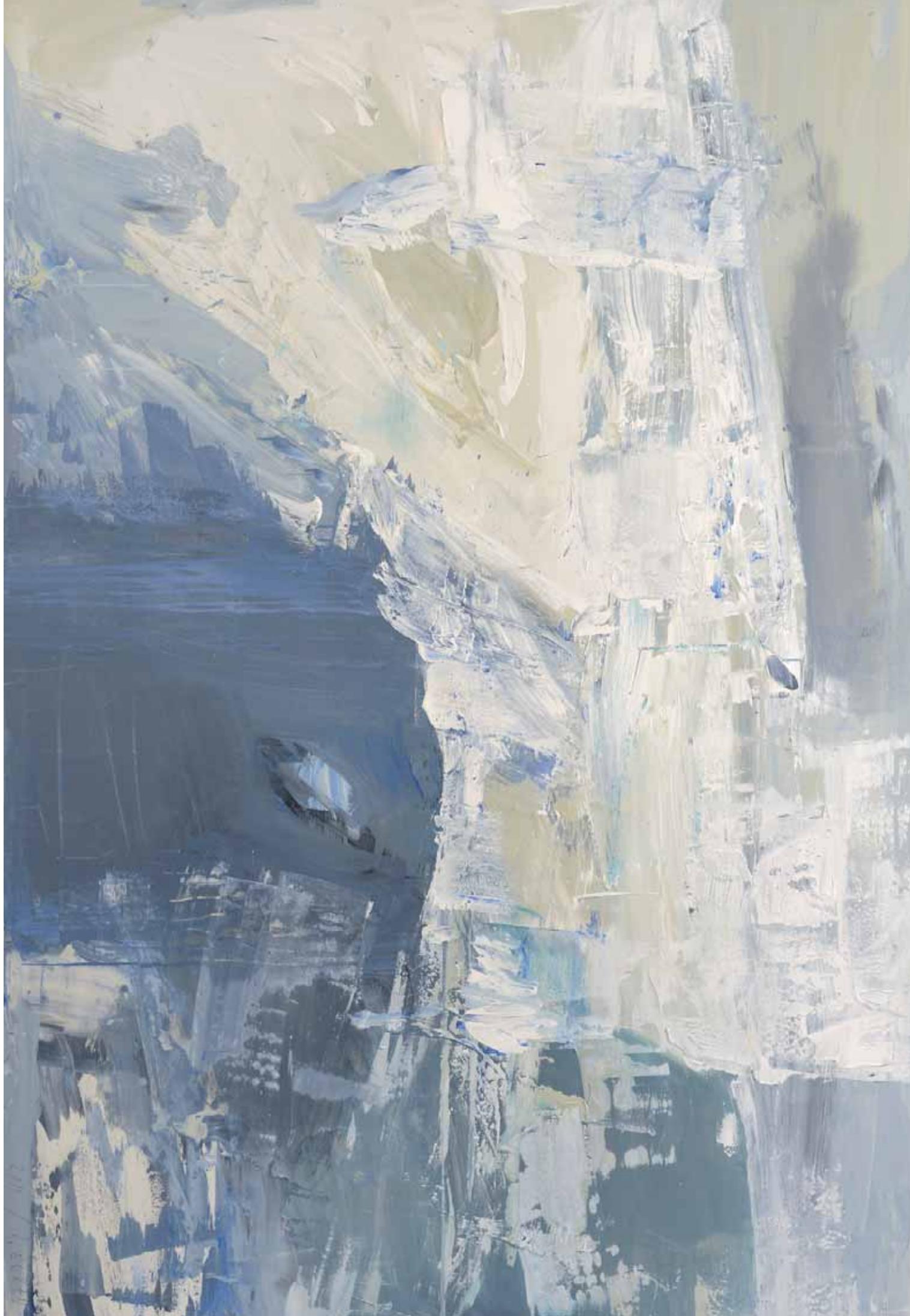

Water III

2010

acrylic on canvas

160 x 200

Vasakul
Vesi II
2010
akrūül, lõuend
300 x 195

On the left
Water II
2010
acrylic on canvas
300 x 195

Vesi VI
2010
akrūül, lõuend
160 x 200

Water VI
2010
acrylic on canvas
160 x 200

Illuminaator I

2010
akrūül, lōuend
ø 80

Illuminaator II

2010
akrūül, lōuend
ø 80

Porthole I

2010
acrylic on canvas
ø 80

Porthole II

2010
acrylic on canvas
ø 80

Illuminaator III

2010

akrūül, lōuend

ø 80

Illuminaator IV

2010

akrūül, lōuend

ø 80

Porthole III

2010

acrylic on canvas

ø 80

Porthole IV

2010

acrylic on canvas

ø 80

Kronoloogia

Biograafia

1954

Sündinud Krasnojarski krais (deporteeritute perekonnas)

1972–1977

Õppinud Eesti NSV Riiklikus Kunstiinstituudis (Eesti Kunstiakadeemia) arhitektuuri erialal

1979–1981

Eesti Kunstnike Liidu stipendium maali alal

1981. aastast

Eesti Kunstnike Liidu liige

1977–1979

Tallinna Arhitektuuri ja Planeerimise Peavalitsuse arhitekt

1980–1987

Tallinna Kultuurivalitsuse kunstiteadlane-kontrolör

1987–1988

Tallinna Pedagoogilise Instituudi maali ja joonistamise õppejõud

1988–1997

Eesti Kunstiakadeemia (1995. a-ni Tallinna Kunstiülikool) õppejõud maali ja üldmaali kateedris

1995–1999

Eesti Maalikunstnike Liidu esimees

1997. aastast

Tartu Ülikooli kultuuriteaduste ja kunstide instituudi maalikunsti õppetooli professor

1998–1999

Eesti Kunstnike Liidu asepresident

1999. aastast

Eesti Kunstnike Liidu president

Elab ja töötab Tallinnas ja Tartus

Preemiad

2009

Diplom – 5. Taškendi rahvusvaheline kaasaegse kunsti biennaal, Uzbekistan

2008

Diplom – Colorfest. 1. Minski rahvusvaheline kaasaegse maalikunsti biennaal, Valgevene

2007

Valgetähe IV klassi teenetemärk

2006

Kristjan Raua nimeline kunsti aastapreemia

Tartu Ülikooli aumärk

2002

ES Sadolini kunstipreemia

2000

Konrad Mäe maali aastapreemia

1998

Deco galerii preemia

1997

Eesti Kunstnike Liidu preemia (eesti maali aastanäituse „Konfrontatsioonid/kokkulepped“ kujundus)

1996

EV Kultuuriministeeriumi poolaasta kultuuristipendium

1994

EV Kultuuriministeeriumi poolaasta kultuuristipendium

1884

6. Vilniuse maalitriennaal. Vilniuse linnanõukogu preemia, Leedu

1983

Noortenäituse preemia

1982

2. Baltimaade noorte kunstnike triennaali diplom, Vilnius, Leedu

1980

Noortekoondise maali aastapreemia

1979

Baltimaade noorte kunstnike triennaal. Leedu Kultuuriministeeriumi peapreemia, Vilnius

Isikunäitused (valik)

2010

Vesi. ArtDepoo Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn
Jaan Elken. Maalid. Arhitektuuri- ja Disainigalerii, Tallinn

2009

Maalitud poeemid. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Tagasi realsusesse. Draakoni galerii, Tallinn
Maalid. Galerie Sous-Terre, Aalsmeer, Holland
Kogutud teosed. Tartu Kunstimaja

2008

Poeem madratsile. ArtDepoo Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn
Ühe pildi näitus. Richard Sagritsa muuseum / Karepa Kalame talumuuseum. SA Virumaa Muuseumid filial, Karepa

2007

Maalid. Eesti Vabariigi Riigikogu kunstisaal, Tallinn
Jaan Elken. Vaala galerii, Tallinn
Palav. Hobusepea galerii, Tallinn
Valge valgus. 008 galerii, Tallinn

2006

Vahepala. Hausi galerii, Tallinn
24h Galerii e-näitus: Jaan Elken. Maalid 1978–2005

2005

Oktobridemonstratsioon. Tartu Kunstimuuseum
14 maali. Würthi kunstigalerii. Assaku

Maalid. Galerie Sous-Terre, Lithoijen, Holland
Herbaarium. Viviann Napa galerii, Tallinn
Jaan Elken. Maalid 1978–2005. Tallinna Kunstihoone

2004

Sagrada familia. Hobusepea galerii, Tallinn
Maalid. Pärnu Linnagalerii

2003

Mind games. Eesti saatkond, Berlin
Sügisnäitus. SEB Ühispanga galerii, Tallinn
Keha keemia. Rahvusvahelise näituse „Valu” osa. Pärnu Kontserdimaja

2002

Maalid. Pegasus, Tallinn

2001

Mälumäng. Vaala galerii, Tallinn

2000

Maalid. See On Studio-galerii, Tallinn
Tagasi hyperreaalsusse. Adamson-Ericu muuseum.
Eesti Kunstimuuseumi filial, Tallinn
Keha keemia. Tallinna Kunstihoone galerii

1999

Teateid tegelikkusest II (koos skulptor Alli Vahtrapuuga).
Uusikuva galerii, Kotka, Soome

1998

Seinamaalid. Sebra galerii, Tartu
Ametropia. Vaala galerii, Tallinn

1997

Teateid tegelikkusest. Deco galerii, Tallinn
Teistmoodi tegelikkus II. Haapsalu Linnagalerii
Teistmoodi tegelikkus. Raatuse galerii, Tallinn

1996

Art Halinga kustigalerii, Pärnumaa
Deco galerii, Tallinn

1995

Vaala galerii, Tallinn

1994

Tallinna Kunstihoone galerii
Turu Kunstikeskus, Vana Raekoja galerii, Soome

1993

Galerii G, Tallinn

1992

Tokko ja Arraku galerii, Tallinn

1991

Toronto Eesti Maja, Kanada
Ateljé Kransen, Uppsala, Roots

1990

Draakoni galerii, Tallinn

1985

Tallinna Kunstisalong

1980

Tallinna Kunstisalong

Grupinäitused (valik)

2010

Estland in Berlin / Brandenburg. Märkischer Künstlerhof, Brieselang,
Berliin

Eesti kunst. Pinakoteka. Happy Art Museum, Riia, Läti

Vastandumised. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihoone
2011! Konverteeri! Eesti Arhitektuurimuuseum, Rotermann soolaladu,
Tallinn

Mõte ja meel. Turu toomkirik, Soome; Eesti Rahvusraamatukogu
peanäitusesaal, Tallinn

Viimane maal. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus, Tartu Kunstimaja
Kiri. Võru Linnagalerii; Eesti Rahvusraamatukogu peanäitusesaal,
Tallinn

House-Party vol 2. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Hausi galerii,
Tallinn

Sinine. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2009

5. Taškendi kaasaegse kunsti biennaal, Usbekistan

Maali sõna vol 2. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus.
Tartu Kunstimaja

Kollektsioon: valitud teosed I. Tallinna Kunstihoone

Kunst laulupidu. Rakvere teater

Piirideta akvarell. Eesti Akvarellistide Ühenduse näitus.
Jõhvi Kontserdimaja

Enesepaljastus. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihoone

House-Party. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Hausi galerii, Tallinn

Ruum 312 A – koht päikese all. Hobusepea galerii, Tallinn

Nord Art 09. Rendsburg/Büdelsdorf, Saksamaa

Wir sind aus Estland. Galerie Melnikow, Heidelberg; Nordrhein-
Westfalen liidumaa parlamentihooone, Düsseldorf, Saksamaa

12. Moskva Rahvusvaheline Kunstisalang ЦДХ – 2009. Moskva
Kunstnike Keskmaja

The Accident of Painting. Tartu Kunstimaja, Monumentaalgalerei

2008

XL. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Tartu Kunstimaja

Paint a Future. Barajas Airport, Madrid, Hispaania

Ülelend. Jaan Elkeni maal, Tiit Trummali digitaaltrükk. Deco galerii
Akvarellisild. Eesti Akvarellistide Ühenduse näitus. Kuusankoskitalo
galerii, Soome

Colorfest – 1. Minski rahvusvaheline kaasaegse maalikunsti biennaal.
Valgevene Rahvusraamatukogu näitusesaal, Minsk

Pidulik kunstisuvi Viinistul. Viinistu Kunstimuuseum

Perfektne ring. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. ArtDepoo
Kaasaegse Kunsti Galerii, Tallinn

Paint a Future 2008. Museu Histórico de Santa Catarina, Brasilia

Äratus. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus.

Eesti Arhitektuurimuuseum, Rotermann soolaladu, Tallinn

Piiririik. Eesti kaasaegse kunsti näitus. Guangzhou Kunstiakadeemia
kunstimuuseum, Hiina

Vabaduse väljak. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus.
Tallinna Kunstihoone

2007

Eesti maastik. AS Linnaehituse sihtkapitali 2. aastanäitus. Tartu Tigutorn

Peinture pure. Rahvusvaheline kaasaegse maalikunsti näitus. CAM_Casoria Kaasaja Kunsti Muuseum, Napoli
Paint A Future. Château Saint Michel, Rully, Prantsusmaa
Piiril. Ruum 312A. Narva Muuseumi Kunstigalerii
Elamise kunst. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Akvarellilised valikud. Eesti Akvarellistide Ühenduse aastanäitus. Tartu Kunstimaja

2006

Hittide paraad – Deco 18. Deco galerii, Tallinn
Atelier d'Artista. Villa Il Castagno, Gampassi Terme, Itaalia
Päästke Willy! Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Vaala galerii, Tallinn
Ilusad maalid. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Aaspere mõis
Pintar um futuro. Centro Cultural São Paulo; Museu de Arte de Santa Catarina, Florianópolis, Brasilia
Tehnobia. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Tallinn – Moskva. Tretjakovi galerii – 150. Vene galerii, Tallinn
Tähendusterikas linn. AS Linnaehituse sihtkapitali aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Kogutud kriisid. Eesti kunst 1990. aastatel. Kumu Kunstimuuseum
Rasked valikud. Kumu Kunstimuuseum

2005

Mina ja tema, osa 2 (koos skulptor Anu Pödraaga). Deco galerii, Tallinn
Tallinn – München, München – Tallinn. Aktionsforum Praterinsel, München
Paint a Future. Oudheidkundig Museum, St Michielsgestel, Holland
Tallinn – Kotka. Kaksteist Tallinna kunstnikku Kotkas. Galleria Uusikuva, Kotka
Sõnum. Jaan Elken, Marko Mätamm ja Antonio Claudio Carvalho (Brasilia). Pärnu Uue Kunsti Muuseum
IAA 16. peaassamblee erinäitus (Pekingi 2. kunstibienal satelliitnäitus). Hefei, Hiina
Suvine kolmik: Valeri Vinogradovi, Mari Roosvaldi ja Jaan Elkeni maalid. Vivian Napa galerii, Tallinn
Sianoja 2005. Palacio Marqués del Albaicín, Noja Cantabria, Hispaania
Ajaleht eesti kunstis. Vaala galerii; rändnäitustena Pärnu Linnagaleriis, Tartu Kunstimajas, Viljandi Linnagaleriis
Identiteedid. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone, Narva Muuseumi Kunstigalerii

2004

Ich bin ein Maler. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Elu Sool. Balti riikide kaasaegse kunsti näitus. Vartai galerii, Vilnius, Leedu
Valu. Kujurite Ühenduse ja „Kunstisuve“ ühisprojekt. Narva Muuseumi Kunstigalerii
Ruum 312A. Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Ülikooli õppejõudude ühisenäitus. Viljandi Linnagalerii
Kunsti remont? 10. „Kunstisuvi“. Pärnu Kontserdimaja
Ühises rivis. Eesti Maalikunstnike Liidu ülevaatenäitus. Tartu Kunstimaja
MMM Art 2004 (Medana Art). Galerija Artes, Nova Gorica, Sloveenia; Cormons, Itaalia

2003

Mina ja teine. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Eesti kunst. Ruum 312A. Kunsthalle Pommernhus, Greifswald, Saksamaa
NEXO 2003. Rahvusvaheline maalikunsti näitus. Toledo, Hispaania
Akadeemikud Vilniuses. Eesti kaasaegne kunst. Vartai galerii, Vilnius, Leedu
Maaliparadiis. 008 galerii, Viru keskus, Tallinn
Chart. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäituse osa. Hobusepea galerii, Tallinn

Lõuna-Eesti maastikud. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäituse osa. Viljandi Linnagalerii
Paratamatus elada ühel ajal. Eesti kunst pärast II maailmasõda. Eesti Kunstimuuseum, Tallinn

2002

Võõral territooriumil. Ruum 312A. 008 galerii. Viru keskus, Tallinn
Viinistu kunstimuuseumi avanäitus
Sõltuvussõltumatus. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Maal 2002. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Reaalne abstraktionism. Tartu Kunstimaja
Ars longa. Raatuse galerii, Tallinn

2001

Eesti maalikunst 20. sajandil. Prantsusmaa Senati talveaed. Pariis
Mina ja tema (koos skulptor Anu Pödraaga). Deco galerii, Tallinn
Lühike eesti kunsti ajalugu. Tartu Kunstimaja
Neues Aquarell. 2. rahvusvaheline akvarellibienal. Kunststation Kleinsassen, Fulda, Saksamaa
Eesti kunsti 7. püsiekspozitsioon. Tartu Kunstimuuseum
Tartu! Maal! Tartu Kunstimaja
Me ehitame kapitalismi. Mehitamine. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Eesti Kunstimuuseum, Rotermann soolaladu, Tallinn
Baltimaade akvarellitreinnaal. Läti Riiklik Muuseum, Arsenāls, Riia
Põhjamaade ja Baltimaade 1. maalibienal. Väsbyp Kunstihall ja Vilunda galerii, Väsbyp, Rootsi

2000

Dialoog 2000 versus 1940. Tartu Kunstimuuseum
Grosse Kunstausstellung NRW Düsseldorf. Saksamaa
Eesti maalikunst aastatuhande vahetuse. Tallinna Kunstihooone; Saksamaa välisministeeriumi hoone, Berliin
Eesti kunst. Eesti võimalused / Déjà-vu ehk eesti kunsti lähiajalugu. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Tallinna Kunstihooone
Eesti kunst. Eesti võimalused / AIDS kultuuris. Immuniteedi kadumine kunstis. Eesti Kunstnike Liidu aastanäitus. Eesti Kunstimuuseum, Rotermann soolaladu, Tallinn
Ruum 312A. Eesti kaasaegne kunst. Hyvinkää Kunstimuuseum; Oulu Kunstimuuseum, Soome
Eesti aeg. Tartu Kunstimaja
Hingeaeag 1900–2000. Tartu Kunstimuuseum

1999

Maalitud mööbel. Näituse „Ruum ja vorm 2000“ osa. Tallinna Kunstihooone galerii
Homöopaatiline apteek. Jaan Elken, Kaido Ole, Marko Mätamm. Tartu Kunstimaja
Kunstisuvi 99. Motiiv. Haapsalu Linnagalerii
Eros. Tallinna Kunstihooone
Maal 99. Tallinna Kunstihooone
Ruum 312A. Narva Muuseumi Kunstigalerii
2 + 1. Anton Hansen Tammsaare muuseum. Tallinn

1998

Eesti kunst sajandivahetuse. Espoo Kultuurikeskus, Soome
Intohimo. Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Ülikooli õppejõudude näitus. Itämerikeskus, Kellokoski, Soome
Maalikunstnik, püha lobiseja. Räägime meestest. Eesti Arhitektuurimuuseum, Tallinn
Maal 98. Maali sõna. Eesti Kunstimuuseum. Rotermann soolaladu, Tallinn
Valiku vabadus. Tallinna Kunstihooone

1997	Nõukogude maastikumaal. Ostwalli muuseum, Dortmund, Saksamaa
1970. aastate kunst. Tartu Kunstimuuseum	Nõukogude noor kunst. Helsingi Kunstihall, Pori Kunstimuuseum, Soome
Konfrontatsioonid/kokkulepped. Eesti maali aastanäitus.	Nõukogude noor kunst. Sønderjyllands Kunstimuuseum, Taani;
Tallinna Kunstihoone	Pariis, Prantsusmaa
312A. Chaplini Kunstikeskus, Pärnu	
1996	
Eesti kui märk. Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse 4. aastanäitus.	
Tartu Kunstnike Maja	
10. Vilniuse maalitriennaal. Leedu	
Aktiv Leben. Messe Düsseldorf, Saksamaa	
Abstraktsioon ja abstraktsioon. Eesti kunsti aastanäitus.	
Tallinna Kunstihoone	
Kunst und Umwelt. Güstrower Wollhalle, Güstrow, Saksamaa	
Romantik des Nordens. Realität-Utopie-Nostalgie. Bilder aus Estland.	
Krefeld, Saksamaa	
1995	
Socium. Tallinna Kunstihoone	
1994	
Eesti linn ja kunstnikud. Tartu Kunstimuuseum	
Starogrod 93. Galerii U Kallimacha, Torun, Poola	
1993	
Kunst aus Estland. Großburgwedel, Hannover, Saksamaa	
Traditsioonid ja postmodernism. Tretjakovi galerii, Moskva	
1991	
Valitud maale 1980. aastatest. Tallinna Kunstihoone	
1990	
Konst från Estland. Jönköping, Rootsii	
8. Vilniuse maalitriennaal. Leedu	
1989	
Konstnärer från Estland. Jaan Elken, Jüri Palm, Sirje Runge.	
Konstfrämjandet, Stockholm, Rootsii	
1988	
Eesti kunsti näitus Esto päevadel. Melbourne, Austraalia	
Baltimaade noorte kunstnike 4. triennaal. Vilnius, Leedu	
1987	
Nõukogude Eesti kunst. Moskva Kunstnike Keskmaja, Venemaa	
Fotolik motiiv eesti nüüdiskunstis. Tallinna Kunstihoone	
Keskkond Tallinna kunstnike loomingus. Kotka, Soome	
7. Vilniuse maalitriennaal. Leedu	
1986	
Tallinna kaasaegne maalikunst. Kieli Linnamuuseum, Warleberger Hof; Veneetsia, Itaalia	
1985	
11. Läänemeremaade biennaal. Rostocki Kunstihall, Saksamaa	
Baltimaade kunsti näitus. Lalit Kala Akadeemia, New Dehli, India	
Baltimaade noorte kunstnike 3. triennaal. Vilnius, Leedu	
1984	
6. Vilniuse maalitriennaal. Leedu	
Fotograafia ja kunst. Tartu Kunstimuuseum	
Молодость страны [Maa noorus]. Maneež, Moskva, Venemaa	
1983	
Nõukogude maastikumaal. Ostwalli muuseum, Dortmund, Saksamaa	
Nõukogude noor kunst. Helsingi Kunstihall, Pori Kunstimuuseum, Soome	
Nõukogude noor kunst. Sønderjyllands Kunstimuuseum, Taani;	
Pariis, Prantsusmaa	
1982	
Maal ja graafika. Ilja Beškovi galerii, Pleven, Bulgaaria	
Baltimaade noorte kunstnike 2. triennaal. Vilnius, Leedu	
1980	
Taškent 80. Üleliiduline noorte kunstnike näitus. Taškent, Usbekistan	
1979	
Eesti maal 1969–1979. Tallinna Kunstihoone	
Baltimaade noorte kunstnike 1. triennaal. Vilnius, Leedu	
1978. aastast peale	
eesti kunsti ülevaatenäitused	
Töid kunstikogudes	
Eesti Kunstimuuseum	
Tartu Kunstimuuseum	
Tallinna Kunstihoone Fond	
Viinistu Kunstimuuseum	
Pärnu Uue Kunsti Muuseum	
Tartu Ülikooli Kunstimuuseum	
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey. The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union	
CAM_Casoria Kaasaja Kunsti Muuseum, Napoli, Itaalia	
Tretjakovi galerii, Moskva, Venemaa	
Ivanovo Kunstimuuseum, Venemaa	
Balašihha Kunstimuuseumi pildigalerii, Moskva oblast, Venemaa	
Nikanor Onatski nimeline Regionaalne Kunstimuuseum, Sumõ, Ukraina	
Pavlodari Kunstimuuseum, Kasahstan	
Valuyki Kunstimuuseum, Venemaa	
Rahvusvaheline Kunstnike Liitude Konföderatsioon, Moskva, Venemaa	
Hiina Kunstnike Liit, Peking	
Vilniuse Linnavalitsuse kunstikogu, Leedu	
Güstrowi Linnavalitsuse kunstikogu, Saksamaa	
Konstfrämjandet, Rootsii	
Matthew Bowni galerii, London, Inglismaa	
Euroopa Parlament, Brüssel, Belgia	
Eesti Kultuuriministeerium	
Tallinna Tehnikaülikool	
Akadeemia Nord	
Sampo pank, Eesti	
ES Sadolin, Eesti	
Saku Ölletehase AS	
Ruukki, Eesti	
Trigon Capital AS, Eesti	
AS Tallinna Sadam	
EKE Invest, Swissotel, Eesti	
Pühajärve Puhkekodu AS	
Alver Trummal Arhitektid OÜ	
Advokaadibüroo Sirel & Partnerid	
Erakogudes Eestis, Soomes, Rootsis, Hispaanias, Poolas, Sloveenias, Venemaal, USA-s, Saksamaal, Kanadas, Itaalias, Hollandis, Austraalias, Brasiliias	

Bibliograafia

Raamatud (valik artikleid ja reproduktioone)

2008

Hobusepea galerii 2003–2007. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2008, lk 68–71, 230 – 231, 257, 280

2007

Eesti kunstnikud 3. Ants Juske. Slaidimaalist abstraktionsimi kaudu isiklike märgisüsteemideeni. Väljaandja Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus, 2007, lk 196–205

2006

KUMU – kunst elab siin. Eha Komissarov. Suurte murrangute aeg. Eesti Kunst Teise maailmasöja lõpust taasiseseisvumiseni. Väljaandja Eesti Kunstimuuseum. Kumu Kunstimuuseum, 2006, reproduktioon Ants Juske. Külmelav Eesti kunstnik. 50 tähtsamat teost läbi aegade. Väljaandja Eesti Päevalte AS, 2006, lk 98 - 99

1999

Sirje Helme, Jaak Kangilaski. Lühike Eesti kunsti ajalugu. Kirjastus Kunst, Tallinn 1999, reproduktioon nr 141

1994

Фотореализм. XX век. Новое искусство [Fotorealism. XX sajand. Uus Kunst] (album). Kirjastus Галарт, Moskva 1994, lk 10, 28

1985

Молодые художники о родине. [Noored kunstnikud kodumaast] (album). Kirjastus Советский художник, Moskva 1985

1988

Uued põlvkonnad 1. Evi Pihlak. Etüüt maalijaist. ENSV TA Ajaloo Instituudi kunstiajaloo sektor, 1988, lk 62–64

1982

Eesti maal (album). Kirjastus Kunst, Tallinn 1982, lk 220

1998, 1999, 2000 - 2001, 2002 - 2003, 2005, 2005, 2006, 2007, 2008 - 2009

Eesti Kunstnike Liidu aastaraamat. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit

Grupinäituste kataloogid (valik)

2010

Vastandumised. Eesti Kunstnike Liidu 10. aastanäitus. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2010, lk 18, 44 - 45

2009

XII Московский Международный Художественный Салон ЦДХ – 2009. Moskva Kunstnike Keskmaa, 2009, lk 113

Nord Art 09. Väljaandja Kunst in der Carlshütte gGmbH, Büdelsdorf, Saksamaa 2009, lk 31

Enesepaljustus. Eesti Kunstnike Liidu 9. aastanäitus. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2009

2008

Colorfest. I Мінскай міжнародная Біенале сучаснага жывапісу. Minsk 2008

Akvarellisild. Kuusankoskitalo galerii. Väljaandja Eesti Akvarellistide Ühendus, Tallinn 2008, lk 17

Vabaduse väljak. Kunstnike Liidu 8. aastanäitus. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2008, lk 60 - 61

Piiriiriik. Kunstimuone näitus Guangzhou kunstiakadeemia kunstimuseumis. Väljaandja Tallinna Kunstimuuseum, 2008, lk 23

2007

Elamise kunst. Eesti Kunstnike Liidu 7. aastanäitus. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2007, lk 34 - 35

Eesti maaistik. Tartu Tigutorn. Väljaandja AS Linnaehituse sihtkapital, 2007

2006

Tähendusterikas linn. Tartu Kunstimaja. AS Linnaehituse sihtkapital, 2006

Tehnobia. Diverse Universe II. Kurja lilled. Eesti Kunstnike Liidu 6. aastanäitus. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Eesti Kunstnike Liit, 2006, lk 17

2005

The album for the special exhibition of the 16th General Assembly of IAA. Hiina Kunstnike Liit, 2005, lk 47

Tallinn-München München-Tallinn. Klaus Luft Stiftung, München 2005, lk 78–81

Sianoja. Palaco Marques de Albaicin, 2005, lk 30 - 31

2004

Ich bin ein Maler. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Väljaandja Rene Kuulmann, Tallinn 2004

Gyvenimo druska / Salt of life. Contemporary art from the Baltic States. Vartai galerii. Vilnius 2004, lk 12 - 13

MMM art 2004. Nova Gorica, Sloveenia 2004

2003

NEXO 2003. Encuentro Internacional Artistas en Toledo. Círculo de Arte de Toledo, 2003, lk 7

Akademikai Vilniuje. Vartai galerii. Vilnius 2003, lk 15

2001

Eesti maalikunst XX sajandil. Presidendi Kultuurirahastu, 2001, lk 24 - 25

Neues Aquarell. 2. Internationale Biennale. Kunstation Kleinsassen. VG Bild – Kunst, Bonn 2001, lk 46

Baltic Watercolour Triennial. Läti Kunstnike Liit. Läti Riiklik Muuseum, Arsenāls. Riia 2001

Biennial in Painting. The Nordic countries & the Baltic States. Väsby Konsthall and Gallery Vilunda, Roots 2001, lk 87

2000

Eesti maalikunst aastatuhande vahetuse. Presidendi Kultuurirahastu, 2000, lk 26 - 27

Grosse Kunstausstellung NRW Düsseldorf 2000. Verein zur Veranstaltung von Kunstausstellungen e.V., Düsseldorf

Ruum 312A. Viron nykytaidetta / Estonian contemporary art. Hyvinkää Kunstimuuseum, Oulu Kunstimuuseum 2000, lk 26–30

Ruum ja vorm 2000. Triin Ojari, Ruum ja Vorm 2000 toimkond. Tallinn 2000

1999

Valiku vabadus. Vaatenurki 1990. aastate eesti kunstile. Tallinna Kunstimuuseum. Väljaandja Sihtasutus Tallinna Kunstimuuseum Fond, 1999, lk 96 - 97

1997

101. Eesti Maalikunstnike Liit 1997. Väljaandja Eesti Maalikunstnike Liit, Tallinn 1997, lk 40 - 41

1996

Eesti kui märk. Sorose Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse 4. aastanäitus. Väljaandja Sorose Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus.

Romantik des Nordens. Realität-Utopie-Nostalgie. Bilder aus Estland. Väljaandja Eesti Kunstigalerii.

X Vilniaus Tapybos Trienale / 10th Vilnius Painting Triennial. Vilniuse Kaasaegse Kunsti Keskus, 1996, lk 26 - 27

1995

From Gulag to Glasnost. Nonconformist Art from the Soviet Union.
The Norton and Nancy Dodge collection. The Jane Voorhees Zimmerli
Art Museum. Rutgers, The State University of New Jersey. Thames and
Hudson, 1995, lk 165

1993

XVII Miedzynarodowy plener malarski w Starogrod, 1993.
Galeria U Kallimacha.

1990

VIII Vilnaus Tapybos Trienale [VIII Vilniuse maalitriennaal].
Leedu Kunstimuuseum, 1984

1988

Jaynustė '88 [Noorus '88]. Baltimaade noorte kunstnike 4. triennaal.
Leedu Kunstimuuseum, Vilnius 1988

1987

Искусство Советской Эстонии. ENSV Kultuuriministeeriumi
väljaanne, 1987

1986

Talliner Malerei der Gegenwart / Tallinna kaasaegne maalikunst.
Kieli Linnamuuseum, 1986, lk 18 - 19

1985

Kunst im Frieden für den Frieden. 11. Biennale der Ostseeländer.
Kunsthalle Rostock, 1985, lk 20
Jaynustė '85. [Noorus '85] Baltimaade noorte kunstnike 3. triennaal.
Leedu Kunstimuuseum, Vilnius 1985

1984

Молодость страны. Всесоюзная художественная выставка.
Väljaandja Советский художник, Moskva 1984, lk 128
VI Vilnaus Tapybos Trienale [VI Vilniuse maalitriennaal].
Leedu Kunstimuuseum, 1984

1983

Sowjetisches plakat. Sowjetische landschaftsmalerei.
Ostwalli muuseum, Dortmund 1983, lk 27
Neuvostonliiton nuorta taidetta. Helsingi Kunsthall,
Pori Kunstimuuseum, 1983
Ung sovjetisk kunst. Sønderjyllands Kunstimuuseum, 1983
Молодые художники Советской Эстонии, 1982. Nr 3. VAAP,
Tallinn 1983

1982

Живопис и графика. Ilija Beškovi galerii, Pleven, 1982
Jaunystė '82. [Noorus '82] Baltimaade noorte kunstnike 2. triennaal.
Leedu Kunstimuuseum, Vilnius

1981

Vabariiklik noorte kunstnike tööde näitus. Tartu Kunstimuuseum,
Tartu 1981

1979

Jaynustė [Noorus]. Baltimaade noorte kunstnike 1. triennaal.
Leedu Kunstimuuseum, Vilnius 1979

Ajakirjad (valik)**2010**

Rauno Thomas Moss, Visuaalsemiootiline vaade Jaan Elkeni teosele
„Poeem madratsile, nr 1“. – kunst.ee 2010, nr 3 - 4, lk 65–68

2005

Riigikogu Toimetised 2005, nr 11. Väljaandja Riigikogu Kantselei, 2005.
11 maali reproduksiooni
Tõnu Kaalep, Kirjutav raadio. Jaan Elkeni pidurdamatu rünnak. –
Vikerkaar 2005, nr 4 - 5, lk 76–78
Leonhard Lapin, Kirjutatud on. – kunst.ee 2005, nr 2, lk 26–31
Heie Treier, Muinasjutt nõukogude ajast (intervjuu). – kunst.ee 2005,
nr 2, lk 32–43

2004

Heie Treier, Alandus ja ülendus. – kunst.ee 2004, nr 3, lk 35

2003

Jaan Elken (kalender). Väljaandja ES Sadolin 2003

2001

Harry Liivrand, Elkeni linnalik mütopoetika. – kunst.ee 2001, nr 4,
lk 28 - 29
Anders Härm, Kaotatud (hüper?)reaalsus: Elkenist antropoloogi
pilguga. – kunst.ee 2001, nr 1, lk 12–14

1998

Juta Kivimäe, Jaan Elkeni teated tegelikkusest. – Vikerkaar 1998,
nr 1 - 2, lk 55–57

1982

Jaan Elkeni maalid. Kunst 1982, nr 59/1, lk 48 - 49

1980

Jaak Olep, Jaan Elkeni kiindumus. – Noorus 1980, nr 10, lk 14–16

Ajaleheartiklid (valik)**2010**

Juta Kivimäe, Jaan Elkeni helged veed. – Sirp 24.09.2010, lk 12
Andri Ksenofontov, Halli lahutamine. – Sirp 30.07.2010, lk 11

2009

Mari Kartau, Elken valab isikliku kehamälu maalidesse ja ei valeta. –
Postimees 03.11.2009, lk 15
Teet Veispak, Elkeni tinglik reaalsus. – Postimees 26.06.2009, lk 13
Ants Juske, Jaan Elkeni muutumised. – Eesti Päevaleht 11.04.2009, lk 6
Rauno Thomas Moss, Kogudes mõttelid kogutud teostest. – Sirp
27.03.2009, lk 16

2008

Riin Kübarsepp, Poeet Jaan Elken uurib pintsli abil madratsite saladusi.
– Postimees 17.12.2008, lk 16
Ragne Nukk, Jaan Elkeni poeemid madratsile. – Äripäev / Puhkepäev
12.–14.12.2008, lk 10

2007

Juta Kivimäe, Maalikunst ei vahenda vaid narratiivset propagandat
(intervjuu Jaan Elkeniga). – Sirp 09.11.2007, lk 14
Riin Kübarsepp, Elatud majade glamuurist ehk kusmaal on Elken. –
Postimees 30.10.2007, lk 19
Tiina Kolk, Maalid ja muusika. – Äripäev/Puhkepäev 28.–30.09.2007, lk 11

Ants Juske, Jaan Elken ja Korsakovi sündroom. – Eesti Päevaleht 27.09.2007, lk 17

Juta Kivimäe, Valged maalid ja nende kaunid varjud Moodas Valgustuses. – Eesti Päevaleht 06.03.2007, lk 16

2005

Reet Mark, Alateadvuslike hirmude kättemaks. – Sirp 11.11.2005, lk 15

Andri Ksenofontov, Kunstielamus. – Sirp 13.05.2005, lk 13

Ants Juske, Vanaduse ja närtsimise teema Elkeni moodi. – Eesti Ekspress / Areen 12.05.2005, lk 13

Rainer Vilumaa, Jaan Elkeni panoptikum galeriis Viviann Napp. – Eesti Päevaleht 04.05.2005, lk 18

Kas ja kuidas kirjutada asju kunstiks? (Jan Kausi ja Jaan Elkeni vestlus). – Sirp 01.04.2005, lk 8

Harry Liivrand, Elkeniga tekstist. – Eesti Ekspress / Areen 24.03.2005, lk 13

Anu Allas, Presidendi vastuvõtt. – Eesti Ekspress / Areen 24.03.2005, lk 12 - 13

Ants Juske, Elkeni väljapeetud pihtimused. – Postimees 14.03.2005, lk 15

Johannes Saar, Teetanus ja kunstipisik maalides. – Eesti Päevaleht 14.03.2005, lk 14

2004

Mia Grönstrand, Nähdä kauneutta siellä, missä muut eivät sitä näe. – Uusimaa 25.08.2004, lk 7

Kadi Talvoja, Kes muinasjutte ei usu, on kaotanud lapsemeelsuse. – Sirp 02.07.2004, lk 18

Juta Kivimäe, Jaan Elken vaatab tagasi. – Postimees 30.06.2004, lk 15

Harry Liivrand, Venevastane Elken, *new age* Annus. – Eesti Ekapress / Areen 22.06.2004, lk 11

2003

Andri Ksenofontov, Punase Elkeni tulek. – Eesti Päevaleht / Tallinn, nr 206, 28.10.2003, lk 4

2001

Ants Juske, Jaan Elkeni mälu sõnas ja pildis. – Postimees 01.11.2001, lk 19

Johannes Saar, Maalitud mötted mahavaikitud minevikust. – Eesti Päevaleht 31.10.2001, lk 16

2000

Heie Treier, Mehe vaatenurk. – Eesti Ekspress / Areen 16.11.2000, lk 10

Kiwa, Nõukogude Zen Hyperreaalsus. – Postimees 06.10.2000, lk 15

Kadi Talvoja, Elkeni kompromissid. – Sirp 03.10.2000, lk 12

Ants Juske, Presidentist hüperrealist. Jaan Elkeni postsotsrealism. – Eesti Päevaleht 03.10.2000, lk 13, 21

Juta Kivimäe, Keha keemiast – *post festum*. – Postimees 25.04.2000, lk 14

Jan Kaus, Keha puudumine. – Sirp 20.04.2000, lk 9

Mari Sobolev, Lahkamistulemused publikule teatavaks. – Sõnumileht 07.04.2000, lk 12

1999

Tiit Tuumalu, Rohkem kunsti. Intervjuu Jaan Elkeniga. – Arter 27.11.1999, lk 16 - 17

1998

Kiwa, Banaalsuse dekadentlik võlu. – Sõnumileht 22.05.1998, lk 19

Kaire Nurk, Elkeni dialoog enesega Ameerika valguses. – Postimees 22.05.1998, lk 16

Rainer Vilumaa, Elken otsaga Ameerikast tagasi. – Eesti Ekspress / Areen 22.05.1998, lk 16

Eha Komissarov, Elkeni Ametroopia Vaalas. (Uudised). – Sirp 08.05.1998, lk 5

Ants Juske, Maalikunsti uus trend süveneb. – Eesti Päevaleht 07.05.1998, lk 8

1997

Reet Varblane, Maalikunst ja tegelikkus. – Sirp 14.11.1997, lk 9

Tiit Tuumalu, Õpetamine on minu väljund. Intervjuu Jaan Elkeniga. – Postimees 07.11.1997, lk 15

Harry Liivrand, Kaunitar ja koletis. – Eesti Päevaleht. 06.11.1997, lk 7

Johannes Saar, Teateid tegelikkusest. – Postimees 31.10.1997, lk 19

Vesta Reest, Kunstnik Jaan Elken vedas meedia püünisesse. – Eesti Ekspress 24.10.1997, lk 20

Agur Kruusing, Tegelikult Jaan Elken. – Lääne Elu 12.08.1997, lk 4

Rainer Vilumaa, Teistmoodi tegija. – Sõnumileht 11.07.1997, lk 14

Juta Kivimäe, Jaan Elkeni teistmoodi tegelikkus. – Eesti Päevaleht 01.07.1997, lk 8

Mare Ruus, Maalinäituse järelkaja. Intervjuu Jaan Elkeniga. – Kultuurimaa 04.06.1997, lk 10

1996

Katrin Kivimaa, *All you need is ...* – Kultuurileht 19.04.1996, lk 6

1995

Siim Sultson, Jaan Elkeni udused üldistused. – Eesti Päevaleht 14.11.1995, lk 7

Kreg A-Kristring, Jaan Elken – *contra voi* ... – Kultuurileht 10.11.1995, lk 9

Harry Liivrand, Murdeeline Elken. – Eesti Ekspress / Areen 10.11.1995, lk 7

1993

Jaak Olep, Õhtupoolik Jaan Elkeniga. – Eesti Aeg 02.06.1993, lk 18 - 19

1992

Ants Juske, Jaan Elken enne ja nüüd. – Sirp 16.10.1992, lk 22

1991

Cristina Karlstam, Uppsala I Estnisk Ljus. – Uppsala Nya Tidning 04.05.1991

1990

Evi Pihlak, Muutuv ja muutumatu Jaan Elken. – Reede 20.04.1990, lk 9

1985

Mart Kalm, Valgelt jäised pildid. – Noorte Hääl 12.12.1985, lk 2

Evi Pihlak, Igapäevane linn. – Kodumaa 11.12.1985, lk 1,4

Evi Pihlak, Kunstisalongis. – Sirp ja Vasar 06.12.1985, lk 9

1982

Jaak Olep, Keskkonnahuvi. – Noorte Hääl 22.08.1982, lk 2

1980

Jaak Olep, Kunstisalongis. – Sirp ja Vasar 23.05.1980, lk 8

Film

Jaan Elkeni teistmoodi tegelikkus. Režissöör Rein Raamat, stsenarist Linda Elken. 30 min, RaamatFilm, 2000

Chronology

Biography

1954

Born in Krasnoyarsk Krai, Russia. Family deported from Estonia in 1949

1972–1977

Studied at the State Art Institute of the Estonian SSR (today's Estonian Academy of Arts) in the department of architecture

1979–1981

Painter's stipend from Estonian Artists Association

Since 1981

Member of the Estonian Artists Association

1977–1979

Architect at Head Office of Architecture and Planning in Tallinn

1980–1987

Art expert at Tallinn Cultural Council

1987–1988

Painting and drawing teacher at Tallinn Pedagogical Institute

1988–1997

Lecturer at Estonian Academy of Arts (until 1995 Tallinn Art University) in the department of painting

1995–1999

Chairman of the Estonian Painters Association

Since 1997

Professor of painting, University of Tartu, Chair of Painting at the Institute of Cultural Research and Fine Arts

1998–1999

Vice president of Estonian Artists Association

Since 1999

President of Estonian Artists Association

Lives and works in Tallinn and Tartu

Awards

2009

Diploma – Tashkent 5th International Biennale of Contemporary Art, Uzbekistan

2008

Diploma – Colorfest – 1st Minsk International Biennial of Contemporary Painting, Belarus

2007

Order of the White Star 4th class, Republic of Estonia

2006

Badge of Honour of the University of Tartu, Estonia

Kristjan Raud Annual Art Prize, Estonia

2002

ES Sadolin Prize, Estonia

2000

Konrad Mägi Annual Painting Prize, Estonia

1998

Deco Gallery Prize, Estonia

1997

Prize of The Estonian Artists Association (annual exhibition of Estonian painting Confrotations / Agreements)

1996

Half-yearly cultural stipend from the Estonian Ministry of Culture

1994

Half-yearly cultural stipend from the Estonian Ministry of Culture

1884

Prize of Vilnius Town Council, 6th Vilnius Painting Triennial, Lithuania

1983

Prize – Exhibition of Young Artists, Tallinn, Estonia

1982

2nd Triennial of Baltic young artists, diploma, Vilnius, Lithuania

1980

Young Artist of the Year, Estonia

1979

Grand Prix, Triennial of Baltic Young Artists, Vilnius, Lithuania

Solo exhibitions (selection)

2010

Water – ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn, Estonia

Jaan Elken – Paintings – Architecture and Design Gallery, Tallinn, Estonia

2009

Painted poems – The Museum of New Art in Pärnu, Estonia

Back to reality – Draakon Gallery, Tallinn, Estonia

Paintings – Galerie Sous-Terre, Aalsmeer, Netherlands

Collected works – Tartu Art House, Estonia

2008

Poem for a mattress – ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn, Estonia

One picture show – Richard Sagrits Museum/ Karepa Kalame Farm Museum. The Foundation of Virumaa Museums, Karepa, Estonia

2007

Paintings – Art Gallery of the Parliament of Estonia, Tallinn

Jaan Elken – Vaal Gallery, Tallinn, Estonia

Hot – Hobusepea Gallery, Tallinn, Estonia

White light – Gallery 008, Tallinn, Estonia

2006

Entr' acte – Haus Gallery, Tallinn, Estonia

Jaan Elken – Paintings 1978–2005 – 24h Gallery e-exhibition

2005

October demonstration – Tartu Art Museum, Estonia

14 paintings – Würth Art Gallery, Assaku, Tallinn, Estonia
Paintings – Gallery Sous -Terre, Lithoijen, The Netherlands
Herbarium – Gallery Vivianne Napp, Tallinn
Jaan Elken – Paintings 1978–2005 – Tallinn Art Hall, Estonia

2004

Sagrada familia – Hobusepea Gallery, Tallinn, Estonia
Paintings – Pärnu Town Gallery, Estonia

2003

Mind games – Gallery of Estonian Embassy, Berlin, Germany
Autumn exhibition – SEB Ühispank Gallery, Tallinn, Estonia
Body chemistry (part of international exhibition Valu) –
Pärnu Concert Hall, Estonia

2002

Paintings – Pegasus, Tallinn, Estonia

2001

The quiz – Vaal Gallery, Tallinn, Estonia

2000

Paintings – See On Studio Gallery, Tallinn, Estonia
Back to Hyper-reality – Adamson-Eric Museum,
branch of the Art Museum of Estonia, Tallinn, Estonia
Body chemistry – Tallinn Art Hall Gallery, Estonia

1999

Messages from reality II (with sculptor Aili Vahtrapuu) –
Uusikuva Gallery, Kotka, Finland

1998

Wallpaintings – Sebra Gallery, Tartu, Estonia
Ametropia – Vaal Gallery, Tallinn, Estonia

1997

Messages from reality – Deco Gallery, Tallinn, Estonia
Another reality II – Haapsalu Town Gallery, Haapsalu, Estonia
Another reality – Raatuse Gallery, Tallinn, Estonia

1996

Art Halinga Gallery, Pärnu County, Estonia
Deco Gallery, Tallinn, Estonia

1995

Vaal Gallery, Tallinn, Estonia

1994

Tallinn Art Hall Gallery, Estonia
Turku Art Centre, Gallery of the Old Town Hall, Turku, Finland

1993

G-Gallery, Tallinn, Estonia

1992

Tokko & Arrak Gallery, Tallinn, Estonia

1991

Estonian House, Toronto, Canada
Ateljé Kransen, Uppsala, Sweden

1990

Draakon Gallery, Tallinn, Estonia

1985

Tallinn Art Salon, Estonia

1980

Tallinn Art Salon, Estonia

Group exhibitions (selection)

2010

Estland in Berlin / Brandenburg – Märkischer Künstlerhof, Brieselang,
Berlin, Germany

Estonian art – Pinakoteka, Happy Art Museum, Riga, Latvia

Confrontations – The annual exhibition of The Estonian Artists
Association – Tallinn Art Hall, Estonia

2011! Convert! – The Museum of Estonian Architecture, Art centre
Rotermann's Salt Storage, Tallinn, Estonia

Idea and mind – Turku Cathedral, Finland; National Library of Estonia,
Tallinn, Estonia

Last painting – The annual exhibition of The Estonian Painters
Association – Tartu Art House, Estonia

Script – Võru Town Gallery; National Library of Estonia, Tallinn, Estonia
House-Party vol. 2 – Exhibition of The Estonian Painters Association –
Haus Gallery, Tallinn, Estonia

Blue – Exhibition of The Estonian Painters Association – The Museum
of New Art in Pärnu, Estonia

2009

Tashkent 5th International Biennale of Contemporary Art, Uzbekistan

The world of painting vol. 2 – The annual exhibition of the Estonian
Painters Association – Tartu Art House, Estonia

A collection: Selected works I – Tallinn Art Hall, Estonia

Art Song Festival – Rakvere Theatre, Estonia

Aquarelle without boundaries – The annual exhibition of Estonian
Watercolourists Association – Jõhvi Concert Hall, Estonia

Self-exposure – The annual exhibition of The Estonian Artists
Association – Tallinn Art Hall, Estonia

House-Party – Exhibition of The Estonian Painters Association –
Haus Gallery, Tallinn, Estonia

Ruum 312 A – place under the sun – Hobusepea Gallery, Tallinn,
Estonia

Nord Art 09 – Rendsburg / Büdelsdorf, Germany

Wir sind aus Estland – Galerie Melnikow, Heidelberg; Nordrhein-
Westfalen Federal State Parliament, Düsseldorf, Germany

XII Moscow International Art Salon CHA-2009 – Central House of
Artists, Moscow, Russia

The Accident of Painting – Tartu Art House, Monumental Gallery,
Estonia

2008

XL – The annual exhibition of The Estonian Painters Association –
Tartu Art House, Estonia

Paint a Future – Barajas Airport, Madrid, Spain

Overflight – Jaan Elken paintings, Tiit Tummal digital prints –
Deco Gallery, Tallinn, Estonia

Watercolour Bridge – Kuusankoski Art Centre. Kuusankoskitalo Gallery,
Kuopio Concert Hall, Finland.

Colorfest I – Minsk International Biennial of Contemporary Painting –
Art Gallery of the National Library of Belarus, Minsk, Belarus

Festive Art Summer at Viinistu – Viinistu Art Museum, Estonia

Perfect circle – ArtDepoo Contemporary Art Gallery, Tallinn, Estonia

Paint a Future 2008 – Museu Histórico de Santa Catarina, Brazil

Awakening – The annual exhibition of The Estonian Painters
Association – The Museum of Estonian Architecture, Art centre
Rotermann's Salt Storage, Tallinn

Border state – Estonian contemporary art – Guangzhou Art Academy Art Museum, China

Vabaduse square – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

2007

Eesti maaistikud [Estonian landscapes] – 2nd annual exhibition of Linnaehitus Foundation – Tartu Tigutorn, Tartu, Estonia

Peinture pure – International exhibition of contemporary painting – CAM_Casoria Contemporary Art Museum, Naples, Italy

Paint A Future – Château Saint Michel, Rully, France

On the border – Ruum 312A [Group Room 312A] – Narva Museum Art Gallery, Estonia

The art of living – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Watercolour choices – The annual exhibition of Estonian Watercolourists Association – Tartu Art House, Estonia

2006

Hits parade – Deco 18 – Deco Gallery, Tallinn, Estonia

Atelier d'Artista – Villa II Castagno, Gampassi Terme, Italy

Free Willy! – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Vaal Gallery, Tallinn, Estonia

Beautiful paintings – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Aaspere Manor, Estonia

Pintar um futuro – Centro Cultural São Paulo; Museu de Arte de Santa Catarina, Florianópolis, Brazil

Tehnobia – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Tallinn–Moskva – State Tretyakov Gallery–150 – Russian Gallery, Tallinn, Estonia

Tähendusterikas linn [Significant town] – The annual exhibition of the Linnaehitus Foundation – Tartu Art House, Estonia

Collected crises – Estonian Art in the 1990's – KUMU Art Museum, Tallinn, Estonia

Difficult choices – KUMU Art Museum, Tallinn, Estonia

2005

Mina ja tema, osa 2 [Me and her, part 2] (with sculptor Anu Pöder) – Deco Gallery, Tallinn, Estonia

Tallinn–München, München–Tallinn – Aktionsforum Praterinsel, München, Germany

Paint a Future – Oudheidkundig Museum, St Michielsgestel, Netherlands

Tallinn–Kotka – 12 Estonian Artists in Kotka – Galleria Uusikuva, Kotka, Finland

Message – Jaan Elken, Marko Mäetamm and Antonio Claudio Carvalho (Brazil) – The Museum of New Art in Pärnu, Estonia

Special exhibition of the 16th General Assembly of the IAA (accompanying exhibition 2nd Beijing International Art Biennale) – Hefei, China

Summer tern: Paintings of Valeri Vinogradov, Mari Roosvalt and Jaan Elken – Gallery Vivian Napp, Tallinn, Estonia

Sianoja 2005 – Palacio Marqués del Albaicín, Noja Cantabria, Spain

Newspaper in Estonian Art – Vaal Gallery, itinerant show at Pärnu Art Gallery, Tartu Art House, Viljandi Town Gallery, Estonia

Identities – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall; Narva Museum Art Gallery, Estonia

2004

Ich bin ein Maler – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Salt of Life – Contemporary art of Estonia, Latvia and Lithuania – Vartai Gallery, Vilnius, Lithuania

Valu [Pain] – Estonian Sculptors Union and Art Summer joint project – Narva Museum Art Gallery, Estonia

Ruum 312A [Room 312A] – Group exhibition by lecturers from Estonian Academy of Arts and University of Tartu – Viljandi Town Gallery, Estonia

Kunsti remont? [Art repair] 10th Art Summer – Pärnu Concert Hall, Estonia

In one row – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Tartu Art House, Estonia

MMM Art 2004 (Medana Art) – Gallery Artes, Nova Gorica, Slovenia; Cormons, Italy

2003

Me and another – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Estnische Kunst – Ruum 312A [Room 312A] – Kunsthalle Pommernhus, Greifswald, Germany

NEXO – International Painting Exhibition – Toledo, Spain

Academics in Vilnius – Estonian Contemporary Art – Vartai Gallery, Vilnius, Lithuania

Paradise of painting – Gallery 008 – Viru Centre, Tallinn, Estonia

Chart – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Hobusepea Gallery, Tallinn, Estonia

South-Estonian landscape – The annual exhibition of The Estonian Painters Association – Viljandi Town Gallery, Estonia

Destined to living at the same time – Estonian art after World War II – The Art Museum of Estonia, Tallinn, Estonia

2002

On alien territory – Ruum 312A [Room 312A] – Gallery 008, Viru Centre, Tallinn, Estonia

Opening exhibition – Viinistu Art Museum, Estonia

Sõltuvussõltumatus [Dependence. Independence] – The annual exhibition of the Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Painting 2002 – The annual exhibition of the Estonian Painters Association, Tallinn Art Hall, Estonia

Real abstractionism – Tartu Art House, Estonia

Ars longa – Raatuse Gallery, Tallinn, Estonia

2001

Estonian painting in the 20th century – French Senate winter garden, Paris, France

Me and her (with sculptor Anu Pöder) – Deco Gallery, Tallinn, Estonia

Short Estonian art history – Tartu Art House, Estonia

Neues Aquarell 2 – International Biennale – Kunstabteilung Kleinsassen, Fulda, Germany

Estonian art – 7th stationary exposition – Tartu Art Museum, Estonia

Tartu! Maal! [Tartu! Painting!] – Tartu Art House, Estonia

Me ehitame kapitalismi. Mehitamine [We are building capitalism. To Man] – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Art Museum of Estonia, Art centre Rotermann's Salt Storage, Tallinn, Estonia

Baltic Watercolour Triennial – State Museum of Latvia, exhibition hall Arsenal, Riga, Latvia

The 1st Baltic and Nordic painting biennial – Väsbys Art Hall and Gallery Vilunda, Väsbys, Sweden

2000

Dialogue 2000 versus 1940 – Tartu Art Museum, Estonia

Grosse Kunstaustellung NRW Düsseldorf, Germany

Estonian art at the turn of the Millennium – Tallinn Art Hall, Estonia; German Foreign Office Berlin, Germany

Estonian Art – Estonian Perspectives / Déjà-vu or recent history of Estonian art – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall, Estonia

Estonian Art – Estonian Perspectives / Aids in Culture. Loss of immunity in art – The annual exhibition of The Estonian Artists Association – The Art Museum of Estonia, Rotermann's Salt Storage, Tallinn, Estonia

Ruum 312A [Room 312A] – Estonian contemporary art – Hyvinkää Art Museum; Oulu Art Museum, Finland

Estonian Time – Tartu Art House, Estonia

Spiritual Time 1900–2000 – Tartu Art Museum, Estonia

1999

Painted furniture – Part of exhibition Space and form 2000 – Tallinn Art Hall Gallery, Estonia
Homoeopathic drugstore – Jaan Elken, Kaido Ole, Marko Mätamm – Tartu Art House, Estonia
Motif – Art summer'99 – Haapsalu Town Gallery, Estonia
Eros – Tallinn Art Hall, Estonia
Painting'99 – Tallinn Art Hall, Estonia
Ruum 312A [Room 312A] – Narva Museum Art Gallery, Estonia
2 + 1 – Anton Hansen Tammsaare Museum, Tallinn, Estonia

1998

Estonian art at the end of century – Espoo Cultural Centre, Finland
Intohimo [Passion] – Group exhibition by lecturers from Estonian Academy of Arts and University of Tartu – Itämeri Centre, Kellokoski, Finland
Painter – the holy storyteller – Lets talk about men – The Museum of Estonian Architecture, Tallinn, Estonia
Painting'98 – The word of painting – The Estonian Museum of Art, Rotermann's Salt Storage, Tallinn, Estonia
Freedom of Choice – Tallinn Art Hall, Tallinn

1997

Estonian art from the 1970s. – Tartu Art Museum, Estonia
Confrontations / Agreements – Annual exhibition of painting in Estonia – Tallinn Art Hall, Estonia
312A – Chaplin Art Centre, Pärnu, Estonia

1996

Estonia as a sign – 4th annual exhibition of Soros Center for Contemporary Arts – Tartu Art House, Estonia
10th Vilnius Painting Triennial – Lithuania
Fair Aktiv Leben – Düsseldorf, Germany
Abstraction and abstraction – The annual exhibition of Estonian art, Tallinn Art Hall, Estonia
Kunst und Umwelt – Güstrower Wollhalle, Güstrow, Germany
Romantik des Nordens – Realität-Utopie-Nostalgie – Artists from Estonia – Krefeld, Germany

1995

Socium – Tallinn Art Hall, Estonia

1994

Estonian Town and artists – Tartu Art Museum, Estonia
Starogrod'93 – Gallery U Kallimacha, Torun, Poland

1993

Kunst aus Estland – Großburgwedel, Hannover, Germany
Traditions and Postmodernism – Tretjakov Gallery, Moscow, Russia

1991

Selected paintings from the 1980s – Tallinn Art Hall, Estonia

1990

Konst från Estland – Jönköping, Sweden
8th Vilnius Painting Triennial – Lithuania

1989

Konstnärer från Estland – Jaan Elken, Jüri Palm, Sirje Runge – Konstfrämjandet, Stockholm, Sweden

1988

Estonian art at ESTO – Melbourne, Australia
4th Baltic triennial of young artists – Vilnius, Lithuania

1987

Soviet Estonian Art – The Central House of Artists, Moscow, Russia
The photorealist motif in Estonian Art – Tallinn Art Hall, Estonia
Environment in the works of artists from Tallinn – Kotka, Finland
7th Vilnius Painting Triennial – Lithuania

1986

Tallinn contemporary painting – Kiel Town Museum, Warleberger Hof; Venice, Italy

1985

Kunst im Frieden für den Frieden – 11th Biennale der Ostseelander – Rostock Art Hall, Germany
Baltic art – Lalit Kala Academy, New Delhi, India
3rd Baltic triennial of young artists – Vilnius, Lithuania

1984

6th Vilnius Painting Triennial – Lithuania
Photography and art – Tartu Art Museum, Estonia
The Soviet country youth – Manege, Moscow, Russia

1983

Sowjetische Landschaftsmalerei – Museum am Ostwall, Dortmund, Germany
Neovostoliiton nuorta taidetta [Young Soviet Art] – Helsinki Art Hall, Pori Art Museum, Finland
Ung Sovjetisk Kunst [Young Soviet Art] – Sønderjylland Art Museum, Denmark; Paris, France

1982

Painting and graphic art – Ilja Beškov Gallery, Pleven, Bulgaria
2nd Baltic triennial of young artists – Vilnius, Lithuania

1980

Tashkent '80 – Union-wide exhibition of young artists – Tashkent, Uzbekistan

1979

Estonian painting 1969–1979 – Tallinn Art Hall, Estonia
1st Baltic triennial of young artists – Vilnius, Lithuania

Since 1978

annual exhibitions of Estonian art

Public and private collections

Art Museum of Estonia
Tartu Art Museum, Estonia
Tallinn Art Hall Foundation, Estonia
Viinistu Art Museum, Estonia
The Museum of New Art in Pärnu, Estonia
University of Tartu Art Museum, Estonia
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers, The State University of New Jersey. The Norton and Nancy Dodge Collection of Nonconformist Art from the Soviet Union
CAM_Casoria Contemporary Art Museum, Naples, Italy
The State Tretyakov Gallery, Moscow
Ivanovsky Regional Art Museum, Russia
The Picture Gallery of Balashikha Art Museum, Moscow region, Russia
Nikanor Onatsky Regional Art Museum in Sumy, Ukraine
The Pavlodar Regional Art Museum, Kazakhstan

Valuyskiy Art Museum, Russia
 International Confederation of Artists Unions, Moscow, Russia
 Chinese Artists Association, Beijing
 Vilnius Town Council art collection, Lithuania
 Güstrow Town Council art collection, Germany
 Konstfrämjandet, Sweden
 Matthew Bown Gallery, London
 European Parliament, Brussels
 Estonian Ministry of Culture
 Tallinn University of Technology, Estonia
 Nord University, Estonia
 Sampo Bank, Estonia
 ES Sadolin, Estonia
 Saku Brewery, Estonia
 Ruukki, Estonia
 Trigon Capital Ltd, Estonia
 Port of Tallinn, Estonia
 EKE Invest, Swissotel, Estonia
 Pühajärve Puhkekodu AS, Estonia
 Alver Trummal Architects, Estonia
 Law Firm Sirel & Partners, Estonia
 In private collections in Estonia, Finland, Sweden, Spain, Poland, Slovenia, Russia, USA, Germany, Canada, Italy, Netherlands, Australia, Brazil

Bibliography

Articles and reproductions in books (selection)

2008

Hobusepea Gallery 2003–2007. Publisher: the Estonian Artists Association, pp. 68–71, 230 - 231, 257, 280.

2007

Artists of Estonia 3. Ants Juske. From slide painting through Abstractionism to personal sign system. Center for Contemporary Arts, Estonia 2007, pp. 196–205

2006

Art lives in KUMU, Eha Komissarov. The era of radical changes. Estonian art from the end of the Second World War until the restoration of Estonia's independence. Publisher: Eesti Kunstimuuseum. Kumu kunstimuuseum, 2006, reproduction.

Ants Juske. Külmelav Eesti kunstnik. 50 tähtsamat teost läbi aegade [Freezing Estonian artist: 50 most important works of art]. Publisher: Eesti Päevaleht AS, 2006, pp. 98 - 99.

1999

Sirje Helme, Jaak Kangilaski. Lühike Eesti kunsti ajalugu [Short History of Estonian Art]. Publisher: Kirjastus Kunst. Tallinn 1999, reproduction No. 141.

1994

Фотореализм. ХХ век. Новое искусство [Photorealism. 20th century. New art] (album). Publisher: Галарт, Moscow 1994, pp. 10, 28.

1985

Молодые художники о родине [Young artists about homeland] (album). Sovetsky Khudozhnik Publishers, Moscow 1985

1988

Uued Põlvkonnad 1. [New generations 1] Evi Pihlak. Etüüd maalijaist. ENSV TA Ajaloo Instituudi Kunstiajaloo sektor, 1988, pp. 62–64.

1982

Estonian painting (album). Publisher: Kirjastus Kunst, Tallinn 1982, p. 220.

1998, 1999, 2000 - 2001, 2002 - 2003, 2005, 2005, 2006, 2007, 2008 - 2009

Year-books of the Estonian Artists Association. Publisher: Estonian Artists Association

Group exhibition catalogues (selection)

2010

Confrontations. 10th Annual Exhibition of the Estonian Artists Association. Tallinn Art Hall. Publisher: Estonian Artists Association, 2010, pp. 18, 44 - 45.

2009

XII Moscow International Art Salon CHA-2009. Central House of Artists, Moscow 2009, p. 113.

Nord Art 09. Publisher: Kunst in der Carlshütte GmbH, Büdelsdorf, Germany 2009, p. 31.

Self-exposure. 9th Annual Exhibition of The Estonian Artists Association. Tallinn Art Hall. Publisher: The Estonian Artists Association, 2009

2008

Colorfest – 1st Minsk International Biennial of Contemporary Painting – Minsk 2008

Watercolour Bridge – Kuusankoskitalo Gallery. Publisher: Estonian Watercolourists Association, Tallinn 2008, p. 17.

Vabaduse square – 8th Annual Exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall. Publisher: The Estonian Artists Association, 2008, pp. 60 - 61.

Border state – Exhibition of the Tallinn Art Hall at the Guangzhou Art Academy Art Museum, Publisher: Tallinn Art Hall, 2008, p. 23.

2007

The art of living – 7th Annual Exhibition of The Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall. Publisher: Estonian Artists Association, 2007, pp. 34 - 35.

Eesti maaistik [Estonian landscape] – Tartu Tigutorn. Publisher: Foundation of Linnaehitus Ltd., 2007

2006

Tähendusterikas linn [Significant town] – Tartu Art House. Publisher: Foundation of Linnaehitus Ltd., 2007

Tehnobia – Diverse Universe II – Flowers of evil – 6th Annual exhibition of the Estonian Artists Association – Tallinn Art Hall. Publisher: The Estonian Artists Association, 2006, p. 17.

2005

The album for the special exhibition of the 16th General Assembly of IAA. Artists Association of China, 2005, p. 47.

Tallinn-München-München-Tallinn – Klaus Luft Stiftung, München 2005, pp. 78–81.

Sianoja – Palaco Marques de Albaicin, 2005, pp. 30 - 31

2004

Ich bin ein Maler – The Annual Exhibition of The Estonian Painters Association – Tallinn Art Hall. Publisher: Rene Kuulmann, Tallinn 2004

Salt of life – Contemporary art from the Baltic States – Gallery Vartai, Vilnius 2004, pp. 12 - 13.

MMM art 2004 – Nova Gorica, Slovenia, 2004

2003

NEXO 2003 – Encuentro Internacional Artistas en Toledo – Círculo de Arte de Toledo, 2003, p. 7.

2001

- Estonian painting in the 20th century – Presidendi Kultuurirahastu, 2001, pp. 24 - 25.
- Neues Aquarell 2nd Internationale Biennale – Kunststation Kleinsassen – VG Bild – Kunst, Bonn 2001, p. 46.
- Baltic watercolour triennial – Artist's Union of Latvia – State Museum of Latvia, Arsenāls, Riga 2001
- Biennial in Painting – The Nordic countries and the Baltic States – Värsby Konsthall and Gallery Vilunda, Sweden, 2001, p. 87.

2000

- Estonian art at the turn of Millenium – Publisher: Presidendi Kultuurirahastu, 2001, pp. 26 - 27.
- Grosse Kunstausstellung NRW Düsseldorf 2000 – Verein zur Veranstaltung von Kunstausstellungen e.V., Düsseldorf
- Estonian contemporary art – Hyvinkää Art Museum, Oulu Art Museum 2000, pp. 26-30.
- Space and form 2000 – Publisher: Triin Ojari, Ruum ja Vorm 2000 toimkond. Tallinn, 2000

1999

- Freedom of choice – Perspectives on Estonian art of the 1990's. Tallinn Art Hall. Publisher: Sihtasutus Tallinna Kunstihooone Fond, 1999, pp. 96 - 97.

1997

- 101 – The Estonian Painters Association 1997. Publisher: The Estonian Painters Association, Tallinn 1997, pp. 40 - 41.

1996

- Estonia as a sign – 4th Annual exhibition of the Soros Center for Contemporary Arts, Estonia. Publisher: Soros Center for Contemporary Arts
- Romantik des Nordens – Realität-Utopie-Nostalgie. Bilder aus Estland. Publisher: Eesti Kunstigalerii
- 10th Vilnius Painting Triennial – The Contemporary Art Centre of Vilnius, 1996, pp. 26 - 27.

1995

- From Gulag to Glasnost – Nonconformist Art from the Soviet Union – The Norton and Nancy Dodge collection. The Jane Voorhees Zimmerli Art Museum. Rutgers, The State University of New Jersey. Thames and Hudson, 1995, p. 165.

1993

- XVII Miedzynarodowy plener malarski w Starogrod, 1993. Galeria U Kallimacha.

1990

- VIII Vilnaus Tapybos Trienale [8th Vilnius Painting Triennial] – Lithuanian Art Museum, 1984

1988

- Jaynuste '88 [Youth '88] – 4th triennial of young artists from the Baltic countries – Lithuanian Art Museum, Vilnius 1988

1987

- Искусство Советской Эстонии [Soviet Estonian art]. Publisher: Ministry of Culture of ESSR,

1986

- Talliner Malerei der Gegenwart [Tallinn Contemporary Art]. Kiel City Museum, 1986, pp. 18 - 19.

1985

- Kunst im Frieden für den Frieden – 11. Biennale der Ostseeländer. Rostock Art Hall, 1985, p. 20.

Jaynuste '85 [Youth '85]. 3rd triennial of young artists from the Baltic countries. Lithuanian Art Museum, Vilnius 1985

1984

- The Youth of a Soviet Country – Union-wide art exhibition. Sovetsky Khudozhnik Publishers, Moscow 1984
- VI Vilnaus Tapybos Trienale [6th Vilnius Painting Triennial] – Lithuanian Art Museum, 1984

1983

- Sowjetisches plakat. Sowjetische landschaftsmalerei. Museum am Ostwall, Dortmund, 1983, p. 27.
- Neuvostonliiton nuorta taidetta [Young Soviet art]. Helsinki Art Hall, Pori Art Museum, 1983
- Ung sovjetisk kunst [Soviet young art]. Sønderjyllands Art Museum, 1983
- Young Artists of Soviet Estonia, 1982. No.3. VAAP, Tallinn 1983

1982

- Живопис и графика [Painting and graphic art] – Ilija Beškov Gallery, Pleven, 1982
- Jaunyste '82. [Youth '82] 2nd triennial of young artists from the Baltic countries – Lithuanian Art Museum, Vilnius 1982

1981

- Vabariiklik noorte kunstnike tööde näitus [National exhibition of young artists] – Tartu Art Museum, Tartu 1981

1979

- Jaunyste [Youth] 1st triennial of young artists from the Baltic countries – Lithuanian Art Museum, Vilnius 1979

Journals (selection)

2010

- Rauno Thomas Moss. Visuaalsemiootiline vaade Jaan Elkeni teosele „Poeem madratsile, nr 1“ [Visual semiotic approach to Jaan Elken's Poem for mattress, no 1]. kunst.ee 3 - 4, 2010, pp. 65–68.

2005

- The Riigikogu Toimetised [The Journal of the Estonian parliament] RiTo 11/2005. Publisher: Chancellery of the Riigikogu. 11 reproductions
- Tõnu Kaalep. Kirjutav raadio. Jaan Elkeni pidurdamatu rünnak [Writing radio. Jaan Elken's relentless attack]. Vikerkaar 4 - 5, 2005, pp. 76–78.
- Leonhard Lapin. Kirjutatud on [For thus it is written]. kunst.ee 2, 2005, pp. 26–31.
- Heie Treier. Muinasjutt nõukogude ajast [The fairy tale about the Soviet time]. kunst.ee 2, 2005, pp. 32–43.

2004

- Heie Treier. Alandus ja ülendus [Contrite and exalted]. kunst.ee 3, 2004, p. 35.

2003

- Jaan Elken (calendar). Publisher: ES Sadolin 20003

2001

- Harry Liivrand. Elkeni linnalik mütopoetika [Elken's urban mythology-poetic imagery]. kunst.ee 4, 2001, pp. 28 - 29.
- Anders Härm. Kaotatud (hüper?)reaalsus: Elkenist antropoloogi pilguga [Lost / hyper reality (?): concerning Elken from an anthropologist's point of view]. kunst.ee 1, 2001, pp. 12–14.

1998

- Juta Kivimäe. Jaan Elkeni teated tegelikkusest [Jaan Elken's messages from reality]. Vikerkaar 1 - 2, 1998, pp. 55–57.

1982

Jaan Elken maalid [Jaan Elken's paintings]. Kunst 59/1, 1982, pp. 48 - 49.

1980

Jaak Olep. Jaan Elkeni kiindumus [Jaan Elken's devotion]. Noorus no. 10, 1980, pp. 14-16.

Articles (selection)

2010

Juta Kivimäe. Jaan Elkeni helged veed [Jaan Elken's bright water]. Sirp 24, September 2010, p. 12.
Andri Ksenofontov. Halli lahtutamine [Splitting grey]. Sirp 30, July 2010, p. 11.

2009

Mari Kartau. Elken valab isikliku kehamälju maalidesse ja ei valeta [Elken pours his personal body memory into paintings and doesn't lie]. Postimees 3, November 2009, p. 15.
Teet Veispak. Elkeni tinglik realsus [Elken's conditional reality]. Postimees 26, June 2009, p. 13.
Ants Juske. Jaan Elkeni muutumised [Changes of Jaan Elken]. Eesti Päevaleht 11, April 2009, p. 6.
Rauno Thomas Moss. Kogudes mõtteid kogutud teostest [Collecting thoughts on collected works]. Sirp 27, March 2009, p. 16.

2008

Riin Kübarsepp. Poeet Jaan Elken uurib pintsli abil madratsite saladusi [Poet Jaan Elken investigates the secrets of mattresses with a paint-brush]. Postimees 17, December 2008, p. 16.
Ragne Nukk. Jaan Elkeni poeemid madratsile [Jaan Elken's poems for a mattress]. Äripäev / Puhkpäev 12-14, December 2008, p. 10.

2007

Juta Kivimäe. Maalikunst ei vahenda vaid narratiivset propagandat [Painting doesn't only mediate narrative propaganda (interview with Jaan Elken)]. Sirp 9, November 2007, p. 14.
Riin Kübarsepp. Elatud majade glamuurist ehk kusmaal on Elken [Glamour of lived-in houses or how far has Elken gone]. Postimees 30, October 2007, p. 19.
Tiina Kolk. Maalid ja muusika [Paintings and music]. Äripäev / Puhkpäev 28-30, September 2007, p. 11.
Ants Juske. Jaan Elken ja Korsakovi sündroom [Jaan Elken and Korsakov's syndrome]. Eesti Päevaleht 27, September 2007, p. 17.
Juta Kivimäe. Valged maalid ja nende kaunid varjud Moodsas Valgustuses [White paintings and their beautiful shadows in Modern Lighting]. Eesti Päevaleht 6, March 2007, p. 16.

2005

Reet Mark. Alateadvuslike hirmude kättemaks [The revenge of unconscious fears]. Sirp 11, November 2005, p. 15.
Andri Ksenofontov. Kunstielamus [Art experience]. Sirp 13, May 2005, p. 13.
Ants Juske. Vanaduse ja närtsimise teema Elkeni moodi [Ageing and decline according to Elken]. Eesti Ekspress / Areen 12, May 2005, p. 13.
Rainer Vilumaa. Jaan Elkeni panoptikum galeriis Vivian Napp [Jaan Elken's panopticum at Vivian Napp Gallery]. Eesti Päevaleht 4, May 2005, p. 18.
Kas ja kuidas kirjutada asju kunstiks? (Jan Kausi ja Jaan Elkeni vestlus) [Whether and how to write things into art? (Jan Kaus and Jaan Elken in conversation)]. Sirp 01, April 2005, p. 8.
Harry Liivrand. Elkeniga tekstist [With Elken about text]. Eesti Ekspress / Areen 24, March 2005, p. 13.
Anu Allas. Presidendi vastuvõtt [Presidential reception]. Eesti Ekspress / Areen 24, March 2005, pp. 12 - 13.
Ants Juske. Elkeni väljapeetud pihtimused [Elken's dignified confessions]. Postimees 14, March 2005, p. 15.

Johannes Saar. Teetanus ja kunstipisik maalides [Tetanus and art bacteria in paintings]. Eesti Päevaleht 14, March 2005, p. 14.

2004

Mia Grönstrand. Nähda kauneutta siellä, missä muut eivät sitä näe [To see beauty there, where others don't see]. Uusimaa 25, August 2004, p. 7.
Kadi Talvoja. Kes muinasutte ei usu, on kaotanud lapsmeelsuse [He who doesn't believe in fairytales has lost his childlikeness]. Sirp 2, July 2004, p. 18.
Juta Kivimägi. Jaan Elken vaatab tagasi [Jaan Elken looks back]. Postimees 30, June 2004, p. 15.

Harry Liivrand. Venevastane Elken, new age Annus [Anti-russian Elken, new age Annus]. Eesti Ekspres / Areen 22, June 2004, p. 11.

2003

Andri Ksenofontov. Punase Elkeni tulek [The coming of red Elken]. Eesti Päevaleht / Tallinn, no 26, 28, October 2003, p. 4

2001

Ants Juske. Jaan Elkeni mälu sõnas ja pildis [Jaan Elken's memory in text and pictures]. Postimees 1, November 2001, p. 19.
Johannes Saar. Maalitud mõtted mahavaikitud minevikust [Painted thoughts about a hushed-up past]. Eesti Päevaleht. 31, October 2001, p. 16.

2000

Heie Treier. Mehe vaatenurk [Man's point of view]. Eesti Ekspress / Areen 16, October 2000, p. 10.
Kiwa. Nõukogude Zen Hyperrealsus [Soviet Zen Hypereality]. Postimees 6, October 2000, p. 15.
Kadi Talvoja. Elkeni kompromissid [Elken's compromises]. Sirp 3, October 2000, p. 12.
Ants Juske. Presidentist hüperrealist. Jaan Elkeni postsotsrealism [President as hyper-realist. Jaan Elken as post-socialist realist]. Eesti Päevaleht 3, October 2000, pp. 13, 21.
Juta Kivimäe. Keha keemias – post festum. [About body chemistry - post festum]. Postimees 25, April 2000, p. 14.
Jan Kaus. Keha puudumine [Absence of the body]. Sirp 20, April 2000, p. 9.
Mari Sobolev. Lahkamistulemused publikule teatavaks [Autopsy results announced to the public]. Sõnumileht 7, April 2000, p. 12.

1999

Tiit Tuumalu. Rohkem kunsti. Intervjuu Jaan Elkeniga [More art. Interview with Jaan Elken]. Arter 27, November 1999, pp. 16 - 17.

1998

Kiwa. Banaalsuse dekadentlik võlu [Decadent appeal of banality]. Sõnumileht 22, May 1998, p. 19.
Kaire Nurk. Elkeni dialoog enesega Ameerika valguses [Elken's dialogue with himself in the light of America]. Postimees 22, May 1998, p. 16.
Rainer Vilumaa. Elken otsaga Ameerikast tagasi [Elken back from America]. Eesti Ekspress / Areen 22, May 1998, p. 16.
Eha Komissarov. Elkeni Ametroopia Vaalas. (Uudised) [Elken's Ametroopia at Vaal Gallery / news]. Sirp. 8, May 1998, p. 5.
Ants Juske. Maalikunsti uus trend süveneb [New trend in painting deepens]. Eesti Päevaleht 7, May 1998, p. 8.

1997

Reet Varblane. Maalikunst ja tegelikkus [Painting and reality]. Sirp 14, November 1997, p. 9.
Tiit Tuumalu. Õpetamine on minu väljund. Intervjuu Jaan Elkeniga [Teaching is my output]. Postimees 7, November 1997, p. 15.
Harry Liivrand. Kaunitar ja koletis [Beauty and the beast]. Eesti Päevaleht. 6, November 1997, p. 7.
Johannes Saar. Teateid tegelikkusest [Messages from reality]. Postimees 31, October 1997, p. 19.

Vesta Reest. Kunstnik Jaan Elken vedas meedia püünisesse [Artist Jaan Elken led the media into a trap]. Eesti Ekspress 24, October 1997, p. 20.

Agur Kruusing. Tegelikult Jaan Elken [Actually Jaan Elken]. Lääne Elu 12, August 1997, p. 4.

Rainer Vilumaa. Teistmoodi tegija [A different kind a maker]. Sõnumileht 11, July 1997, p. 14.

Juta Kivimäe. Jaan Elkeni teistmoodi tegelikkus [Jaan Elken's other reality]. Eesti Päevaleht 1, July 1997, p. 8.

Mare Ruus. Maalinäituse järelkaja. Intervjuu Jaan Elkeniga [Echoes of a painting exhibition. Interview with Jaan Elken]. Kultuurimaa 4, June 1997, p. 10.

1996

Katrin Kivimaa. All you need is ... Kultuurileht 19, April 1996, p. 6.

1995

Siim Sultson. Jaan Elkeni udused üldistused [Jaan Elken's hazy abstractions]. Eesti Päevaleht 14, November 1995, p. 7.

Kreg A-Krtring. Jaan Elken – *contra* või... [Jaan Elken – contra or...]. Kultuurileht 10, November 1995, p. 9.

Harry Liivrand. Murdeeline Elken [Teenage Elken]. Eesti Ekspress / Areen 10, November 1995, p. 7.

1993

Jaak Olep. Õhtupoolik Jaan Elkeniga [An afternoon with Jaan Elken. Interview]. Eesti Aeg 2, June 1993, pp. 18–19.

1992

Ants Juske. Jaan Elken enne ja nüüd [Jaan Elken then and now]. Sirp 16, October 1992, p. 22.

1991

Cristina Karlstrom. Uppsala i Estnisk Ljus [Uppsala in Estonian light]. Uppsala Nya Tidning 4, May 1991

1990

Evi Pihlak. Muutuv ja muutumatu Jaan Elken [Changing and unchanging Jaan Elken]. Reede 20, April 1990, p. 9.

1985

Mart Kalm. Valgelt jäised pildid [White frozen pictures]. Noorte Hääl 12, December 1985, p. 2.

Evi Pihlak. Igapäevane linn [Everyday town]. Kodumaa 11, December 1985, pp. 1, 4.

Evi Pihlak. Kunstisalongs [In the art salon]. Sirp ja Vasar 6, December 1985, p. 9.

1982

Jaak Olep. Keskkonnahuvi [Environmental interests]. Noorte Hääl 22, August 1982, p. 2.

1980

Jaak Olep. Kunstisalongs [In the art salon]. Sirp ja Vasar 23, May 1980, p. 8.

Film

Jaan Elken's another reality. Director Rein Raamat, scenarist Linda Elken. 30 min, RaamatFilm, 2000

Reproduktsoonide nimekiri

Ekraan 1979
õli, lõuend, 125 x 150
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 14

Lennuväli 1979
õli, lõuend, 114 x 146
Eesti Kunstimuuseum
Ik 16

Laboratoorium 1981
õli, lõuend, 114 x 146
erakogu, Soome
Ik 17

Märg linn II 1988
õli, lõuend, 160 x 200
Konsträfjandet, Rootsi
Ik 20

Tallinn, aprill 1988 1988
õli, lõuend, 135 x 150
Konsträfjandet, Rootsi
Ik 20

Maal III 1995 - 1996
akruül, lõuend, 82 x 100
erakogu, Eesti
Ik 23

Allkirjata 1978
õli, kollaaž, lõuend, 130 x 97,4
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
Ik 27

Tallinn 1980
õli, lõuend, 148 x 83
erakogu, Austraalia
Ik 28

Kusagil Eestis 1978
õli, lõuend, 97 x 146
Tartu Ülikooli Kunstimuuseum
Ik 29

Trepist üles, trepist alla 1978
õli, lõuend, 146 x 97
Ivanovo Kunstimuuseum, Venemaa
Ik 30

Kalinini rajoonis 1978
õli, lõuend, 114 x 146
Eesti Kunstimuuseum
Ik 31

Valge kilp 1980
õli, lõuend, 97 x 146
erakogu, Soome
Ik 32

Roosa täht 1980
õli, lõuend, 130 x 97
Eesti Kunstimuuseum
Ik 33

Koidula ja Leineri tn nurgal 1978
õli, lõuend, 100 x 145
erakogu, Eesti
Ik 35

Maastik kahe ruuduga 1978
õli, lõuend, 100 x 145
Matthew Bown Gallery, London
Ik 36

Kaadri valik 1979
õli, lõuend, 125 x 150
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 37

Kaupluses 1980
õli, lõuend, 113,5 x 146
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 38

Lett 1980
õli, lõuend, 76 x 98
erakogu, Eesti
Ik 39

Vitriin 1980
õli, lõuend, 76 x 98
jalatsivabrik Kommunaar
Ik 40

Vitriinide pesemine 1980
õli, lõuend, 125 x 150
Eesti Kunstimuuseum
Ik 41

Märjad ruumid I 1980
õli, lõuend, 130 x 97
erakogu, Eesti
Ik 42

Märjad ruumid II 1984
õli, lõuend, 114 x 146
erakogu, Eesti
Ik 43

Meeste osakond 1980
õli, lõuend, 130 x 97
erakogu, Saksamaa
Ik 44

Remont 1981
õli, lõuend, 135 x 150
Tartu Kunstimuuseum
Ik 45

Juhi kabiin 1982
õli, lõuend, 135 x 150
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 46

Õhtu Tartu maanteel 1981 - 1982
õli, lõuend, 160 x 200
Tretjakovi galerii, Moskva
Ik 47

Klaasist tähed 1980
õli, lõuend, 140 x 160
Rahvusvaheline Kunstnike Liit
Konföderatsioon, Moskva
Ik 48

Õhtu 3. mikrorajoonis 1985-1987
õli, lõuend, 160 x 200
Balašihha Kunstimuuseumi pildigalerii, Moskva
oblast
Ik 49

Laboratooriumis 1980
õli, lõuend, 73,3 x 75,3
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
Ik 50

Põrandal 1982
õli, lõuend, 97,3 x 146,5
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
Ik 51

Võidukaar Pobedaga 1981
õli, lõuend, 160 x 140
Nikanor Onatski nimeline Regionaalne
Kunstimuuseum, Sumõ, Ukraina
Ik 52

Tallinn. Kopli kaubajaam 1982
õli, lõuend, 160 x 200
Eesti Kunstimuuseum
Ik 53

Linda 1981
õli, lõuend, 117 x 74
Matthew Bown Gallery, London
Ik 54

Väike-Õismäe 1981
õli, lõuend, 114 x 146
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 55

Lainer 1985
õli, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 56

Kajakas 1982
õli, lõuend, 135 x 150
Eesti Kunstimuuseum
Ik 57

Ekspeditsioon Läänemerel 1984
õli, lõuend, 160 x 200
Tretjakovi galerii, Moskva
Ik 58 - 59

Kaater 1981
õli, lõuend, 125 x 150
Eesti Kunstimuuseum
Ik 60

Punane kabiin 1985
õli, lõuend, 135 x 150
Tallinna Kunstihoone Fond
Ik 61

Paljassaare (diptühhon) 1983
õli, lõuend, 150 x 270
Eesti Kunstimuuseum
Ik 62

Tuletorn 1984
õli, lõuend, 148 x 83
Eesti Kunstimuuseum
Ik 63

- Kalevipoja põik** 1986
õli, lõuend, 140 x 160
Pavlodari Kunstimuuseum, Kasahstan
lk 65
- Katusel** 1983
õli, lõuend, 135 x 150
erakogu, Austraalia
lk 66
- Tõnismäe** 1983
õli, lõuend, 140 x 160
Tartu Kunstimuuseum
lk 67
- Muutuv linn** (diptühhon) 1984
õli, lõuend, 130 x 194
Tallinna Kunstihooone Fond
lk 68
- Muutuv linn II** 1985
õli, lõuend, 135 x 150
Tallinna Kunstihooone Fond
lk 69
- Märg linn** 1988
õli, lõuend, 129,5 x 200
Tallinna Kunstihooone Fond
lk 71
- Langevad tähed** 1990
õli, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
lk 72
- Rikkis karussell** 1989
õli, lõuend, 130 x 200
Tallinna Kunstihooone Fond
lk 73
- Trooga hobune** 1990
õli, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
lk 74
- Musta ja valge vahel** 1990
õli, lõuend, 160 x 200
lk 75
- Karussell III** 1990
õli, lõuend, 160 x 200
Tallinna Kunstihooone Fond
lk 76
- Karussell** 1989
õli, lõuend, 160 x 200
Tartu Kunstimuuseum
lk 77
- Pea** 1993
õli, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 78
- Teel templi juurde** 1991
õli, lõuend, 130 x 200
erakogu, Eesti
lk 78
- Aeg** 1992
õli, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 79
- Võõras linnas III** 1992
õli, lõuend, 97 x 130
lk 80
- Viimased tumedad varemed** 1992
õli, lõuend, 130 x 200
Saku Ölletehase AS
lk 81
- Punane ring** 1995
õli, lõuend, 98 x 100
lk 82
- Valged varemed** 1994
õli, lõuend, 130 x 200
lk 83
- Love** 1996
akrüül, lõuend, 82 x 100
erakogu, Eesti
lk 84
- Love II** 1996
akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, USA
lk 84
- Teistmoodi tegelikkus III** 1997
õli, akrüül, lõuend, 130 x 200
Sampo pank
lk 85
- Teistmoodi tegelikkus II** 1997
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
lk 86
- Poverty stinks** [Vaeus haiseb] 1997
õli, akrüül, lõuend, 130 x 200
Eesti Kunstimuuseum
lk 87
- Räägi inimestega** 1997
akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 88
- Väljaspool tegelikkust** 1997
akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 88
- Teistmoodi tegelikkus** 1997
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
lk 89
- Teistmoodi tegelikkus II** 1997
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
Akadeemia Nord
lk 90
- Teated tegelikkusest III** 1997
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
Akadeemia Nord
lk 91
- Beach Boys** 1997
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 92
- Kollane sein** 1996
õli, lõuend, 97 x 130
Alver Trummal Arhitektid OÜ
lk 93
- Teated tegelikkusest I** 1997
õli, akrüül, lõuend, 130 x 150
Tallinna Tehnikaülikool
lk 94
- Teated tegelikkusest** 1997
õli, akrüül, lõuend, 130 x 150
Tartu Kunstimuuseum
lk 95
- Ma olin siin** 1997
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 96
- Sincerely yours** [Siiralt Teie] 1997
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 96
- Kalevipoja põik II** 1996
akrüül, lõuend, 82 x 100
Akadeemia Nord
lk 97
- Dark side** [Hämar pool] 1996
õli, akrüül, lõuend, 82 x 100
Alver Trummal Arhitektid OÜ
lk 97
- Sinine** 1996
õli, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 100
- 1964 1996**
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
lk 106
- Eat, sleep & crap** (triptühhon) 1998
õli, akrüül, lõuend, 200 x 390
lk 113
- Ema lööb maha** 1982/1996
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
Viinistu Kunstimuuseum
lk 114
- Kui ma suppi ei söö** 1980/1996
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
Viinistu Kunstimuuseum
lk 115
- Ametroopia** 1998
akrüül, lõuend, 125 x 150
erakogu, Soome
lk 116
- Bring in da funk** 1998
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
lk 117
- Andy Warhol** 1998
õli, akrüül, lõuend, 97 x 130
erakogu, Soome
lk 118
- Happy birthday, Mr President** 1998
akrüül, lõuend, 160 x 200
lk 119
- Bronx** 1998
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
lk 120

Central Park Station 1998 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 Tartu Kunstimuuseum lk 121	Fatboy Slim 1999 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 136	Total fitness 1999 akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 153
Daily news [Päeva uudised] 1998 akrüül, lõuend, 130 x 200 lk 122	Diagnoos 2000 akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 137	Analüüs IV 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 154
In God We Trust 1998 akrüül, lõuend, 130 x 200 Akadeemia Nord lk 123	Analüüs II 2000 õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 lk 138	Insomnia 1999 - 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 Akadeemia Nord lk 155
Coney Island 1998 akrüül, lõuend, 97 x 130 lk 124	Analüüs nr. 1. 1999 õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 lk 139	Aaaahhh 2000 akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 156
Harlem 1998 akrüül, lõuend, 97 x 130 lk 124	Viljatu 2000 akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 140	A što u tebja na ume? [Mis sul mõttas on?] 2004 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Eesti lk 157
Mist on 42nd Street [Udu 42. tänaval] 1998 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 125	Fecund [Sigiv] 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 141	Lüpsi ootel. Remix 2001 1979/2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Eesti lk 160
Diagnoos 2000 akrüül, lõuend, 135 x 150 erakogu, Soome lk 126	Analüüs I 2000 õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 lk 142	Lüpsi ootel 1979 õli, lõuend, 124,8 x 150 (alates 2001. a-st maali „Lüpsi ootel. Remix 2001“ osa) lk 160
Knock, knock, knocking on heaven's door [Koputades taeva värvale] 1998 akrüül, lõuend, 130 x 150 erakogu, Soome lk 127	Diagnoos 2004 õli, akrüül, lõuend, 135 x 150 erakogu, Eesti lk 143	Noorus nr. 11, 1973 2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 161
Õhk 1999 akrüül, lõuend, 160 x 200 Eesti Kultuuriministeerium lk 128	Analüüs III 2000 õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 lk 144	Tragedija žizni [Elu tragöödia] 2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 162
Muld 1999 akrüül, lõuend, 160 x 200 Eesti Kultuuriministeerium lk 129	Diagnoos II 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 145	Odin raz ne v ššot [Üks kord ei lähe arvesse] 2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 163
Remains of the days [Päevade riismed] 1998 akrüül, lõuend, 97 x 130 erakogu, Eesti lk 130	Is there any other reason for avoiding [Kas on veel mõni põhjus välitmiseks] 2001 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 lk 146	Looney bird II [Veider lind] 2008 akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 164
Kopli. Vana madrats 1998 akrüül, lõuend, 97 x 130 Akadeemia Nord lk 131	Viga ei tohi teha 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 147	Looney bird [Veider lind] 1980/2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 165
Fatboy Slim 1999 õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 130 x 150 erakogu, Soome lk 133	The mind is a self-protecting mechanism [Mõistust on enesekaitse mehhanism] 2000 õli, akrüül, lõuend, 200 x 130 ES Sadolin lk 148	A-st B-ni 2001 õli, akrüül, <i>readymade</i> , lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 166
White power [Valge võim] 1998 akrüül, lõuend, 50 x 60 erakogu, Eesti lk 134	The mind is a self-protecting mechanism [Mõistust on enesekaitse mehhanism] (triptühhon) 2000 õli, akrüül, lõuend, 200 x 390 lk 148 - 149	Lucy in the sky with diamonds 2001 õli, akrüül, <i>readymade</i> , lõuend, 160 x 200 lk 167
Deep impact II [Sügav mõju] 1998 akrüül, lõuend, 50 x 60 erakogu, Eesti lk 134	Keha keemia 2000 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 150	4. oktoober 1978 2002 õli, akrüül, <i>readymade</i> , lõuend, 200 x 300 lk 168 - 169
XXL 1999 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 135	How's it feel to be on the outside again [Mis tunne on taas väljaspool olla] 2001 akrüül, lõuend, 160 x 200 lk 151	On-off [Sisse-välja] 2001 akrüül, <i>readymade</i> , lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 170
	Rasvad 2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 152	Linda. Remix 2001 1980/2001 õli, akrüül, lõuend, 160 x 200 erakogu, Soome lk 171

- Sii valitseb täielik rahu** 2002
õli, akrüül, lõuend, 200 x 300
Viinistu Kunstimuuseum
lk 172
- Projekt nr. 2, 1978. Hiperrealism** 2001
õli, akrüül, lõuend, 160 x 200
Akadeemia Nord
lk 173
- Heavy metal** 2004
akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ruukki, Eesti
lk 174
- Velvet Underground** 2003
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 160 x 200
erakogu, Saksamaa
lk 175
- Velvet Undeground II** 2004
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 160 x 200
Tartu Kunstimuuseum
lk 180
- Velvet Underground III** 2004
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 125 x 150
lk 181
- Linda** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 195 x 300
Pärnu Uue Kunsti Muuseum
lk 183
- Pandi lilli** 2005
õli, akrüül, assamblaaž, lõuend, 195 x 300
lk 184
- Helisev muusika** 2005
õli, akrüül, assamblaaž, *readymade*, lõuend, 195 x 300
lk 185
- Tuhat üheksasada viiskümmend seitse** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 195 x 300
lk 186 - 187
- Video kills a radio-star** 2005
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 195 x 300
Trigon Capital AS
lk 189
- I can't get no satisfaction** 2005
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 195 x 300
lk 190
- Linda. Remix** 2004 2004
õli, lõuend, kollaaž, *readymade*, vineer, 125 x 150
lk 191
- The prize [Auhind]** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 100 x 140
erakogu, Holland
lk 192
- Vabarna 10** 2004
õli, akrüül, tekk, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 192
- Nam nužen mir**
[Me nõuame rahu / Me nõuame maailma] 2005
õli, akrüül, assamblaaž, *readymade*, lõuend, 195 x 300
lk 193
- Edelweiss** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 100 x 150
erakogu, Holland
lk 194
- Kaer ja rukis** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 97 x 130
erakogu, USA
lk 195
- Puhkus Aegnal** 2005
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 195 x 300
lk 196
- Rahva Hääl** 2004
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 195 x 300
lk 197
- Matrossovi – Pae – Kulmanni/Lumiste** 2004
akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
lk 198
- Märts II** 1992/2004
õli, akrüül, lõuend, 96 x 130
erakogu, Soome
lk 199
- Krasnojarski krai. Daurski rajoon. Balahintski sovhoos. Ferma „Krasnaja“** 2004
akrüül, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 200 - 201
- Märjad ruumid III** 2003
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 202
- Meeste osakond II** 2005
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 203
- Lihalik rõõm** 2004
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
lk 204
- Kehakeemia** 2003
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
lk 204
- Inimene on nii suur kui on tema vaenlane / Inimene on nii suur kui suured on tema püksid** 2004
õli, akrüül, kollaaž, *readymade*, lõuend, 90 x 135
lk 205
- Kaks paari** 2004
õli, akrüül, *readymade*, lõuend, 82 x 100
erakogu, Eesti
lk 205
- Rosa sinensis I** 2001–2003
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
lk 208
- Kolm roosi** 2003
akrüül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 208
- Valge roos** 2003
akrüül, kollaaž, lõuend, 130 x 150
erakogu, Eesti
lk 209
- Post scriptum / Papaver somnifer** 2001–2005
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 210
- Pandi lilli II** 2004
akrüül, kollaaž, assamblaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 211
- Mad flowers II (versioon 2)**
[Hullud lilled] 2004 - 2005
õli, akrüül, assamblaaž, lõuend, 97 x 130
lk 212
- Mad flowers II** [Hullud lilled] 2004 - 2005
õli, akrüül, assamblaaž, lõuend, 97 x 130
lk 212
- Dead flowers** [Surnud lilled] 2004 - 2005
õli, akrüül, assamblaaž, lõuend, 97 x 130
lk 213
- Naked flowers** [Alasti lilled] 2004 - 2005
akrüül, assamblaaž, lõuend, 97 x 130
lk 213
- Whiter shade of pale. Vol 1.** 2004
akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
lk 214
- Whiter shade of pale** 2004
akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
lk 214
- Dead flowers. Radio Luxembourg**
[Surnud lilled. Raadio Luxembourg] 2004
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
lk 215
- Hall** 2003–2005
õli, akrüül, kollaaž, assamblaaž, lõuend, 130 x 150
erakogu, Eesti
lk 216
- See ei ole roos / Ceci n'est pas une rose**
1999/2005
õli, akrüül, kollaaž, assamblaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Norra
lk 216
- Diary** [Päevik] 2005
akrüül, kollaaž, lõuend, 100 x 150
lk 217
- Diary (versioon 2)** [Päevik] 2005/2009
akrüül, kollaaž, lõuend, 100 x 150
lk 217
- Hiina riis II** 2006
õli, akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
lk 219
- I am just the gray one**
[Ma olen lihtsalt see hall] 2006
akrüül, kollaaž, lõuend, 125 x 150
erakogu, Eesti
lk 220
- Shades of gray** [Halli varjundid] 2006
akrüül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 221
- Side of you** [Sinu poolel] 2006
akrüül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
lk 221

Extra gray [Eriti hall] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 222

Mehaaniline võileib II 2005 - 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Saksamaa
Ik 223

Black is white, and cold is heat
[Must on valge ja kuld on kuumus] 2006 - 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 224

Roßhaupten maastik 2004
akrūül, kollaaž, lõuend, 40 x 55
erakogu, Eesti
Ik 224

Black is white, and cold is heat
[Must on valge ja kuld on kuumus] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 90 x 120
erakogu Itaalia
Ik 225

Hall muutub valgeks 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 225

Shades of gray II [Halli varjundid] 2007
akrūül, lõuend, 90 x 120
erakogu, Eesti
Ik 226

I'm a black woman's man
[Ma jahin musti naisi] 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
Ik 227

Remains of the days II
[Päevade riismed] 2005
akrūül, kollaaž, lõuend, 130 x 200
erakogu, Eesti
Ik 228

Sleeping under a rainbow
[Magades vikerkaare all] 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 229

Halli varjundid III 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 229

Valge mürä 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 90 x 100
erakogu, Eesti
Ik 230

Your skin is white but you think your brother
[Su nahk on valge, aga arvad, et oled meie vend] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 230

Some things are not just black and white II
[Mõned asjad ei ole lihtsalt must-valged]
2006 - 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 231

Valge 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
Ik 232

Blue-painted „China rice” [Siniseks värvitud „Hiiua riis”] 2006/2010
akrūül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
Ik 233

Story of rose I [Lugu roosist] 2004
akrūül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
City Plaza kohvik
Ik 234

Story of rose II [Lugu roosist] 2004
akrūül, kollaaž, assamblaž, lõuend, 97 x 130
City Plaza kohvik
Ik 235

Story of rose III [Lugu roosist] 2004
akrūül, kollaaž, assamblaž, lõuend, 97 x 130
City Plaza kohvik
Ik 236

Love storm [Armupalang] 2004
akrūül, kollaaž, assamblaž, lõuend, 260 x 120
City Plaza kohvik
Ik 237

Whiter shade of pale. Vol III 2005
akrūül, kollaaž, lõuend, 100 x 150
erakogu, Holland
Ik 238

Whiter shade of pale. Revisited 2005
akrūül, kollaaž, lõuend, 100 x 150
erakogu, Holland
Ik 239

Warm it up to me blues
[Soojenda see minu jaoks üles, bluus] 2007
akrūül, lõuend, 70 x 120
Ik 240 - 241

Rüüi. Rüüi. Rüüi (kaheosaline) 2007
akrūül, kollaaž, ready-made, lõuend, 200 x 320
Ik 242

The mind is a self-protecting mechanism V
[Mõistust on enesekaitse mehhanism] 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 130
erakogu, Soome
Ik 244

The mind is a self-protecting mechanism IV
[Mõistust on enesekaitse mehhanism] 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 130
erakogu, Soome
Ik 244

Mad flowers III [Hullud lilled] 2006
akrūül, kollaaž, assamblaž, lõuend, 195 x 300
Ik 245

Kuu, baika ja kušett 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Soome
Ik 249

Märjad ruumid V 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 95 x 140
Ik 250

Baika 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 251

Kušett ja sektsioon 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Soome
Ik 252

Present ja madrats 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 253

So different? So appealing?
[Nii erinev? Nii külgetömbav?] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 254

Paint it gray [Maali see halliks] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 254

Paint it black [Maali see mustaks] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 255

Varjundid 2010
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 255

Red hot II [Tulipunane] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 256

Red hot [Tulipunane] 2007
akrūül, lõuend, 160 x 200
Ik 257

Rigas Radio / VEF 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 95 x 140
Ik 258

Koidula ja Poska tn nurgal 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 259

Hot love. T.Rex and me
[Kuum armastus. T.Rex ja mina] 2007
öli, akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 262

Knock, knock, knocking on heaven's door
[Koputades taeva väravale] 2007
akrūül, lõuend, 160 x 200
Euroopa Parlament, Brüssel
Ik 263

The darker side [Hämaram pool] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 125 x 150
Ik 264

The darker side (versioon 2)
[Hämaram pool] 2007/2010
akrūül, kollaaž, lõuend, 125 x 150
Ik 264

Knocking on heaven's door III [Koputades taeva väravale] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 265

Bad love [Halb armastus] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 266

Cher and me [Cher ja mina] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
Ik 267

More sun, more fun
[Rohkem päkest, rohkem nalja] 2007
öli, akrūül, lõuend, 160 x 200
erakogu, Eesti
Ik 268

- Sun-shade and sun-shine**
[Päikesevari ja päikesepaiste] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
Ik 268
- Hot love II** [Kuum armastus] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 97 x 130
erakogu, Eesti
Ik 269
- She sleeps under a rainbow II**
[Ta magab vikerkaare all] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Pühajärve Puhkekodu AS
Ik 270
- Oh baby don't do me that way blues**
[Oo, kallis, ära mulle niimoodi tee, bluus] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
Ik 271
- Bob and me** [Bob ja mina] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 272
- Bleeding hearted blues**
[Veritseva südame bluus] 2006
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
EKE Invest, Swissôtel
Ik 273
- Boy friend blues** [Poiss-sõbra bluus] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 274
- Hall vikerkaar** 2010
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 275
- My mama don't allow me to stay out all night long** [Ema ei luba mul terveks ööks välja jäädva] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
Ik 276
- Whiter shade of pale** 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
Ik 277
- My mama don't allow me blues**
[Ema ei luba mind, bluus] 2006 - 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 278
- She sleeps under a rainbow**
[Ta magab vikerkaare all] 2007
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 279
- La bella vita 1-4** [Illus elu 1-4] 1999
akrūül, madrats, 184 x 84 x 5
Ik 280
- Gray turns white** [Hall muutub valgeks] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
Ik 290
- Black turns gray** [Must muutub halliks] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 291
- Poeem madratsile V** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Soome
Ik 293
- Poeem madratsile II** 1999/2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 293
- Osakond. Viis päeva jäänud** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
Ik 294
- Pimedas** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 295
- Poeem madratsile I** 1999/2008
akrūül, *readymade*, lõuend, 200 x 160
Ik 296
- Poeem madratsile IV** 1999/2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 296
- Niisked linad** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 297
- Poeem madratsile. Seesolija** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 298
- Privaatne** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 299
- Poeem madratsile. Külastuspäev** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Venemaa
Ik 300
- Poeem madratsile III** 1999/2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 300
- Kes on minu voodikeses maganud?** 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 195 x 300
Ik 301
- Valged triibud** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Eesti
Ik 302
- Jää ööseks** 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 303
- Universe – master plan**
[Kõikuse suur kavand] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
Ik 304
- Heaven's doors** [Taeva väravad] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 160 x 200
erakogu, Soome
Ik 305
- Heaven's doors painting**
[Taeva väravad] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 306
- Shades of pale** [Kahvatu varjundid] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 307
- Katkine stereo** 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 308
- I am what you want, I am what you need**
[Ma olen see, mida sa tahad, ma olen see, mida sa vajad] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
erakogu, Soome
Ik 309
- Beer-drinking woman blues**
[Ölut joova naise bluus] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 310
- All night long** [Kogu öö] 2008
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Advokaadibüroo Sirel & Partnerid
Ik 310
- Kõik su lood on väljamõeldis** 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 135 x 150
Ik 311
- Gray and nothing** [Hall ja mitte midagi] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 312
- Broken mattress blues**
[Katkise madratsi bluus] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 312
- Privaatne** 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
Ik 313
- White stripes. Remix**
[Valged triibud. Remix] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 313
- White stripes** [Valged triibud] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Läti
Ik 314
- Kõik su lood** 2009
akrūül, lõuend, 80 x 100
Ik 314
- From left to right mattress**
[Vasakult paremale madrats] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Eesti
Ik 315
- Kõik su lood on väljamõeldis** 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 80 x 100
erakogu, Soome
Ik 315
- Reality bites** [Tegelikkus teeb haiget] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Soome
Ik 319
- Reality revisited**
[Taaskülastatud tegelikkus] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 320
- From dusk to zone** [Videvikust tsoonini] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
erakogu, Saksamaa
Ik 321
- Back to reality I** [Tagasi realsusesse] 2009
akrūül, kollaaž, lõuend, 200 x 160
Ik 322

Back to reality II [Tagasi realsusesse] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 200 x 160 Ik 323	Voodoo lounge [Voodoo salong] 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 348 - 349
Zone reality [Tagasi realsusesse] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 200 x 160 erakogu, USA Ik 324	Look right. Look left (kaheosaline) [Vaata paremale. Vaata vasakule] 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 200 x 320 Ik 350 - 351
You gotta secret [Sul on saladus] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 97 x 130 Ik 325	Kaks tuusti 11. 09 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 170 x 150 Ik 352
Writing on the wall III [Kirjutis seinal] 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100 Ik 326	Kaks tuusti 11. 09 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 170 x 150 Ik 353
Poeem valgele lumele 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100 Ik 327	Vesi V 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 356
We all used to be lovers [Me kõik olime armastajad] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 80 x 100 Ik 328	Vesi VI 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 356
Zone reality II [Reaalsuse tsoon] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 329	Vesi VII 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 356
Viimane poeem madratsile 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 200 x 160 Ik 332	Vesi VIII 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 356
Message [Sõnum] 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 333	Vesi I 2010 akrüül, lõuend, 300 x 195 Ik 357
Tagasi realsusesse IV 2008 - 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 Ik 334	Vesi II 2010 akrüül, lõuend, 300 x 195 Ik 357
Another brick in the wall 2008 - 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 erakogu, Eesti Ik 335	Vesi III 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 358 - 359
Mis on musta ja valge vahel? Halli varjundid 2008 - 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 Ik 336 - 337	Vesi IV 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 358
Kirjutis seinal 2009 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 340	Vesi II 2010 akrüül, lõuend, 300 x 195 Ik 360
Tume pilv 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 Ik 341	Vesi VI 2010 akrüül, lõuend, 160 x 200 Ik 361
Kuulujutt 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 130 x 150 Ik 344	Illuminaator I 2010 akrüül, lõuend, Ø 80 Ik 362
The first cut is deepest 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 160 x 200 Ik 345	Illuminaator II 2010 akrüül, lõuend, Ø 80 Ik 362
Back to the USSR 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 346	Illuminaator III 2010 akrüül, lõuend, Ø 80 Ik 363
Get back 2010 akrüül, kollaaž, lõuend, 135 x 150 Ik 347	Illuminaator IV 2010 akrüül, lõuend, Ø 80 Ik 363

List of reproductions

Screen 1979
oil on canvas, 125 x 150
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 14

Airport 1979
oil on canvas, 114 x 146
Art Museum of Estonia
see p. 16

Laboratory 1981
oil on canvas, 114 x 146
private collection, Finland
see p. 17

Wet Town II 1988
oil on canvas, 160 x 200
Konstfrämjandet, Sweden
see p. 20

Tallinn, April 1988 1988
oil on canvas, 135 x 150
Konstfrämjandet, Sweden
see p. 20

Painting III 1995 - 1996
acrylic on canvas, 82 x 100
private collection, Estonia
see p. 23

Untitled 1978
oil and collage on canvas, 130 x 97.4
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
see p. 27

Tallinn 1980
oil on canvas, 148 x 83
private collection, Australia
see p. 28

Somewhere in Estonia 1978
oil on canvas, 97 x 146
University of Tartu Art Museum
see p. 29

Upstairs, downstairs 1978
oil on canvas, 146 x 97
Ivanovsky Regional Art Museum, Russia
see p. 30

In the Kalinin District 1978
oil on canvas, 114 x 146
Art Museum of Estonia
see p. 31

White stand 1980
oil on canvas, 97 x 146
private collection, Finland
see p. 32

Pink star 1980
oil on canvas, 130 x 97
Art Museum of Estonia
see p. 33

On the corner of Koidula and Leineri Streets
1978
oil on canvas, 100 x 145
private collection, Estonia
see p. 35

Landscape with two squares 1978
oil on canvas, 100 x 145
Matthew Bown Gallery, London
see p. 36

The choice 1979
oil on canvas, 125 x 150
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 37

At the store 1980
oil on canvas, 113.5 x 146
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 38

The counter 1980
oil on canvas, 76 x 98
private collection, Estonia
see p. 39

Display window 1980
oil on canvas, 76 x 98
shoe factory Kommunaar
see p. 40

Washing the display window 1980
oil on canvas, 125 x 150
Art Museum of Estonia
see p. 41

Damp places I 1980
oil on canvas, 130 x 97
private collection, Estonia
see p. 42

Damp places II 1984
oil on canvas, 114 x 146
private collection, Estonia
see p. 43

Men's section 1980
oil on canvas, 130 x 97
private collection, Germany
see p. 44

Repairs 1981
oil on canvas, 135 x 150
Tartu Art Museum
see p. 45

Driver's cabin 1982
oil on canvas, 135 x 150
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 46

Tartu Highway in the evening 1981 - 1982
oil on canvas, 160 x 200
The State Tretyakov Gallery, Moscow
see p. 47

Glass letters 1980
oil on canvas, 140 x 160
International Confederation of Artists Unions,
Moscow
see p. 48

Evening in the Third District 1985-1987
oil on canvas, 160 x 200
The Picture Gallery of Balashikha Art Museum,
Moscow region
see p. 49

In the Laboratory 1980
oil on canvas, 73.3 x 75.3
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
see p. 50

On the studio floor 1982
oil on canvas, 97.3 x 146.5
Jane Voorhees Zimmerli Art Museum, Rutgers,
The State University of New Jersey
The Norton and Nancy Dodge Collection of
Nonconformist Art from the Soviet Union
see p. 51

Triumphal arch with Pobeda 1981
oil on canvas, 160 x 140
Nikanor Onatsky Regional Art Museum in
Sumy, Ukraine
see p. 52

Tallinn. Kopli depot 1982
oil on canvas, 160 x 200
Art Museum of Estonia
see p. 53

Linda 1981
oil on canvas, 117 x 74
Matthew Bown Gallery, London
see p. 54

Väike-Õismäe 1981
oil on canvas, 114 x 146
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 55

Liner 1985
oil on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 56

Seagull 1982
oil on canvas, 135 x 150
Art Museum of Estonia
see p. 57

Expedition on the Baltic Sea 1984
oil on canvas, 160 x 200
The State Tretyakov Gallery, Moscow
see pp. 58 - 59

Speedboat 1981
oil on canvas, 125 x 150
Art Museum of Estonia
see p. 60

Red cabin 1985
oil on canvas, 135 x 150
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 61

Paljassaare (diptych) 1983
oil on canvas, 150 x 270
Art Museum of Estonia
see p. 62

Lighthouse 1984
oil on canvas, 148 x 83
Art Museum of Estonia
see p. 63

- Kalevipoja crossroad** 1986
oil on canvas, 140 x 160
The Pavlodar Regional Art Museum, Kazakhstan
see p. 65
- On the roof** 1983
oil on canvas, 135 x 150
private collection, Australia
see p. 66
- Tõnismäe** 1983
oil on canvas, 140 x 160
Tartu Art Museum
see p. 67
- Changing town** (diptych) 1984
oil on canvas, 130 x 194
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 68
- Changing town II** 1985
oil on canvas, 135 x 150
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 69
- Wet town** 1988
oil on canvas, 129.5 x 200
Tallinn Art Hall Foundation
see p. 71
- Falling letters** 1990
oil on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 72
- Broken merry-go-round** 1989
oil on canvas, 130 x 200
Tallinna Art Hall Foundation
see p. 73
- Trojan horse** 1990
oil on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 74
- Between black and white** 1990
oil on canvas, 160 x 200
see p. 75
- Merry-go-round III** 1990
oil on canvas, 160 x 200
Estonian Art Hall Foundation
see p. 76
- Merry-go-round** 1989
oil on canvas, 160 x 200
Tartu Art Museum
see p. 77
- Head** 1993
oil on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 78
- On the way to the temple** 1991
oil on canvas, 130 x 200
private collection, Estonia
see p. 78
- Time** 1992
oil on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 79
- In a strange town III** 1992
oil on canvas, 97 x 130
see p. 80
- The last dark ruins** 1992
oil on canvas, 130 x 200
Saku Brewery
see p. 81
- Red circle** 1995
oil on canvas, 98 x 100
see p. 82
- White ruins** 1994
oil on canvas, 130 x 200
see p. 83
- Love** 1996
acrylic on canvas, 82 x 100
private collection, Estonia
see p. 84
- Love II** 1996
acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, USA
see p. 84
- Another reality III** 1997
oil and acrylic on canvas, 130 x 200
Sampo Bank
see p. 85
- Another reality II** 1997
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 86
- Poverty stinks** 1997
oil and acrylic on canvas, 130 x 200
Art Museum of Estonia
see p. 87
- Talk to people** 1997
acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 88
- Outside reality** 1997
acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 88
- Another reality** 1997
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 89
- Another reality II** 1997
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
Nord University
see p. 90
- Messages from reality III** 1997
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
Nord University
see p. 91
- Beach Boys** 1997
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 92
- Yellow wall** 1996
oil on canvas, 97 x 130
Alver Trummal Architects
see p. 93
- Messages from reality I** 1997
oil and acrylic on canvas, 130 x 150
Tallinn University of Technology
see p. 94
- Messages from reality** 1997
oil and acrylic on canvas, 130 x 150
Tartu Art Museum
see p. 95
- I was here** 1997
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 96
- Sincerely yours** 1997
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 96
- Kalevipoja crossroad II** 1996
acrylic on canvas, 82 x 100
Nord University
see p. 97
- Dark side** 1996
oil and acrylic on canvas, 82 x 100
Alver Trummal Architects
see p. 97
- Blue** 1996
oil on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 100
- 1964** 1996
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
see p. 106
- Eat, sleep & crap** (triptych) 1998
oil and acrylic on canvas, 200 x 390
see p. 113
- Mom will kill me** 1982/1996
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
Viinistu Art Museum
see p. 114
- If I don't eat soup** 1980/1996
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
Viinistu Art Museum
see p. 115
- Ametropia** 1998
acrylic on canvas, 125 x 150
private collection, Finland
see p. 116
- Bring in da funk** 1998
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 117
- Andy Warhol** 1998
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Finland
see p. 118
- Happy birthday, Mr President** 1998
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 119
- Bronx** 1998
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 120
- Central Park Station** 1998
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
Tartu Art Museum
see p. 121
- Daily news** 1998
acrylic on canvas, 130 x 200
see p. 122
- In God We Trust** 1998
acrylic on canvas, 130 x 200
Nord University
see p. 123

- Coney Island** 1998
acrylic on canvas, 97 x 130
see p. 124
- Harlem** 1998
acrylic on canvas, 97 x 130
see p. 124
- Mist on 42nd Street** 1998
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 125
- Diagnosis** 2000
acrylic on canvas, 130 x 150
private collection, Finland
see p. 126
- Knock, knock, knocking on heaven's door** 1998
acrylic on canvas, 130 x 150
private collection, Finland
see p. 124
- Air** 1999
acrylic on canvas, 160 x 200
Estonian Ministry of Culture
see p. 128
- Soil** 1999
acrylic on canvas, 160 x 200
Estonian Ministry of Culture
see p. 129
- Remains of the days** 1998
acrylic on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 130
- Kopli. Old mattress** 1998
acrylic on canvas, 97 x 130
Nord University
see p. 131
- Fatboy Slim** 1999
oil, acrylic and collage on canvas, 130 x 150
private collection, Finland
see p. 133
- White power** 1998
acrylic on canvas, 50 x 60
private collection, Estonia
see p. 134
- Deep impact II** 1998
acrylic on canvas, 50 x 60
private collection, Estonia
see p. 134
- XXL** 1999
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 135
- Fatboy Slim** 1999
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 136
- Diagnosis** 2000
acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 137
- Analysis II** 2000
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 138
- Analysis no. 1.** 1999
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
p. 139
- Infertile** 2000
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 140
- Fecund** 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 141
- Analysis I** 2000
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 142
- Diagnosis** 2004
oil and acrylic on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 143
- Analysis III** 2000
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 144
- Diagnosis II** 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 145
- Is there any other reason for avoiding** 2001
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 146
- No mistake can be made** 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 147
- The mind is a self-protecting mechanism** 2000
oil and acrylic on canvas, 200 x 130
ES Sadolin
see p. 148
- The mind is a self-protecting mechanism**
(triptych) 2000
oil and acrylic on canvas, 200 x 390
see pp. 148 - 149
- Body chemistry** 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 150
- How's it feel to be on the outside again** 2001
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 151
- Fats** 2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 152
- Total fitness** 1999
acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 153
- Analysis IV** 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 154
- Insomnia** 1999 - 2000
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
Nord University
see p. 155
- Aaaahhh** 2000
acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 156
- A Shto U Tebya Na Ume?**
[Whats on your mind?] 2004
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 157
- Waiting for milking. Remix** 2001 1979/2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 160
- Waiting for milking** 1979
oil on canvas, 124.8 x 150
(since 2001 integrated part of the painting
Waiting for milking. Remix 2001)
see p. 160
- Noorus no. 11, 1973** 2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 161
- Tragediya Zhizni** [Tragedy of Life] 2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 162
- Odin Raz Ne V Shchot**
[One time doesn't count] 2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 163
- Looney bird II** 2008
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 164
- Looney bird** 1980/2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 165
- From A to B** 2001
oil, acrylic and readymade on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 166
- Lucy in the sky with diamonds** 2001
oil, acrylic and readymade on canvas, 160 x 200
see p. 167
- 4th October 1978** 2002
oil, acrylic and readymade on canvas, 200 x 300
see p. 168 - 169
- On-off** 2001
acrylic and readymade on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 170
- Linda. Remix** 2001 1980/2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 171
- Trainquility reigns here** 2002
oil and acrylic on canvas, 200 x 300
Viinistu Art Museum
see p. 172
- Projekt no. 2, 1978. Hiperrealizm** 2001
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
Nord University
see p. 173
- Heavy metal** 2004
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
Ruuikki, Estonia
see p. 174
- Velvet Underground** 2003
oil, acrylic and readymade on canvas, 160 x 200
private collection, Germany
see p. 175
- Velvet Undeground II** 2004
oil, acrylic and readymade on canvas, 160 x 200
Tartu Art Museum
see p. 180

- Velvet Underground III** 2004
oil, acrylic and readymade on canvas, 125 x 150
see p. 181
- Linda** 2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 195 x 300
The Museum of New Art in Pärnu
see p. 183
- Mad flowers** 2005
oil, acrylic and assamblage on canvas, 195 x 300
see p. 184
- The Sound of Music** 2005
oil, acrylic, assamblage and readymade on canvas, 195 x 300
see p. 185
- One thousand nine hundred and fifty seven**
2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 195 x 300
see pp. 186 - 187
- Video kills a radio-star** 2005
oil, acrylic and readymade on canvas, 195 x 300
Trigon Capital Ltd
see p. 189
- I can't get no satisfaction** 2005
oil, acrylic and readymade on canvas, 195 x 300
see p. 190
- Linda. Remix** 2004 2004
oil, canvas, collage, readymade on plywood, 125 x 150
see p. 191
- The prize** 2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 100 x 140
private collection, Netherlands
see p. 192
- 10 Vabarna Street** 2004
oil and acrylic on blanket, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 192
- Nam Nuzhen Mir [We demand peace / We demand the world]** 2005
oil, acrylic, assamblage and readymade on canvas, 195 x 300
see p. 193
- Edelweiss** 2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 100 x 150
private collection, Netherlands
see p. 194
- Oats and rye** 2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 97 x 130
private collection, USA
see p. 195
- Vacation on Aegna Island** 2005
oil, acrylic and collage on canvas, 195 x 300
see p. 196
- Rahva Hääl** 2004
oil, acrylic and collage on canvas, 195 x 300
see p. 197
- Matrossovi – Pae – Kulmanni/Lumiste** 2004
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 198
- March II** 1992/2004
oil and acrylic on canvas, 96 x 130
private collection, Finland
see p. 199
- Krasnoyarsk Krai, Daursk Region, Balakhtinsky Sovkhos, Farm Krasnaja** 2004
acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see pp. 200 - 201
- Damp places III** 2003
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 202
- Men's section II** 2005
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 203
- Carnal lust** 2004
oil, acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 204
- Body chemistry** 2003
oil, acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 204
- Man is as big as his enemy / Man is as big as his trousers** 2004
oil, acrylic, collage and readymade on canvas, 90 x 135
see p. 205
- Two pairs** 2004
oil, acrylic and readymade on canvas, 82 x 100
private collection, Estonia
see p. 205
- Rosa sinensis I** 2001–2003
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 208
- Three roses** 2003
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 208
- White rose** 2003
acrylic and collage on canvas, 130 x 150
private collection, Estonia
see p. 209
- Post scriptum / Papaver somnifer** 2001–2005
oil, acrylic and collage on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 210
- Placed flowers II** 2004
acrylic, collage and assamblage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 211
- Mad flowers II (version 2)**, 2004 - 2005
oil, acrylic and assamblage on canvas, 97 x 130
see p. 212
- Mad flowers II** 2004 - 2005
oil, acrylic and assamblage on canvas, 97 x 130
see p. 212
- Dead flowers** 2004 - 2005
oil and acrylic on canvas, 97 x 130
see p. 213
- Naked flowers** 2004 - 2005
acrylic and assamblage on canvas, 97 x 130
see p. 213
- Whiter shade of pale. Vol 1.** 2004
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 214
- Whiter shade of pale** 2004
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 214
- Dead flowers. Radio Luxembourg** 2004
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 215
- Gray** 2003–2005
oil, acrylic, collage and assamblage on canvas, 130 x 150
private collection, Estonia
see p. 216
- This is not a rose / Ceci n'est pas une rose**
1999/2005
oil, acrylic, collage, assamblage on canvas
97 x 130
private collection, Norway
see p. 216
- Diary** 2005
acrylic and collage on canvas, 100 x 150
see p. 217
- Diary (version 2)** 2005/2009
acrylic and collage on canvas, 100 x 150
see p. 217
- China rice II** 2006
oil, acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 219
- I am just the gray one** 2006
acrylic and collage on canvas, 125 x 150
private collection, Estonia
see p. 220
- Shades of gray** 2006
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 221
- Side of you** 2006
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 221
- Extra gray** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 222
- Mechanical sandwich II** 2005 - 2006
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Germany
see p. 223
- Black is white and cold is heat** 2006 - 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 224
- Roßhaupten landscape** 2004
acrylic and collage on canvas, 40 x 55
private collection, Estonia
see p. 224

- Black is white, and cold is heat** 2007
acrylic and collage on canvas, 90 x 120
private collection, Italy
see p. 225
- Gray turns to white** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 225
- Shades of gray II** 2007
acrylic on canvas, 90 x 120
private collection, Estonia
see p. 226
- I'm a black woman's man** 2006
acrylic and collage on canvas, 160 x 120
private collection, Estonia
see p. 227
- Remains of the days II** 2005
acrylic and collage on canvas, 130 x 200
private collection, Estonia
see p. 228
- Sleeping under a rainbow** 2006
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 229
- Shades of gray III** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 229
- White noise** 2006
acrylic and collage on canvas, 90 x 100
private collection, Estonia
see p. 230
- Your skin is white but you think your brother**
2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 230
- Some things are not just black and white II**
2006 - 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 231
- White** 2006
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
(private collection, Estonia)
see p. 232
- Blue-painted „China rice”** 2006/2010
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
see p. 233
- Story of rose I** 2004
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
City Plaza Cafe
see p. 234
- Story of rose II** 2004
acrylic, collage and assamblage on canvas,
97 x 130
City Plaza Cafe
see p. 235
- Story of rose III** 2004
acrylic, collage and assamblage on canvas,
97 x 130
City Plaza Cafe
see p. 236
- Love storm** 2004
acrylic, collage and assamblage on canvas,
260 x 120
City Plaza Cafe
see p. 237
- Whiter shade of pale. Vol III** 2005
acrylic and collage on canvas, 100 x 150
private collection, Netherlands
see p. 238
- Whiter shade of pale. Revisited** 2005
acrylic and collage on canvas, 100 x 150
private collection, Netherlands
see p. 239
- Warm it up to me blues** 2007
acrylic on canvas, 70 x 120
see p. 240 - 241
- Rya. Rya. Rya** (in two parts) 2007
acrylic, collage and readymade on canvas,
200 x 320
see p. 242
- The mind is a self-protecting mechanism V**
2006
acrylic and collage on canvas, 200 x 130
private collection, Finland
see p. 244
- The mind is a self-protecting mechanism IV**
2006
acrylic and collage on canvas, 200 x 130
private collection, Finland
see p. 244
- Mad flowers III** 2006
acrylic, collage, assamblage on canvas, 195 x 300
see p. 245
- Moon, flannelette and couch** 2007
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Finland
see p. 249
- Damp places V** 2007
acrylic and collage on canvas, 95 x 140
see p. 250
- Flannelette** 2007
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 251
- Couch and wall unit** 2007
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Finland
see p. 252
- Tarpaulin and mattress** 2007
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 253
- So different? So appealing?** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 254
- Paint it gray** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 254
- Paint it black** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 255
- Shades** 2010
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 255
- Red hot II** 2007
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 256
- Red hot** 2007
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 257
- Radio Riga / VEF** 2007
acrylic and collage on canvas, 95 x 140
see p. 258
- On the corner of Koidula and Poska Streets**
2006
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 259
- Hot love. T.Rex and me** 2007
oil, acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 262
- Knock, knock, knocking on heaven's door**
2007
acrylic on canvas, 160 x 200
European Parliament, Brussels
see p. 263
- The darker side** 2007
acrylic and collage on canvas, 125 x 150
see p. 264
- The darker side (version 2)** 2007/2010
acrylic and collage on canvas, 125 x 150
see p. 264
- Knocking on heaven's door III** 2007
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 265
- Bad love** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 266
- Cher and me** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 267
- More sun, more fun** 2007
oil and acrylic on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 268
- Sun-shade and sun-shine** 2007
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
see p. 268
- Hot love II** 2007
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
private collection, Estonia
see p. 269
- She sleeps under a rainbow II** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
Pühajärve Puhkekodu AS
see p. 270
- Oh baby don't do me that way blues** 2007
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 271
- Bob and me** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 272
- Bleeding hearted blues** 2006
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
EKE Invest, Swissôtel
see p. 273

- Boy friend blues** 2007
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 274
- Gray rainbow** 2010
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 275
- My mama don't allow me to stay out all night long** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 276
- Whiter shade of pale** 2007
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 277
- My mama don't allow me blues** 2006 - 2007
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 278
- She sleeps under a rainbow** 2007
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 279
- La bella vita 1-4 [Beautiful life 1-4]** 1999
acrylic, mattress, 184 x 84 x 5
see p. 287
- Gray turns white** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 290
- Black turns gray** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 291
- Poem for a mattress V** 2008
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Finland
see p. 293
- Poem for a mattress II** 1999/2008
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 293
- Department. Five days left** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 294
- In the dark** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 295
- Poem for a mattress I** 1999/2008
acrylic, readymade on canvas, 200 x 160
see p. 296
- Poem for a mattress IV** 1999/2008
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 296
- Damp blankets** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 297
- Poem for a mattress. In-mate** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 298
- Private** 2008
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 299
- Poem for a mattress. Visitor's day** 2008
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Russia
see p. 300
- Poem for a mattress III** 1999/2008
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 300
- Who slept in my bed?** 2009
acrylic and collage on canvas, 195 x 300
see p. 301
- White stripes** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Estonia
see p. 302
- Stay for night** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 303
- Universe – master plan** 2008
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 304
- Heaven's doors** 2008
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Finland
see p. 305
- Heaven's doors painting** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 306
- Shades of pale** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 307
- A broken stereo** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 308
- I am what you want, I am what you need** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
private collection, Finland
see p. 309
- Beer-drinking woman blues** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 310
- All night long** 2008
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
Law Firm Sirel & Partners
see p. 310
- All your stories are staged** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 311
- Gray and nothing** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 312
- Broken mattress blues** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 312
- Private** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 313
- White stripes. Remix** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 313
- White stripes** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Latvia
see p. 314
- All your stories** 2009
acrylic on canvas, 80 x 100
see p. 314
- From left to right mattress** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Estonia
see p. 315
- All your stories are staged** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
private collection, Finland
see p. 315
- Reality bites** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Finland
see p. 319
- Reality revisited** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 320
- From dusk to zone** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
private collection, Germany
see p. 321
- Back to reality I** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 322
- Back to reality II** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
see p. 323
- Zone reality** 2009
acrylic and collage on canvas, 200 x 160
(private collection, USA)
see p. 324
- You gotta secret** 2009
acrylic and collage on canvas, 97 x 130
see p. 325
- Writing on the wall III** 2010
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 326
- Snow-white** 2010
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 327
- We all used to be lovers** 2009
acrylic and collage on canvas, 80 x 100
see p. 328
- Zone reality II** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 329
- The last poem for a mattress** 2009
acrylic, collage on canvas, 200 x 160
see p. 332
- Message** 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 333
- Back to reality IV** 2008 - 2009
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 334

Another brick in the wall 2008 - 2009
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
private collection, Estonia
see p. 335

What Is between black and white? Shades of gray 2008 - 2009
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see pp. 336 - 337

Writing on the wall 2009
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 340

Dark cloud 2010
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 341

Hot gossip 2010
acrylic and collage on canvas, 130 x 150
see p. 344

The first cut is deepest 2010
acrylic and collage on canvas, 160 x 200
see p. 345

Back to the USSR 2010
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 346

Get back 2010
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see p. 347

Voodoo lounge 2010
acrylic and collage on canvas, 135 x 150
see pp. 348 - 349

Look right. Look left (in two parts) 2010
acrylic and collage on canvas, 200 x 320
see pp. 350 - 351

Two wisps 9/11 2010
acrylic and collage on canvas, 170 x 150
see p. 352

Two wisps 9/11 2010
acrylic and collage on canvas, 170 x 150
see p. 353

Water V 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 356

Water VI 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 356

Water VII 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 356

Water VIII 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 356

Water I 2010
acrylic on canvas, 300 x 195
see p. 357

Water II 2010
acrylic on canvas, 300 x 195
see p. 357

Water III 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see pp. 358 - 359

Water IV 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 358

Water II 2010
acrylic on canvas, 300 x 195
see p. 360

Water VI 2010
acrylic on canvas, 160 x 200
see p. 361

Porthole I 2010
acrylic on canvas, Ø 80
see p. 362

Porthole II 2010
acrylic on canvas, Ø 80
see p. 362

Porthole III 2010
acrylic on canvas, Ø 80
see p. 363

Porthole IV 2010
acrylic on canvas, Ø 80
see p. 363

Autoritest

Harry Liivrand (sündinud 1961. aastal) on kunstikriitik ja -ajaloolane, Tallinna Kunstihonne juhataja. Ta on lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli kunstiajaloolasena aastal 1984, töötanud Eesti Kunstimuuseumis vanemteadurina ja ajalehe Eesti Ekspress kultuurilisa Areen kunstitoimetajana. 2006. aastal sai ta kuraatoritegevuse eest Kristjan Raua preemia.

Ants Juske (sündinud 1956. aastal) on kunstiajaloolane ja -kriitik. Ta on lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli kunstiajaloolasena aastal 1979, õppinud 1982. – 1984. aastani samas aspirantuuris. 1993. aastal kaitses Tallinna Kunstiülikoolis magistrikraadi, täiendas ennast Praha Kesk-Euroopa Ülikoolis. Ta on töötanud Tartu Kunstimuuseumis, Eesti Kunstimuuseumis, Eesti Kunstifondis, Eesti Kunstnike Liidus, Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuses, Tartu Kõrgema Kunstikooli rektorina, päävalehtede kunstitoimetajana, kureerinud arvukalt näitusi.

Rauno Thomas Moss (sündinud 1977. aastal) on maali-kunstnik ja semiootik. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli 2002. aastal maalikunsti erialal ja 2008. aastal semiootika ja kulturoloogia erialal. Praegu õpib ta doktorantuuris ja töötab Tartu Ülikoolis.

Authors

Harry Liivrand (1961-) art critic and art historian, director of the Tallinn Art Hall. Graduated from the University of Tartu in 1984 as an art historian, has worked for the Art Museum of Estonia, art section editor of *Areen* (the culture supplement to *Eesti Ekspress*). He received the Kristjan Raud award in 2006 for his work as a curator.

Ants Juske (1956-) art historian and art critic. Graduated from the University of Tartu as an art historian in 1979, pursued postgraduate studies at the same university from 1982–84. Defended his master's degree in 1993 at Tallinn Art University, studied at the Central European University in Prague. Worked for the Tartu Art Museum, the Art Museum of Estonia, Estonian Art Foundation, the Estonian Artists Association, the Soros Centre for Contemporary Art Estonia, rector of the Tartu Art College, and an editor of art sections at various daily newspapers as well as serving as the curator of countless exhibitions.

Rauno Thomas Moss (1977-) painter and semiotician, graduated from the painting speciality of the University of Tartu (2002) and in the field of semiotics and cultural theory (2008), currently enrolled in the doctoral programme and works at the University of Tartu.